

DOCUMENT DE ORIENTARE

Activitățile extractive neenergetice și Natura 2000

natură

COMISIA
EUROPEANĂ

mediu

***Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți
răspunsuri la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea
Europeană.***

**Un număr unic gratuit (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) operatori de telefonie mobilă nu permit accesul la numerele 00 800 sau pot factura aceste apeluri.

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O fișă catalografică figurează la sfârșitul prezentei publicații.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2011

ISBN 978-92-79-19366-8

doi: 10.2779/42352

© Uniunea Europeană, 2011

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei

Acest document reflectă opinia serviciilor Comisiei și nu are caracter obligatoriu.

Comisia Europeană, iulie 2010

Reproducerea este permisă cu condiția indicării sursei

Imagine: istockphoto

Prezentul document a fost elaborat cu sprijinul ATECMA S.L. și Ecosystems LTD (ambele făcând parte din N2K Group EEIG) în cadrul unui contract cu Comisia Europeană (contract nr. 070307/2008/513837/SER/B2)

ORIENTĂRI ALE COMISIEI EUROPENE
PRIVIND:
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR
EXTRACTIVE NEENERGETICE
ÎN CONFORMITATE CU CERINȚELE
NATURA 2000

iulie 2010

Cuvânt înainte

Industria prelucrătoare și industria construcțiilor din Europa depind în foarte mare măsură de industria extractivă neenergetică pentru aprovizionarea cu materii prime de bază. Exigențele economice sunt clare: în anul 2007, acest sector a înregistrat o cifră de afaceri de aproximativ 49 miliarde EUR, asigurând în jur de 287 000 de locuri de muncă. Rolul său este amplificat de existența sectoarelor din aval care depind de aprovizionarea constantă cu materii prime.

Pentru a construi economia viitorului, trebuie să protejăm mediul înconjurător al prezentului. Aceasta înseamnă că, pentru a asigura durabilitatea, materiile prime trebuie extrase ținând cont de necesitatea de a proteja mediul natural.

Natura 2000 reprezintă piatra de temelie a politicii UE în domeniul naturii și al biodiversității. Natura 2000 este o rețea ecologică la nivelul întregii UE, înființată prin Directiva privind habitatele din 1992, care cuprinde aproape 26 000 de situri în cele 27 de țări ale Uniunii Europene și acoperă aproape 18 % din teritoriul acesteia. Scopul acestei rețele este de a asigura supraviețuirea pe termen lung a celor mai valoroase și mai amenințate specii, habitate și ecosisteme ale Europei, care, în afara valorii lor intrinseci, oferă societății multiple beneficii economice și sociale.

Prezentele orientări explică modul în care pot fi îndeplinite nevoile industriei extractive evitând totodată efectele negative asupra faunei și florei sălbatice și asupra naturii. Ele analizează modul în care pot fi minimizate sau chiar evitate eventualele efecte ale industriei extractive asupra naturii și biodiversității și subliniază importanța planificării strategice, a evaluării corespunzătoare a noilor evoluții și necesitatea adoptării unor măsuri adecvate de atenuare a efectelor. Orientările de față conțin numeroase exemple de bune practici și explică modul în care anumite proiecte din industria extractivă se pot dovedi benefice pentru biodiversitate oferind nișe ecologice de calitate ridicată.

Suntem convinși că acest document de orientare va contribui substanțial la asigurarea unei sinergii benefice a principalelor politici ale Uniunii Europene în aceste domenii.

Janez Potočnik

Janez Potočnik, membru al Comisiei Europene responsabil pentru mediu

Antonio Tajani

Antonio Tajani, vicepresedinte al Comisiei Europene, responsabil pentru industrie și antreprenoriat

CUPRINS

SCOPUL PREZENTELOR ORIENTĂRI	p 7
1. INDUSTRIA EXTRACTIVĂ NEENERGETICĂ (IENE) ÎN UE	p 9
1.1 Industria extractivă neenergetică în UE: privire de ansamblu pe subsectoare	p 9
1.2 Cadrul politic al UE pentru IENE.....	p 11
1.3 Factori care influențează extracția neenergetică în Europa	p 13
2.. CADRUL POLITIC ȘI LEGISLAȚIA UE PRIVIND NATURA ȘI BIODIVERSITATEA p 15	
2.1 Introducere	p 15
2.2 Angajamentul UE față de stoparea pierderii biodiversității	p 16
2.3 Directivele Habitate și Păsări	p 17
2.3.1 <i>Obiectivele globale ale Directivelor Habitate și Păsări</i>	p 18
2.3.2 <i>Dispoziții privind protecția speciilor</i>	p 18
2.3.3 <i>Dispoziții privind protecția habitatelor: rețeaua Natura 2000</i>	p 19
2.3.4 <i>Gestionarea și conservarea siturilor Natura 2000</i>	p 21
2.3.5 <i>Noi evoluții care afectează siturile Natura 2000</i>	p 22
2.3.6 <i>Ameliorarea coerenței ecologice a rețelei Natura 2000</i>	p 22
2.4 Directiva SEA și Directiva EIA	p 23
2.4.1 <i>Directiva SEA</i>	p 23
2.4.2 <i>Directiva EIA</i>	p 24
2.4.3 <i>Legătura dintre SEA, EIA și evaluările corespunzătoare</i>	p 24
2.5 Alte legi și politici comunitare relevante în domeniul mediului	p 27
3. EFECTELE POTENȚIALE ALE ACTIVITĂȚILOR EXTRACTIVE NEENERGETICE ASUPRA MEDIULUI NATURAL	p 28
3.1 Efecte pozitive și negative: necesitatea unei abordări de la caz la caz	p 28
3.2 Identificarea efectelor negative potențiale.....	p 30
3.3 Factori care influențează tipul și gradul de impact.....	p 30
3.4 Efectele activităților de extracție asupra biodiversității: efecte potențiale	p 32
3.4.1 <i>Pierderea și degradarea habitatului</i>	p 32
3.4.2 <i>Perturbarea și strămutarea speciilor</i>	p 33
3.5 Efectele activităților de extracție asupra biodiversității: cauze posibile.....	p 34
3.5.1 <i>Defrișare</i>	p 34
3.5.2 <i>Perturbări hidrologice</i>	p 34
3.5.3 <i>Modificări ale calității apei</i>	p 35
3.5.4 <i>Modificări ale habitatelor care pot favoriza colonizarea speciilor invadatoare</i> p 36	
3.5.5 <i>Zgomot și vibrații</i>	p 36
3.5.6 <i>Perturbări cauzate de mișcare</i>	p 36
3.5.7 <i>Praf</i>	p 36
3.5.8 <i>Alunecări de teren și prăbușiri</i>	p 37
3.6 Efecte cumulate.....	p 37
3.7 Distincția între efecte semnificative și nesemnificative	p 37
4. IMPORTANȚA PLANIFICĂRII STRATEGICE	p 39
4.1 Planificarea spațială la nivel strategic	p 39
4.2 Planuri minerale	p 40
4.3 Hărți minerale și hărți Natura 2000: identificarea conflictelor la nivel strategic	p 42
4.4 Desfășurarea unor investigații detaliate și căutarea de alternative.....	p 43
4.5 Luarea în considerare a activităților extractive în planurile de gestionare pentru siturile Natura 2000	p 46

5. ARTICOLUL 6 ALINEATUL (3): EFECTUAREA UNEI EVALUĂRI CORESPUNZĂTOARE A PLANURILOR ȘI PROIECTELOR IENE ÎN CONFORMITATE CU DIRECTIVA HABITATE ..... p 47

5.1	Introducere	p 47
5.2	Articolul 6 din Directiva Habitate: o abordare pe etape	p 48
5.3	Examinarea: Când este necesară evaluarea corespunzătoare?	p 52
5.3.1	<i>Stabilirea existenței posibilității unui „efect semnificativ”</i>	p 54
5.3.2	<i>Analizarea potențialelor efecte cumulate</i>	p 55
5.3.3	<i>Înregistrarea deciziei de examinare</i>	p 56
5.4	Efectuarea evaluării corespunzătoare: etapele evaluării	p 57
5.5	Evaluarea corespunzătoare a proiectelor IENE	p 57
5.5.1	<i>Extinderea și accentul evaluării</i>	p 59
5.5.2	<i>Aprecierea efectelor – Indicatori pentru evaluarea corespunzătoare</i>	p 60
5.5.3	<i>Identificarea măsurilor corespunzătoare de atenuare a efectelor</i>	p 60
5.6	Evaluarea corespunzătoare a planurilor IENE	p 64
5.7	Concluziile evaluării corespunzătoare	p 66

6. ARTICOLUL 6 ALINEATUL (4): SOLUȚII ALTERNATIVE, MOTIVE CRUCIALE DE INTERES PUBLIC MAJOR ȘI COMPENSAȚII ..... p 68

6.1	Introducere	p 68
6.2	Lipsa soluțiilor alternative	p 70
6.3	Motive cruciale de interes public major	p 70
6.4	Adoptarea tuturor măsurilor compensatorii necesare	p 71

7. UNELE PRACTICI IENE ȘI LEGĂTURA DINTRE ACESTEA ȘI DISPOZIȚIILE ARTICOLULUI 6 ALINEATELE (3) ȘI (4)..... p 74

7.1	Reabilitarea	p 74
7.1.1	<i>Examinarea reabilitării în contextul măsurilor de atenuare propuse în cadrul unei evaluări corespunzătoare</i>	p 74
7.1.2	<i>Eficiența reabilitării</i>	p 77
7.1.3	<i>Avantaje suplimentare pentru biodiversitate</i>	p 78
7.2	Compensarea biodiversității	p 79

8. ACTIVITĂȚILE EXTRACTIVE ȘI NATURA 2000 ÎN ZONELE MARINE..... p 83

8.1	Amenajarea spațiului maritim	p 83
8.2	Efectele extracției asupra siturilor naturale marine	p 85
8.3	Evaluarea corespunzătoare	p 87
8.4	Atenuarea	p 90

9. ALTE ASPECTE ..... p 92

9.1	Monitorizarea în temeiul dispozițiilor articolului 6 alineatele (3) și (4).....	p 92
9.2	Cooperarea dintre autoritățile competente și părțile interesate	p 93
9.3	Necesitatea cercetării suplimentare	p 94

GLOSAR ..... p 95

REFERINȚE ..... p 98

ANEXE

Anexa 1: Alte legi și politici relevante în domeniul mediului	p 104
Anexa 2: Studii de caz selectate/exemple de bună practică	p 107
Anexa 3: Hotărâri ale Curții Europene de Justiție privind cauze în domeniul naturii și Biodiversității	p 132
Anexa 4: Listă de orientări și documente relevante pentru evaluările planurilor și proiectelor IENE.....	p 144

SCOPUL PREZENTELOR ORIENTĂRI

Context

Industria extractivă neenergetică (IENE) furnizează o mare parte din materiile prime de bază pentru activitățile de producție și construcție din UE. În noiembrie 2008, Comisia Europeană a adoptat o inițiativă privind materiile prime care stabilește măsuri destinate a asigura și ameliora accesul la materiile prime atât în cadrul UE, cât și la nivel mondial.

Comisia Europeană a identificat o serie de factori care ar putea influența competitivitatea industriei. Unul dintre factori vizează dificultățile cu care industria se confruntă uneori în obținerea accesului la teren. Aceasta a condus la situații în care planurile și proiectele individuale au intrat în conflict cu utilizări concurente ale terenurilor sau cu interese societale mai largi, inclusiv conservarea naturii.

Directivile UE Habitate și Păsări reprezintă temelia politicii europene privind biodiversitatea. În centrul acestora se află crearea unei rețele de situri concepute să protejeze cele mai rare și amenințate specii și tipuri de habitat – rețeaua Natura 2000. Activitățile IENE nu sunt automat excluse din interiorul siturilor Natura 2000 sau din apropierea acestora. În schimb, activitățile extractive trebuie să respecte dispozițiile articolului 6 din Directiva Habitate pentru a asigura că acestea nu au efecte negative asupra integrității siturilor Natura 2000.

Scopul prezentelor orientări

Scopul prezentului document este să ofere o orientare privind cel mai bun mod de a asigura că evoluțiile IENE sunt compatibile cu dispozițiile celor două directive. Acesta se axează în special pe procedurile care trebuie urmate în temeiul articolului 6 și oferă clarificări privind anumite aspecte cheie ale procesului de aprobare, în special în contextul evoluțiilor IENE.

Documentul a fost elaborat în strânsă colaborare cu reprezentanți ai diferitor sectoare industriale, experți, autorități publice și ONG-uri, în cadrul unui grup de lucru dedicat al CE. Acesta este conceput în special pentru a fi utilizat de autoritățile competente și inițiatorii proiectelor, precum și de consultanți, de conducătorii de □antiere și de alți practicieni care sunt implicați în planificarea, conceperea, implementarea sau aprobarea planurilor sau proiectelor minerale în sectorul IENE. De asemenea, se speră că documentul va prezenta interes pentru alte organizații cum ar fi ONG-uri și organisme internaționale, precum și pentru publicul larg.

Structură și cuprins

Documentul cuprinde 9 secțiuni principale:

- Capitolul 1: oferă o privire de ansamblu asupra industriei IENE în Europa și inițiativei UE privind materiile prime.
- Capitolul 2: prezintă politica UE în domeniul biodiversității, în special dispozițiile cheie ale Directivelor Habitate și Păsări. Explorează relația dintre evaluările strategice de mediu, evaluările impactului asupra mediului și evaluările corespunzătoare în temeiul Directivei Habitate.
- Capitolul 3: examinează diferitele tipuri de efecte pe care activitățile extractive IENE le-ar putea avea și modul în care acestea ar putea influența speciile și habitatele de interes comunitar protejate în temeiul Directivelor Habitate și Păsări.

- **Capitolul 4:** examinează modul în care planificarea strategică poate crea o strategie integrată de dezvoltare durabilă pentru sectorul mineral, ținând cont totodată de preocupări sociale mai largi precum conservarea naturii, într-o etapă timpurie a procesului decizional.
- **Capitolul 5:** se axează pe dispozițiile articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate și oferă un ghid pas cu pas al procedurilor care trebuie urmate pentru evaluarea planurilor sau proiectelor IENE care ar putea afecta siturile Natura 2000. Oferă orientări privind modul de efectuare a unei evaluări corespunzătoare, de a stabili dacă există efecte negative asupra integrității unui sit Natura 2000 și de a le atenua acolo unde este posibil.
- **Capitolul 6:** examinează dispozițiile articolului 6 alineatul (4) care permit, în situații excepționale, aprobarea planurilor sau proiectelor în cazul cărora nu se poate stabili că nu vor afecta negativ un sit Natura 2000, dacă sunt considerate de interes public major și nu există alternative. În astfel de cazuri, sunt necesare măsuri de compensare corespunzătoare.
- **Capitolul 7:** examinează diferite activități IENE precum reabilitarea siturilor și compensarea biodiversității și explorează modul în care acestea pot răspunde dispozițiilor articolului 6.
- **Capitolul 8:** examinează activitățile extractive în contextul mediului marin.
- **Capitolul 9:** concluzionează cu secțiuni privind monitorizarea pe termen lung și importanța bunei cooperări între industrie, autoritățile publice relevante și alte părți interesate.

Limitele documentului

Prezenta orientare urmărește să respecte textul Directivelor Habitate și Păsări și principiile mai largi care stau la baza politicii UE în domeniul mediului și materiilor prime. Aceasta nu are caracter legislativ și nu prezintă noi reguli, ci mai degrabă oferă orientări suplimentare privind aplicarea normelor deja existente. Prin urmare, documentul reflectă exclusiv opiniile serviciilor Comisiei și nu are caracter obligatoriu din punct de vedere juridic. Rămâne la latitudinea Curții de Justiție a UE să ofere o interpretare definitivă a unei directive. După caz, jurisprudența existentă a fost inclusă atunci când Curtea a adoptat deja poziții clare.

De asemenea, prezentul document nu înlocuiește documentele generale de orientare, interpretative și metodologice ale Comisiei care există deja privind dispozițiile articolului 6 din Directiva Habitate¹. În schimb, acesta urmărește să clarifice aspecte specifice ale dispozițiilor respective și să le situeze în special în contextul extracției minerale neenergetice. Prin urmare, prezenta orientare trebuie să fie citită întotdeauna coroborat cu orientările generale existente și cu cele două directive.

În cele din urmă, orientarea subliniază că cele două directive privind natura se bazează pe principiul consacrat al subsidiarității și că este la latitudinea statelor membre să stabilească cerințele procedurale care decurg din directive. Procedurile privind bunele practici din prezentul document nu au intenția de a fi prescriptive; în schimb, acestea urmăresc să ofere orientări, idei și sugestii utile bazate pe discuții extinse cu reprezentanții industriei IENE, ONG-urile și alte părți interesate prin intermediul Grupului de lucru IENE al Comisiei.

Comisia dorește să mulțumească tuturor participanților la grupul de lucru pentru contribuțiile și discuțiile valoroase. Acestea au fost esențiale pentru elaborarea prezentelor orientări.

¹ „Gestionarea siturilor Natura 2000. Dispozițiile articolului 6 din Directiva Habitate 92/43/CEE”.

„Evaluarea planurilor și proiectelor care afectează semnificativ siturile Natura 2000. Orientări metodologice privind dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate 92/43/CEE”.

„Orientare privind articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate 92/43/CEE”

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

1. INDUSTRIA EXTRACTIVĂ NEENERGETICĂ (IENE) ÎN UE

- *Industria extractivă neenergetică (IENE) oferă multe dintre materiile prime de bază pentru industriile producătoare și de construcție din Europa și, prin urmare, este esențială pentru competitivitatea economică a UE, generând o cifră de afaceri și o ocupare a forței de muncă semnificative.*
- *IENE se împarte în trei subsectoare principale: minerale de construcție, minerale industriale și minerale metalice. Industria construcției reprezintă cel mai mare dintre cele trei subsectoare.*
- *În noiembrie 2008, Comisia Europeană a adoptat o inițiativă privind materiile prime care stabilește măsuri destinate a asigura și ameliora accesul la materiile prime din UE atât în cadrul UE, cât și la nivel mondial.*
- *În cadrul UE, au fost identificați o serie de factori care ar putea să influențeze competitivitatea industriei IENE. Un factor important este legat de concurența pentru utilizarea terenului în diferite scopuri.*

1.1 Industria extractivă neenergetică în UE: privire de ansamblu pe subsectoare

Industria extractivă neenergetică (IENE) oferă multe dintre materiile prime de bază pentru industriile producătoare și de construcție din Europa. În 2007, aceasta a generat o cifră de afaceri de aproximativ 49 miliarde EUR și a oferit locuri de muncă pentru aproximativ 287 000 de persoane². Cu toate acestea, importanța sa economică este și mai mare dacă se ia în considerare valoarea adăugată adusă sectoarelor mai extinse din aval ale căror activități comerciale depind de o aprovizionare constantă cu materii prime minerale.

Sectorul IENE european este adesea împărțit în trei subsectoare principale – minerale „de construcție”, minerale „industriale” și minerale „metalice” – în funcție de caracteristicile fizice și chimice ale mineralelor în cauză, în special de utilizarea acestora și de industriile din aval cărora le furnizează servicii (a se vedea caseta).

Cele trei grupuri principale de materii prime minerale extrase de industriile IENE

- **Mineralele de construcție** sunt considerate de obicei ca incluzând agregate cu o serie de dimensiuni ale particulelor precum nisip, pietriș și diferite tipuri de piatră concasată (de exemplu cretă, piatră de var, gresie, cretă, ardezie..), materiale naturale din piatră (precum marmură și granit), la care se adaugă o serie de argile, gips și marnă.
- **Mineralele industriale** pot fi împărțite în general în minerale fizice (de exemplu bentonit, borat, carbonat de calciu, diatomit, feldspat, caolin, argilă plastică, silice și talc) și minerale chimice (de exemplu sare, carbonat de potasiu și sulf)
- **Mineralele metalice** cuprind o gamă variată de minereuri din care, în urma prelucrării, se produc metale sau substanțe metalice precum bauxită, crom, cupru, aur, litiu, mangan, nichel, seleniu, argint, cositor, tungsten etc...

² http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/sec_2007_771_en.pdf

- Minerale de construcție

Extracția „*mineralelor de construcție*”, în special a agregatelor³, reprezintă cel mai mare subsector al industriei IENE din cadrul UE în ceea ce privește valoarea și volumul.

Sursele potențiale de materii prime de construcție sunt distribuite la scară largă în toate statele membre ale UE și sunt extrase în cantități mari (aproximativ 3 miliarde de tone anual)⁴. Cu toate acestea, cantitatea produsă variază semnificativ în țările membre: Germania, Franța, Italia, Spania și Regatul Unit sunt responsabile împreună de cea mai mare parte a producției.

Agregatele au utilizări variate, printre care se numără construirea clădirilor, șoselelor și căilor ferate. Prin urmare, cererea de agregate se află în strânsă legătură cu nivelul construcției de case noi, întreținerea și repararea clădirilor existente și amplexarea proiectelor de inginerie civilă. Se estimează că în prezent există aproximativ 22 000 de situri exploatare în UE, din care numeroase sunt situate în apropierea zonelor construite unitare⁵. Costurile de transport domină prețul agregatelor, ceea ce înseamnă că majoritatea piețelor sunt locale sau regionale și există un comerț internațional relativ redus. Acesta necesită o rețea corespunzătoare de puțuri de exploatare și cariere pentru a reduce distanțele de transport, costurile conexe și impactul asupra mediului.

- Minerale industriale

UE extrage, de asemenea, o serie de „*minerale industriale*”, inclusiv feldspat, caolin, magnezit, perlit, carbonat de potasiu și sare. În timp ce unele se găsesc în aproximativ jumătate din statele membre, altele precum fluorina, mica, piatra de fosfat și sulful se extrag numai în una sau două țări. În ansamblu, producția majorității mineralelor industriale a rămas stabilă sau a crescut în ultimii 10 ani.

Mineralele industriale sunt utilizate într-o gamă foarte largă de industrii, însă, spre deosebire de mineralele metalice de bază sau prețioase, nu sunt comercializate sau vândute ca produse standardizate prin intermediul piețelor centralizate. De cele mai multe ori acestea sunt vândute direct utilizatorului final. Astfel, deși o serie de minerale industriale sunt comercializate la nivel mondial, majoritatea sunt prelucrate și utilizate în producție în cadrul UE. Costul relativ ridicat al transportului are un impact semnificativ asupra prețului de livrare și limitează disponibilitatea geografică a resurselor corespunzătoare.

- Minerale metalice

Comparativ, în UE se extrag puține „*minerale metalice*”. Printre acestea se numără cromul, cuprul, minereul de fier, nichel, plumb, argint și zinc. Geologia continentului european este de așa natură încât alte materii prime metalice nu se găsesc în cantități mari în cadrul granițelor UE sau se găsesc numai în situații în care extracția este dificilă din punct de vedere tehnic și costisitoare.

---

³ Piatră concasată la care se adaugă nisip și pietriș

⁴ Cantități mici, dar în creștere, de agregate sunt fabricate, de asemenea, din produse derivate ale altor procese industriale precum exploziile și zgura de furnal sau reziduurile din procesele minerale precum nisipurile de caolin și resturile din exploatarea în stâncă și din reperlucrarea materialelor utilizate anterior la construcție.

⁵ În Țările de Jos și Belgia, din cauza rezervelor relativ limitate de agregate, materiile prime sunt mai frecvent transportate pe distanțe mai lungi de-a lungul râurilor și canalelor navigabile. În mod similar, orașe foarte populate, cum ar fi Londra sau Paris, trebuie să obțină o mare parte din agregate din locuri mai îndepărtate.

În consecință, distribuția actuală a minelor se limitează la un număr relativ mic de state membre. Numai Austria, Finlanda, Grecia, Irlanda, Polonia, Portugalia și Suedia au industrii de extracție a metalului care contribuie cu peste 1% la producția mondială a unui anumit mineral metalic. Prin urmare, numeroase minerale metalice sunt importate din restul lumii. Principalele piețe inițiale pentru minereuri metalice și minereuri preparate în UE sunt sectoarele de rafinare și prelucrare care fabrică produse semifinisate și finisate pentru multe alte segmente ale industriei manufacturiere.

În cadrul celor trei subsectoare, mineralele de construcție prezintă cea mai mare provocare pentru reciclare în ceea ce privește volumul, în timp ce metalele prezintă cele mai mari posibilități economice de reciclare. Numeroase metale, inclusiv fier și oțel, cupru, cositor, plumb și aluminiu, sunt relativ simplu de reciclat deoarece pot fi topite și turnate din nou, fără a-și pierde caracteristicile importante. Însă acest potențial nu este încă complet realizat deoarece produsele scoase din uz sunt de multe ori exportate în afara UE și, prin urmare, nu mai aparțin pieței UE.

1.2 Cadrul politic al UE pentru IENE

Asigurarea accesului fiabil și nedegradat la materiile prime constituie un factor tot mai important pentru competitivitatea economică în UE, fiind, prin urmare, vital pentru succesul parteneriatului de la Lisabona pentru creștere economică și locuri de muncă. Recunoscând acest lucru, Comisia Europeană a adoptat, în noiembrie 2008, o inițiativă privind materiile prime, care stabilește măsuri destinate a asigura și ameliora accesul la materii prime pentru UE⁶.

Inițiativa privind materiile prime se bazează pe trei piloni:

- asigurarea **accesului la materii prime** pe piețele internaționale în aceleași condiții ca pentru alți concurenți industriali;
- stabilirea **condițiilor cadru adecvate** în UE pentru a stimula aprovizionarea durabilă din sursele europene;
- **creșterea eficienței globale a resurselor și promovarea reciclării** pentru a reduce consumul UE de materii prime primare și pentru a scădea dependența relativă de importuri.

Bazându-se pe rezultatele unei analize corespunzătoare a competitivității industriei IENE în UE⁷, inițiativa solicită o abordare integrată prin care politicile și instrumentele relevante ale UE să colaboreze pentru a asigura disponibilitatea materiilor prime esențiale, precum și durabilitatea acestora în procesul de extracție și utilizare.

Primul pilon vizează diplomația materiilor prime active și asigură un acces corect, nedegradat și sigur la materiile prime minerale. De asemenea, acesta răspunde la faptul că majoritatea mineralelor metalice din Europa trebuie importate (în 2007 acesta a reprezentat un deficit comercial de peste 20 de miliarde EUR). Dialogurile politice cu țările terțe, economiile emergente și grupările lor regionale urmăresc principiul „interesului reciproc”. O direcție majoră de acțiune vizează promovarea accesului durabil la materii prime în domeniul politicii pentru dezvoltare, fiind consolidate în special dialogul și acțiunile cu Africa în

⁶ Comunicarea Comisiei din 4.11.08 „Inițiativa privind materiile prime – Satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă în Europa”, Com (2008) 699 final.

⁷ Document de lucru al serviciilor Comisiei din 4.6.07, SEC(2007)771

domeniul accesului la materiile prime minerale și privind gestionarea resurselor naturale, precum și infrastructura de transport, în vederea durabilității și a responsabilității sociale⁸.

Dependența de importuri determină ca sectorul manufacturier al UE să fie vulnerabil la influențele externe ale pieței. În ultimii ani, prețul a numeroase minerale a crescut acut din cauza industrializării rapide a țărilor emergente precum Brazilia, China și India. În prezent, numeroase țări bogate în resurse își restricționează, de asemenea, exporturile în favoarea propriilor manufacturi interne, ceea ce conduce la dezavantajul concurențial al industriei UE. În conformitate cu inițiativa privind materiile prime, UE va aborda orice activități comerciale nelocale⁹.

Al doilea pilon vizează preocupările industriei privind accesul la sursele de materii prime minerale în cadrul UE, în special cadrul de reglementare conex. Diferitele proceduri de reglementare, procese de planificare și norme privind mediul, sănătatea și protecția siguranței au potențialul de a constrânge activitățile de extracție sau de a le majora costurile. În plus, obținerea accesului pentru extracție poate fi atât costisitoare, cât și îndelungată, în special acolo unde terenul este utilizat deja pentru alte activități. Prin urmare, Comisia Europeană va colabora cu statele membre pentru a ameliora condițiile cadru de care depinde extracția mineralelor, cu obiectivul simplificării și accelerării proceselor administrative.

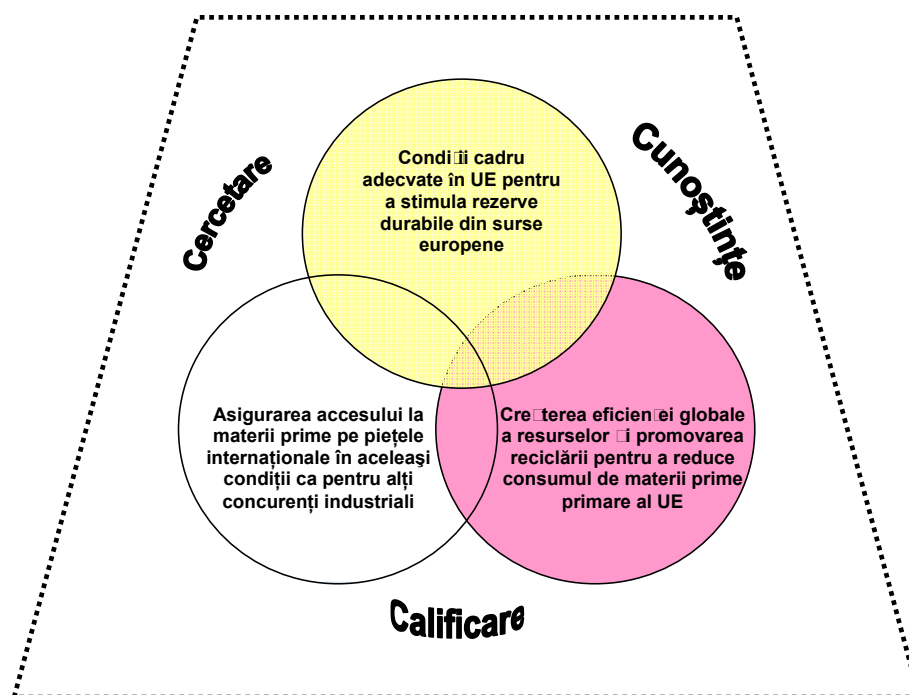
De asemenea, inițiativa UE va încerca să îmbunătățească investigarea și împărtășirea de cunoștințe privind depozitele de minerale din întreaga Uniune. Unul dintre obiective constă în asigurarea faptului că zonele cu un mare potențial pentru depozite de minerale nu sunt sterilizate în mod inutil. De asemenea, se vor sprijini proiectele de cercetare care urmăresc elaborarea de noi tehnici de extracție pentru materiile prime minerale care, de asemenea, pot reduce la rândul lor impactul asupra mediului.

Al treilea pilon urmărește să promoveze o mai bună eficiență și reciclare a resurselor. În prezent, o proporție semnificativă de produse scoase din uz nu sunt prelucrate în mod fiabil pentru a recupera materialele valoroase, în special metalele de tehnologie înaltă, care pot fi reciclate. În special, deșeurile sunt exportate din Europa fără un control eficient asupra destinației finale și perspectivelor de prelucrare. Comisia intenționează să colaboreze cu statele membre pentru a ameliora verificarea parcursului transporturilor de deșeuri cu scopul de a reduce daunele cauzate asupra mediului și de a spori procentul de reciclare a componentelor acestora.

---

⁸ http://www.euroafrica-ict.org/downloads/EAS2007_action_plan_2008_2010_en.pdf

⁹ <http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/>

Figura 1: Elemente cheie ale inițiativei UE privind materiile prime

1.3 Factori care influențează extracția neenergetică în Europa: accesul la teren

În ceea ce privește cel de-al doilea pilon al inițiativei privind materiile prime, s-au identificat o serie de factori care ar putea influența competitivitatea industriei extractive neenergetice din Europa¹⁰. Aceștia variază de la preocupări privind diversitatea și complexitatea procedurilor de obținere a autorizațiilor în diferite state membre până la conflicte cu alte utilizări ale terenurilor, lipsa de disponibilitate a unei forțe de muncă calificate și cerințele privind mediul sau legate de sănătate și siguranță. De asemenea, acestea reflectă necesitatea unor tehnici mai inovatoare de extracție și a unei mai bune cunoașteri a localizării resurselor potențiale.

Industria extractivă se limitează la amplasamente cu depozite de minerale cunoscute și viabile din punct de vedere comercial. Prezența mineralelor este determinată de activitatea geologică anterioară, iar cunoștințele privind distribuția acestora depind în mare măsură de nivelul de investiții în cartografierea, prospecțiunea și explorarea geologică. Prin urmare, industria nu poate încerca să funcționeze numai în zone în care nu ar exista niciun conflict cu alte utilizări ale terenului, cu publicul larg sau cu zone de conservare, de importanță peisagistică sau vizuală.

Accesul la teren a fost subliniat în mod deosebit. Aceasta se datorează cel puțin parțial naturii sectorului IENE. Deși UE deține numeroase depozite de materii prime minerale, acestea sunt răspândite în mod inegal pe cuprinsul teritoriului, iar calitatea acestora variază. Prin urmare, industria poate să funcționeze numai acolo unde sunt prezente resursele minerale.

În plus, nu toate depozitele sunt viabile din punct de vedere comercial, iar decizia privind exploatarea unui anumit sit va fi influențată în mare măsură de cererea pieței, precum și de nivelul de investiții inițiale necesar și de costul transportului resurselor către utilizatorul final. În special costul transportului crește semnificativ cu cât distanța pe care trebuie transportate bunurile este mai mare și limitează efectiv accesibilitatea geografică a mineralelor (a se vedea tabelul 1).

¹⁰ SEC (2007) 771

Subsector	Rutier		Feroviar		Maritim	
	Distanța medie de transport	% din totalul transportat	Distanța medie de transport	% din totalul transportat	Distanța medie de transport	% din totalul transportat
Minerale de construcție						
Medie estimată*	33km	89%	148 km	6%	142 km	5%
Minerale industriale						
2001	245 km	63%	234 km	15%	2482 km	22%
2002	-	63%	-	22%	-	15%
2003	-	68%	-	19%	-	13%
Minerale metalice						
2001	232 km	62%	273 km	16%	4494 km	22%
2002	84 km	15%	225 km	78%	1583 km	8%
2003	59 km	7%	203 km	81%	912 km	12%

* cifrele raportate pentru acest subsector sunt limitate deoarece informațiile privind transportul ulterior către client nu sunt imediat disponibile

Tabelul 1. Distanțele de transport și mijloacele utilizate pentru cele trei subsectoare în perioada 2001-2003¹¹.

În practică, acest lucru înseamnă că numeroase cariere sunt de multe ori amplasate în apropierea locului în care sunt necesare materiile prime minerale, de exemplu aproape de centrele de creștere. Din aceleași motive, noile cariere au, de asemenea, tendința de a fi situate aproape de operațiunile existente, deși uneori sunt de asemenea exploatare și dezvoltate situri complet noi.

Necesitatea accesului la anumite parcele de teren înseamnă de asemenea că, în timp ce porțiunea de teren necesar pentru extracția neenergetică este relativ scăzută în termeni absoluți (sub 1% din teritoriul UE), proiectele individuale de dezvoltare pot, totuși, să intre în conflict cu utilizările concurențiale ale terenului ori cu interese sociale mai largi sau pot avea un impact asupra mediului inacceptabil de ridicat. Acest lucru trebuie examinat de la caz la caz deoarece depinde foarte mult de locul exact în care urmează să aibă loc exploatarea și de modul în care se va efectua procesul de extracție.

Cu toate acestea, una dintre cele mai des evocate preocupări ale industriei IENE este dificultatea acesteia de a obține noi autorizații pentru a înlocui siturile epuizate sau pentru a explora și exploata surse noi.

Prezentul document nu își propune să elaboreze în detaliu toate aspectele ridicate¹². Ca toate evoluțiile, activitățile industriei IENE trebuie să ajungă la un echilibru între aspirațiile acestora și cele ale altor interese economice, precum și în ceea ce privește mediul natural și preocupările sociale mai largi, pentru a se asigura că acestea se în mod durabil.

Prezenta orientare se axează în mod specific asupra unui element: clarificarea modului în care dispozițiile Directivelor Habitare și Păsări se aplică planurilor și proiectelor de dezvoltare ale IENE. Acesta constituie un răspuns direct la angajamentul asumat în temeiul celui de-al doilea pilon al inițiativei UE privind materiile prime și urmărește, prin urmare, să furnizeze orientări specifice sectorului legate de modul de aplicare a legislației UE privind natura în special în contextul industriei IENE¹³.

¹¹ Indicatorii de dezvoltare durabilă ai industriei extractive neenergetice din UE 2001-2003;

http://www.uepg.eu/uploads/documents/pub-3_en-final_report_2001_2003.pdf

¹² A se vedea SEC(2007) 771 pentru detalii

¹³ Într-un document separat, Comisia va publica un raport privind punerea în aplicare a inițiativei privind materiile prime până la sfârșitul lui 2010. Într-un subraport, un grup de lucru ad-hoc privind cele mai bune

2. CADRUL POLITIC ȘI LEGISLAȚIA UE PRIVIND NATURA ȘI BIODIVERSITATEA

- *Directivile UE Habitate și Păsări constituie temelia politicii UE în domeniul biodiversității. Acestea le permit tuturor statelor membre să colaboreze pentru a proteja și asigura supraviețuirea speciilor și habitatelor vulnerabile și amenințate din Europa.*
- *În centrul celor două directive se află crearea rețelei Natura 2000, o rețea ecologică de situri care cuprinde cele 27 de state ale UE. Până în prezent, au fost incluse în rețea 26 000 de situri, acoperind aproape 18% din suprafața de teren a UE. Componenta marină a rețelei nu este încă finalizată.*
- *Proiectele IENE în cadrul și din apropierea siturilor Natura 2000 nu sunt excluse automat. În schimb, dacă este posibil să aibă un efect semnificativ asupra sitului în cauză, acestea trebuie să fie supuse unei evaluări corespunzătoare. În funcție de rezultatul evaluării, se adoptă o decizie privind aprobarea planului sau a proiectului și privind condițiile aprobării. Scopul este evitarea unui efect negativ asupra integrității sitului Natura 2000.*
- *În cazuri excepționale, evoluțiile care ar putea avea un efect negativ asupra unui sit Natura 2000 pot totuși continua în anumite condiții în care sunt respectate dispozițiile procedurale privind protecția prevăzute de cele două directive privind natura.*
- *Planurile și proiectele IENE pot să fie supuse, de asemenea, dispozițiilor directivelor SEA și EIA, însă acestea sunt distincte și diferite de evaluarea corespunzătoare efectuată în temeiul Directivei Habitate.*

2.1 Introducere

Pentru a răspunde cererii continue de materii prime în cadrul UE, este posibil să fie necesară dezvoltarea de noi situri de extracție pe măsură ce se epuizează resursele vechilor cariere. Va fi important să se asigure că noile evoluții sunt durabile în toate privințele și au loc fără efecte negative inutile asupra mediului natural și patrimoniului natural al Europei.

Ca și alte activități industriale care presupun utilizarea terenului sau a mării, evoluțiile IENE au, inevitabil, un aspect ecologic și, deși zona efectivă de acoperire a solului este comparativ redusă față de alte activități industriale și utilizări ale terenului, efectele asupra mediului natural trebuie încă avute în vedere și abordate după caz.

Prezentul capitol prezintă principala legislație de mediu a UE care trebuie aplicată în momentul elaborării de noi planuri și proiecte de extracție neenergetică în UE. Capitolele ulterioare vor oferi orientări suplimentare detaliate în ceea ce privește evoluțiile care afectează în special siturile Natura 2000.

---

practici în domeniul utilizării terenului va raporta, de asemenea, cu privire la exemple de bune practici în planificarea utilizării mineralelor și a terenului aplicate în statele membre.

2.2 Angajamentul UE față de stoparea pierderii biodiversității

Conservarea biodiversității ocupă un loc important pe ordinea de zi politică a UE. Cu ocazia Reuniunii europene la nivel înalt de la Göteborg din 2001, Uniunea Europeană și-a stabilit obiectivul „de stopare a pierderii biodiversității în UE până în 2010”. Acest angajament este puternic integrat în toate aspectele politicii UE. Conservarea biodiversității este, de asemenea, identificată ca fiind unul dintre principalele obiective operaționale ale Strategiei de dezvoltare durabilă (SDS)¹⁴ și ale parteneriatului de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă. Având în vedere expirarea iminentă a țintei pentru 2010 și realizarea că aceasta nu va fi îndeplinită, la 15 martie 2010 Consiliul Uniunii Europene a adoptat o nouă țintă privind biodiversitatea pentru 2020, care a fost ulterior aprobată de Consiliul European la 26 martie. Noua țintă urmărește „stoparea pierderii biodiversității și a degradării serviciilor ecosistemice în UE până în 2020 și refacerea acestora pe cât posibil, precum și creșterea contribuției UE la combaterea pierderii biodiversității la nivel mondial”.

În cadrul celui de-al șaselea program de acțiune în domeniul mediului¹⁵, care stabilește cadrul elaborării politicii de mediu în UE pentru perioada 2002-2012, „natura și biodiversitatea” reprezintă unul dintre cele patru domenii prioritare de acțiune. Cel de-al șaselea program de acțiune în domeniul mediului susține, de asemenea, integrarea deplină a cerințelor privind protecția mediului, inclusiv cele legate de conservarea biodiversității, în toate celelalte politici și acțiuni comunitare.

Detaliile privind modul în care se vor realiza acestea sunt prevăzute în Planul de acțiune pentru biodiversitate al Comisiei Europene adoptat în 2006¹⁶. Planul de acțiune al UE reprezintă o abordare nouă semnificativă pentru politica UE în domeniul biodiversității deoarece este pentru prima dată când toate sectoarele economice relevante și domeniile de politică sunt abordate într-un document unic de strategie, alocându-li-se o porțiune din răspunderea privind punerea în aplicare¹⁷. Acesta evidențiază că vor surveni modificări numai în cazul unui efort concertat din partea sectoarelor economice pentru a contribui la îndeplinirea țintei pentru 2010.

Planul UE subliniază, de asemenea, valoarea economică oferită societății de serviciile ecosistemice pe care le furnizează natura și de care depinde economia și bunăstarea noastră socială. Ecosistemele sănătoase ajută la purificarea aerului și apei și contribuie la reglarea climei. De asemenea, acestea oferă bunuri de bază precum alimente, fibre și lemn. Conservarea și restaurarea ecosistemelor sănătoase vor fi importante în contracararea potențialelor efecte devastatoare ale schimbărilor climatice din următorii ani.

Comisia va prezenta o nouă strategie UE privind biodiversitatea până la sfârșitul anului 2010 pe baza Comunicării privind o perspectivă și un obiectiv post-2010 în materie de biodiversitate la nivelul UE [COM(2010) 4 final, 19.1.2010] și a Concluziilor Consiliului UE în materie de biodiversitate post-2010 adoptate la 15 martie 2010. Strategia ar trebui să stabilească o serie de sub-ținte măsurabile pentru diferite ecosisteme, forțe motrice, presiuni și răspunsuri, precum și să asigure integrarea acestora în politici UE sectoriale relevante la

¹⁴ COM (2001) 264 final; Noua strategie de dezvoltare durabilă a UE adoptată în iunie 2006.

¹⁵ Decizia nr. 1600/2002/CE, JO L 242, 10.9.2002,

¹⁶ COM/2006/0216 final. http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/index_en.htm

¹⁷ Una dintre acțiunile prevăzute este dezvoltarea parteneriatului de afaceri și privind biodiversitatea și facilitarea unor astfel de parteneriate la nivel comunitar. În consecință, în 2007 a fost lansată o inițiativă de consolidare a legăturilor dintre sectorul comercial și protecția biodiversității, cu titlul „Crearea de parteneriate mai bune: stabilirea legăturilor între activitatea comercială și biodiversitate” (Inițiativa B@B a UE):

http://ec.europa.eu/environment/nature/partnerships/index_en.htm,

<http://www.countdown2010.net/business>

nivel intern și extern. Un aspect inovator al strategiei privind biodiversitatea 2020 va fi stabilirea unei baze de biodiversitate care va permite evaluarea progreselor în vederea atingerii țintei. Strategia UE¹⁸ va fi elaborată ținând cont de cadrul global post-2010 privind biodiversitatea, care urmează să fie adoptat în temeiul Convenției Organizației Națiunilor Unite privind diversitatea biologică în octombrie 2010.

Biodiversitatea și schimbările climatice

Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) preconizează că temperaturile medii de suprafață de pe glob vor crește cu 2–6,4°C până în 2100 comparativ cu nivelurile preindustriale. Impactul asupra biodiversității și ecosistemelor este dificil de estimat, însă se așteaptă să fie considerabil. Studiile arată deja că numeroase specii se confruntă cu dificultăți de adaptare la schimbările climatice și că acestea le expune la un risc și mai mare de dispariție.

De asemenea, schimbările climatice prezintă un risc pentru ecosistemele valoroase de care societatea depinde pentru bunuri și servicii importante precum prevenirea inundațiilor sau depozitarea carbonului. Ecosistemele sănătoase sunt o componentă esențială a oricărei strategii de atenuare a efectelor schimbărilor climatice însă, ca și fauna și flora, acestea sunt supuse unei presiuni semnificative exercitate de pierderea și degradarea habitatelor. Conform Evaluării ecosistemelor mileniului, în Europa ecosistemele au suferit o mai mare fragmentare indusă de om decât pe orice alt continent.

Capacitățile ecosistemelor și speciilor de a răspunde la cerințele schimbărilor climatice vor fi determinate în mare parte de cât de eficient sunt protejate acestea de evoluții necorespunzătoare și de alte utilizări ale terenului și de cât de activi suntem în restaurarea a ceea ce a fost deja deteriorat.

2.3 Directivele Habitate și Păsări

Directivele Habitate și Păsări reprezintă temelia politicii UE în domeniul biodiversității. Acestea permit tuturor celor 27 de state membre ale UE să colaboreze, într-un cadru legislativ comun, pentru a proteja unele dintre cele mai valoroase specii și habitate din Europa pe suprafața întregii arii naturale de extindere a acestora în cadrul UE, dincolo de granițele politice sau administrative.

Directivele au două obiective principale:

- protejează speciile de sine stătătoare în întreaga UE (prin dispozițiile privind protecția speciilor);
- conservă unele tipuri rare și amenințate de habitate sau habitatele de bază ale anumitor specii rare și amenințate pentru a le asigura supraviețuirea continuă (prin dispozițiile privind protecția siturilor care conduc la crearea rețelei Natura 2000)

În cazul acestora din urmă, este important de subliniat că rețeaua Natura 2000 nu reprezintă un sistem de rezervații naturale stricte din care toate activitățile umane sunt excluse. În schimb, cele două directive oferă un cadru legislativ comun, aplicabil în toate țările UE, care asigură că toate activitățile umane – printre altele, activitățile IENE – sunt întreprinse astfel încât să nu afecteze negativ integritatea siturilor Natura 2000.

Articolul 6 din Directiva Habitate prevede, la alineatele (3) și (4), aspecte procedurale de protecție care trebuie urmate în cazul planurilor și proiectelor. Dispozițiile acestora sunt explicate mai detaliat în capitolele ulterioare. Însă mai întâi este util să se înțeleagă scopul general al celor două directive.

¹⁸ Evoluțiile suplimentare pot fi urmărite la:

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/policy/index_en.htm

2.3.1 Obiectivele globale ale Directivelor Habitate și Păsări¹⁹

Obiectivul global al Directivei Păsări, adoptată în 1979, este menținerea și restaurarea populațiilor de specii de păsări sălbatice prezente în mod natural în cadrul UE (aproximativ 500 de specii) la un nivel care să le asigure supraviețuirea pe termen lung. Acesta ar trebui „să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere” (cf articolul 2).

Directiva Habitate, adoptată în 1992, are obiective similare cu cele ale Directivei Păsări, însă se referă și la alte specii în afară de păsări, precum și la tipuri de habitate de sine stătătoare. Obiectivul acesteia este de a asigura conservarea a aproximativ 1000 de specii de animale și plante pe cale de dispariție, rare, endemice sau vulnerabile, enumerate în anexele la directivă, precum și a unui număr de 230 de tipuri de habitate care sunt pe cale de dispariție.

Trebuie subliniat că directivele nu vizează *toate* speciile de plante și animale din UE (respectiv nu întreaga biodiversitate din UE). În schimb, acestea se axează pe o subserie de aproximativ 1500 de specii – denumite de multe ori specii de interes comunitar – care necesită protecție pentru a asigura supraviețuirea lor pe termen lung în cadrul UE.

2.3.2 Dispoziții privind protecția speciilor

În ceea ce privește protecția speciilor, ambele directive prevăd ca statele membre să stabilească un sistem general de protecție pentru toate speciile de păsări sălbatice din UE și pentru speciile enumerate în anexa IV la Directiva Habitate în aria de extindere a speciilor din cadrul UE. Dispozițiile respective se aplică atât zonelor protejate interioare, cât și celor exterioare. Condițiile exacte sunt prevăzute în articolul 5 din Directiva Păsări, precum și în articolul 12 (pentru animale) și articolul 13 (pentru plante) din Directiva Habitate (a se vedea elementele principale în tabelul de mai jos).

Articolul 5 din Directiva Păsări

Statele membre iau măsurile impuse pentru a stabili un sistem de protecție pentru toate speciile de păsări în aria lor de extindere în cadrul UE, interzicând în special următoarele:

- omorârea sau capturarea deliberată a speciilor respective, indiferent de metoda utilizată;
- distrugerea sau producerea de daune în mod deliberat asupra cuiburilor sau a ouălor sau eliminarea cuiburilor;
- culegerea ouălor din natură și păstrarea acestora;
- perturbarea deliberată a acestor păsări, în special în perioada de reproducere sau de maturizare, dacă o astfel de perturbare are un efect negativ semnificativ asupra păsărilor;
- ținerea în captivitate a păsărilor și vinderea acestora.

Articolele 12 și 13 din Directiva Habitate

Statele membre iau măsurile necesare pentru a proteja speciile enumerate în anexa IV în întreaga arie de extindere din Europa.

În cazul **animalelor protejate** aceasta înseamnă să interzică:

- orice formă de capturare sauucidere deliberată;
- perturbarea deliberată, în special în timpul perioadei de reproducere, cuibărire, hibernare și migrare;
- distrugerea deliberată sau culegerea ouălor din natură;
- deteriorarea sau distrugerea ariilor de reproducere sau de odihnă;
- deținerea, transportul sau vânzarea acestor specii luate din natură.

În cazul **plantelor protejate** aceasta înseamnă să interzică:

- culesul, colecționarea, tăierea, smulgerea sau distrugerea deliberată a acestor plante în natură;
- deținerea, transportul sau vânzarea acestor specii luate din natură.

¹⁹ Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului (versiune codificată a Directivei 79/409/CEE a Consiliului privind conservarea păsărilor sălbatice, cu modificările ulterioare)

Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, versiune consolidată, referință 01992L0043, 1.1.2007 – a se vedea

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/index_en.htm

În anumite circumstanțe (de exemplu pentru a preveni deteriorarea gravă a culturilor, animalelor, pădurilor, peștilor și apei), sunt permise derogări cu condiția să nu existe nicio altă soluție satisfăcătoare, iar consecințele derogărilor să nu fie incompatibile cu scopurile directivelor. Condițiile de aplicare a derogărilor sunt stabilite în articolul 9 din Directiva Păsări și în articolul 16 din Directiva Habitate²⁰.

2.3.3 Dispoziții privind protecția habitatelor: Rețeaua Natura 2000:

Unele specii și tipuri de habitate prezintă un grad atât de ridicat de risc de dispariție încât necesită, de asemenea, protejarea habitatelor de bază. În mod colectiv, astfel de situri formează rețeaua Natura 2000, o rețea ecologică de situri de conservare a naturii care cuprinde toate cele 27 de state membre ale UE.

În temeiul Directivei Habitate, siturile de bază trebuie protejate pentru tipurile de habitat enumerate în anexa I și pentru speciile enumerate în anexa II²¹. Primul pas este ca statele membre să propună o listă națională de situri care pot fi incluse în rețeaua Natura 2000. Ulterior, acestea sunt examinate la nivel biogeografic²² pentru a asigura că oferă o acoperire suficientă pentru speciile sau habitatul în cauză. Aceste situri, odată adoptate de Comisie, devin situri de importanță comunitară (SIC) și fac parte din rețeaua Natura 2000, fiind protejate în temeiul articolului 6. Este important de subliniat că selectarea SIC trebuie realizată exclusiv pe bază științifică. Statele membre nu pot lua în considerare aspectele economice în această etapă²³.

Odată ce un sit devine SIC, statele membre au cel mult șase ani să îl desemneze drept arie specială de conservare (ASC) și să stabilească măsuri necesare de conservare pentru a menține și restaura habitatele și speciile la un stadiu de conservare corespunzător. În această etapă, se pot explora soluții practice de gestionare care contribuie la integrarea necesităților de conservare în alte activități de conservare a terenului, ținând cont, după caz, de aspectele socio-economice.

În temeiul Directivei Păsări, trebuie clasificate siturile pentru aproximativ 190 de specii de păsări enumerate în anexa I la directivă. Statele membre trebuie să clasifice siturile pentru alte specii de păsări migratoare care apar în mod regulat și care nu sunt enumerate în anexa I, ținând cont de necesitatea de a proteja zonele de reproducere, de schimbare a penelor și de hibernare, precum și de punctele de popas de-a lungul rutelor lor de migrare, de exemplu zone umede de importanță internațională. Aceste situri se numesc arii de protecție specială (APS) și sunt incluse direct în rețeaua europeană Natura 2000²⁴.

Până în decembrie 2009, aproximativ 25 800 situri (cuprinzând aproximativ 22 400 SIC și 5 200 APS) au fost incluse în rețeaua Natura 2000²⁵. Împreună, acestea acoperă aproximativ 17,6% din suprafața de teren a UE-27²⁶.

²⁰ „Orientări privind protecția strictă a speciilor de animale de interes comunitar prevăzută prin Directiva 92/43” http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

²¹ Există o suprapunere considerabilă între speciile enumerate în anexa II și cele enumerate în anexa IV, însă nu toate speciile din anexa IV necesită o protecție specifică a siturilor în temeiul rețelei Natura 2000, astfel încât nu toate sunt enumerate în anexa II.

²² UE are 9 regiuni biogeografice, fiecare cu propria îmbinare caracteristică de vegetație, climat, topografie și geologie. Activitățile la acest nivel facilitează verificarea tendințelor de conservare a speciilor și tipurilor de habitat în condiții naturale similare, indiferent de granițele naționale.

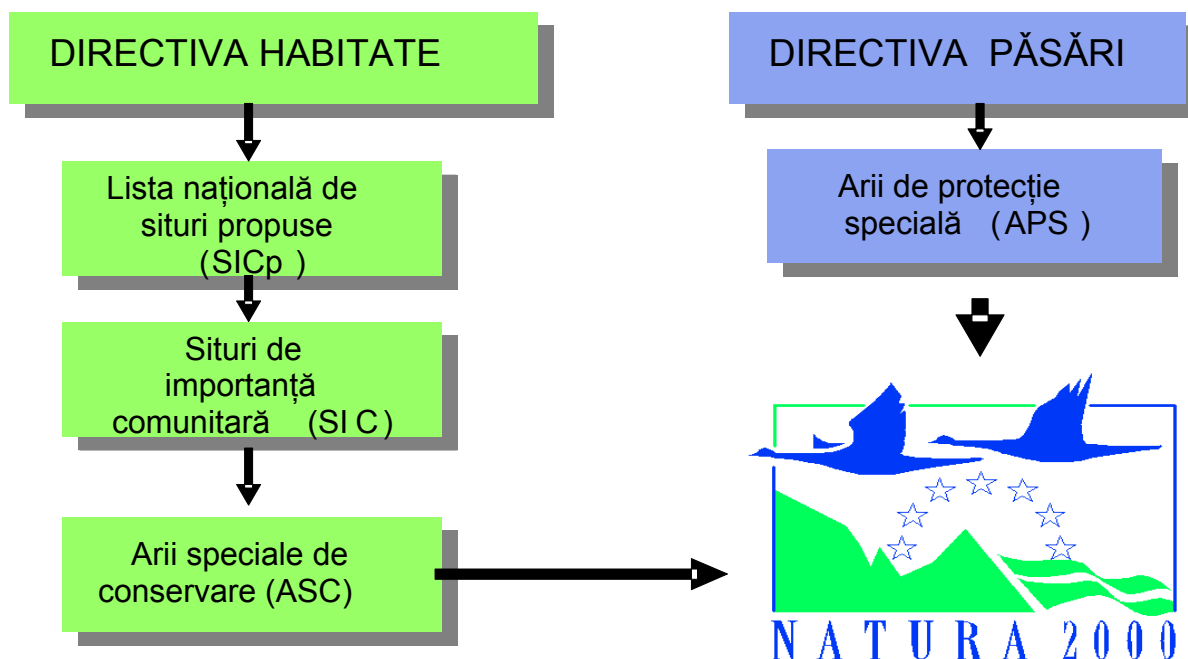
²³ Hotărârea CEJ C-371/98, First Corporate Shipping LTD.

²⁴ Spre deosebire de Directiva Habitate, nu există un pas intermediar de selectare a siturilor în funcție de regiunea biogeografică în cazul APS. Acestea sunt incluse direct în rețeaua Natura 2000.

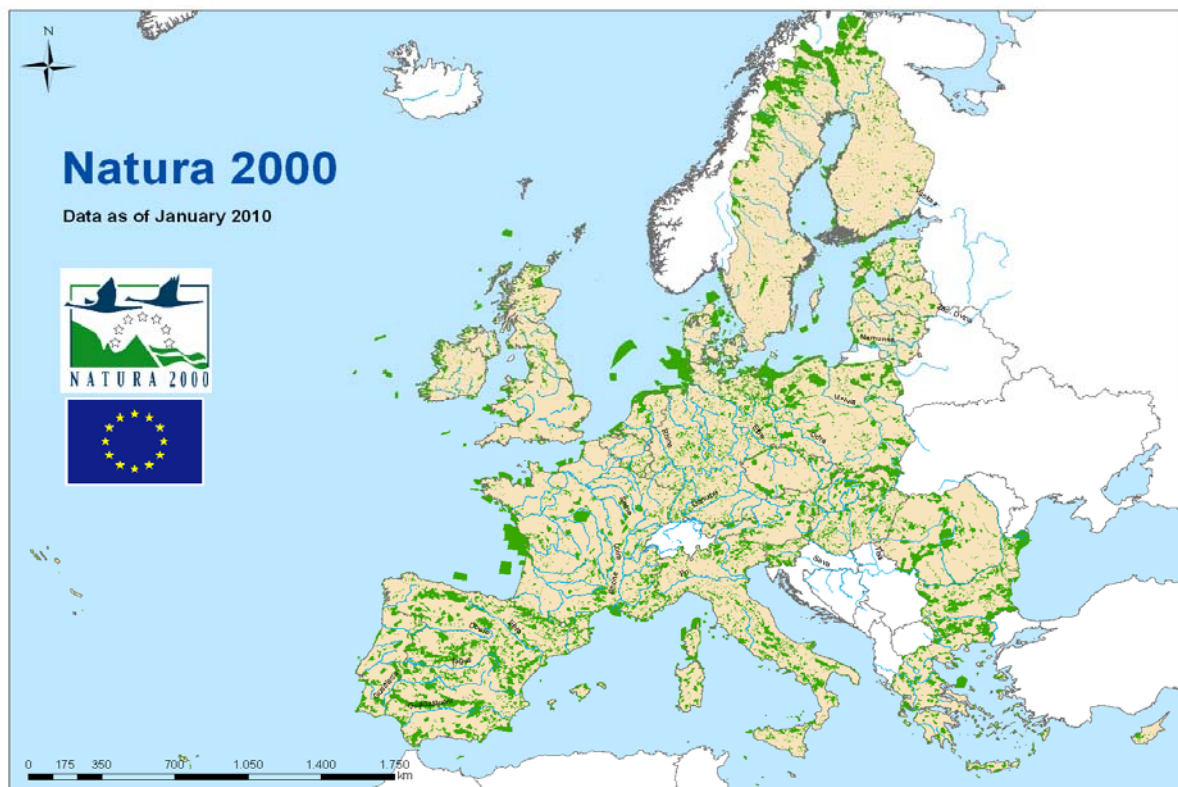
²⁵ Comisia Europeană, http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

²⁶ Există o suprapunere considerabilă între APS și SIC, astfel încât cifrele nu sunt cumulate.

B

Aproximativ 1400 SIC și 600 APS includ o parte marină, însă vor trebui adăugate și alte situri pentru a finaliza componenta marină a rețelei. Scopul este realizarea acestui lucru până în 2012.

Figura 2: Rețeaua europeană Natura 2000 în UE-27, situația în ianuarie 2010**2.3.4 Gestionarea și conservarea siturilor Natura 2000**

În cadrul siturilor Natura 2000, statele membre trebuie:

- să ia măsuri corespunzătoare de conservare pentru a menține și restaura habitatele și speciile *pentru care situl a fost desemnat* la un stadiu de conservare corespunzător [articolul 6 alineatul (1)];
- să evite activități nocive care ar putea perturba semnificativ speciile sau ar putea deteriora tipurile de habitat natural sau habitatele speciilor protejate [articolul 6 alineatul (2)].

Autoritățile competente din fiecare țară trebuie să identifice obiectivele de conservare pentru siturile Natura 2000 în termen de maximum 6 ani de la adoptarea sitului în calitate de sit de interes comunitar (sau, în cazul APS, imediat după clasificare). Obiectivele de conservare trebuie să se bazeze pe statutul și cerințele ecologice ale habitatelor și speciilor pentru care situl este desemnat ca făcând parte din Natura 2000. Obiectivul esențial este să se asigure că speciile și tipurile de habitat sunt menținute sau restaurate la un stadiu de conservare corespunzător în aria lor naturală de extindere²⁷.

Ce înseamnă în practică stadiu de conservare corespunzător?

Obiectivul esențial al Directivei Habitate este să asigure că speciile și tipurile de habitat vizate ating așa-numitul „stadiu de conservare corespunzător” și că supraviețuirea acestora pe termen lung este considerată sigură în întreaga lor arie naturală de extindere în Europa.

În cazul speciilor vizate de directivă [cf articolul 1 litera (i)] aceasta înseamnă că:

- populațiile se mențin pe termen lung și nu mai dau semne de declin continuu;
- aria lor de extindere naturală nu se reduce;
- există și probabil va continua să existe un habitat suficient de extins pentru a-și menține populațiile pe termen lung.

În cazul unui tip de habitat, stadiul de conservare corespunzător [cf articolul 1 litera (e)] se obține atunci când:

- aria sa naturală de extindere și teritoriile care se încadrează în această arie sunt stabile sau în creștere;
- structura și funcțiile sale specifice, necesare pentru menținerea sa pe termen lung, există și vor continua, probabil, să existe în viitorul apropiat;
- stadiul de conservare a speciilor sale specifice este, de asemenea, corespunzător.

În ceea ce privește măsurile de conservare care trebuie întreprinse privind siturile individuale Natura 2000, Directiva Habitate [articolul 6 alineatul (1)] prevede că „statele membre adoptă măsurile de conservare necesare, inclusiv, după caz, planuri de gestionare adecvate, speciale sau incluse în alte planuri de dezvoltare”.

Planurile de gestionare, dacă există, pot reprezenta o sursă utilă de informații pentru inițiatorii de proiecte care doresc să desfășoare activități în apropierea siturilor Natura 2000 deoarece:

- înregistrează necesitățile de conservare a habitatelor și speciilor prezente pentru care situl este desemnat pentru a fi clar pentru toți ce se conservă și de ce;

²⁷ Conceptul de stadiu de conservare corespunzător nu este menționat în Directiva Păsări, însă există cerințe analoge, respectiv toate APS trebuie să facă în continuare obiectul unor măsuri speciale de conservare a habitatului pentru a asigura supraviețuirea și reproducerea păsărilor enumerate în anexa I în aria lor de distribuție.

- analizează contextul socio-economic și cultural al ariei și interacțiunile dintre diferitele utilizări ale terenului și speciile și habitatele prezente;
- specifică obiectivele de conservare pentru sit;
- identifică soluții practice de gestionare care pot contribui la integrarea activităților de conservare cu alte practici privind utilizarea terenului.

2.3.5 Evoluții care afectează siturile Natura 2000

În timp ce articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva Habitate vizează gestionarea de rutină și conservarea siturilor Natura 2000, articolul 6 alineatele (3) și (4) prevede procedura care trebuie urmată în momentul planificării oricăror **evoluții** care ar putea afecta un sit Natura 2000²⁸.

Această procedură este examinată în detaliu în capitolele 5 și 6 însă, în esență, prevede ca un plan sau proiect care ar putea avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000 să fie supus unei „evaluări corespunzătoare” (EC) pentru a analiza în detaliu efectele și modul în care acestea afectează obiectivele de conservare ale sitului.

În funcție de rezultatele evaluării corespunzătoare, autoritatea competentă fie aprobă planul ca atare dacă a constatat că nu afectează negativ integritatea sitului în cauză fie, în funcție de gradul de impact, poate solicita una dintre următoarele măsuri:

- sunt introduse anumite măsuri pentru a înlătura efectele negative;
- sunt respectate anumite condiții pe parcursul construcției, etapelor operaționale sau de închidere a proiectului, cu același scop de a înlătura posibilitatea apariției unor efecte negative sau de a le reduce la un nivel la care nu mai afectează integritatea sitului;
- în schimb, sunt explorate opțiuni alternative.

În situații excepționale, un plan sau un proiect poate primi aprobarea de a continua în anumite condiții, chiar dacă a fost evaluat ca având efecte negative asupra sitului, cu condiția respectării aspectelor procedurale privind protecția prevăzute de Directiva Habitate. Acest lucru poate fi posibil dacă nu există alternative disponibile, iar planul sau proiectul este considerat de interes public. În astfel de situații, trebuie introduse măsuri compensatorii pentru a asigura protejarea coerenței globale a rețelei Natura 2000.

2.3.6 Ameliorarea coerenței ecologice a rețelei Natura 2000

În afară de desemnarea unor situri de bază în temeiul rețelei Natura 2000, articolul 10 din Directiva Habitate solicită, de asemenea, statelor membre să încerce, prin politici de planificare a utilizării terenului sau de dezvoltare, să amelioreze coerența ecologică a rețelei, menținând și, după caz, dezvoltând, caracteristici ale peisajului care sunt de o importanță majoră pentru fauna și flora sălbatică precum coridoare ecologice sau puncte de trecere care pot fi utilizate pe parcursul migrației și dispersării.

---

²⁸ Aceasta se aplică SIC, ASC și APS și vizează nu numai planurile și proiectele din interiorul siturilor Natura 2000, ci și pe cele din exterior, dar care ar putea avea un efect semnificativ asupra conservării speciilor și habitatelor din cadrul sitului. De exemplu, un baraj construit în amonte pe un râu care ar putea modifica sau opri irigarea periodică a unei zone umede importante pentru păsările din cadrul unei APS în aval.

2.4 Directiva SEA și Directiva EIA

Următoarele directive UE în materie de mediu sunt, de asemenea, direct relevante pentru industria IENE:

- Directiva 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (denumită de obicei **Directiva „SEA”**)²⁹
- Directiva 85/337/CEE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului astfel cum a fost modificată în 1997 (97/11/CE), 2003 (2003/35/CE) și 2009 (2009/31/CE) – (denumită de obicei **Directiva „EIA”**)³⁰.

2.4.1 Directiva SEA

Scopul Directivei SEA 2001/42/CE este de a sigura că efectele ecologice ale **anumitor planuri și programe** sunt identificate, evaluate și luate în considerare pe parcursul elaborării lor și înainte de adoptare.

În această privință, statele membre trebuie:

- să elaboreze un raport de mediu care să identifice și să evalueze posibilele efecte semnificative asupra mediului ale planurilor și programelor, precum și orice alternative rezonabile.
- să le ofere anumitor autorități și publicului larg ocazia de a-și exprima opinia privind raportul de mediu, precum și privind proiectul de plan sau program. Consultarea contribuie nu numai la asigurarea faptului că informațiile furnizate pentru evaluare sunt cuprinzătoare și fiabile, ci oferă și mai multă transparență în procesul decizional.

În cele din urmă, SEA urmărește să încurajeze o abordare mai integrată și mai eficientă a planificării teritoriale în care mediul, inclusiv considerentele legate de biodiversitate, sunt luate în considerare mult mai devreme în procesul de planificare și la nivel mai strategic. Dacă se realizează acest lucru, de obicei există mai puține conflicte în sens descendent, la nivelul proiectelor individuale. De asemenea, aceasta permite o îndepărtare a evoluțiilor viitoare de zonele de conflict potențial cu conservarea naturii.

O evaluare strategică de mediu este obligatorie pentru o varietate de planuri și programe (și anume aceasta trebuie realizată pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, energie, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gestionarea apei, telecomunicații, turism, urbanism și amenajarea teritoriului sau destinația terenurilor) care stabilesc cadrul pentru viitoarea autorizare a proiectelor enumerate în „Directiva EIA”. De asemenea, o evaluare strategică de mediu trebuie efectuată pentru orice planuri sau programe în cazul cărora, în vederea efectelor semnificative posibile asupra siturilor, s-a considerat că este necesară o evaluare în temeiul articolului 6 sau al articolului 7 din Directiva Habitate.

În contextul IENE, este cel mai probabil ca Directiva SEA să fie aplicabilă în cazul în care o autoritate națională, regională sau locală elaborează un plan sau un program (de exemplu privind destinația terenurilor, dar și privind gestionarea industrială sau gestionarea deșeurilor) care este conceput special pentru a viza extracția minerală (de exemplu un „plan pentru minerale”), fie în care extracția minerală este una dintre destinațiile terenurilor avute în vedere în cadrul planului.

²⁹ JO L 197, 21.7.2001, p. 30–37 – a se vedea <http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>

³⁰ JO L 156, 25.6.2003, p. 17, OJ L 140, 5.6.2009, p. 114 – a se vedea <http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>

2.4.2 Directiva EIA

În timp ce procesul SEA funcționează la nivelul planurilor și programelor publice, evaluările impactului asupra mediului (EIA) funcționează la nivelul **proiectelor publice și private individuale**. Astfel, autorizarea proiectelor care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului trebuie acordată numai după efectuarea unei evaluări privind efectele semnificative potențiale ale proiectului respectiv.

Directiva EIA definește proiectul drept *executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații sau scheme, alte intervenții în mediul natural și asupra peisajului, inclusiv cele care implică exploatarea resurselor minerale* [articolul 1 alineatul (2)]. Operațiunile de exploatare sunt enumerate atât în anexa I, cât și în anexa II la Directiva EIA. Prin urmare, activitățile IENE necesită o evaluare a impactului asupra mediului în temeiul directivei sau cel puțin o „examinare” (a se vedea tabelul de mai jos).

2.4.3 Legătura dintre SEA, EIA și evaluările corespunzătoare

Există numeroase similarități între procedurile pentru SEA, EIA și evaluările corespunzătoare efectuate pentru planurile sau proiectele care afectează siturile Natura 2000 în temeiul Directivei Habitare. Aceasta nu înseamnă însă că sunt unul și același lucru deoarece există de asemenea diferențe importante (a se vedea tabelul). Prin urmare, **o SEA sau EIA nu pot înlocui sau reprezenta un substitut pentru o evaluare corespunzătoare deoarece procedurile nu se suprapun.**

Procedurile SEA/EIA și evaluarea corespunzătoare pot, fără îndoială, să aibă loc în paralel (în cadrul unei proceduri coordonate) sau informațiile care aparțin evaluării corespunzătoare pot să facă parte din procesul și documentația EIA/SEA³¹ (în cadrul unei proceduri integrate). Cu toate acestea, în orice caz, evaluarea corespunzătoare trebuie să se poată distinge și identifica clar în raportul de mediu al SEA sau în documentația de mediu a EIA sau trebuie raportată separat pentru ca rezultatele sale să se diferențieze de cele ale EIA sau SEA generale³².

Procesul evaluării impactului asupra mediului (EIA)

Procedura tipică EIA cuprinde următoarele etape:

- ***Examinarea** [articolul 4 alineatele (2)-(4) și anexa III la Directiva EIA]: pentru a determina dacă este necesară o EIA. Examinarea este necesară pentru orice tip de proiect enumerat în anexa II. Decizia de examinare a autorității naționale competente trebuie să se bazeze pe criteriile enumerate în anexa III și trebuie pusă la dispoziția publicului.*
- ***Stabilirea domeniului de evaluat** (articolul 5): este etapa procesului EIA care determină conținutul și extinderea aspectelor care vor fi cuprinse în informațiile de mediu care trebuie să fie prezentate de inițiatorul proiectului unei autorități competente. Etapa de stabilire a domeniului de evaluat este o parte importantă a unui regim EIA adecvat, în special deoarece îmbunătățește calitatea EIA.*

³¹ Efectuarea unei evaluări corespunzătoare la nivelul unui plan nu înlătură necesitatea de a aplica procedura de la articolul 6 alineatele (3)-(4) și pentru proiectele individuale. Desigur, dacă evaluarea corespunzătoare a unui plan determină ca un proiect să fie împărțit în regiuni care nu intră deloc sau aproape deloc în conflict cu siturile Natura 2000, atunci probabil mai puține proiecte care decurg din plan vor necesita o evaluare corespunzătoare la nivel de proiect.

³² „Evaluarea planurilor și proiectelor care afectează semnificativ siturile Natura 2000. Orientări metodologice privind dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitare 92/43/CEE”.

- *Elaborarea unei declarații, a unui studiu sau a unui raport de mediu (articolul 5), care cuprinde următoarele informații ecologice necesare: descrierea proiectului, descrierea măsurilor pentru a evita sau a reduce efectele negative semnificative, datele necesare pentru a identifica și evalua principalele efecte asupra mediului, o prezentare succintă a principalelor alternative studiate de inițiatorul proiectului și o indicare a motivelor opțiunii preferate, ținând cont de efectele ecologice identificate. Acestea trebuie puse la dispoziția publicului.*
- *Consultare (articolele 6, 7 și 8): Publicul, autoritățile responsabile în domeniul mediului și statele membre afectate de proiect trebuie informate și consultate înainte de luarea deciziei cu privire la cererea de autorizare a unui proiect. Rezultatele consultărilor și informațiile colectate trebuie luate în calcul pe parcursul procedurii de autorizare.*
- *Informații privind decizia finală și explicarea acesteia (articolul 9): Odată ce decizia de aprobare sau refuzare a unei cereri de autorizare a fost luată, autoritățile naționale au obligația de a pune la dispoziția publicului o serie de informații cum ar fi conținutul deciziei și orice condiții atașate acesteia din urmă, principalele motive și considerente pe care se bazează decizia, inclusiv informații privind procesul de participare a publicului și o descriere, după caz, a principalelor măsuri compensatorii și de atenuare a efectelor negative.*

EIA ar trebui să abordeze efectele directe și indirecte asupra (articolul 3) oamenilor, faunei și florei, solului, apei, climei și peisajului, bunurilor materiale și patrimoniului cultural, precum și interacțiunea dintre acești factori. EIA trebuie să țină cont de efectele directe și de orice efecte indirecte, secundare, cumulate, pe termen scurt, mediu și lung, permanente și temporare, pozitive și negative ale proiectului (anexa IV).

Una dintre diferențele de bază dintre evaluările corespunzătoare ale SEA/ EIA și Directivei Habitatare, în afară de faptul că măsoară aspecte diferite ale mediului natural și prezintă criterii diferite de stabilire a „semnificației”, este modul în care este urmărit rezultatul evaluării. În această privință, evaluările din cadrul SEA și EIA prevăd în esență cerințe procedurale și nu stabilesc standarde obligatorii de mediu; dimpotrivă, evaluarea în temeiul Directivei Habitatare prevede obligații de fond, în special deoarece introduce un standard de mediu, respectiv obiectivul de conservare unui sit Natura 2000 și necesitatea de a-i menține integritatea.

Cu alte cuvinte, dacă prin evaluarea corespunzătoare nu se poate constata că planul sau proiectul nu va afecta negativ integritatea unui sit Natura 2000, autoritatea nu poate autoriza planul sau proiectul ca atare cu excepția cazului în care, în situații excepționale, acestea invocă proceduri speciale pentru planurile sau proiectele pentru care nu există soluții alternative mai puțin nocive și care sunt considerate a fi de interes public major.

Pe de altă parte, SEA/EIA sunt concepute pentru ca autoritățile de planificare să fie pe deplin conștiente de implicațiile de mediu ale planului sau proiectului propus, astfel încât acestea să fie *luate în considerare* în decizia lor finală.

Considerațiile de mai sus sunt sintetizate în tabelul 2.

Tabelul 2: Compararea procedurilor în cadrul evaluării corespunzătoare, EIA și SEA

	EC	EIA	SEA
Ce tipuri de proiecte sunt avute în vedere?	Orice plan sau proiect care – fie per se, fie în combinație cu alte planuri/proiecte – poate avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000 (în afară de planurile sau proiectele care au legătură directă cu gestionarea sitului de conservare)	Toate proiectele enumerate în anexa I. Pentru proiectele enumerate în anexa II necesitatea unei EIA va fi stabilită de la caz la caz și în funcție de pragurile sau criteriile stabilite de statele membre (ținând cont de criteriile din anexa III)	Orice planuri și programe care sunt (a) elaborate pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, energie, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gestionarea apei, telecomunicații, turism, urbanistică și amenajarea teritoriului sau destinația terenurilor și care stabilesc cadrul pentru viitoarea autorizare a proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva 85/337/CEE sau (b) pentru care, în vederea efectelor posibile asupra siturilor, s-a considerat că este necesară o evaluare în temeiul articolului 6 sau al articolului 7 din Directiva 92/43/CEE.
Ce efecte relevante pentru natură trebuie evaluate?	Evaluarea trebuie efectuată având în vedere obiectivele de conservare ale sitului (care sunt legate de speciile/ tipurile de habitat pentru care a fost conceput situl .) Impactul trebuie evaluat pentru a stabili dacă vor afecta sau nu negativ integritatea sitului în cauză.	Efecte semnificative directe și indirecte, secundare, cumulate, pe termen scurt, mediu și lung, permanente și temporare, pozitive și negative asupra „faunei și florei”	Efecte semnificative posibile asupra mediului, inclusiv asupra aspectelor precum biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, bunurile materiale, patrimoniul cultural inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic, peisajul și legăturile dintre factorii menționați anterior;
Cine efectuează evaluarea?	Este responsabilitatea autorității competente să se asigure că EC este efectuată. În acest context, inițiatorul proiectului trebuie să efectueze toate studiile necesare și să furnizeze toate informațiile necesare autorității competente pentru a-i permite acesteia să ia o decizie în deplină cunoștință de cauză. În acest proces, autoritatea competentă poate, de asemenea, să colecteze informații relevante din alte surse, după caz.	Inițiatorul proiectului furnizează informațiile necesare care urmează să fie luate în considerare de autoritatea competentă care eliberează autorizația	Autoritatea competentă de planificare
Are loc consultarea publicului/altor autorități?	Nu este obligatoriu, dar este încurajat („dacă este corespunzător”)	Consultarea obligatorie se efectuează înainte de adoptarea propunerii de proiect Statele membre iau măsurile necesare	Obligatorie – consultarea se realizează înainte de adoptarea planului sau programului. Autorităților și publicului li se oferă ocazia timpurie și eficientă, într-un interval de timp corespunzător, de a-și exprima opinia privind proiectul

		<p>pentru a asigura că autoritățile care pot fi vizate de proiect datorită responsabilităților specifice de mediu au ocazia de a-și exprima opinia privind cererea de autorizație</p> <p>Același lucru este valabil pentru public</p>	<p>de plan sau program și raportul însoțitor de mediu înainte de adoptarea planului sau programului sau supunerea acestuia procedurii legislative.</p> <p>Statele membre trebuie să desemneze autoritățile care vor fi consultate, care, datorită responsabilităților specifice de mediu, pot fi vizate.</p>
Sunt obligatorii rezultatele?	Da. Autoritățile competente pot autoriza planul sau proiectul numai după ce au constatat că acesta nu va afecta negativ integritatea sitului.	Rezultatele consultărilor și informațiile colectate ca parte din EIA trebuie luate în considerare în procedura de autorizare.	Raportul de mediu, precum și opiniile exprimate vor fi luate în considerare pe parcursul elaborării planului sau programului și înainte de adoptarea acestuia sau supunerea la procedura legislativă.

2.5 Alte legi și politici comunitare relevante în domeniul mediului

Următoarele legi și politici în materie de mediu sunt, de asemenea, relevante pentru activitățile IENE:

- *Directiva privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive (2006/21/CE)*
- *Directiva privind răspunderea de mediu (2004/35/CE).*
- *Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE) și directiva privind apele subterane (2006/118/CE)*
- *Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008/56/CE)*
- *Strategia UE pentru utilizarea sustenabilă a resurselor naturale*
- *Principiul precauției*

Acestea sunt sintetizate pe scurt în anexa I, întrucât prezentul document nu își propune să ofere mai multe detalii cu privire la acestea.

3. EFECTELE POTENȚIALE ALE ACTIVITĂȚILOR EXTRACTIVE NEENERGETICE ASUPRA MEDIULUI NATURAL

- *Inevitabil, extracția mineralelor are un impact asupra terenului pe care se desfășoară. Uneori, acest lucru poate de asemenea să afecteze negativ habitatele naturale și să perturbeze grav natura.*
- *Tipul și gradul de impact depinde de o serie de factori și, prin urmare, trebuie stabilite de la caz la caz.*
- *În cazul rețelei Natura 2000, activitățile extractive pot produce pierderea unor habitate și specii rare și valoroase, protejate de legislația UE sau pot afecta structura fizică și funcționarea acestor habitate în anumite zone, producând astfel o pierdere în ceea ce privește rezistența globală a ecosistemelor.*
- *Nu toate efectele sunt negative, industria extractivă neenergetică aducând, de asemenea, o contribuție pozitivă importantă la conservarea biodiversității, de exemplu prin reabilitarea siturilor de exploatare la sfârșitul ciclului proiectului.*
- *Tot mai multe companii adoptă declarații privind politica în domeniul biodiversității ca parte din strategia globală privind răspunderea socială a întreprinderilor și restaurează în mod activ cariere și exploatații miniere utilizate în avantajul naturii. Acest lucru este prețios în special în zone care deja au pierdut o mare parte a mediului natural.*

3.1 Efecte pozitive și negative: necesitatea unei abordări de la caz la caz

Prin însăși natura sa, extracția mineralelor are, invariabil, un impact asupra terenului³³ pe care se desfășoară. Majoritatea exploatațiilor miniere și carierelor implică înlăturarea caracteristicilor de suprafață pe parcursul procesului de extracție și necesită spațiu pentru facilități de stocare în sol, grămezi de reziduuri miniere și lagune, precum și pentru infrastructuri conexe, clădiri și rute de acces.

De asemenea, aceste activități pot produce perturbări semnificative pentru natură și pot cauza pierderea sau deteriorarea unor habitate naturale valoroase. Totuși, acest lucru nu este în niciun caz sistematic. Există numeroase situații în care s-a constatat că noile situri de extracție produc numai un efect limitat sau temporar asupra biodiversității și mediului natural.

De asemenea, există un număr tot mai mare de exemple în care un sit de extracție, pe parcursul întregului ciclu de viață, a adus un avantaj global pentru biodiversitate. Motivul este că tot mai multe cariere, puțuri de exploatare și mine sunt în curs de reabilitare la sfârșitul ciclului de viață, ținând cont de biodiversitate. Atunci când acest lucru se petrece într-un mediu natural deja afectat, siturile reabilite au potențialul de a aduce o contribuție pozitivă semnificativă la biodiversitate, oferind noi habitate naturale.

Totuși, acest lucru nu înlătură obligația de a asigura că proiectele individuale de extracție nu produc daune sau perturbări semnificative asupra mediului în zone care prezintă o mare valoare naturală, în special când acest lucru ar putea afecta speciile rare și amenințate din habitatele de interes comunitar. Aceste riscuri trebuie evaluate **de la caz la caz**.

³³ Aceasta vizează activități specifice de extracție terestră, capitolul 8 explorează aspecte legate de extracția în mediul marin.

IENE: contribuția pozitivă la conservarea biodiversității

Dacă sunt planificate corespunzător, activitățile industriei extractive neenergetice (IENE) moderne pot contribui activ la conservarea biodiversității. Acest lucru este relevant în special atunci când zona de extracție este situată într-un mediu care a fost deja modificat sau afectat. În astfel de cazuri, industria extractivă poate contribui la crearea de noi habitate naturale, de exemplu noi zone umede corespunzătoare pentru diferite specii de amfibieni sau stânci care le oferă unor păsări posibilități adecvate de a-și amplasa cuibul. Carierele deschise pot, de asemenea, să ofere un habitat corespunzător pentru diferite insecte și reptile precum coleoptere termofile, păianjeni, albine și șopârle, în timp ce puțurile miniere dezafectate pot fi colonizate de lilieci.

De asemenea, întrucât unele dintre aceste noi habitate pot fi situate în zone de valoare scăzută a conservării naturii, acestea pot acționa în calitate de puncte de legătură sau coridoare ecologice importante între zone protejate de bază, ameliorând prin urmare coerența globală a zonelor protejate existente precum rețeaua Natura 2000.

Studii efectuate în Franța și Germania privind zonele de extracție au arătat că unele specii protejate care au devenit rare în aceste țări se refugiază în noile habitate oferite de foste situri de extracție. Un sondaj ecologic efectuat în 35 de cariere masive din piatră din Franța (din care jumătate erau încă funcționale) a indicat că siturile respective adăpostesc aproximativ 50% din speciile de păsări, reptile, amfibieni și coșai care se găsesc pe teritoriul francez (UNICEM, 2008a).

Un alt sondaj efectuat în 17 cariere aluvionare de-a lungul celor șase bazine ale râurilor din Franța a generat, de asemenea, procente similare privind speciile de păsări reproducătoare, reptile, amfibieni și libelule, inclusiv unele specii rare și pe cale de dispariție (UNICEM, 2008b).

Speciile protejate în temeiul Directivelor Păsări și Habitate s-au regăsit, de asemenea, în siturile de extracție sau în apropierea acestora, iar mai multe foste cariere sau puțuri de exploatare au fost incluse în rețeaua Natura 2000 tocmai deoarece adăpostesc în prezent specii rare și pe cale de dispariție de interes comunitar:

- Fostele cariere pot fi utilizate de specii protejate de păsări, de exemplu *Bubo bubo*, *Falco tinnunculus* și *Falco peregrinus*.
- Puțurile de exploatare pentru nisip și gresie sunt locuri în care își pot face cuib păsări precum *Merops apiaster*, *Riparia riparia* sau *Upupa epops* dacă pe parcursul depunerii ouălor (martie-august) cel puțin o parte a sitului cu pereți „abrupți” nu este supusă excavării;
- Noile habitate acvatice create în cariere oferă situri corespunzătoare pentru reproducerea speciilor de amfibieni incluse în anexa II la Directiva Habitate precum *Bufo calamita*, *Pelodytes punctatus*, *Bombina variegata*, *Alytes obstetricans*, *Triturus alpestris*, *Triturus cristatus*, *Salamandra salamandra*, etc.
- Eleșteie temporare și alte zone umede, păduri fluviale, pășuni, iarba neagră, păduri de stejar și frasin, printre alte tipuri de habitat, au fost create cu succes datorită reabilitării planificate în mod corespunzător a zonelor de exploatare și a carierelor în Europa.

Proiectele de reabilitare a carierelor și zonelor de exploatare sunt acum o practică comună în Europa, fiind utilizate tot mai mult pentru a îmbunătăți habitatele naturale și biodiversitatea pe parcursul proiectului și la sfârșitul ciclului de viață al acestuia.

O serie de companii emit declarații privind politica de biodiversitate ca parte din strategia globală privind răspunderea socială a întreprinderilor. Altele produc, de asemenea, strategii mai detaliate privind biodiversitatea și planuri de acțiune care analizează modul în care industria poate să aducă o contribuție pozitivă la biodiversitate în siturile de extracție și poate asigura că aceste contribuții sunt integrate în mod practic în funcționarea fiecărui sit.

Există numeroase exemple privind modul în care au fost puse în practică planurile de acțiune privind biodiversitatea industrială. Acestea sunt realizate de multe ori prin colaborarea cu autoritățile și organizațiile în domeniul conservării naturii atât la nivel național, cât și internațional.

Mai multe detalii privind unele dintre inițiativele și experiențele menționate mai sus, precum și alte exemple interesante, sunt prezentate în anexa 2.

3.2 Identificarea efectelor negative potențiale

Întrucât scopul principal al prezentelor orientări este să clarifice dispozițiile articolului 6 din Directiva Habitare în ceea ce privește activitățile extractive neenergetice, prezentul capitol se axează în principal pe examinarea efectelor negative potențiale pe care le-ar putea avea activitățile extractive asupra biodiversității, întrucât acestea trebuie luate în considerare în cadrul evaluării impactului. Aceasta nu abate atenția de la faptul că activitățile de exploatare minieră și explorare pot, de asemenea, să contribuie în mod activ la ameliorarea biodiversității (a se vedea caseta de mai jos).

În evaluarea efectelor potențiale ale activităților de extracție asupra naturii este important să se țină cont de faptul că efectele pot viza nu numai situl de extracție ca atare, ci și instalații conexe precum căi de acces, benzi transportatoare, concasoare, situri de depozitare, grămezi de reziduuri miniere, lagune și instalații de depozitare etc. De asemenea, evaluarea vizează toate etapele propunerii de proiect de la explorarea inițială și funcționarea efectivă a sitului (inclusiv rotația/expansiunea sitului) până la închiderea și reabilitarea finală.

Tablelul 3 de mai jos oferă o trecere în revistă a efectelor negative potențiale ale exploatațiilor miniere și carierelor asupra biodiversității, în funcție de fiecare etapă de activitate.

Prevenirea efectelor pe parcursul ciclului de viață a unei exploatații miniere sau cariere este, de asemenea, într-o anumită măsură, determinată de deciziile luate în etapa studiului fezabilității și a conceperii unui proiect. Adoptarea unor măsuri corespunzătoare de reducere a unor astfel de efecte poate contribui, de exemplu, la reducerea și chiar la eliminarea unora dintre efectele negative ale industriei miniere și extractive. Acestea sunt discutate în detaliu în capitolul 5.

3.3 Factori care influențează tipul și gradul de impact

Efectele de mediu variază considerabil de la un sit la altul în funcție de o serie de factori. Aceasta subliniază încă o dată necesitatea de a analiza aceste aspecte de la caz la caz.

Numeroase aspecte depind de tipul și calitatea mineralelor care sunt extrase, precum și de constituția geologică a suprafeței inferioare a solului. Aceasta influențează tipul de metode de extracție și tehnicile de extracție care vor fi utilizate, precum și proiectarea globală a propunerii de proiect. Extracția din minele subterane, puțurile de exploatare la suprafață, cariere sau subacvatică necesită în mod clar procese foarte diferite de extracție³⁴.

Amplora procesului de extracție influențează, de asemenea, nivelul impactului potențial asupra mediului. Multe cariere utilizate pentru materiale de construcție tind să fie operate de întreprinderi locale mici sau mijlocii care generează o producție de 0,25-0,50 milioane de tone pe an. În cazul acestor cariere, de multe ori durează mai puțin de 10 ani până când mineralele se epuizează și tind să nu necesite cariere foarte mari sau alte exploatații miniere care pot funcționa pentru o perioadă mult mai lungă.

Sensibilitatea mediului în care se propune realizarea extracției este, de asemenea, de o importanță majoră. Siturile de extracție situate într-un mediu fragil precum o zonă umedă

³⁴ Extragerea de agregate din cariere sau puțuri de exploatare de nisip/pietriș, de exemplu, tinde să fie un proces în mare măsură mecanic, în timp ce extragerea și prelucrarea anumitor metale poate fi mult mai complexă, necesitând de exemplu utilizarea chimicalelor care ar putea conduce la generarea de produse secundare periculoase.

sau în apropierea unui râu ori lac sau pe un teren de mare valoare naturală pot avea un impact mai ridicat decât cele situate într-un mediu care este deja foarte afectat.

Tabelul 3. Trecere în revistă³⁵ a efectelor potențiale asupra biodiversității din activități extractive

Etapă / Activități	Efecte potențiale asupra habitatelor și speciilor					
	Pierderea, deteriorarea sau fragmentarea habitatului	Perturbarea și/sau dislocarea speciilor sensibile	Pierderea speciilor, indivizi lor sau populațiilor rare sau pe cale de dispariție	Modificări ale componenței speciilor (flora și fauna locală)	Colonizarea sitului de către specii noi, străine și invadatoare	Modificarea și degradarea ecosistemelor acvatice
Explorare						
Defrișări*	◆	◆	◆	◆	◆	
Execuția de foraje și șanțuri	◆	◆	◆			◆
Construcția de șosele/poteci	◆	◆	◆	◆	◆	◆
Circulația persoanelor și vehiculelor		◆			◆	
Pregătirea sitului/Extracție minerală						
Înlăturarea/stocarea excesului de sol și vegetație	◆	◆	◆	◆	◆	
Dezvoltarea infrastructurii (linii de energie, șosele, clădiri, concasoare, benzi transportatoare)	◆	◆	◆	◆	◆	◆
Explozii pentru degajarea minereurilor/rocilor		◆				
Extracția și depozitarea minereurilor/rocilor	◆	◆	◆	◆		◆
Tratarea apei în mină și la suprafață*						◆
Scurgerea apelor de suprafață și subterane						◆
Scăderea nivelului pânzei freatice	◆	◆	◆	◆		◆
Crearea grămezilor de deșeuri de steril*	◆	◆	◆	◆		◆
Transportul de materiale		◆			◆	
Prelucrare						
Concasare/polizare		◆				◆
Levigarea chimică, concentrarea sau prelucrarea minereurilor*		◆				◆
Folosirea și stocarea produselor chimice industriale*						◆
Halde și iazuri miniere	◆	◆		◆		◆

³⁵ Bazat pe: Miranda *et al.* 2003. Mining and Critical Ecosystems (Exploatațiile miniere și ecosistemele esențiale). Institutul internațional de resurse. ICMM 2006. Good Practice Guidance for Mining and Biodiversity (Orientări de bune practici pentru exploatații miniere și biodiversitate). Rio Tinto/Institutul EarthWatch 2006. A Review of Biodiversity Conservation Performance (Trecere în revistă a evoluției conservării biodiversității). De asemenea, au fost furnizate informații de către UEPG privind efectele posibile ale activităților extractive ale mineralelor de construcție.

Închiderea sitului						
Reconturarea pereților de puțuri, a fronturilor de carieră și a gropilor de gunoi		◆		◆	◆	
Acoperirea gropilor de deșeuri radioactive*	◆			◆	◆	◆
Îngrădirea zonelor periculoase	◆	◆		◆		
Dezafectarea drumurilor / demontarea clădirilor		◆			◆	
Reînsămânțarea/reacoperirea cu vegetație a zonelor perturbate				◆	◆	
Monitorizarea și posibile tratamente privind calitatea apei						◆

NOTĂ: Nu se așteaptă ca activitățile marcate cu * să fie legate de mineralele de construcție.

Tabelul nu presupune că efectele vor surveni în toate circumstanțele și că vor fi permanente. Numeroase aspecte depind de circumstanțele specifice din fiecare caz în parte și de disponibilitatea măsurilor corective în vederea reducerii acestora.

3.4 Efectele activităților de extracție asupra biodiversității: efecte potențiale

Unele dintre cauzele și efectele potențiale ale activităților extractive asupra speciilor și tipurilor de habitat de interes comunitar sunt descrise pe scurt mai jos. Această listă nu este exhaustivă și intenționează doar să contribuie la ilustrarea genului de aspecte care ar trebui reanalizate într-o evaluare corespunzătoare.

3.4.1 Pierderea și degradarea habitatului³⁶

Impactul primar al sectorului IENE asupra biodiversității se resimte de obicei prin defrișări și înlăturarea caracteristicilor de suprafață pe parcursul extracției de minerale sau a construcției de infrastructuri asociate precum căi de acces, depozite de deșeuri și iazuri miniere.

Pe parcursul acestui proces, habitatele existente pot fi alterate, deteriorate, fragmentate sau înlăturate la nivel local. De asemenea, nivelul degradării habitatului depinde cel puțin de următorii factori: dimensiunea, locația și proiectul sitului de extracție și a infrastructurilor conexe și tipul mediului natural.

De exemplu, o mină subterană cu puține activități la suprafață este susceptibilă a cauza mult mai puține pierderi directe pentru habitat decât o mină în spațiu deschis care se adâncește și se lărgește treptat în fiecare an. În același mod, un sit de extracție situat într-un peisaj deja artificial sau imediat adiacent acestuia poate avea un efect mult mai redus asupra habitatelor naturale valoroase decât unul situat într-o zonă de mare valoare naturală precum o albie de râu sau o zonă umedă.

Aceasta poate produce nu numai pierderea directă a habitatului din situl ca atare, ci și deteriorarea habitatelor învecinate. Astfel de efecte indirecte pot fi cauzate, printre altele, de modificarea regimurilor hidrologice sau hidrogeologice existente (de exemplu prin extragerea apei subterane, devierea apelor de suprafață, extragerea apei etc.) sau de o modificare a calității apei (de exemplu prin scurgerea apei reziduale, contaminarea solului etc.).

³⁶ Respectiv înlăturarea parțială sau totală a unui habitat la nivel local.

Efectele indirecte pot cauza o deteriorare și pierdere severă a habitatului nu numai în situl respectiv, ci și în locuri mai îndepărtate, de exemplu în izvoare sau zone umede situate la distanță, ceea ce poate perturba structura fizică normală și funcționarea ecologică a anumitor habitate sau combinații de habitate sau poate reduce rezistența ecosistemului³⁷.

Întrucât aceste habitate sunt de multe ori valoroase și pentru viața sălbatică, pierderea și deteriorarea habitatului poate avea de asemenea repercusiuni pentru populațiile locale de faună și floră.

În cazul proiectelor de extracție din siturile Natura 2000 sau din apropierea acestora, deteriorarea habitatelor poate cauza unul sau mai multe dintre următoarele efecte:

- pierderea, degradarea sau fragmentarea tipurilor de habitat protejate în temeiul Directivei Habitate;
- reducerea sau strămutarea populațiilor locale de specii protejate în temeiul directivelor UE privind natura și care depind de habitatele respective pentru supraviețuire.

Importanța efectelor negative depinde de raritatea și vulnerabilitatea habitatelor afectate (de exemplu chiar o zonă mică poate avea consecințe majore pentru un tip de habitat cu o arie de extindere foarte limitată) și/sau de importanța acestora în calitate de situri de hrănire, reproducere sau odihnă pentru speciile afectate.

De exemplu, pierderea unui singur loc de reproducere pentru o specie rară precum vulturul Bonelli poate avea consecințe majore pentru supraviețuirea speciei. Pe de altă parte, pierderea unei mici proporții a habitatului de reproducere pentru o specie mult mai comună poate fi mai puțin semnificativă pentru specia respectivă dacă, de exemplu, există un număr suficient de locuri alternative corespunzătoare de depunere a ouălor în imediata apropiere care încă nu au ajuns la capacitatea maximă.

Evaluarea efectelor asupra speciilor de interes comunitar trebuie să aibă în vedere nu numai pierderea adulților, ci și a ouălor, semințelor sau etapelor juvenile ale speciei. În cazul tipurilor de habitat, evaluarea trebuie să cuprindă atât dimensiunea habitatului, cât și stadiul de conservare a acestuia.

Aceste efecte potențiale, dacă sunt evaluate și înțelese, pot fi evitate sau atenuate prin modificarea proiectului inițial și a metodelor de operare a sitului de extracție sau prin selectarea unei locații alternative pentru întreaga exploatare minieră ori carieră sau pentru o parte a acesteia.

3.4.2 Perturbarea și strămutarea speciilor

Procesul de extracție IENE poate, de asemenea, cauza perturbări semnificative ale anumitor specii de plante sau animale. Impactul poate fi temporar sau permanent, direct sau indirect, la fața locului sau în exterior și se poate manifesta în perioade diferite pe parcursul ciclului proiectului.

Animalele pot fi perturbate de o serie de factori precum zgomot, praf, poluare, prezența umană, mișcări periodice (de exemplu transportul de bunuri) etc. Acestea pot afecta

---

³⁷ Efectele asupra caracteristicilor solului ar trebui, de asemenea, incluse în evaluare, întrucât operațiunile IENE afectează proprietățile solului, ceea ce ar putea conduce la deteriorarea habitatului și la pierderea speciilor. Există sisteme de clasificare a solului care ar trebui utilizate în procesul de evaluare pentru a compara situația anterioară și ulterioară exploatareii.

capacitatea speciilor de a se reproduce, de a se hrăni, de a se odihni sau de a se dispersa și de a migra.

Dacă perturbarea atinge niveluri semnificative, aceasta poate conduce la excluderea speciilor din zona respectivă și, astfel, la pierderea destinației habitatului sau poate produce o rată mai scăzută de supraviețuire și/sau reproducere. În cazul speciilor rare și pe cale de dispariție, chiar și perturbările minore sau temporare pot avea repercusiuni grave pentru supraviețuirea lor pe termen lung în regiune.

Nivelul perturbării depinde de numeroși factori care trebuie evaluați atât în funcție de tipul perturbării cauzate, cât și de speciile care pot fi afectate (unele specii sunt mai sensibile la anumiți factori de perturbare decât altele). Amplitudinea și nivelul perturbării determină semnificația impactului, la fel ca și disponibilitatea și calitatea altor habitate corespunzătoare din apropiere care pot adăposti animalele strămutate.

De asemenea, aceste efecte potențiale, dacă sunt evaluate și înțelese corespunzător, pot fi evitate sau reduse prin modificarea proiectului inițial și a metodelor de operare a sitului de extracție sau prin selectarea unei locații alternative pentru întreaga exploatare minieră ori carieră sau pentru o parte a acesteia.

3.5 Efectele activităților de extracție asupra biodiversității: cauze posibile

3.5.1 Defrișare

Terenul este de multe ori defrișat pentru a obține acces la minerale și pentru a face loc pentru toate infrastructurile asociate, inclusiv depozite sau situri pentru deșeuri, iazuri miniere și structuri fizice precum benzi transportoare, fabrici de prelucrare etc.

De asemenea, defrișarea poate fi necesară pentru a obține acces la sit, de exemplu prin construirea unei căi de acces.

3.5.2 Perturbări hidraulice (alterarea condițiilor de hidrologie/hidrogeologie)

Dacă este necesară deshidratarea zăcămintelor de minereuri sau a altui sit de extracție, activitățile extractive pot modifica condițiile hidrologice din zonele de extracție și din împrejurimi, cu modificări ulterioare ale rețelei de canalizare cauzate de un dezechilibru temporar al scurgerii de suprafață, infiltrații etc. În astfel de cazuri, aceasta ar putea conduce la efecte asupra izvoarelor sau zonelor umede apropiate sau îndepărtate, în ceea ce privește atât cantitatea, cât și calitatea.

Siturile de exploatare elaborate corespunzător trebuie, prin urmare, să includă o gestionare durabilă a apei și/sau, după caz, tehnici sofisticate de canalizare care limitează cantitatea de apă subterană al cărei nivel a scăzut pe parcursul exploatarei.

Aceste efecte pot viza atât apa subterană, cât și cea de suprafață, iar evaluarea efectelor acestora asupra unui sit Natura 2000 poate necesita un studiu hidrologic. Printre efectele potențiale care trebuie analizate se numără modificările nivelului apei subterane (scăderea sau ridicarea în diferite zone), modificări hidrodinamice ale acviferului din jurul corpului de apă, modificări ale relației dintre apa subterană de suprafață și cursurile de apă (de

exemplu, încărcare redusă din partea acviferului, care ar putea reduce nivelul apei), reducerea circulației cursului de apă etc.³⁸

În funcție de tipul de impact, acesta poate afecta comunitățile acvatice și semi-acvatice (flora și fauna) care sunt adaptate la condițiile existente din corpurile de apă și respectivele habitate din zonele umede (mlăștină, ținuturi mlăștinoase etc.) care au existat înainte de activitatea de extracție.

Evaluarea acestor efecte trebuie să țină cont de caracteristicile fizice din tabelul privind apele subterane, de direcția lor de curgere, de modificările nivelului (fluctuații piezometrice) etc. De asemenea, aceasta ar trebui să analizeze modificările previzibile ale hidrologiei de suprafață pe termen scurt, mediu și lung (inclusiv posibile inundații în cazuri excepționale) și efectele acestora asupra comunităților biologice care au condus la desemnarea sitului drept un sit Natura 2000 (habitatele și speciile care respectă cerințele).

3.5.3 Modificări ale calității apei

Unele procese de extracție minerală și de producție pot cauza poluare, precum și alte modificări ale calității apei, care pot afecta direct habitatele și speciile acvatice prezente în cadrul sitului și/sau pot afecta indirect alte situri care sunt vulnerabile față de acest tip de modificări.

Pentru a îmbunătăți eficiența prelucrării, numeroase operațiuni IENE pun în funcțiune circuite închise ale apei cu scurgeri zero sau cu o scurgere de ape reziduale foarte limitată și controlată. De asemenea, poluarea apei este prevenită prin punerea în aplicare a reglementărilor existente, care necesită de obicei un tratament corespunzător al apei utilizate în activitatea de extracție înainte de eliberarea acesteia în natură.

Conform obligațiilor legale, inițiatorul proiectului trebuie să ia măsuri pentru a limita riscul de poluare cauzată de apa de spălare, scurgerile din roci acide, dispersarea poluanților în apele subterane. Cu toate acestea, este important de evaluat, de la caz la caz, dacă îndeplinirea acestor obligații legale este suficientă pentru a evita sau pentru a reduce efectele potențiale asupra habitatelor și speciilor dintr-un sit care face parte din rețeaua Natura 2000 sau dacă sunt necesare măsuri suplimentare.

3.5.4 Modificări ale habitatelor care pot favoriza colonizarea speciilor invadatoare

Modificările ecologice cauzate de exploatarea miniere și cariere pot favoriza colonizarea de către specii noi, dintre care unele pot deveni specii invadatoare (Melki, 2007). Colonizarea de către specii invadatoare poate avea trei cauze:

---

³⁸ În conformitate cu Directiva 2000/60 (Directiva-cadru privind apa), „cerințele minime care trebuie respectate” includ „controale, inclusiv obligativitatea unei autorizații prealabile pentru realimentarea sau sporirea artificială a corpurilor de apă subterane. Controalele trebuie revizuite periodic și, dacă este necesar, actualizate ...” și „pentru orice alt impact negativ semnificativ asupra stării apelor identificate în temeiul articolului 5 și al anexei II, ... măsuri prin care condițiile hidromorfologice ale corpului de apă să permită atingerea stării ecologice necesare sau un potențial ecologic bun ...” [articolul 11 alineatul (3) literele (e) și (i) din Directiva 2000/60]. Anexa II solicită estimarea și identificarea „captărilor importante de apă pentru utilizări urbane, industriale și agricole și de alt tip, inclusiv variațiile sezoniere și cererea anuală totală, ... precum și pierderile de apă din rețelele de distribuție” și „impactul regularizării semnificative a debitului de apă, inclusiv transferul și devierea apei, asupra caracteristicilor generale ale debitului și asupra echilibrului hidrologic”.

- Colonizarea naturală din zone în care specia este deja prezentă și prin diferite mijloace de dispersare (prin intermediul animalelor, al vântului și apei). Într-un mediu în mare parte neperturbat, speciile invadatoare își exprimă rareori potențialul de invadare din cauza concurenței cu speciile locale. În schimb, în cazul în care se creează un mediu nou, acesta poate permite speciilor invadatoare să crească rapid și să se stabilească în zonă, sporind astfel riscul unor invazii ulterioare în alte zone învecinate.
- Introducerea speciilor datorită reabilitării sitului. Aceasta poate fi o introducere intenționată, de exemplu atunci când peștii sunt introduși în iazuri, sau neintenționată, în cazul puieților exotici din solurile importate utilizați pentru rambleiere. Aceasta din urmă este de obicei prevenită prin conservarea și reutilizarea solului original al sitului.
- Introducerea necontrolată de către terți (rezidenți, pescari etc.). Odată ce operațiunile au încetat și în funcție de reabilitarea sitului, pot fi introduse specii de către alte persoane care au acces la sit.

Trebuie subliniat că introducerea deliberată de specii străine trebuie reglementată de statele membre, pentru a nu aduce atingere habitatelor naturale din cadrul ariei lor de extindere sau faunei și florei sălbatice autohtone și, dacă se consideră necesar, această introducere trebuie interzisă în conformitate cu articolul 22 alineatul (b) din Directiva Habitate și cu articolul 11 din Directiva Păsări.

3.5.5 Zgomot și vibrații

În activitățile extractive se pot înregistra zgomote de diferite tipuri și intensități. Este important să se facă deosebirea între zgomote constante (produse de strivire, ciuruire, camioane, benzi transportatoare pentru transportarea materialelor etc.) și zgomote intermitente, dar violente (de exemplu în urma exploziilor). În cazul unor extrageri masive de roci, exploziile sunt uneori necesare pentru a sfărâma rocile care formează minereul.

Vibrațiile, cu excepția celor din explozii, sunt generate de concasoare primare mari și echipamente industriale de ciuruire, dar dacă fundațiile sunt proiectate corect, vibrațiile din strivire și ciuruire pot fi reduse în mare măsură. Sensibilitatea față de diferite tipuri de zgomot și vibrații depinde de fiecare specie și este dificil de evaluat având în vedere lipsa studiilor în domeniu.

3.5.6 Perturbări cauzate de mișcare

Deplasarea echipamentului și vehiculelor, precum și prezența oamenilor pe situl respectiv poate afecta unele specii. De exemplu, mării prădători sunt destul de sensibili față de prezența umană, mai ales în apropierea cuiburilor și pot chiar să își abandoneze ouăle sau cuibul dacă perturbările au loc prea des sau sunt prea aproape. În temeiul Directivelor Habitate și Păsări, perturbarea intenționată sau neintenționată a unor specii, mai ales în timpul reproducerii, creșterii puilor, hibernării și migrării constituie infracțiune (a se vedea secțiunea 2.3.2).

3.5.7 Praful

Emisia de praf potențială depinde de metodele și activitățile operațiunii (explozii, încărcare, transport, strivire etc.). Praful generat în fabrici (prin strivire fină, frezare, ciuruire, uscare etc.) este colectat de obicei prin sisteme de ventilație dotate la capăt cu filtre. Este posibil ca

praful colectat din filtre să trebuiască eliminat, însă în multe cazuri acesta poate fi repus în ciclul procesului sau chiar vândut direct ca o etapă specifică a produsului. Dinamica generării prafului este un aspect complex, iar evaluarea efectului său asupra speciilor și habitatelor din situl respectiv care fac parte din rețeaua Natura 2000 ar trebui să cuprindă o evaluare calitativă a emisiilor și dispersării de praf, având în vedere vânturile predominante.

3.5.8 Alunecări de teren și prăbușiri

În prezent, aceste efecte sunt foarte limitate și pot viza în special cariere subterane de piatră de talie, cretă, gips, argilă sau ocră. Riscurile pentru speciile de animale și plante sunt, de asemenea, foarte limitate, însă dacă apar, acestea pot fi semnificative.

3.6 Efecte cumulate

Efectele cumulate se pot produce atunci când mai multe situri de extracție sunt prezente într-o anumită zonă sau ca urmare a efectelor combinate ale activităților de extracție și ale altor tipuri de proiecte (de exemplu silvicultură sau alte proiecte industriale). Efectul cumulat este efectul cumulativ al tuturor efectelor luate împreună. Așadar, chiar dacă un proiect individual de extracție nu este considerat ca având un efect negativ asupra unui sit Natura 2000, inițiatorii proiectului trebuie, totuși, să aibă în vedere potențialele efecte cumulate ale proiectului în combinație cu alte planuri și proiecte din zonă.

Acestea nu reprezintă pur și simplu suma efectelor unui proiect de extracție la care se adaugă efectele unui al doilea proiect, ci pot fi mai ridicate sau mai scăzute. De exemplu, primul proiect de extracție poate să producă un nivel scăzut, dar acceptabil de perturbare a speciilor și de pierdere a habitatului, care se încadrează în capacitatea populației respective de a se regenera și, prin urmare, are un efect redus asupra nivelului global al populației din zona respectivă.

Totuși, nivelul de perturbare a speciilor și de pierdere a habitatului produs de mai multe proiecte de extracție, luate împreună, poate depăși capacitatea de regenerare a populației speciei respective. În acest caz, în timp ce impactul primului și al celui de-al doilea proiect, la nivel individual, nu este observabil, efectul ambelor luate împreună ar putea fi semnificativ și ar putea produce scăderea numărului speciilor respective. Acest lucru influențează decizia privind planificarea în cazul ambelor propuneri de proiect.

Pe parcursul evaluării efectelor cumulate, trebuie de asemenea luată în considerare fragmentarea habitatelor, întrucât aceasta poate avea efecte nocive asupra structurii și dinamicii populației la o gamă variată de specii.

3.7 Distincția între efecte semnificative și ne semnificative

Până acum prezentul capitol a analizat aspectele activităților de extracție care ar putea avea un efect negativ asupra biodiversității. Atunci când se realizează o evaluare corespunzătoare în temeiul Directivei Habitate a unui plan sau proiect care ar putea afecta un sit Natura 2000, accentul cade în special pe efectele potențiale ale activităților respective asupra speciilor și tipurilor de habitat **pentru care a fost desemnat situl**.

Aceasta contribuie la stabilirea speciilor și tipurilor de habitat de interes comunitar care prezintă un risc și la motivarea acestuia. Etapa următoare este să se stabilească dacă

efectele potențiale sunt sau nu semnificative pentru speciile sau tipurile de habitat în cauză. Procesul de stabilire a „importanței” planurilor sau proiectelor care afectează siturile Natura 2000 este descris în capitolul 5 însă, mai întâi, poate fi util să se aibă în vedere logica de bază din spatele procesului de stabilire dacă un efect este sau nu semnificativ.

În mod clar, evaluarea importanței trebuie să se realizeze de la caz la caz, în funcție de speciile și habitatele afectate. Pierderea câtorva indivizi poate fi nesemnificativă pentru unele specii, însă poate avea consecințe grave pentru altele.

În aceeași măsură, strămutarea animalelor poate reduce semnificativ starea de sănătate și, în cele din urmă, rata de supraviețuire a anumitor specii, însă poate avea numai un impact limitat asupra altor specii, mai ales cele care au un număr suficient de habitate alternative în apropiere. Prin urmare, numărul indivizilor, distribuția, aria de extindere, strategia de reproducere și durata de viață vor influența importanța efectelor.

Importanța variază în funcție de:

- Amplitudinea impactului
- Tip
- Aria de extindere
- Durată
- Intensitate
- Perioadă
- Probabilitate
- Efecte cumulate

De asemenea, importanța efectelor trebuie evaluată luând în considerare extinderea geografică corespunzătoare. Pentru speciile migratoare care călătoresc pe distanțe mari pe parcursul ciclului de viață anual, impactul dintr-un sit specific poate avea consecințe pentru specie pe o arie geografică mai extinsă. În aceeași măsură, pentru speciile autohtone cu teritorii extinse sau care își schimbă habitatele, poate fi necesar să se aibă în vedere efectele potențiale la nivel regional, nu local.

O metodă obișnuită de stabilire a importanței efectelor constă în utilizarea de indicatori cheie. Unii indicatori, precum procentul de pierdere a habitatului, pot fi mai semnificativi pentru tipurile prioritare de habitat sau pentru habitatele cu o distribuție limitată decât pentru altele din cauza stadiului acestora.

Interconectivitatea factorilor care ar putea influența semnificativ o specie sau un tip de habitat trebuie, de asemenea, luată în considerare. Efectele fizice precum strămutarea din zonele de alimentare sau modificarea habitatelor pot produce efecte ecologice precum modificarea accesului la habitate și deplasarea pe distanțe mai mari. La rândul său, aceasta poate conduce la un consum mai ridicat de energie, care poate afecta parametrii privind starea de sănătate precum supraviețuirea și capacitatea de reproducere, afectând astfel direct numărul de indivizi din populația locală.

Este clar că orice evaluare a impactului trebuie să se bazeze pe cele mai bune date disponibile. Acestea pot fi date din sondaje pe teren sau din diferite tipuri de modele anticipative de populație. În cazuri speciale, aceste date pot fi disponibile, de asemenea, din programe cuprinzătoare de monitorizare „de tip cercetare”.

4. IMPORTANȚA PLANIFICĂRII STRATEGICE

- *Planurile minerale, mai ales când sunt integrate în planuri spațiale de utilizare a terenurilor, ajută industria și autoritățile relevante să întocmească un cadru stabil de planificare pentru extracția minerală pe termen lung.*
- *De asemenea, acestea sunt foarte eficiente în crearea unei strategii de dezvoltare durabilă integrate care țin cont de preocupări sociale mai largi precum conservarea naturii, într-o etapă timpurie a procesului decizional.*
- *În cazul Natura 2000, suprapunerea hărților resurselor minerale peste hărțile Natura 2000 poate ajuta la identificarea zonelor potențiale de conflict pentru ca proiectele viitoare să poată fi amplasate în afara zonelor respective oriunde este posibil.*
- *Aceasta se realizează cel mai bine în consultare cu toți factorii interesați și grupurile de interes pentru a putea fi explorate alternative viabile.*
- *În cele din urmă, acest tip de abordare privind planificarea spațială strategică poate conduce la un cadru mai previzibil și mai stabil pentru toți cei vizați. La rândul său, aceasta ar contribui la reducerea riscului unor dificultăți și întâzieri neprevăzute în etape ulterioare, de exemplu la nivelul proiectelor individuale.*

4.1 Planificarea spațială la nivel strategic

Planificarea spațială la nivel strategic este un instrument utilizat de autoritățile publice pentru a le ajuta să întocmească o politică coerentă de dezvoltare durabilă pentru localitatea, regiunea sau țara lor.

Adoptată la nivel național, regional sau local, în funcție de legile și sistemele de planificare în vigoare în fiecare țară, planificarea spațială permite examinarea diferitor solicitări privind terenul, pe o zonă geografică extinsă, pentru a putea fi întocmită o strategie integrată de dezvoltare regională, care să sporească la maximum situațiile de câștig reciproc și să reducă la minimum conflictele ori de câte ori este posibil.

De asemenea, aceasta prevede un cadru de dezvoltare mai echilibrat deoarece permite luarea în considerare a unor preocupări sociale și ecologice mai largi, foarte timpuriu în procesul de planificare. În plus, aceasta încurajează diferite sectoare economice, grupuri de interes și publicul larg să se implice prin consultări publice, asigurând astfel o mai mare transparență a procesului decizional.

În acest context, planificarea spațială constituie un instrument deosebit de util pentru examinarea modului de sprijinire a dezvoltării economice, evitând sau reducând totodată, după caz, efectele negative potențiale asupra mediului natural, inclusiv conservarea integrității siturilor Natura 2000. Faptul că aceasta are loc atât de timpuriu în procesul de planificare este important deoarece posibilitățile de examinare a abordărilor și scenariilor alternative sunt de obicei mult mai mari la acest nivel.

Deși nu este în vigoare în toate țările UE, există tot mai multe dovezi care arată că acest tip de abordare a planificării strategice conduce la un cadru mai previzibil și mai stabil de planificare pentru toți cei vizați. La rândul său, aceasta poate contribui la reducerea riscului unor dificultăți și întâzieri neprevăzute în etape ulterioare, de exemplu la nivelul proiectelor individuale.

4.2 Planuri minerale

Industria IENE este caracterizată de două realități geologice importante: prima constă în faptul că mineralele sunt răspândite inegal sub scoarța pământului. A doua este că siturile existente se epuizează în cele din urmă, și, ulterior, trebuie deschise noi situri pentru a răspunde în continuare cererii de minerale prime.

Prin urmare, planificarea în avans este un instrument important pentru industrie. Deși numai câteva țări din UE au adoptat planuri minerale strategice, cele care au făcut acest lucru îl consideră un proces util la mai multe niveluri. De exemplu, aceasta poate conduce la:

- identificarea cu mult în avans a locului în care sunt situate depozitele de rezerve minerale pentru a se efectua explorări inițiale cu scopul de a le măsura calitatea și cantitatea și de a stabili dacă exploatarea acestora poate fi sau nu viabilă la nivel comercial³⁹;
- analizarea necesității proiectate de diferite tipuri de minerale pe termen lung pentru a asigura, pe cât posibil, utilizarea prudentă, eficientă și durabilă a mineralelor și reciclarea⁴⁰ materialelor corespunzătoare în conformitate cu inițiativa UE privind materiile prime;
- elaborarea unei strategii integrate de planificare minerală, care ține cont de preocupări sociale mai largi precum mediul. În această privință, implicarea diferitor părți interesate, printre altele din sectoarele IENE și conservarea naturii, în elaborarea planului mineral, este un aspect cheie.

Elemente importante ale unei politici privind mineralele în contextul dezvoltării durabile sunt:

Generale

- Reciclarea
- Metode modificate de construcție care utilizează materiale regenerabile

Specifice mineralelor

- Situația cererii
  - cererea locală de minerale
- Situația ofertei
  - Cum se poate satisface cererea? (din surse locale, prin importuri)
  - Cât de sigură este oferta?
- Situația resurselor naționale
  - Cunoștințele privind resursele minerale
  - Protecția resurselor minerale
- Cadrul legislativ și administrativ care reglementează industria
  - Drepturile asupra mineralelor
  - Accesul la minerale
  - Sănătatea și siguranța forței de muncă
  - Protecția mediului și monitorizarea

Adaptat după studiul Universității Leoben 2004 – a se vedea nota de subsol 40 pentru detalii complete

³⁹ Statele membre efectuează studii geologice de mulți ani, dar calitatea și caracterul complet al studiilor variază semnificativ de la o țară la alta. Comisia a propus să ofere o platformă pentru ca statele membre să facă schimb de bune practici referitor la planificarea utilizării terenurilor, acordarea autorizațiilor și împărtășirea de cunoștințe geologice pentru industria extractivă în inițiativa UE privind materiile prime [COM(2008)699].

⁴⁰ UEPG arată că producția de agregate reciclate în 2008 era de 216 milioane de tone, Germania și Regatul Unit producând 56 și, respectiv, 53 milioane de tone.

De asemenea, planurile minerale facilitează semnificativ luarea în considerare a industriei IENE în planurile spațiale și de utilizare a terenurilor mai extinse, deoarece contribuie la creșterea vizibilității industriei în fața autorităților de planificare naționale, regionale sau locale. De exemplu, hărțile resurselor minerale pot fi utilizate în procesul de planificare spațială pentru a identifica depozite minerale care ar trebui protejate pentru viitor și pentru a împiedica ca acestea să fie „pecetluite” de alte utilizări ale terenurilor, precum proiectele urbane.

Cu toate acestea, un studiu comandat de Comisia Europeană⁴¹ a indicat că, în 2002, numai câteva dintre statele membre au definit în mod clar și au publicat politici minerale. Întrucât planificarea utilizării terenurilor vizează alegeri între diferite opțiuni, studiul a concluzionat că industria IENE tinde să fie considerabil dezavantajată de lipsa unor politici minerale bine definite.

Totuși, unele state membre au elaborat scheme care identifică zone în care există constrângeri stricte pentru exploatare, zone în care exploatarea poate fi permisă în conformitate cu anumite condiții și zone în care în principiu, exploatarea este permisă. Dimpotrivă, alte state membre oferă orientări politice care trebuie să fie luate în considerare de nivelurile inferioare ale autorităților guvernamentale (a se vedea anexa 2).

Exemple de sisteme de planificare a extracției mineralelor

- Planurile privind mineralele elaborate de unele state membre (de exemplu Austria, Franța, unele landuri germane) identifică rezervele minerale (în special nisip și pietriș) și le evaluează calitatea și cantitatea (productivitatea), importanța regională (cererea etc.) și dacă sunt potrivite pentru exploatare. Planul analizează, de asemenea, posibilele conflicte cu alte utilizări ale terenurilor, printre care se numără Natura 2000, zone de protecție naturală, păduri, zone de protecție a apelor subterane, zone de sedimentare și rute de transport. În cele din urmă, acesta identifică zone care pot fi potrivite sau nepotrivite pentru extracție.
- În Anglia (a se vedea anexa 2), declarațiile privind politica de planificare și orientările pentru minerale, biodiversitate și conservare geologică oferă reguli și condiții clare pentru extracția de agregate, argilă pentru cărămizi, piatră naturală pentru construcții și acoperișuri, petrol și gaz. Rolurile și responsabilitățile autorității de planificare și inițiatorului proiectului sunt definite, iar autoritatea competentă pentru conservarea naturii (Natural England) trebuie consultată în ceea ce privește evaluarea efectelor când activitățile extractive pot avea efecte negative asupra zonelor protejate (inclusiv Natura 2000). Planurile strategice regionale și locale prevăd cadrul spațial în care propunerile pentru siturile de extracție pot fi luate în considerare. Planurile sunt supuse unei evaluări strategice a impactului asupra mediului și, după caz, unei evaluări corespunzătoare în temeiul Directivei Habitate.
- În Slovacia (a se vedea anexa 2), în cadrul politicii naționale privind materiile prime, suprapunerea zonelor protejate (inclusiv siturile Natura 2000) și a rezervelor minerale a fost analizată pentru a se înțelege mai bine care sunt suprapunerile efective, în ce măsură siturile Natura 2000 „limitează” extracția rezervelor cunoscute și care sunt soluțiile posibile în cadrul siturilor care constituie obiect de interes pentru ambele aspecte ale exploatării și protecției naturale.
- Anumite sisteme de planificare minerală iau în considerare, de asemenea, necesitatea protejării resurselor minerale pentru explorare și/sau extracție viitoare. De exemplu, Suedia a elaborat un sistem de credit funciar declarând diferite tipuri de rezerve minerale ca fiind de interes național în conformitate cu Codul de mediu și protejând resursele de a fi sterilizate de alte proiecte de amenajare a teritoriului.

⁴¹ Universitatea Leoben (2004). Raportul “Minerals planning policies and supply practices in Europe” („Politici de planificare minerală și practici privind oferta în Europa”) elaborat pentru DG Întreprinderi și Industrie. Principalul obiectiv al studiului a fost să ofere informații privind diferite abordări ale politicilor și practicilor de planificare minerală ale statelor membre. Rezumatul este disponibil la adresa: http://ec.europa.eu/enterprise/steel/non-energy-extractive-industry/mpp_extended_summary.pdf

4.3 Hărți minerale și hărți Natura 2000: identificarea conflictelor la nivel strategic

Un aspect esențial pentru buna planificare spațială îl constituie cunoștințele geografice solide. O mare parte a planificării se realizează cu ajutorul hărților care fac posibilă suprapunerea diferitor interese, activități, resurse etc. pe hărți de bază care indică geografia naturală a zonei și amenajările existente ale teritoriului. Pe baza acestor suprapuneri se pot lua decizii privind împărțirea anumitor regiuni în zone pentru anumite tipuri de proiecte.

În cazul industriei IENE, hărțile minerale detaliate sunt esențiale pentru identificarea locului în care sunt situate tipurile de minerale și dacă acestea sunt considerate ca fiind exploatabile din punct de vedere comercial⁴².

Zonele Natura 2000 nu interzic *a priori* extracția minerală, dar, dacă hărțile minerale sunt suprapuse pe hărți care arată locația și limitele siturilor Natura 2000 dintr-o anumită regiune geografică, ar trebui să fie posibilă identificarea rapidă a zonelor în care riscul de potențiale conflicte este scăzut sau inexistent și a celor în care există un risc mai ridicat, de exemplu în cazul în care siturile minerale potențiale sunt situate în cadrul unui sit Natura 2000 sau în apropierea acestuia. Ulterior, acestea pot fi investigate în continuare.

Observatorul online Natura 2000:

Cu asistența Agenției Europene de Mediu, Comisia Europeană a elaborat un observator public Natura 2000 care facilitează explorarea siturilor Natura 2000 în UE⁴³ prin apăsarea unui buton. Creat cu ajutorul tehnologiei GIS performante, observatorul public este un instrument interactiv și facil care îi permite utilizatorului să vizualizeze situri Natura 2000 pe diferite fundaluri (hărți ale străzilor, imagini din satelit, regiuni bio-geografice, Corine Land Cover etc.) și să localizeze orice informații conexe privind speciile și habitatele de interes.

Observatorul Natura 2000 este disponibil la adresa <http://natura2000.eea.europa.eu/>

⁴² Harta metalogenică internațională a Europei (întocmită sub auspiciile IUGS și UNESCO la scara de 1:2500000) este disponibilă la scară largă și este suficientă pentru o evaluare aproximativă a conflictelor posibile la nivel regional (Dottin și Gabert 1990). Jackson și Asch (2002) au efectuat un sondaj al organizațiilor geologice din Europa și au raportat că „puține sondaje aveau un procent semnificativ de date disponibile din hărți digitale la scară mare (și anume >1:25,000) care cuprind teritoriile lor; la scară medie (1:25000–1:250000) nouă sondaje pot oferi peste 50% din date disponibile; în timp ce la scară mică (<1:250000) 17 sondaje pot oferi acoperire 100%”.

⁴³ Informații privind siturile Natura din Regatul Unit pot fi consultate pe site-ul web al JNCC (www.jncc.gov.uk).

Aceste hărți de suprapunere pot fi create de inițiatorii proiectelor, de organisme de conservare a naturii sau de administrații locale, regionale sau naționale, inclusiv administrații de exploatare. În mod ideal, acestea ar trebui să acopere zone suficient de mari și să aibă o rezoluție suficient de ridicată, precum și o introducere a datelor fiabilă pe termen lung. Unele sondaje geologice sau alte instituții și organizații naționale au produs instrumente similare care permit afișarea informațiilor privind locația resurselor minerale de-a lungul amplasării zonelor protejate (inclusiv situri Natura 2000)⁴⁴.

4.4 Desfășurarea unor investigații detaliate și căutarea de alternative

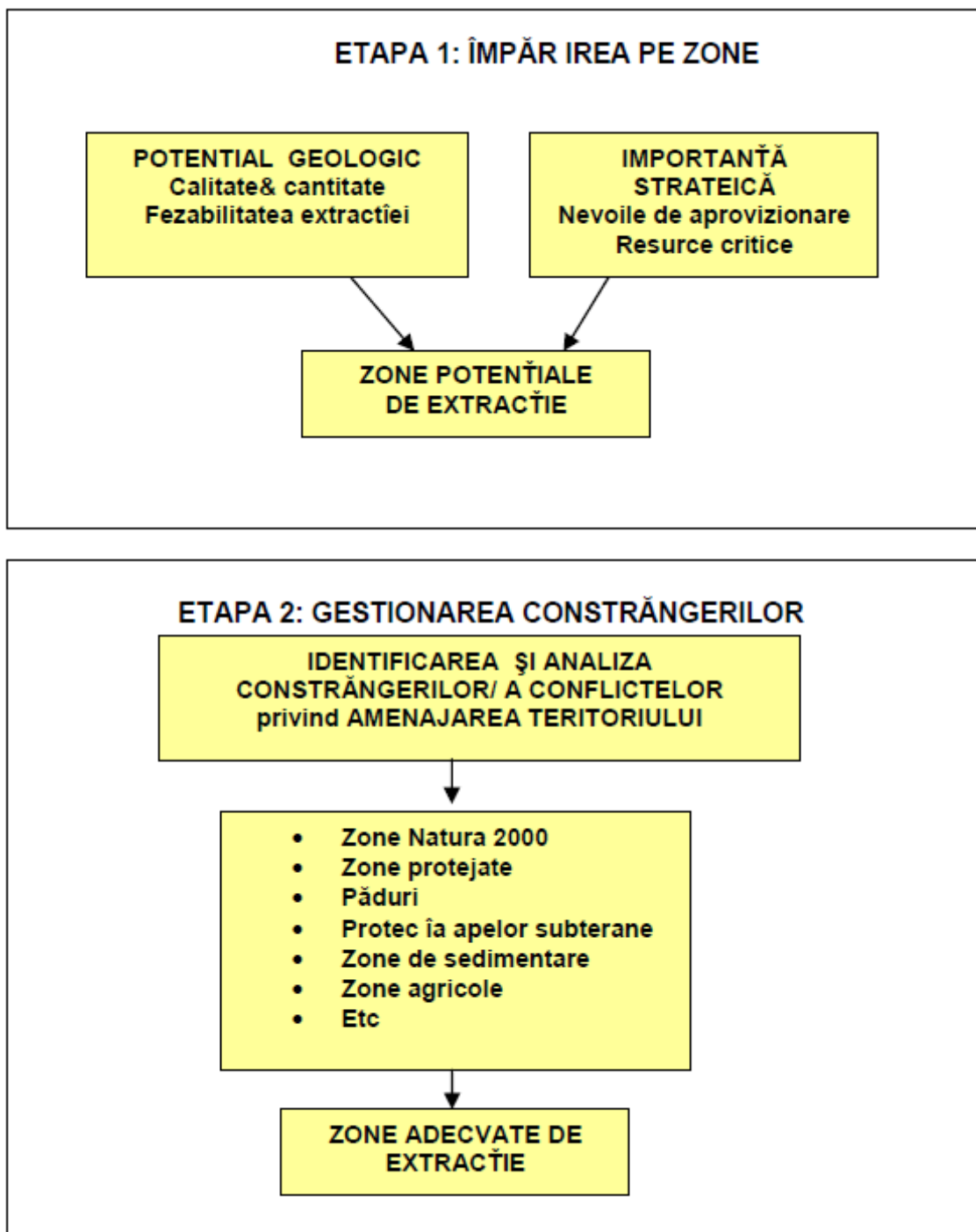
Investigarea detaliată a zonelor potențiale de conflict identificate prin astfel de hărți de suprapunere se poate realiza fie de către sector, ca parte a propriei strategii de planificare, fie prin intermediul planului mineral al autorităților publice sau prin planurile de proiecte spațiale/amenajare a teritoriului.

În cazul planurilor și programelor autorităților publice, este cel mai probabil să fie supuse unei evaluări strategice de mediu în temeiul Directivei SEA, întrucât acestea de obicei stabilesc cadrul pentru viitoarea autorizare a proiectelor enumerate în Directiva EIA. În cazul în care există posibilitatea ca acestea să afecteze semnificativ unul sau mai multe situri Natura 2000, va fi necesară de asemenea o evaluare corespunzătoare în temeiul Directivei Habitate⁴⁵. Aceste evaluări oferă un mecanism de examinare a amplitudinii efectelor negative potențiale asupra mediului și de explorare a alternativelor viabile.

---

⁴⁴ De exemplu pentru Regatul Unit: <http://www.bgs.ac.uk/mineralsuk/maps/home.html>; pentru Germania: <http://www.georohstoff.org/>

⁴⁵ Planificarea spațială ar trebui să ia în considerare de asemenea potențialul IENE de a afecta negativ integritatea siturilor Natura 2000 chiar în cazul în care nu există nicio suprapunere spațială între zona Natura 2000 și situl de extracție (de exemplu calitatea apei în aval).

Figura 3: Schema procesului utilizat uneori pentru planificarea extracției agregatelor

Procedura de evaluare corespunzătoare pentru planurile și proiectele în temeiul articolului 6 din Directiva Habitatare este prezentată în detaliu în capitolul următor. În această etapă trebuie însă reamintit că evaluarea trebuie să ia în considerare nu numai efectele asupra integrității sitului Natura 2000 care ar putea fi afectat, ci și efectele posibile asupra coerenței globale a rețelei Natura 2000 (de exemplu în ceea ce privește contribuția fiecărui sit la conservarea habitatelor și speciilor de interes comunitar).

În cazul acestora din urmă, efectele pot fi pozitive și negative. Unele activități IENE pot cauza o fragmentare suplimentară a zonelor naturale existente, în timp ce altele (de exemplu cele care presupun reabilitarea sitului la sfârșitul procesului de extracție) pot, dimpotrivă, să contribuie la reconectarea activă a zonelor naturale. Acest lucru este important în special în regiuni în care natura este deja rară și sărăcăcioasă. Aici, siturile de exploatare nou reabilite oferă puncte de legătură valoroase sau rezervoare suplimentare pentru natură care pot contribui semnificativ la scopurile sau strategiile de conservare locale sau regionale.

Pe parcursul unei SEA, trebuie, de asemenea, avut în vedere că unele specii sunt protejate atât în interiorul, cât și în exteriorul siturilor Natura 2000, în conformitate cu dispozițiile Directivei Habitare (articolele 12 și 13) și ale Directivei Păsări (articolul 5). Identificarea zonelor importante pentru astfel de specii (de exemplu locurile de reproducere și de odihnă) trebuie, de asemenea, să fie luată în considerare la examinarea sensibilității locației și la elaborarea unui plan strategic de amenajare a teritoriului.

Planurile strategice și evaluările însoțitoare ale impactului nu contribuie numai la identificarea potențialelor zone de conflict, ci oferă de asemenea un mijloc de soluționare a acestor conflicte într-o etapă timpurie a procesului de planificare. Acest lucru se realizează prin examinarea diferitor alternative mai puțin dăunătoare. Aceasta este o parte esențială atât a SEA, cât și a procedurii în temeiul articolului 6 și poate presupune examinarea unor locații alternative pentru a face posibilă localizarea viitoarelor operațiuni de exploatare departe de zonele sensibile sau poate presupune studierea unor abordări alternative, cum ar fi acordarea unei atenții mai mari reciclării, în locul extracției inițiale.

Este esențial să se identifice cât mai multe situații de câștig reciproc în care resursele minerale viitoare sunt protejate, evitând în același timp siturile Natura 2000 sau reducând la minimum riscul unor efecte negative asupra acestora și păstrându-le integritatea. Pentru a realiza acest lucru, este important ca toate părțile interesate să fie implicate în explorarea de scenarii alternative pentru a-și expune opiniile și, în același timp, pentru a afla mai multe despre preocupările altor grupuri de interes.

S-a demonstrat în mod repetat că discuțiile și consultarea publică contribuie la sensibilizarea privind aspectele de interes și privind necesitățile fiecărui sector (sectorul mineral sau conservarea naturii) pentru a se adopta decizii mai integrate și în cunoștință de cauză, bazate pe recunoașterea și mai buna înțelegere a nevoilor celorlalți.

Acest lucru nu înseamnă că toate conflictele pot fi soluționate prin planificare. Există situații în care suprapunerile potențiale cu Natura 2000 nu se pot evita⁴⁶ (de exemplu pentru minerale foarte rare situate numai în câteva locuri) sau în care siturile potențiale fără conflicte importante privind amenajarea teritoriului, dar cu posibilități bune de exploatare eficientă a materiilor prime sunt dificil de găsit. În toate situațiile, deciziile trebuie luate în conformitate cu dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4).

---

⁴⁶ Mineralizarea metalică este de obicei fezabilă din punct de vedere economic și tehnic numai la un număr foarte redus de minerale (cifra de 1 la 1000 este utilizată de obicei), astfel încât planificarea minerală poate identifica relativ puține locații alternative pentru minele metalice, în timp ce mai multe opțiuni vor fi identificate de obicei pentru carierele de agregate sau de piatră de var, de exemplu.

4.5 Luarea în considerare a activităților extractive în planurile de gestionare pentru siturile Natura 2000

Unele situri Natura 2000 pot avea un plan de gestionare care abordează, printre altele, dezvoltarea activităților extractive, de obicei extracția de agregate, supuse anumitor condiții și instrucțiuni. Acest lucru poate fi valabil pentru zone în care extracția agregatelor se efectuează în mod tradițional și în care au fost identificate unele zone corespunzătoare care nu prezintă niciun interes de calificare.

Planurile de gestionare Natura 2000 pot sugera sau include o reglementare specifică pentru activitățile extractive cum ar fi împărțirea pe zone care delimitează zonele permise, precum și instrucțiuni detaliate pentru tipurile de activități care au fost stabilite de părțile interesate implicate. De exemplu, zona de extracție poate fi restricționată la o suprafață maximă pe an, inclusiv zonele tampon, și pot fi impuse anumite restricții asupra operațiunilor pentru a le reduce la minimum efectele potențiale (de exemplu zgomot, vibrații și praf). În plus, anumite măsuri sunt prevăzute prin intermediul autorizațiilor pentru a atenua posibilele efecte negative.

În orice caz, este necesară o evaluare corespunzătoare pentru a stabili dacă noi activități sunt permisibile, precum și dacă autorizațiile existente pot fi prelungite sau reînnoite în cazul în care se preconizează efecte semnificative, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitatare (a se vedea capitolul următor).

5. ARTICOLUL 6 ALINEATUL (3): EFECTUAREA UNEI EVALUĂRI CORESPUNZĂTOARE A PLANURILOR ȘI PROIECTELOR IENE ÎN CONFORMITATE CU DIRECTIVA HABITATE

- *Articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate prevede o serie de măsuri de protecție de procedură și de fond care trebuie aplicate planurilor și proiectelor care pot avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000. Fiecare procedură trebuie desfășurată pe etape.*
- *În prima etapă se stabilește dacă un plan sau proiect trebuie să fie supus unei evaluări corespunzătoare. Dacă nu se poate exclude că va exista un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000, fie per se, fie în combinație cu alte planuri și proiecte, atunci trebuie efectuată o evaluare corespunzătoare.*
- *Scopul evaluării corespunzătoare este să evalueze efectele planului sau proiectului în ceea ce privește obiectivele de conservare ale sitului, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte. Concluziile ar trebui să le permită autorităților competente să constate dacă planul sau proiectul ar afecta sau nu negativ integritatea sitului în cauză.*
- *Evaluarea corespunzătoare ar trebui să aibă în vedere efectele asupra elementelor care contribuie la integritatea sitului în funcție de obiectivele de conservare. Aceasta ar trebui să se concentreze asupra speciilor și habitatelor care au justificat desemnarea sitului și toate elementele care sunt esențiale pentru funcționarea și structura sitului. Evaluarea efectelor trebuie să se bazeze pe informații obiective.*
- *Măsurile de atenuare a efectelor fac parte integrantă din specificațiile unui plan sau proiect și trebuie avute în vedere pe parcursul evaluării corespunzătoare. Evitarea sau reducerea efectelor la sursă trebuie să fie opțiunea preferată. Acestea trebuie să se axeze, de asemenea, pe obiectivele de conservare a siturilor.*

5.1. Introducere

Capitolul anterior a subliniat avantajele unei planificări strategice și proactive ca modalitate de a evita sau reduce la minimum orice efecte negative potențiale ale activităților extractive neenergetice asupra siturilor Natura 2000 cât mai timpuriu în procesul de planificare.

Capitolul de față analizează în mod specific procedurile care trebuie urmate în temeiul articolului 6 din Directiva Habitate în cazul în care se preconizează un plan sau proiect de extracție neenergetică în cadrul sau în apropierea unui sit Natura 2000. Informațiile se bazează în mare parte pe orientările care există deja cu privire la articolul 6, însă le încadrează în contextul industriei extractive neenergetice (IENE)⁴⁷.

Întrucât rețeaua Natura 2000 vizează cele mai vulnerabile și rare tipuri de habitat și specii din Europa, este logic ca procedurile de aprobare a proiectelor să fie suficient de riguroase pentru a evita subminarea obiectivelor Directivelor Păsări și Habitate – și anume să contribuie la asigurarea biodiversității și la aducerea speciilor și habitatelor de interes comunitar la un stadiu corespunzător de conservare.

⁴⁷ Disponibil la http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

Prin urmare, se acordă o atenție deosebită necesității adoptării deciziilor pe baza informațiilor științifice solide și a expertizei. Întârzierile pe parcursul procesului decizional sunt de multe ori cauzate de lipsa de informații sau de evaluările de slabă calitate care nu permit autorităților competente să efectueze o evaluare clară a efectelor potențiale ale planului sau proiectului propus.

5.2 Articolul 6 din Directiva Habitate: o abordare pe etape

Articolul 6 din Directiva Habitate este unul dintre cele importante articole din directivă deoarece stabilește relația dintre conservare și destinația terenului. Alineatele (3) și (4) prevăd o serie de măsuri de protecție de procedură și de fond care trebuie aplicate planurilor și proiectelor care pot avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000.

Procedura este concepută să:

- Evalueze în totalitate efectele planurilor sau proiectelor care pot avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000 prin intermediul unei evaluări corespunzătoare;
- Constatare, prin evaluarea corespunzătoare, dacă se poate exclude un efect negativ asupra integrității sitului. Dacă nu este cazul, planul sau proiectul poate fi aprobat numai dacă pot fi introduse măsuri de atenuare sau condiții de planificare care înlătură sau reduc la minimum efectele negative asupra sitului pentru ca integritatea acestuia să nu fie afectată;
- Ofere un mecanism de aprobare, în circumstanțe excepționale, pentru planuri sau proiecte în cazul cărora nu se poate constata că nu vor afecta negativ un sit Natura 2000, chiar după introducerea măsurilor de atenuare, dacă planurile sau proiectele respective, în lipsa unor soluții alternative, sunt considerate a fi de interes public major [cf articolul 6 alineatul (4) – a se vedea capitolul 6]

ARTICOLUL 6 ALINEATELE (3) și (4) DIN DIRECTIVA HABITATE

Articolul 6 alineatul (3). Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile evaluării respective și în conformitate cu dispozițiile alineatului (4), autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.

Articolul 6 alineatul (4). Dacă, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectelor asupra sitului și în lipsa unei soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000. Statul membru informează Comisia cu privire la măsurile compensatorii adoptate.

În cazul în care situl respectiv adăpostește un tip de habitat natural prioritar și/sau o specie prioritară, singurele considerente care pot fi invocate sunt cele legate de sănătatea sau siguranța publică, de anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu sau, ca urmare a avizului Comisiei, de alte motive cruciale de interes public major.

Procedurile prevăzute la articolul 6 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (4) trebuie să se desfășoare pe etape. Fiecare etapă determină dacă este necesară o etapă ulterioară în cadrul procesului. De exemplu în cazul în care, după prima etapă, se concluzionează că nu vor exista efecte semnificative asupra sitului Natura 2000, atunci planul sau proiectul poate fi aprobat fără a fi necesară o evaluare suplimentară:

- **Prima etapă: Examinarea** – acest exercițiu inițial de examinare are scopul de a stabili dacă un plan sau proiect trebuie să fie supus unei evaluări corespunzătoare. Dacă nu se poate exclude, pe baza informațiilor obiective, că va exista un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000, atunci trebuie efectuată o evaluare corespunzătoare.
- **Etapa a doua: Evaluarea corespunzătoare** – odată ce s-a decis că este necesară o evaluare corespunzătoare, trebuie colectate informații mai detaliate pentru a putea evalua obiectiv tipul de efecte care pot surveni și efectele asupra obiectivelor de conservare a sitului, precum și asupra speciilor și tipurilor de habitat prezente pentru care a fost desemnat situl. Acest lucru va facilita constatarea dacă integritatea sitului va fi sau nu afectată negativ.

În practică, evaluarea corespunzătoare (EC) va fi de multe ori un proces iterativ, permițând îmbunătățiri ale planului sau proiectului pentru a evita efectele negative asupra integrității siturilor Natura 2000 în cauză. Astfel, în funcție de rezultatele evaluării, autoritățile trebuie să aibă în vedere, de asemenea, dacă pot fi introduse măsuri de atenuare sau dacă ar trebui aplicate restricții autorizației pentru a evita sau pentru a reduce efectele astfel încât să nu se afecteze integritatea sitului.

În final, planul sau proiectul poate fi autorizat dacă s-a constatat că nu există niciun efect negativ asupra integrității sitului. Dacă acestea nu pot fi excluse, atunci autoritățile trebuie să refuze autorizarea acestuia sau să aplice testul de derogare (etapa 3) în temeiul articolului 6 alineatul (4).

- **Etapa a treia: procedura de derogare în lipsa alternativelor și din motive cruciale de interes public major:** În cazul în care efectele negative nu pot fi înlăturate prin atenuare, autoritățile vor trebui, de asemenea, să examineze alternative viabile la plan sau proiect. Dacă nu există soluții alternative, în cazuri excepționale, autoritățile pot hotărî ca planul sau proiectul să continue din motive cruciale de interes public major. Dacă răspunsul este pozitiv, trebuie identificate și puse în aplicare măsuri corespunzătoare de compensare pentru a asigura protejarea coerenței globale a rețelei Natura 2000 (vizată în capitolul 6)

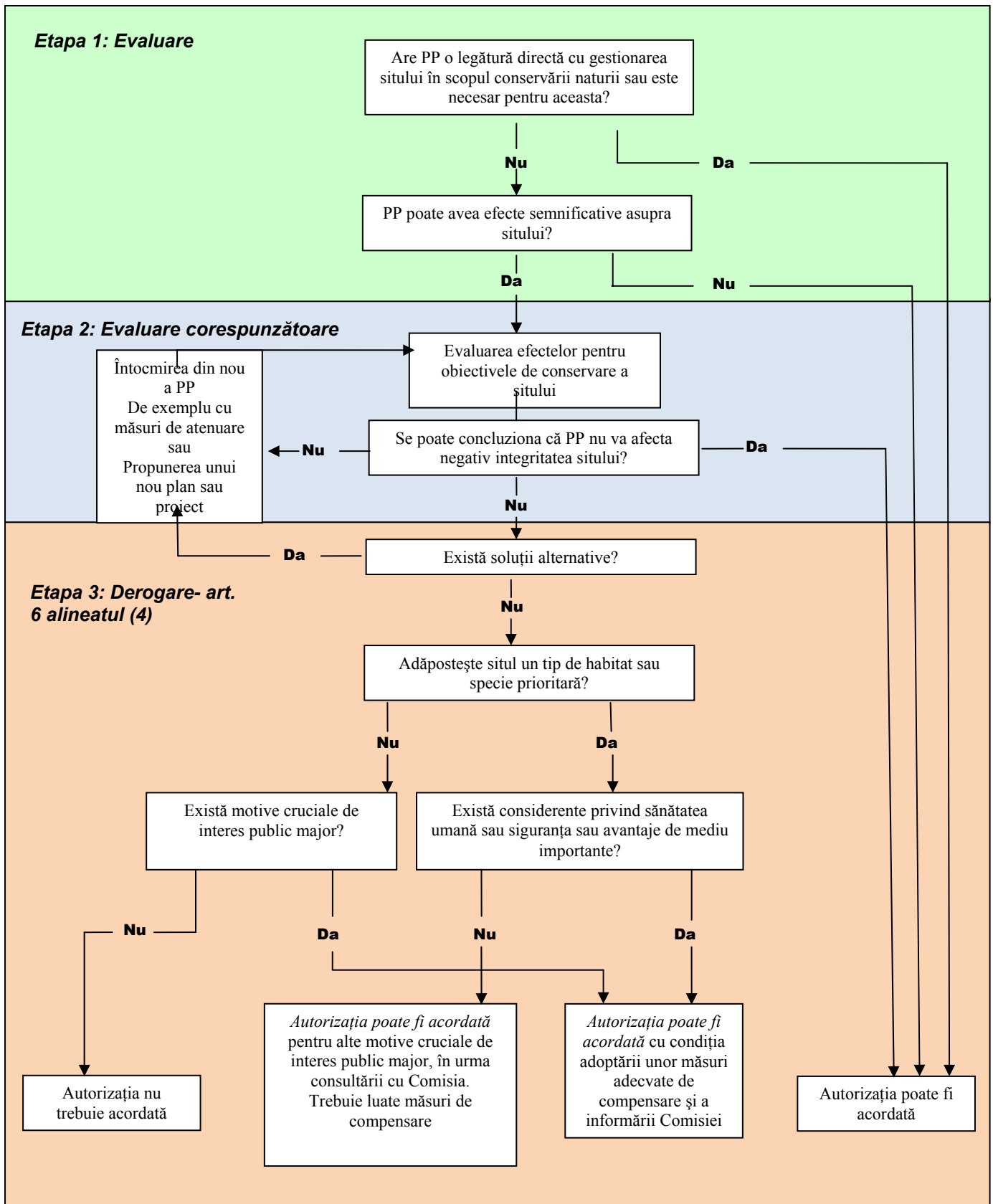
Din cele menționate anterior, este clar că acest proces decizional este sprijinit de principiul precauției. Accentul ar trebui să cadă asupra demonstrării obiective, prin dovezi justificative fiabile, că nu vor exista efecte negative asupra sitului Natura 2000. Din acest motiv, lipsa de date sau informații științifice privind riscul potențial sau importanța efectelor nu poate fi un motiv pentru a continua planul sau proiectul.

Legături cu EIA/SEA (a se vedea capitolul 2)

În cazul în care planurile, programele sau proiectele sunt supuse cerințelor EIA sau SEA, un proces comun sau coordonat cu evaluarea corespunzătoare nu este neobișnuit, cu condiția respectării cerințelor ambelor directive. Cu toate acestea, evaluarea corespunzătoare trebuie să rămână o secțiune separată și care poate fi distinsă în mod clar în cadrul raportului pentru a putea fi luată în considerare de sine stătător, iar rezultatele sale să poată fi diferențiate de cele ale EIA sau SEA generale.

De asemenea, trebuie subliniat că procedurile EIA și SEA utilizează unele dintre condițiile EC însă cu o altă semnificație. De exemplu, luarea în considerare a „efectelor semnificative” și a concluziilor evaluărilor au implicații diferite față de EC. Cu toate acestea, informațiile necesare pentru o EIA sau SEA pot fi utilizate pentru a susține o EC și a reduce sarcina administrativă globală de efectuare a acestor evaluări.

Următoarea organigramă demonstrează modul în care sunt aplicate etapele și în care sunt luate deciziile privind autorizarea sau respingerea unui plan sau proiect. Secțiunile ulterioare din prezentul capitol examinează fiecare etapă care se desfășoară ca parte a procesului în temeiul articolului 6 alineatul (3), în timp ce capitolul 6 examinează procedura de derogare în temeiul articolului 6 alineatul (4).

Figura 4: Schița procedurii în temeiul articolului 6 alineatele (3) și (4)

ETAPA 1: EXAMINAREA

5.3 Când este necesară evaluarea corespunzătoare?

Prima etapă este concepută pentru a stabili dacă este necesară sau nu o evaluare corespunzătoare. Dacă se poate stabili cu certitudine că planul sau proiectul nu va avea un efect semnificativ, fie per se, fie în combinație cu alte planuri sau proiecte, atunci planul sau proiectul respectiv poate fi aprobat fără o evaluare suplimentară.

Dacă există îndoieli, trebuie efectuată o evaluare corespunzătoare pentru ca efectele potențiale să poată fi studiate pe deplin înainte de luarea unei decizii privind planul sau proiectul respectiv. În cele din urmă, este la latitudinea autorității competente să hotărască, în lumina examinării, dacă este necesară sau nu o evaluare corespunzătoare.

Examinarea este necesară pentru:

- Ambele **planuri** care servesc drept cadru pentru autorizații și pentru **proiectele** individuale. Aceasta asigură că efectele potențiale asupra Natura 2000 sunt luate în considerare atât la nivelul strategic de planificare, cât și la nivelul fiecărui proiect individual⁴⁸.
- Planurile sau proiectele care afectează siturile clasificate în temeiul **Directivei Păsări** și siturile desemnate în temeiul **Directivei Habitate**. Acestea fac ambele parte din rețeaua Natura 2000⁴⁹.
- Planurile sau proiectele din **interiorul** și **exteriorul** sitului Natura 2000 dacă pot avea un efect semnificativ asupra sitului Natura 2000⁵⁰. De exemplu, un proiect IENE situat în afara unui sit Natura 2000 ar putea totuși avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000 deoarece afectează hidrologia sitului.
- **Noi autorizații, prelungiri ale autorizațiilor existente și reluarea vechilor autorizații** pentru activitățile IENE [a se vedea, de asemenea, cauza C-201/02 privind EIA⁵¹ și cauza C-226/08 privind articolul 6 alineatul (3)] în cazul în care se consideră că ar putea avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000.

Pentru a efectua exercițiul de examinare, sunt necesare informații suficiente atât privind planul sau proiectul IENE, cât și privind situl (siturile) Natura 2000 care ar putea fi afectate. Acestea ar trebui să cuprindă date privind locația sitului de extracție IENE și infrastructurile conexe aferente sitului (siturilor) Natura 2000 din zonă, precum și detalii privind amploarea și proiectarea sitului IENE și a infrastructurilor conexe. De asemenea, acestea ar trebui să

⁴⁸ Cauza C-6/04: 20 octombrie 2005

⁴⁹ Pentru APS potențiale (IBA) articolul 6 alineatele (3)-(4) nu este aplicabil, ci este aplicabil articolul 4 alineatul (4) din Directiva Păsări. Domenii care nu au fost clasificate ca APS, dar ar fi trebuit clasificate astfel continuă să se încadreze în regimul reglementat de articolul 4 alineatul (4) prima teză din Directiva Păsări. [Comisia/Franța, Basses Corbières, C-374/98]

Pentru SIC potențiale (de exemplu siturile marine): statele membre trebuie să ia măsurile de protecție necesare, din punct de vedere al obiectivului de conservare al directivei, în scopul protejării interesului ecologic relevant pe care îl prezintă aceste situri la nivel național. [Dragaggi, C-117/03. [Bund Naturschutz, C-244/05].

⁵⁰ Cauza C-98/03 punctul 32: „...În definirea măsurilor supuse unei evaluări a implicațiilor, directiva nu face distincția între măsuri adoptate în exteriorul sau în interiorul unui sit protejat”.

⁵¹ Cauza C-201/02 punctul 53: „...deciziile adoptate de autoritățile competente, al căror efect este să permită reluarea operațiunilor de exploatare, cuprind, în ansamblu, o «autorizare» în sensul articolului 1 alineatul (2) din directiva respectivă (85/337), pentru ca autoritățile competente să fie obligate, după caz, să evalueze efectele acestor operațiuni asupra mediului...”

cuprindă detalii privind toate activitățile care se preconizează a fi efectuate pe parcursul fiecărei etape a ciclului proiectului – de exemplu pe parcursul etapelor de construire, operare și închidere.

În ceea ce privește situl Natura 2000, trebuie colectate informații privind speciile și tipurile de habitat pentru care a fost desemnat, stadiul lor de conservare și obiectivele globale de conservare a sitului. O parte din informațiile necesare pentru a stabili efectele semnificative posibile se pot găsi în Formularul standardizat de date Natura 2000, desemnarea sitului și planurile de gestionare pentru siturile Natura 2000, după caz.

Colaborarea autorităților competente, în special a celor responsabile pentru conservarea naturii, poate fi esențială în examinarea planurilor și proiectelor deoarece acestea ar trebui să poată furniza informații utile care ar trebui luate în considerare în această etapă. De asemenea, se recomandă să se țină evidența procesului decizional.

Trebuie reamintit faptul că examinarea inițială efectuată în prima etapă nu este similară cu o evaluare corespunzătoare globală – aceasta necesită numai informații suficiente pentru a putea stabili dacă poate exista un efect semnificativ sau nu.

Formularul standardizat de date Natura 2000

Formularele standardizate de date care au fost compilate pentru fiecare sit conțin informații privind suprafața, reprezentativitatea și stadiul de conservare a habitatelor prezente în cadrul sitului, precum și privind evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea tipurilor de habitat natural în cauză. Pentru speciile prezente în cadrul sitului, sunt furnizate informații privind populațiile acestora, statutul lor (autohtone, în perioada de reproducere sau iernare, migratoare) și privind valoarea sitului pentru speciile în cauză.

Stadiul de conservare a habitatelor și speciilor

În conformitate cu dispozițiile articolului 17 din Directiva Habitate, 25 de state membre ale UE (și anume exclusiv România și Bulgaria) au raportat, în 2008, privind stadiul de conservare a tuturor speciilor și habitatelor enumerate în anexele la Directiva Habitate care sunt prezente pe teritoriul lor. Pe această bază, Comisia a elaborat un raport consolidat privind stadiul de conservare a fiecărei specii și al fiecărui tip de habitat la nivel biogeografic și la nivelul UE. Aceste rapoarte furnizează informații contextuale utile⁵².

Planurile de gestionare Natura 2000

Unele situri au un plan de gestionare Natura 2000 care poate cuprinde elemente importante precum obiectivele de conservare pentru sit, speciile și habitatele, starea acestora, amenințările etc., care pot fi utile pentru etapa de examinare și pentru evaluarea corespunzătoare.

Un plan de gestionare poate aborda, printre altele, dezvoltarea activităților extractive, de obicei extracția de agregate, supusă anumitor condiții și reguli. Acest lucru poate fi valabil pentru zone în care extracția de agregate se desfășoară în mod tradițional și unde au fost identificate unele zone potrivite care nu prezintă interese de calificare.

Planurile de gestionare Natura 2000 pot sugera sau pot cuprinde o reglementare specifică pentru activitățile extractive, precum o împărțire pe zone care definește zonele permise, precum și dispoziții detaliate pentru tipurile de activități care au fost convenite între părțile interesate în cauză. De exemplu, zona de extracție poate fi restricționată la o suprafață maximă pe an, inclusiv zonele tampon, și se pot impune anumite restricții asupra operațiunilor pentru a reduce la minimum efectele potențiale (de exemplu zgomot, vibrații și praf). În plus, se prevăd măsuri specifice de atenuare a riscurilor prin intermediul autorizațiilor pentru a reduce eventualele efecte negative.

⁵² Toate rapoartele sunt disponibile la adresa: <http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17> și http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm

**Pre-examinarea de către inițiatorii proiectului:
Pregătirea terenului pentru un proces decizional mai armonios**

Se recomandă ca inițiatorii proiectului să obțină deja informații privind siturile Natura 2000 înainte de a începe proiectarea planului sau proiectului (și anume chiar înainte de etapa de examinare) pentru a fi conștienți de posibilele puncte sensibile privind natura și mediul și pentru a putea lua în considerare aceste aspecte pe parcursul elaborării propunerii de proiect.

De asemenea, este foarte util, într-o etapă preliminară, anterioară examinării, ca inițiatorii proiectelor să organizeze discuții inițiale cu autoritatea de planificare și cu autoritățile legislative în domeniul conservării naturii, pentru a afla mai multe despre eventualele constrângeri de mediu cu care s-ar putea confrunta proiectul și despre modul cel mai bun de evitare a acestora. Acest lucru ar putea contribui, de asemenea, la identificarea oricăror aspecte potențiale care trebuie analizate cu atenție sau a oricăror lacune în cunoștințele științifice care ar putea necesita investigații suplimentare înainte de aprobarea planului sau proiectului. Experiența a demonstrat în repetate rânduri că cercetarea și consultarea eficiente încă de la început, și anume încă din etapa de concepere și proiectare, contribuie considerabil la evitarea irosirii de timp și resurse într-o etapă ulterioară.

5.3.1 Stabilirea posibilității unui „efect semnificativ”

Fiecare plan sau proiect care ar putea afecta unul sau mai multe situri Natura 2000 ar trebui să fie considerat inițial un candidat pentru o evaluare corespunzătoare. Însă o evaluare corespunzătoare va fi necesară numai pentru cele care „...pot avea un efect semnificativ ..”.

Pe parcursul efectuării evaluării inițiale, este important de amintit că accentul cade asupra „posibilității” unor efecte care pot fi semnificative – și nu a certitudinii. Acest lucru denotă natura preventivă a testului inițial. Dacă există îndoieli privind importanța efectelor, atunci trebuie efectuată o evaluare corespunzătoare pentru a asigura că efectele potențiale pot fi studiate în întregime. Lipsa de informații sau date nu poate fi invocată drept motiv pentru neefectuarea unei evaluări corespunzătoare (cf Curtea de Justiție Europeană cauza C-127/02 Waddensea)⁵³.

„Posibilitatea” unor efecte semnificative trebuie avută în vedere în lumina obiectivelor de conservare, a caracteristicilor și a condițiilor specifice de mediu ale sitului. Planurile sau proiectele care pot submina obiectivele de conservare a sitului trebuie să fie considerate ca putând avea un efect semnificativ asupra sitului respectiv.

Efecte posibile

În această etapă trebuie mai întâi identificate efectele posibile asupra sitului. Trebuie stabilite elementele privind biodiversitatea care pot fi afectate (habitatele, speciile, procesele ecologice), ținând cont de sensibilitatea acestora în raport cu activitățile planificate. Riscurile efectelor trebuie identificate cu ajutorul unei abordări preventive. Dacă o evaluare științifică preliminară arată că există motive rezonabile de îngrijorare în ceea ce privește lipsa efectelor semnificative, trebuie efectuată o evaluare corespunzătoare.

⁵³ Hotărârea CEJ C-127/02 punctul 43 et. seq.: CE 2006a; a se vedea anexa 2

Efecte semnificative

Natura semnificativă a efectelor asupra unui sit a unui plan sau proiect care nu are legătură directă cu gestionarea sitului sau nu este necesar acesteia este legată de obiectivele de conservare a sitului. Prin urmare, dacă un astfel de plan sau proiect are un efect asupra sitului respectiv, însă nu este susceptibil de a-i submina obiectivele de conservare, acesta nu poate fi considerat susceptibil de a avea un efect semnificativ asupra sitului în cauză. Pe de altă parte, dacă un astfel de plan sau proiect este susceptibil de a submina obiectivele de conservare a sitului în cauză, acesta trebuie considerat neapărat ca fiind susceptibil de a avea un efect semnificativ asupra sitului. În evaluarea efectelor potențiale ale unui plan sau proiect, importanța acestora trebuie stabilită în funcție, printre altele, de caracteristicile și condițiile specifice de mediu ale sitului afectat de planul sau proiectul respectiv (cauza C-127/02 punctele 46-48).

5.3.2 Analizarea efectelor potențiale cumulate

Procesul de examinare se aplică, de asemenea, planurilor sau proiectelor *în combinație cu alte planuri sau proiecte*. Este posibil ca un singur proiect IENE să nu aibă un efect semnificativ însă, dacă este examinat în combinație cu alte planuri sau proiecte (alte situri IENE sau alte proiecte) din zonă, efectele cumulate se pot dovedi a fi semnificative. Printre alte planuri sau proiecte avute în vedere în această situație se numără cele care au fost deja finalizate, cele care sunt aprobate de autoritățile de planificare sau cele a căror planificare este în curs de aprobare.

Aria geografică pe ansamblul căreia trebuie analizate astfel de efecte cumulate depinde de circumstanțele exacte și de amploarea planului sau proiectului în curs de studiere, însă trebuie să cuprindă o suprafață suficient de mare pentru a capta orice efecte cumulate care pot surveni în cadrul planului sau proiectului în curs de evaluare. De asemenea, autoritățile competente din domeniul conservării naturii vor putea contribui la identificarea posibilelor planuri sau proiecte care trebuie considerate ca făcând parte din testul pentru proiectele combinate.

Aspecte cheie care trebuie avute în vedere în etapa examinării:

- Identificarea extinderii geografice a planului sau proiectului și principalele sale caracteristici (de exemplu metodele de extracție, mineralele care urmează a fi extrase etc.)
- Identificarea tuturor siturilor Natura 2000 care ar putea fi afectate de plan sau proiect. Identificarea intereselor de calificare ale siturilor Natura 2000 în cauză (și anume habitatele și speciile pentru care sunt concepute siturile) și a obiectivelor de conservare a siturilor.
- Stabilirea speciilor și habitatelor care ar putea fi afectate semnificativ de activitățile planificate.
- Analizarea altor planuri sau proiecte care ar putea, în combinație cu activitățile planificate, să genereze un posibil efect semnificativ asupra siturilor Natura 2000 (de exemplu este important să se aibă în vedere toate celelalte activități de extracție planificate sau existente).
- Analizarea posibilelor interacțiuni dintre activitățile planului sau proiectului, fie per se, fie în combinație cu alte planuri sau proiecte, și interesele de calificare, funcțiile și procesele ecologice care le susțin.

5.3.3 Înregistrarea deciziei de examinare

În cele din urmă, întrucât examinarea este o cerință legală, motivele deciziei finale privind efectuarea sau neefectuarea unei evaluări corespunzătoare trebuie înregistrate, cu furnizarea de suficiente informații pentru a justifica concluzia. Dacă concluzia la sfârșitul primei etape este că nu sunt posibile efecte semnificative asupra siturilor Natura 2000, nu este necesar să se ia alte măsuri.

ETAPA 2: EFECTUAREA EVALUĂRII CORESPUNZĂTOARE

5.4. Etapele evaluării

Scopul evaluării corespunzătoare este să estimeze implicațiile planului sau proiectului în ceea ce privește *obiectivele de conservare a sitului*, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte. Concluziile ar trebui să le permită autorităților competente să își dea seama dacă planul sau proiectul nu ar afecta negativ integritatea sitului în cauză sau dimpotrivă.

Prin urmare, evaluarea corespunzătoare ar trebui să se concentreze în mod specific pe speciile și/sau tipurile de habitat pentru care situl a fost desemnat ca făcând parte din rețeaua Natura 2000 și pe efectele posibile ale planului sau proiectului asupra acestora. Aceasta ar trebui să cuprindă, de asemenea, orice efecte indirecte asupra speciilor și/sau tipurilor de habitat în cauză, de exemplu asupra ecosistemelor de susținere și proceselor naturale.

Pe scurt, termenul „corespunzător” înseamnă în esență că evaluarea trebuie să fie corespunzătoare scopului său în temeiul Directivelor Habitare și Păsări – respectiv conservarea speciilor și tipurilor de habitat rare și amenințate de interes european. „Corespunzător” înseamnă, de asemenea, că evaluarea trebuie să aibă drept rezultat o decizie *motivată*. Dacă înregistrarea evaluării nu dezvăluie baza motivată a deciziei finale privind autorizarea planului sau proiectului, atunci evaluarea nu își atinge scopul și nu poate fi considerată „corespunzătoare”.

În această privință, este important de amintit că, spre deosebire de EIA sau SEA, rezultatul evaluării corespunzătoare are caracter obligatoriu din punct de vedere juridic pentru autoritatea competentă și condiționează decizia finală a acesteia⁵⁴. Astfel, dacă nu se poate stabili că nu vor exista efecte negative asupra integrității sitului Natura 2000, chiar după introducerea măsurilor de atenuare, atunci planul sau proiectul nu poate fi aprobat, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite condițiile din articolul 6 alineatul (4). Acest lucru se aplică, de asemenea, în caz de îndoieli privind efectele.

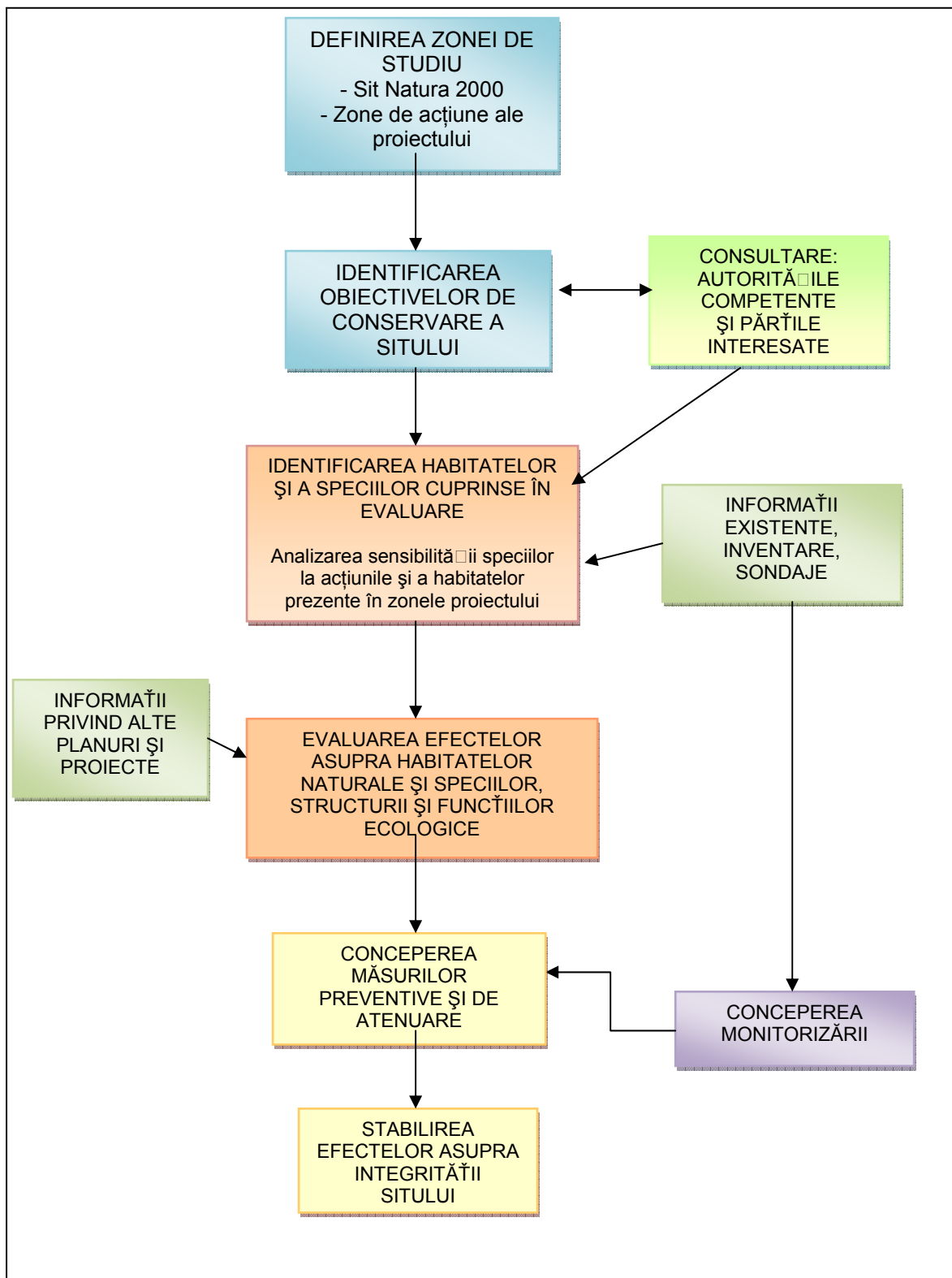
Există o serie de pași de bază care trebuie urmați în momentul efectuării unei evaluări corespunzătoare. Aceștia sunt ilustrați în tabelul de mai jos și sunt descriși detaliat în secțiunile următoare:

Este responsabilitatea autorității competente să se asigure de efectuarea evaluării corespunzătoare. În acest context, poate fi necesar ca inițiatorul proiectului să efectueze toate studiile necesare și să furnizeze toate informațiile necesare autorității competente pentru a-i permite să adopte o decizie pe deplin în cunoștință de cauză. Astfel, autoritatea competentă poate, de asemenea, să obțină informații relevante din alte surse, după caz.

5.5. Evaluarea corespunzătoare a proiectelor IENE

În cazul în care un *proiect* poate avea un efect semnificativ asupra intereselor de calificare ale unui sit Natura 2000, o evaluare corespunzătoare a implicațiilor pentru situl afectat de proiect trebuie să precedă aprobarea acestuia și să țină cont de efectele cumulate care provin din combinația dintre proiectul respectiv și alte planuri sau proiecte, având în vedere obiectivele de conservare a sitului.

⁵⁴ A se vedea capitolul 2 pentru detalii privind legătura dintre SEA, EIA și EC.

Figura 5: Pași care trebuie urmați în cadrul evaluării corespunzătoare

Pentru un proiect extractiv neenergetic, evaluarea corespunzătoare este instrumentul cheie pentru a asigura prevenirea sau atenuarea efectelor negative asupra integrității siturilor în cauză în etapa de concepere a proiectului.

Integritatea sitului

Integritatea biologică poate fi definită ca toți factorii care contribuie la întreținerea ecosistemului, inclusiv bunurile structurale și funcționale. În cadrul Directivei Habitate, „integritatea” sitului este legată de obiectivele de conservare pentru care situl a fost desemnat ca făcând parte din rețeaua Natura 2000 (CE 2007b). În general, aceasta a fost definită drept „coerența structurii și funcției ecologice a sitului, în întreaga arie, care îi permite să susțină habitatul, complexul de habitate și/sau populațiile speciilor pentru care a fost clasificat situl” (CE 2000b, ODPM 2005). În ceea ce privește înțelesul „integrității”, aceasta poate fi considerată drept o calitate sau condiție de a fi întreg sau complet. Într-un context ecologic dinamic, aceasta poate fi considerată, de asemenea, ca însemnând rezistența și capacitatea de a evolua în moduri care sunt favorabile conservării (CE 2000b).

Un sit poate fi descris ca având un grad înalt de integritate dacă este realizat potențialul inerent de îndeplinire a obiectivelor de conservare a sitului, dacă este menținută capacitatea de auto-reparare și auto-înnoire în condiții dinamice și se solicită un nivel minim de gestionare externă. Prin urmare, la analizarea „integrității sitului”, este important să se țină cont de o serie de factori, inclusiv posibilitatea ca efectele să se manifeste pe termen scurt, mediu și lung (CE 2000b).

Autorizarea unui plan sau proiect acordată în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate presupune în mod necesar că se consideră că acesta nu poate afecta negativ integritatea sitului în cauză și, prin urmare, nu există posibilitatea să cauzeze deteriorări sau tulburări semnificative în sensul articolului 6 alineatul (2) (hotărârea CEJ în cauza C-127/02, punctul 36).

5.5.1. Extinderea și accentul evaluării

La stabilirea extinderii evaluării se va asigura că evaluarea corespunzătoare are un accent bine precizat și oferă termeni de referință clari pentru evaluarea efectelor negative potențiale ale proiectului IENE asupra sitului sau siturilor Natura 2000. Scopul acesteia este să identifice mai precis ce efecte ar trebui să cuprindă evaluarea corespunzătoare și să asigure că sunt colectate toate informațiile necesare pentru a permite evaluarea corectă a efectelor respective.

Aceasta se bazează pe informațiile deja colectate în cadrul exercițiului de examinare însă, de această dată, trebuie eliminate pe cât posibil orice lacune ale cunoștințelor pentru ca evaluarea să se efectueze pe o bază științifică solidă. Datele solide de bază sunt de o importanță vitală deoarece evaluarea corespunzătoare trebuie să poată stabili **cu certitudine** că propunerea nu va afecta integritatea sitului în cauză. Dacă există unele îndoieli, autoritățile competente pot solicita efectuarea unor studii suplimentare pe teren sau pot refuza proiectul deoarece există o anumită incertitudine privind efectele sale.

Curtea de Justiție a UE a confirmat această poziție în cauza Waddensea (C-127/02), în care a susținut că „o evaluare corespunzătoare a efectelor potențiale ale planului sau ale proiectului asupra sitului în cauză presupune că, înainte de aprobarea acestuia, trebuie identificate, **făcând apel la cele mai relevante cunoștințe științifice în materie**, toate aspectele planului sau ale proiectului care ar putea, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze obiectivele de conservare a sitului respectiv” (punctul 4 din hotărâre).

Din nou, în afară de a-i solicita inițiatorului proiectului să ofere evaluări relevante, studii ale impactului, sondaje etc. care pot fi solicitate în mod rezonabil, se recomandă ca autoritățile competente să solicite consultanță și orientări din partea autorităților legislative privind mediul natural cât mai timpuriu în etapa de stabilire a extinderii proiectului.

Acestea vor putea să ofere detalii privind situl Natura 2000 și obiectivele de conservare a acestuia. De asemenea, acestea pot oferi consultanță științifică privind efectele ecologice potențiale pe care le-ar putea avea un proiect IENE asupra sitului.

Alte organisme precum ONG-uri în domeniul conservării, instituții de cercetare sau grupuri locale de părți interesate pot fi, de asemenea, contactate pentru a contribui la furnizarea de informații suplimentare locale și informații ecologice. Consultarea acestor organizații deja pe din timpul exercițiului de stabilire a extinderii proiectului va contribui la asigurarea creării unei perspective cât mai complete privind situl, speciile/habitatele prezente și efectele potențiale ale planului sau proiectului asupra acestora. De asemenea, aceasta poate conduce la un proces decizional mai armonios dacă toate grupurile de interes colaborează de la început la găsirea de soluții acceptabile pentru toți.

Colectarea de informații este în mod necesar un proces iterativ. Dacă prima identificare și analiză a efectelor evidențiază faptul că există lacune importante în ceea ce privește cunoștințele, vor trebui efectuate studii și activități de monitorizare suplimentare pentru a completa perspectiva asupra proiectului. Acest lucru va asigura că există o bază suficientă de cunoștințe științifice pentru a putea lua o decizie motivată.

Toate aspectele proiectului care pot, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze obiectivele de conservare a sitului, trebuie identificate în lumina celor mai bune cunoștințe științifice din domeniu (hotărârea CEJ C-127/02, CE 2006a; a se vedea, de asemenea, anexa 3). Evaluarea corespunzătoare trebuie să analizeze elementele care contribuie la integritatea sitului în vederea obiectivelor de conservare a acestuia. Decizia privind prezența efectelor negative trebuie să se axeze pe aceste obiective (CE 2000).

Evaluarea corespunzătoare trebuie să se concentreze asupra speciilor și habitatelor de interes comunitar care au justificat desemnarea sitului (interesele de calificare ale sitului). Totuși, aceste interese de calificare interacționează cu alte specii și habitate în moduri complexe; de aceea, este important să se aibă în vedere toate elementele care sunt esențiale pentru funcțiile și structura sitului, interesele de calificare și obiectivele de conservare. De asemenea, alte specii pot fi relevante pentru stabilirea efectelor potențiale asupra habitatelor protejate dacă acestea reprezintă specii tipice ale habitatului respectiv.

Obiective de conservare a siturilor Natura 2000

Obiectivele de conservare pentru un sit Natura 2000 sunt stabilite la nivelul statelor membre.

Formularele standardizate de date Natura 2000 (FSD), care au fost compilate pentru fiecare sit desemnat, conțin informații privind habitatele (de exemplu suprafața, reprezentativitatea și stadiul de conservare) și speciile (populații, statut) și valoarea sitului pentru habitatele/speciile pentru care situl a fost desemnat. Prin urmare, FSD furnizează informații privind interesele de calificare ale unui sit Natura 2000 și, în lipsa unei definiții mai detaliate a obiectivelor de conservare pentru un sit Natura 2000, acestea pot fi considerate ca atare. Unele țări au elaborat în detaliu obiectivele de conservare pentru siturile lor Natura 2000. Unele situri pot avea, de asemenea, planuri de gestionare sau obiective de gestionare care oferă indicații clare privind obiectivele de conservare care trebuie atinse.

Directiva Habitate [articolul 4 alineatul (4)] prevede că, după adoptarea unui sit de importanță comunitară, statul membru respectiv desemnează situl ca arie specială de conservare cât mai curând posibil, în termen de maximum șase ani, stabilind prioritățile în funcție de importanța siturilor pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a unui habitat natural din anexa I sau a unei specii din anexa II ori pentru coerența sistemului Natura 2000 și în funcție de pericolele de degradare sau distrugere ce amenință respectivele situri.

Evaluarea trebuie să se bazeze pe cele mai bune cunoștințe științifice disponibile ale următoarelor elemente principale deoarece sunt legate de **interesele de calificare** ale sitului (CE 2007b):

- Structura, funcția, și rolul respectiv al bunurilor ecologice ale sitului.
- Suprafața, reprezentativitatea și stadiul de conservare a habitatelor prioritare și neprioritare din cadrul sitului.
- Mărimea populației, gradul de izolare, ecotipul, oferta genetică, categorii de vârstă și stadiul de conservare a speciilor enumerate în anexa II la Directiva Habitate, anexa I la Directiva Păsări și a speciilor migratoare care apar în mod regulat și care nu sunt enumerate în anexa I la Directiva Păsări, prezente în cadrul sitului.
- Rolul sitului în regiunea biogeografică și în cadrul coerenței rețelei Natura 2000.
- Alte bunuri și funcții ecologice care sunt esențiale pentru îndeplinirea obiectivelor de conservare a sitului.

Întinderea geografică a evaluării corespunzătoare a proiectelor IENE

Evaluarea corespunzătoare a proiectelor IENE trebuie să aibă în vedere următoarele zone de studiu (Melki 2007):

- zone direct afectate de acțiunile proiectului (zone de exploatare, zone de extracție, șosele, reziduuri, instalații de transportare și tratare a materialelor etc.);
- zone situate la o anumită distanță de zona de extracție unde au loc efecte indirecte sau induse, de exemplu efecte hidrologice, zgomot, emisii etc.
- o zonă de studiu de referință formată din totalitatea sitului sau siturilor Natura 2000 în cauză. Studiul acestei zone va servi la cuantificarea efectelor potențiale ale integrității sitului în vederea obiectivelor de conservare a acestuia.

De asemenea, este important să se aibă în vedere efectele potențiale ale proiectului asupra zonelor din afara sitului Natura 2000 care sunt utilizate de speciile prezente în cadrul sitului, de exemplu terenuri arabile utilizate pentru hrană de găștele dintr-o APS din apropiere.

Astfel cum s-a menționat anterior, pot fi necesare activități ecologice de bază și sondaje suplimentare pe teren pentru a completa datele existente. Sondajele detaliate și activitățile pe teren trebuie să se axeze pe **interesele de calificare care sunt sensibile la acțiunile proiectului**. Sensibilitatea ar trebui analizată ținând cont de interacțiunile posibile dintre activitățile proiectului (natură, întindere, metode etc.) și habitatele și speciile în cauză (locație, cerințe ecologice, zone vitale, comportament etc.). Efectuarea sondajelor trebuie să se bazeze pe o delimitare a domeniului convenită cu autoritățile competente relevante, organismele corespunzătoare în domeniul conservării naturii, organisme de reglementare, ONG-uri, oameni de știință și publicul.

În general, identificarea zonelor deosebit de sensibile față de efectele proiectului în cadrul sitului Natura 2000 este un prim pas în evaluarea corespunzătoare a proiectelor IENE, care poate orienta amplasarea potrivită a activităților proiectului. De asemenea, trebuie evitate locațiile din afara sitului Natura 2000 care ar putea genera efecte negative asupra integrității sitului respectiv. Chiar și activitățile îndepărtate de un sit Natura 2000 pot avea efecte semnificative asupra acestora: de exemplu drenare sau scurgeri din cariere în amonte de o zonă umedă.

5.5.2. Aprecierea efectelor – Indicatori pentru evaluarea corespunzătoare

Aprecierea efectelor trebuie să se bazeze pe criterii obiective și, pe cât posibil, cuantificabile. O modalitate obișnuită de efectuare a acestora este prin intermediul indicatorilor cheie precum pierderea sau degradarea habitatelor, afectarea populațiilor speciilor, modificarea funcțiilor ecologice cheie etc.

Pentru a îndeplini cerințele privind evaluarea în temeiul articolului 6 alineatul (3), pare cel mai adecvat ca autoritățile competente să formuleze cerințele oficiale specifice privind tipul de informații și criterii care trebuie urmărite la efectuarea evaluării corespunzătoare. Diseminarea și formarea în ceea ce privește părțile relevante (de exemplu autorități la un nivel diferit de guvernare, reprezentanți IENE, consultanți și inițiatori de proiecte) este foarte recomandată.

Exemplu de factori/parametri care pot fi utilizați la aprecierea efectelor asupra habitatelor/speciilor de interes comunitar care au justificat desemnarea sitului (bazat pe Melki 2007)

- Volumul total al habitatului afectat și procentul în raport cu suprafața totală estimată a habitatului în cadrul sitului Natura 2000.
- Numărul estimat al indivizilor afectați și procentul populației speciilor prezente în cadrul sitului.
- Tendințele estimate privind habitatele și populația speciilor în zona afectată și în cadrul sitului.
- Raritatea și tendințele globale ale habitatelor și speciilor afectate.
- Existența unui program de restaurare a habitatului sau speciilor care ar putea fi afectate de proiect.
- Reversibilitatea efectului sau recuperării potențiale a elementelor deteriorate din surse existente în interiorul sau în exteriorul sitului.
- Distribuția habitatelor sau speciilor în cauză în cadrul sitului Natura 2000 (continuă, împrăștiată, dispersată etc.)
- Efecte asupra funcționării ecologice globale a sitului Natura 2000.

5.5.3 Identificarea măsurilor corespunzătoare de atenuare a efectelor

Măsurile de atenuare urmăresc reducerea la minimum sau chiar eliminarea impactului negativ al unui proiect. Evitarea sau reducerea efectelor la sursă ar trebui să fie opțiunile preferate (CE 2000). Măsurile de atenuare fac parte integrantă din caietul de sarcini al unui plan sau proiect și trebuie avute în vedere pe parcursul evaluării corespunzătoare.

De exemplu, acestea pot cuprinde:

- datele și calendarul implementării (de exemplu nu se vor desfășura activități în sezonul de reproducere a unei anumite specii);
- tipul de instrumente și activități care se vor desfășura (de exemplu se va utiliza o anumită dragă la o distanță stabilită față de țărm pentru a nu afecta un habitat fragil);
- delimitarea zonelor strict inaccesibile din cadrul unui sit (de exemplu vizuinile de hibernare ale unei specii de animale).

Buna practică arată că măsurile de prevenire și atenuare sunt avute în vedere cel mai bine încă din fazele de proiectare și evaluare corespunzătoare ale unui proiect. În practică, acest lucru creează un proces iterativ: astfel, proiecte care pot părea inițial necorespunzătoare pot fi ameliorate pentru a asigura prevenirea efectelor negative asupra integrității sitului Natura 2000.

Este preferabilă suprimarea totală sau reducerea semnificativă a efectelor în etapa de proiectare, pentru a facilita evaluarea corespunzătoare a planurilor sau proiectelor care

afectează siturile Natura 2000. Prevenirea și reducerea efectelor în cadrul activităților extractive neenergetice pot fi realizate de multe ori prin amplasarea alternativă și mai adecvată a activităților conexe și a infrastructurii (în afara sitului de extracție a minereurilor care, fără, îndoială, nu poate fi mutat, putând fi doar redusă extinderea acestuia) și prin selectarea tehnicilor și perioadelor astfel încât să se evite deteriorarea celor mai sensibile zone.

În ceea ce privește proiectele, buna proiectare a activităților poate de asemenea contribui la reducerea efectului de mediu asupra siturilor. De exemplu, o mare parte din infrastructură (de exemplu fabrica de prelucrare, spațiile de cazare și alte clădiri) ar putea fi amplasată în zone care nu sunt sensibile. De asemenea, șoselele pot fi înlocuite de transportoare și/sau funiculare.

Prin urmare, măsurile de atenuare în contextul exploatării trebuie înțelese ca soluțiile fezabile la nivel tehnic care afectează cel mai puțin habitatele, speciile și integritatea sitului Natura 2000, în special dacă locațiile alternative nu sunt posibile. Măsurile de atenuare trebuie să se axeze pe obiectivele de conservare a siturilor și pe elementele de care depinde integritatea sitului. În următorul tabel sunt prezentate măsuri potențiale de evitare sau reducere la minimum a efectelor asupra biodiversității produse de operațiunile de exploatare.

Tabelul 4. Exemple de măsuri posibile sugerate de unele IENE pentru evitarea sau reducerea la minimum a efectelor potențiale asupra biodiversității produse de operațiunile de exploatare (Adaptat după Rio Tinto / Institutul EarthWatch. 2006)

Categoria/sursa de impact	Măsuri de evitare	Măsuri de minimizare
Efecte directe (care se pot atribui direct acțiunilor proiectului)		
Pierderea habitatului din operațiuni de extracție și infrastructura de sprijin (de exemplu căi de acces, clădiri, alimentare cu energie)	Evitarea zonelor importante	Luarea de măsuri pentru a reduce la minimum amprentele (de exemplu evitarea exploatării miniere de suprafață).
Degradarea hidrologică a habitatelor (de exemplu din drenarea sitului sau acumulări)	Conceperea proiectului astfel încât să se evite nevoia de a drena situl	Conceperea unui sistem sensibil de drenare
Mortalitatea plantelor în urma depunerii prafului	Utilizarea unor mecanisme care colectează praful	Vegetație la înălțimea plantelor care să intercepteze praful
Mortalitatea animalelor în urma operațiunilor	Evitarea utilizării anumitor mecanisme/operațiuni	Evitarea mortalității indivizilor din speciile protejate
Emigrare ca urmare a tulburărilor (de exemplu zgomot, vibrații și lumini)	Evitarea utilizării luminilor pe timp de noapte	Utilizarea unor mecanisme eficiente, silențioase
Mortalitatea faunei râurilor din cauza efluenților toxici din scurgerile din cadrul sitului	Evitarea utilizării substanțelor chimice toxice	Utilizarea de proceduri pentru a înlătura riscul de scurgeri
Pierderea macrofitelor râului în anumite zone din cauza turbidității crescute cauzate de scurgerile de nămol în cadrul sitului	Utilizarea de capcane pentru a intercepta sedimentele	Utilizarea vegetației pentru a stabiliza terenul lucrat

Efecte indirecte (care provin din alte efecte care se pot atribui direct acțiunilor proiectului)		
Pierderea faunei râului ca urmare a mortalității macrofitelor (din cauza turbidității)	Utilizarea de capcane pentru a intercepta sedimentele	Utilizarea vegetației pentru a stabili terenul lucrat
Pierderea prădătorilor ca urmare a resurselor reduse de pradă (de exemplu din cauza degradării sau tulburării habitatului)	A se vedea măsurile de tulburare de mai sus	Acțiuni de gestionare pentru a spori resursele de pradă
Reducerea vegetației din cauza numărului crescut de erbivore ca urmare a reducerii numărului prădătorilor (de exemplu din cauza emigrării prădătorilor sensibili)	A se vedea măsurile de tulburare	A se vedea măsurile de tulburare
Pierderea speciilor de animale din anumite zone ca urmare a fragmentării habitatelor	Evitarea zonelor sensibile	Utilizarea căilor de acces existente
Reducerea viabilității populațiilor mici de specii din cauza imigrării reduse ca urmare a fragmentării habitatelor	Evitarea zonelor sensibile	Măsuri de gestionare pentru a spori viabilitatea populațiilor
Efecte cumulate (efecte care survin în combinație cu alte proiecte)		
Pierderea speciilor care necesită teritorii mari (de exemplu prădători de prim rang) ca urmare a efectelor combinate ale pierderii și fragmentării habitatelor	A se vedea măsurile privind pierderea și fragmentarea habitatelor	A se vedea măsurile privind pierderea și fragmentarea habitatelor

5.6 Evaluarea corespunzătoare a planurilor

Atât **planurile și programele**, cât și **proiectele individuale** pot fi supuse unei evaluări corespunzătoare în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate. În cazul primei categorii, aceasta vizează în special planuri de amenajare a teritoriului⁵⁵ și planuri minerale.

Aceste planuri vor fi, de asemenea, supuse unei SEA⁵⁶ (a se vedea capitolul 2). În conformitate cu considerentele din Directiva SEA: *În cazul în care obligația de a efectua o evaluare a efectelor asupra mediului decurge simultan din prezenta directivă și din alte dispoziții legislative comunitare, cum ar fi Directiva Habitate și Directiva Păsări, în scopul evitării duplicării evaluării, statele membre pot prevedea proceduri coordonate sau comune care să respecte cerințele legislației comunitare în cauză.*

SEA trebuie să examineze efectele asupra siturilor Natura 2000 și este, de asemenea, utilă în ceea ce privește aspectele de mediu mai extinse și soluționarea conflictelor privind amenajarea teritoriului la nivel strategic, însă evaluarea corespunzătoare oferă sistemul decizional necesar pentru analizarea efectelor industriilor extractive asupra integrității siturilor Natura 2000. Pentru planuri și programe se recomandă un proces comun sau coordonat pentru evaluarea corespunzătoare și SEA, cu condiția respectării și delimitării clare a cerințelor din ambele directive.

⁵⁵ Curtea Europeană de Justiție a confirmat că articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate trebuie aplicat planurilor de amenajare a teritoriului care pot avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000. (*hotărârea CEJ în cauza C-6/04, Comisia/Regatul Unit, 20 octombrie 2005. CE 2006a; a se vedea anexa 2).*

⁵⁶ *Articolul 3 alineatul (2) litera (b) - O evaluare ecologică se realizează pentru toate planurile și programele pentru care, având în vedere efectele probabile asupra împrejurimilor, este necesară o evaluare ecologică în temeiul articolelor 6 și 7 din Directiva 92/43/CEE.*

Evaluarea corespunzătoare trebuie să examineze efectul asupra integrității siturilor Natura 2000 al politicilor și propunerilor planului mineral, per se și în combinație cu alte planuri sau proiecte. Trebuie avută în vedere identificarea măsurilor corespunzătoare de atenuare și căutarea unor soluții de proiectare care să aibă cele mai puține efecte negative. Printre acestea, se poate număra îndepărtarea sau înlocuirea anumitor elemente ale planului care, din cauza efectelor negative, ar putea să nu fie aprobate ulterior.

Evaluarea corespunzătoare trebuie înregistrată și efectuată în vederea stabilirii dacă planul nu va afecta negativ integritatea siturilor Natura 2000 în cauză. Din nou, evaluarea trebuie să se limiteze la efectele asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar pentru care sunt desemnate siturile. Amplasarea evaluării efectuate trebuie să fie proporțională cu întinderea geografică a planului și cu natura și amploarea efectelor identificate.

O evaluare corespunzătoare nu trebuie să fie mai detaliată sau să cuprindă mai multe resurse decât este necesar pentru scopul acesteia. Ar fi necorespunzător și impracticabil să se evalueze efectele la nivelul de detaliu care ar fi solicitat de obicei pentru evaluarea corespunzătoare la nivelul proiectului (DCLG 2006). Cu toate acestea, trebuie obținute informații suficiente pentru a permite efectuarea evaluării corespunzătoare: acest lucru poate presupune studii suplimentare și o analiză a impactului.

Se aplică, de asemenea, principiul proporționalității: pentru planuri mai strategice sau strategii, dacă nu este posibilă identificarea efectelor asupra siturilor individuale, analiza ar trebui să se axeze pe constrângerile globale și riscurile majore; la nivelul proiectului aceasta ar trebui să se axeze pe efectele specifice sitului. Cu toate acestea, scopul de bază al evaluării este întotdeauna evitarea sau înlăturarea oricărui risc sau efecte negative asupra integrității siturilor Natura 2000, sau înlăturarea oricărui motive rezonabile de îngrijorare privind survenirea unui astfel de efect.

Procesul din cadrul evaluării corespunzătoare a planurilor minerale poate cuprinde următoarele sarcini:

Analiza sitului

- Identificarea tuturor siturilor Natura 2000 din zona afectată de planul mineral
- Identificarea obiectivelor de conservare a sitului și a caracteristicilor de calificare (habitate și specii)
- Identificarea elementelor ecologice cheie și a factorilor ecologici care susțin integritatea sitului
- Analizarea vulnerabilității siturilor în raport cu politicile și propunerile planului

Analiza altor planuri și proiecte

- Identificarea tuturor celorlalte planuri naționale/regionale/locale care pot contribui la efecte negative asupra unora sau asupra tuturor siturilor Natura 2000 din zona afectată de planul mineral
- Identificarea posibilelor efecte suplimentare prin interacțiunea cu alte planuri și proiecte

Analiza planului

Stabilirea dacă planul nu ar afecta negativ integritatea siturilor Natura 2000, ținând cont de următoarele aspecte:

- a. Obiectivele de conservare a siturilor
- b. Întinderea geografică și obiectivele planului
- c. Starea și condiția siturilor
- d. Factori care afectează caracteristicile de calificare ale siturilor
- e. Impactul planului asupra acestor factori
- f. Efectul probabil asupra siturilor al planului individual și/sau în combinație cu alte planuri și proiecte
- g. Măsurile de atenuare identificate pentru a evita efectele negative asupra integrității siturilor Natura 2000.

Efectele probabile ale planului sunt evaluate în funcție de fiecare caracteristică de calificare a siturilor în cauză. Riscurile de efecte negative asupra integrității fiecărui sit Natura 2000 din cadrul întinderii geografice a planului trebuie identificate aplicând abordarea preventivă. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care probele științifice sunt insuficiente, neconcludente sau nesigure, pentru identificarea efectelor care pot afecta integritatea sitului trebuie analizate orice indicații, printr-o evaluare științifică preliminară și obiectivă, privind existența unor motive rezonabile de îngrijorare.

Consultările cu organismul corespunzător în domeniul conservării mediului pentru a evalua dacă planul poate afecta integritatea oricărui sit Natura 2000 trebuie să înceapă cât mai timpuriu în procesul de planificare. Dacă un efect negativ nu poate fi exclus, autoritatea de planificare trebuie să aibă în vedere atenuarea efectelor, care poate conduce la concluzia că nu există niciun efect negativ.

Principalele opțiuni vor fi:

- Modificarea politicii sau propunerii planului;
- Re-conceperea propunerii, inclusiv relocarea anumitor elemente ale planului;
- Implementarea unei strategii de atenuare.

Dacă planul se modifică semnificativ oricând înainte de adoptarea acestuia, modificările trebuie abordate, de asemenea, în evaluarea corespunzătoare. (Dodd *et al.* 2007)

Propunerea privind măsurile de atenuare poate fi dezvoltată în continuare ca parte a procesului de evaluare. Autoritatea de planificare trebuie să verifice că atenuarea va funcționa pentru a putea concluziona că, atunci când se va ține cont de aceasta, nu vor exista efecte negative asupra integrității sitului Natura 2000.

La un nivel înalt de planificare (de exemplu planuri naționale/regionale), atenuarea (și, după caz, compensarea) înseamnă probabil stabilirea parametrilor globali care trebuie dezvoltați mai detaliat la un nivel inferior, unde ar trebui să fie posibilă stabilirea parametrilor ecologici, spațiali, temporali, juridici și financiari care trebuie îndepliniți de orice solicitare de planificare. Aceștia trebuie validați de organismele relevante precum autoritățile în domeniul conservării mediului pentru a asigura că sunt corespunzători și susceptibili de a fi implementați (Dodd *et al.* 2007).

Un avantaj cheie al procesului de planificare este capacitatea de a examina soluții mai puțin nocive pentru a atinge obiectivele planului, de exemplu furnizarea de x milioane de tone de nisip în 25 de ani. Acest proces iterativ trebuie utilizat în întregime pentru a oferi soluții care protejează siturile Natura 2000 și pentru a asigura o rezervă durabilă de minerale, suficientă pentru a coincide cu necesitățile societății.

5.7 Concluziile evaluării corespunzătoare

Decizia privind aprobarea planului sau proiectului este luată de autoritățile naționale competente, în lumina concluziilor evaluării corespunzătoare privind implicațiile unui plan sau proiect pentru situl Natura 2000 în cauză. Acest lucru se poate realiza numai după ce s-a stabilit că planul **nu** va afecta negativ integritatea sitului respectiv. Dacă concluziile sunt pozitive, în sensul că nu rămâne nicio îndoială științifică rezonabilă privind lipsa efectelor asupra sitului, autoritățile competente pot aproba planul sau proiectul.

În cazul în care există încă îndoieli științifice rezonabile privind lipsa efectelor negative asupra integrității sitului legat de planul sau proiectul în curs de examinare, autoritatea competentă va trebui să refuze acordarea autorizației (hotărârea CEJ în cauza C-127/02,

CE 2006a; a se vedea, de asemenea, anexa 3) și/sau va solicita includerea unor măsuri suplimentare de atenuare pentru a înlătura îndoielile științifice rezonabile. În cele din urmă, când condițiile permit acest lucru, se pot aplica dispozițiile articolului 6 alineatul (4).

Conceptul de „integritate a unui sit” se axează pe situl specific și vizează obiectivele de conservare a acestuia. Astfel, nu se permite afectarea negativă a integrității sale pe baza faptului că stadiul de conservare a speciilor sau habitatelor pe care le adăpostește și sunt afectate de plan sau proiect va rămâne corespunzător pe teritoriul european al statului membru (CE 2000b).

Evaluarea corespunzătoare și concluziile acesteia trebuie *înregistrate în mod clar*. În această privință, raportul evaluării corespunzătoare trebuie să fie suficient de detaliat pentru a demonstra cum s-a ajuns la decizia finală și pe ce teme științifice a fost luată decizia. Acest lucru este confirmat de jurisprudența CEJ⁵⁷.

Raportul ar trebui:

- să descrie proiectul sau planul suficient de detaliat pentru ca publicul să înțeleagă dimensiunea, amploarea și obiectivele acestuia;
- să descrie condițiile de bază și obiectivele de conservare a sitului Natura 2000;
- să identifice efectele negative ale proiectului sau planului asupra sitului Natura 2000;
- să explice modul în care vor fi evitate efectele negative prin atenuarea acestora;
- să stabilească un calendar și să identifice mecanismele prin care vor fi asigurate, implementate și monitorizate măsurile de atenuare a efectelor.

---

⁵⁷ „Evaluarea corespunzătoare trebuie să cuprindă concluzii complete, precise și definitive, de natură să înlătore orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la efectele lucrărilor preconizate asupra sitului în cauză”. (Comisia/Italia, C-304/05)

6. ARTICOLUL 6 ALINEATUL (4): SOLUȚII ALTERNATIVE, MOTIVE CRUCIALE DE INTERES PUBLIC MAJOR ȘI COMPENSAȚII

- *Articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate prevede un mecanism de abordare, în circumstanțe excepționale, a planurilor sau proiectelor în cazul cărora nu pot fi excluse efectele negative asupra integrității sitului sau siturilor Natura 2000.*
- *Autoritățile competente trebuie să analizeze și să demonstreze lipsa unor alternative mai puțin dăunătoare și caracterul necesar al planului sau proiectului în cauză din motive cruciale de interes public major.*
- *Pentru a evalua pe deplin sursele alternative, este esențială o bună cunoaștere nu numai a locației resurselor minerale, ci și a accesului, calității și fezabilității extracției minerale.*
- *Printre interesele publice majore se numără sănătatea umană, siguranța publică, consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu și alte interese de natură socială sau economică.*
- *Într-o astfel de situație, trebuie implementate măsuri compensatorii corespunzătoare pentru a asigura protejarea coerenței globale a sistemului Natura 2000. Măsurile compensatorii trebuie să fie specifice efectelor negative care nu pot fi evitate ale planului sau proiectului.*

6.1 Introducere

În cazul în care, pe baza evaluării corespunzătoare, nu se poate stabili că un plan sau proiect nu va afecta negativ integritatea sitului în cauză, dispozițiile articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate se aplică oricărui decizii ulterioare care sunt luate pentru a continua proiectul astfel cum a fost propus. Articolul 6 alineatul (4) se aplică numai în condiții stricte.

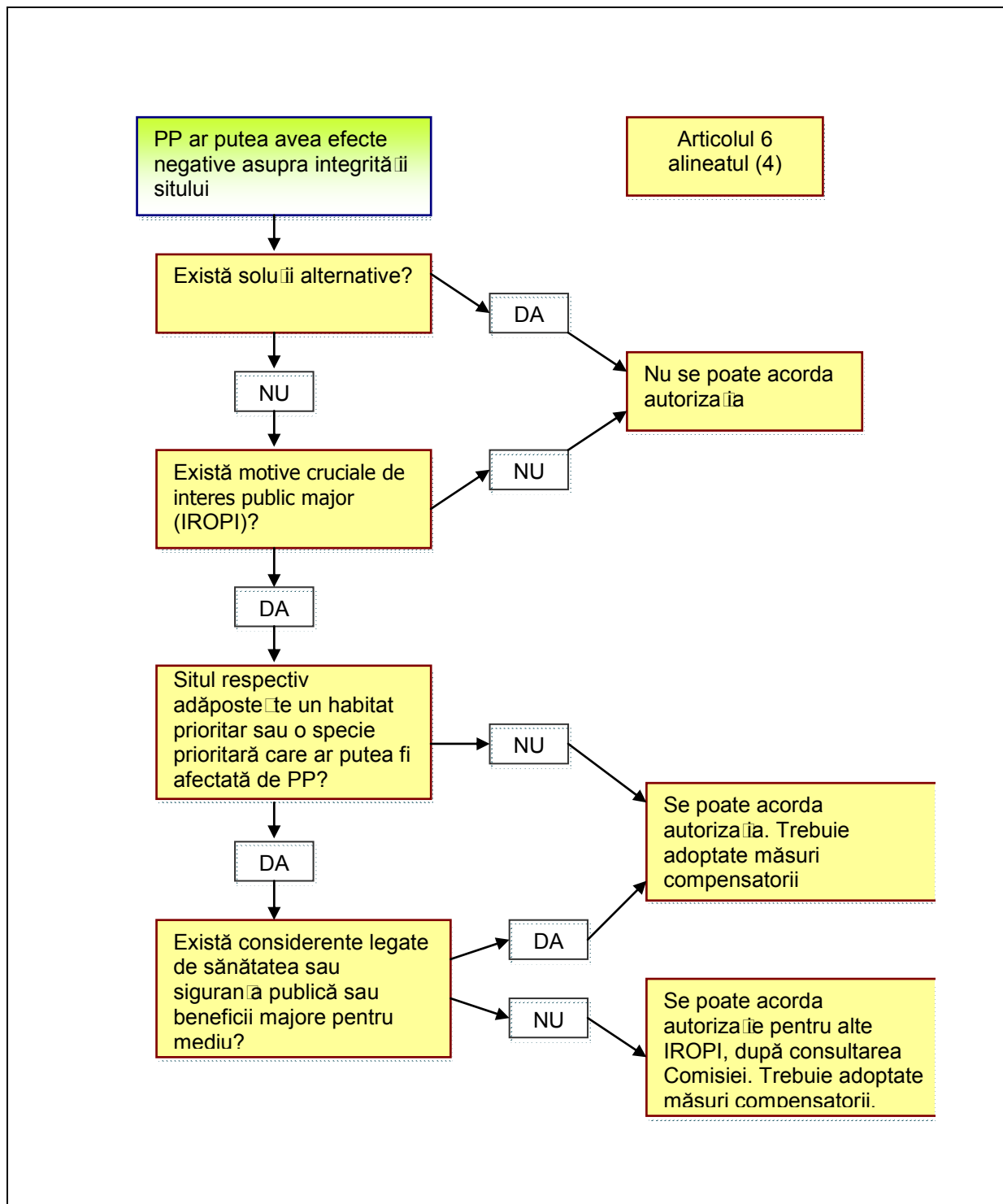
Dispozițiile articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate stabilesc o serie de condiții care trebuie îndeplinite pentru ca autoritatea competentă să acorde autorizația planului sau proiectului în cazul în care evaluarea corespunzătoare nu poate arăta că integritatea unui sit Natura 2000 nu va fi afectată negativ de acesta. Întrucât constituie o excepție de la articolul 6 alineatul (3), îndeplinirea condițiilor în care poate fi aplicat este supusă unei interpretări stricte.

Articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate (92/43/CEE)

4. Dacă, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectelor asupra sitului și în lipsa unei soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000. Statul membru informează Comisia cu privire la măsurile compensatorii adoptate.

În cazul în care situl respectiv adăpostește un tip de habitat natural prioritar și/sau o specie prioritară, singurele considerente care pot fi invocate sunt cele legate de sănătatea sau siguranța publică, de anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu sau, ca urmare a avizului Comisiei, de alte motive cruciale de interes public major.

Figura 6. Schema condițiilor din articolul 6 alineatul (4)

Ca o condiție preliminară, oricine dorește să aplice articolul 6 alineatul (4) trebuie să demonstreze existența următoarelor condiții:

- 1 Alternativa înaintată spre aprobare este cea mai puțin nocivă pentru integritatea sitului Natura 2000 în ceea ce privește interesele de calificare și nu există nicio alternativă fezabilă care nu ar afecta negativ integritatea unui sit Natura 2000;
- 2 Există motive cruciale de interes public major;
- 3 Au fost adoptate toate măsurile compensatorii necesare.

Comisia Europeană a publicat un document de orientare privind articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate (CE 2007b) care oferă clarificări privind conceptele de soluții alternative, motive cruciale de interes public major, măsuri compensatorii, coerență globală și avizul Comisiei necesar în anumite cazuri⁵⁸.

6.2 Lipsa soluțiilor alternative

Soluțiile alternative pot presupune locații alternative, amplori sau proiectări diferite ale proiectelor sau procese alternative. Alte soluții alternative avute în vedere sunt reutilizarea sau reciclarea materialelor sau utilizarea de materiale alternative, care ar trebui abordată mai bine la nivelul planificării strategice.

Inițiatorii proiectului sau planului ar trebui să aibă în vedere soluții alternative și efectele acestora în etapele cele mai timpurii ale planificării proiectului. Cu toate acestea, pentru a îndeplini cerințele din articolul 6 alineatul (4), este responsabilitatea autorității competente să evalueze soluții alternative, odată ce în etapa evaluării corespunzătoare s-a ajuns la concluzia că nu se poate stabili că planul sau proiectul nu va avea efecte negative asupra integrității sitului în cauză.

În conformitate cu principiul subsidiarității, este responsabilitatea autorităților naționale competente să evalueze impactul relativ al altor alternative asupra sitului în cauză sau asupra oricărui alt sit Natura 2000 care ar putea fi afectat. Trebuie subliniat că parametrii de referință ai acestor comparații vizează aspecte privind conservarea și menținerea integrității sitului și a funcțiilor sale ecologice. Orice decizie ulterioară de a continua proiectul necesită examinarea adecvată a tuturor alternativelor posibile, iar lipsa soluțiilor alternative trebuie demonstrată (a se vedea cauza C-239/04 în anexa 3).

Pentru a evalua pe deplin sursele alternative, este esențială o bună cunoaștere nu numai a locației resurselor minerale, ci și a accesului, calității și fezabilității extracției minerale. Autoritățile competente trebuie să analizeze și să demonstreze mai întâi caracterul necesar al planului sau proiectului în cauză. Astfel, în această etapă trebuie de asemenea avută în vedere opțiunea zero (CE 2000, 2007b).

6.3. Motive cruciale de interes public major

Conceptul de motiv crucial de interes public major nu este definit în directivă. Cu toate acestea, reiese clar din formularea articolului 6 alineatul (4) că numai interesele publice, indiferent dacă sunt promovate de organisme publice sau private, pot fi puse în balanță cu scopurile de conservare ale directivei. Astfel, se poate considera că proiectele elaborate de organisme private îndeplinesc condiția din articolul 6 alineatul (4) numai când astfel de interese publice sunt deservite și demonstrate (CE 2007b).

⁵⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

Printre interesele publice se pot număra sănătatea umană, siguranța publică, consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu și alte interese de natură socială (de exemplu ocuparea forței de muncă) sau economică⁵⁹.

Pentru a îndeplini cerințele din articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate, autoritățile naționale competente trebuie să condiționeze aprobarea planurilor și proiectelor în cauză de faptul că echilibrul de interese dintre obiectivele de conservare a sitului sau siturilor Natura afectate de inițiativele respective și motivele cruciale menționate anterior se înclină în favoarea celor din urmă. Acest lucru trebuie stabilit în conformitate cu următoarele considerații:

- a) Interesul public trebuie să fie **major**: prin urmare, este clar că nu este suficient orice tip de interes public de natură socială sau economică, mai ales privit în raport cu ponderea specifică a intereselor protejate de directivă (de exemplu a se vedea considerentul 4 care prevede „*patrimoniul natural al Comunității*”).
- b) În acest context, pare, de asemenea, rezonabil să se presupună că interesul public poate fi major numai dacă este un interes pe termen lung; interesele economice pe termen scurt sau alte interese care ar genera numai avantaje pe termen scurt pentru societate nu par suficiente pentru a contrabalansa interesele de conservare pe termen lung protejate de directivă. Interesele majore, în calitate de interese sociale fundamentale pe termen lung, pot fi identificate corespunzător, în prealabil, de politicile și planurile publicate.

Este rezonabil să se considere că „*motivele cruciale de interes public major, inclusiv rațiunile de ordin social sau economic*” se referă la situații în care planurile sau proiectele vizate se dovedesc a fi indispensabile:

- în cadrul acțiunilor sau politicilor care urmăresc să protejeze valori fundamentale pentru viața cetățenilor (sănătate, siguranță, mediu);
- în cadrul politicilor fundamentale pentru stat și societate;
- în cadrul desfășurării activităților de natură economică sau socială, îndeplinind anumite obligații ale administrației publice.

Trebuie subliniat că condițiile de interes public major sunt și mai stricte în ceea ce privește realizarea unui plan sau proiect care poate afecta negativ integritatea unui sit Natura 2000 care adăpostește habitate și/sau specii *prioritare*, în cazul în care habitatele și/sau speciile sunt afectate. Acestea pot fi justificate numai dacă motivele cruciale de interes public major vizează:

- sănătatea și siguranța publică;
- consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu;
- pentru alte motive cruciale, Comisia oferă un aviz înainte de acordarea autorizației pentru plan sau proiect (CE 2007b).

6.4. Adoptarea tuturor măsurilor compensatorii necesare

Măsurile compensatorii, descrise la articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate, constituie „ultima alternativă” și sunt utilizate numai în cazul în care s-a luat decizia de a continua un plan sau proiect care poate avea un efect negativ asupra integrității sitului Natura 2000 deoarece nu există alternative, iar proiectul a fost considerat ca fiind de interes public major în condițiile descrise mai sus.

---

⁵⁹ În această privință, pot fi luate în considerare aspectele relevante prevăzute în comunicarea referitoare la inițiativa privind materiile prime [COM(2008) 699 final, SEC(2008) 2741].

Măsurile compensatorii constituie măsuri specifice efectelor negative ale unui proiect sau plan care nu pot fi evitate. Acestea urmăresc să asigure protejarea coerenței globale a sistemului Natura 2000 și trebuie să ofere compensații care corespund exact cu efectele negative asupra speciilor sau habitatului în cauză.

Există o experiență limitată în ceea ce privește implementarea măsurilor compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate în contextul proiectelor IENE, având în vedere că este improbabil ca multe proiecte IENE să ajungă în această etapă deoarece în general este disponibilă o soluție alternativă mai puțin nocivă. De asemenea, poate exista un deficit de informații privind astfel de cazuri. Implementarea măsurilor compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4) poate beneficia de experiența existentă în cadrul utilizării generale de compensații în domeniul biodiversității de către IENE (a se vedea capitolul 7).

Pentru a asigura protejarea coerenței globale a sistemului Natura 2000, măsurile compensatorii propuse pentru un plan sau proiect ar trebui:

- a) să contribuie la conservarea habitatelor și speciilor naturale de interes comunitar „în regiunea biogeografică în cauză”, pentru a asigura menținerea coerenței globale a rețelei Natura 2000 (pentru siturile desemnate în temeiul Directivei Habitate), sau în aceeași arie de extindere, rută de migrație sau zonă de hibernare pentru speciile de păsări (și anume siturile desemnate în temeiul Directivei Păsări) în statul membru în cauză;
- b) să abordeze, în proporții comparabile, habitatele și speciile de interes comunitar afectate negativ;
- c) să ofere funcții comparabile cu cele care au justificat selectarea sitului inițial, în special în ceea ce privește distribuția geografică adecvată

Este considerată o bună practică adoptarea de măsuri compensatorii cât mai aproape de zona afectată pentru a spori la maximum posibilitățile de protejare a coerenței globale a rețelei Natura 2000. Prin urmare, situarea compensațiilor în cadrul sitului Natura 2000 în cauză sau în apropierea acestuia într-o locație în care există condiții potrivite pentru ca măsurile să aibă succes este opțiunea preferată. Totuși, acest lucru nu este întotdeauna posibil și este necesară stabilirea unei serii de priorități care să se aplice la căutarea locațiilor care să îndeplinească cerințele Directivei Habitate.

Ca principiu general, măsurile compensatorii ar trebui să fie în vigoare și să funcționeze înainte de începerea lucrului la plan sau proiect. Aceasta poate contribui la amortizarea efectelor negative asupra speciilor și habitatelor, oferindu-le locații alternative adecvate în zona de compensare.

Dacă acest lucru nu se poate realiza pe deplin, autoritățile competente ar putea necesita compensații suplimentare pentru pierderile intermediare care s-ar înregistra între timp. Statele membre trebuie să fie deosebit de atente atunci când efectele negative ale unui plan sau proiect survin în habitate naturale rare sau în habitate naturale care necesită o perioadă lungă de timp pentru a oferi aceeași funcționalitate ecologică (CE 2007b). În aceste circumstanțe, probabilitatea succesului pe termen lung este cel mai bine evaluată prin studii sau tendințe științifice examinate *inter pares*.

Informațiile privind măsurile compensatorii trebuie transmise Comisiei înainte de a fi implementate și înainte de realizarea planului sau proiectului în cauză. Prin urmare, se recomandă ca măsurile compensatorii să fie transmise Comisiei de îndată ce au fost adoptate în procesul de planificare pentru a-i permite Comisiei, în cadrul competenței sale

de gardian al tratatului, să evalueze dacă dispozițiile directivei sunt aplicate corect (CE 2007b).

Comisia furnizează un aviz în cazul în care habitatele și/sau speciile ar putea fi afectate negativ. Pentru acordarea avizului, Comisia verifică echilibrul dintre valorile ecologice afectate și motivele cruciale invocate și evaluează măsurile compensatorii. Avizul nu are caracter obligatoriu, însă în cazul nerespectării dreptului comunitar, se pot lua măsuri la nivel juridic.

În conformitate cu orientarea existentă a CE (CE 2007b), măsurile compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4) pot consta în unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

- **Restaurarea sau consolidarea** siturilor Natura 2000 existente: restaurarea habitatului pentru a asigura menținerea valorii sale de conservare și respectarea obiectivelor de conservare a sitului sau ameliorarea habitatului rămas, proporțional cu pierderea datorată planului sau proiectului privind un sit Natura 2000;
- **Recrearea unui habitat:** recrearea unui habitat pe un sit nou sau extins, care urmează să fie inclus în rețeaua Natura 2000;
- **Desemnarea de noi situri** în temeiul Directivelor Habitare și Păsări, alături de alte activități, astfel cum se descrie mai sus. În ceea ce privește măsurile compensatorii pentru siturile desemnate în temeiul Directivei Păsări (APS), orice nou habitat creat ca o măsură de compensare pentru deteriorarea unei APS trebuie desemnat ca APS imediat ce îndeplinește obiectivele acesteia pentru a menține coerența globală a rețelei.

Printre aspectele cheie care trebuie abordate la conceperea măsurilor compensatorii se numără:

- Obiective destinate a aborda efectele negative care nu pot fi evitate și a asigura protejarea coerenței globale a sistemului Natura 2000;
- Asigurarea fezabilității și eficienței compensării, respectiv nivelul riscului de eșec;
- Evaluarea fezabilității tehnice;
- Amploarea măsurilor compensatorii;
- Locația daunelor;
- Calendarul daunelor;
- Implementarea pe termen lung.

7. UNELE PRACTICI IENE ȘI LEGĂTURA DINTRE ACESTEA ȘI DISPOZIȚIILE ARTICOLULUI 6 ALINEATELE (3) ȘI (4)

- *IENE depun eforturi importante nu numai pentru a-și reduce efectele, dar și pentru a contribui la conservarea biodiversității, în special prin reabilitarea siturilor de extracție și implementarea de măsuri compensatorii pentru biodiversitate.*
- *Reabilitarea sitului poate, de asemenea, contribui la crearea de habitate și conservarea anumitor specii care sunt protejate în temeiul directivelor UE privind natura.*
- *Reabilitarea sporită a exploatațiilor și carierelor a condus la o mai mare recunoaștere a potențialului acestora de a contribui la obiectivele privind biodiversitatea.*
- *Compensarea biodiversității reprezintă o practică utilizată de multe ori de IENE pentru a compensa efectele inevitabile asupra biodiversității care provin din activitățile acestora. Această practică poate oferi, de asemenea, posibilități de consolidare a habitatelor și populațiilor speciilor din UE.*
- *Posibilitățile de examinare a practicilor IENE în legătură cu articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate trebuie explorate în continuare pe viitor.*

7.1 Reabilitarea

Reabilitarea este procesul transformării terenului abandonat în teren utilizabil și poate cuprinde soluții tehnologice, precum și ecologice. Planul de reabilitare face de obicei parte integrantă din proiectul IENE și din condițiile de autorizare⁶⁰. Proiectele de reabilitare a carierelor și exploatațiilor sunt tot mai utilizate pentru a reintegra anumite specii și habitate la finalul ciclului de viață al proiectului.

Astfel, proiectele de reabilitare a sitului au potențialul de a aduce o contribuție la crearea de habitate și la conservarea anumitor specii care sunt protejate în temeiul directivelor UE privind natura. Prin urmare, se recomandă planificarea strategică a reabilitării atunci când acțiunile pot fi integrate într-o strategie de conservare mai extinsă (de exemplu regională, națională). S-au înregistrat o serie de experiențe interesante în UE prin parteneriate între ONG-uri, părți interesate locale și industrie. Anexa 2 cuprinde unele exemple relevante.

7.1.1. Examinarea reabilitării exploatațiilor/carierelor în contextul articolului 6 din Directiva Habitate

O întrebare relevantă în ceea ce privește evaluarea corespunzătoare a efectelor activităților extractive asupra sistemului Natura 2000 este dacă planul de reabilitare poate contribui la măsuri de atenuare sau compensatorii ale efectelor negative asupra integrității sitului.

⁶⁰ Reabilitarea instalațiilor de deșeuri miniere precum haldele și iazurile miniere este prevăzută de Directiva privind deșeurile miniere 2006/21/CE.

Planificarea reabilitării siturilor în avantajul biodiversității în operațiunile de extracție minerală (Regatul Unit)

În 2005, RSPB a inițiat proiectul de restaurare a potențialului mineralelor, care a utilizat sisteme de informare geografică (GIS) pentru a evalua potențialul de creare a unor habitate naturale importante în cadrul siturilor minerale din Anglia. Ulterior, acest potențial a fost comparat cu țintele de extindere a habitatelor în Regatul Unit (Planul de acțiune privind biodiversitatea din Regatul Unit), pentru a arăta ce contribuție pot aduce siturile minerale în Anglia. Proiectul a fost facilitat de sprijinul Fondului de durabilitate din taxa pe agregate (ALSF) prin intermediul Organizației de cercetare în industria minerală (MIRO).

Primul rezultat al proiectului a fost raportul „*Nature After Minerals: how mineral site restoration can benefit people and wildlife*” („*Natura după minerale: ce avantaje poate avea restaurarea siturilor minerale pentru oameni și viața sălbatică*”). Raportul a inclus rezultatele analizei GIS, împreună cu rezultatele unui studiu al întreprinderilor operaționale și entităților de planificare care examinează factorii care previn crearea mai multor habitate în cadrul siturilor minerale. De asemenea, acesta a cuprins o perspectivă asupra modului în care siturile minerale ar putea contribui la UK BAP și a oferit recomandări pentru a contribui la realizarea acestui plan.

Un al doilea rezultat a fost site-ul web After Minerals (www.afterminerals.com), care permite utilizatorilor să vizualizeze oricare dintre cele 1 300 de situri active de extracție minerală din Anglia și să vizualizeze habitatele care pot fi create. Aceasta este o resursă importantă de sprijinire a creării unor habitate de înaltă calitate în cadrul siturilor minerale.

Admițând că nu este fezabil și nici de dorit să se creeze habitate în cadrul siturilor minerale oriunde acest lucru este posibil la nivel fizic, modelul a stabilit situri prioritare în funcție de proximitatea acestora de porțiuni existente ale aceluiași habitat. De exemplu, dacă un sit mineral era adecvat pentru crearea de ținuturi depresionare de iarbă neagră și era adiacent unei porțiuni existente de iarbă neagră depresionară, aceasta ar reprezenta cea mai mare prioritate pentru acest tip de habitat.

Orientările existente ale CE privind articolul 6 din Directiva Habitate fac următoarea distincție:

- **Măsurile de atenuare** urmăresc reducerea la minimum sau chiar înlăturarea efectelor negative asupra sitului (a se vedea secțiunea 5.5).
- **Măsurile compensatorii** urmăresc să ofere compensații pentru efectele asupra siturilor a căror integritate este afectată negativ de plan sau proiect în vederea menținerii coerenței globale a rețelei Natura 2000.

Măsurile compensatorii în sensul articolului 6 alineatul (4) sunt avute în vedere numai după efectuarea unei evaluări corespunzătoare în care nu s-a stabilit că integritatea sitului nu va fi afectată negativ, când nu există soluții alternative și când există motive cruciale de interes public major. Măsurile compensatorii urmăresc să ofere compensații pentru efectele asupra habitatelor și/sau speciilor afectate negativ de plan sau proiect, de exemplu o anumită porțiune a unui habitat este înlocuită de alta, de obicei nou creată, sau prin îmbunătățirea uneia care există deja.

În ceea ce privește posibilitățile ca reabilitarea să contribuie la măsurile de atenuare sau compensatorii în contextul articolului 6, se pot face următoarele considerații:

- Operatorii minerali trebuie să analizeze rolul posibil al reabilitării în reducerea efectelor negative preconizate. Deși este improbabil că reabilitarea va înlătura complet astfel de efecte, mai ales dacă acestea sunt o consecință a excavării fizice și, prin urmare, a

pierderii caracteristicilor, ar fi posibilă reducerea importanței acestora, de exemplu prin reabilitarea pe etape a părților epuizate ale zonelor de extracție în etapa de desfășurare a operațiunilor. În astfel de cazuri, reabilitarea poate fi avută în vedere ca o contribuție în vederea „atenuării” efectelor proiectului.

- Reabilitarea se realizează de obicei nu numai după, ci și în timpul exploatării în mod integrat, de exemplu întreaga zonă de extracție poate cuprinde 10 ha, însă numai 2 ha sunt utilizate în orice moment dat, alături de reabilitarea continuă a zonelor epuizate. Totuși, cât de substanțială este contribuția acesteia la atenuarea efectelor depinde de habitatele și speciile implicate. Habitatele agricole utilizate de diferite specii de păsări pot fi în multe cazuri restaurate cu suficientă certitudine într-o perioadă relativ scurtă de timp, mai ales atunci când solul inițial este depozitat și utilizat la reabilitare. În schimb, majoritatea tipurilor de habitat din anexa I la Directiva Habitate pot necesita de mult mai mult timp pentru a fi restaurate pe deplin.
- În cazul în care rezultatele acțiunilor de reabilitare nu se obțin timp de mai mulți ani (sau chiar decenii) de la începerea operațiunilor de exploatare și apariția efectelor asupra sitului Natura 2000, nu ar fi posibil să se aibă în vedere reabilitarea ca o contribuție la „atenuarea” efectelor proiectului, cel puțin în contextul unei evaluări corespunzătoare în temeiul articolului 6.
- Evaluarea corespunzătoare va analiza dacă proiectul ar putea afecta negativ integritatea unui sit Natura 2000 și va ține cont de orice contribuție pe care o poate aduce reabilitarea la măsurile globale de atenuare a efectelor. Acest lucru trebuie stabilit de la caz la caz, luând în considerare toate aspectele relevante, precum: obiectivele de conservare a sitului Natura 2000 care poate fi afectat de proiectul de extracție, natura și durata proiectului și a efectelor negative preconizate, dimensiunea zonei de extracție pe care se desfășoară operațiuni de fiecare dată, proiectarea și stabilirea calendarului programului de reabilitare ca parte din gestionarea continuă a proiectului, etc..

În ceea ce privește siturile Natura 2000, principalul criteriu pentru ca reabilitarea să îndeplinească cerințele unei măsuri de atenuare a efectelor este ca, în orice moment, să se demonstreze că este menținută integritatea sitului, și anume coerența structurii și funcției ecologice în întreaga zonă (a se vedea capitolul 5).

Criteriile de sprijin care trebuie îndeplinite atunci când se analizează dacă reabilitarea contribuie la menținerea integrității sitului sunt următoarele:

1. Măsura de reabilitare vizează habitatele și/sau speciile afectate negativ (respectiv restaurarea aceluiași tip de habitat/specie).
2. Măsura de reabilitare vizează zona afectată.
3. Reabilitarea trebuie să aibă drept rezultat reducerea semnificativă a duratei, întinderii și intensității efectelor negative. Această reducere trebuie să survină în scurt timp pe parcursul extracției.

În temeiul articolului 6 alineatul (4), Comisia a sugerat că măsurile compensatorii trebuie implementate înainte de începerea proiectului (CE 2007b) astfel că, în general, reabilitarea nu poate fi considerată ca aducând o contribuție la compensare, cel puțin nu pentru același proiect.

Cu toate acestea, în circumstanțe deosebite, reabilitarea unui sit de exploatare (proiectul A) fără un efect negativ asupra unui sit Natura 2000 ar putea oferi măsuri de compensare corespunzătoare și avansate pentru un alt proiect de extracție (proiectul B) în cadrul unui sit

diferit unde efectele negative nu pot fi excluse și care îndeplinește condițiile soluțiilor alternative și ale testelor privind motivele cruciale de interes public major.

Aceasta ar impune ca recrearea sau restaurarea tipurilor de habitat afectate de proiect sau recuperarea sau consolidarea populațiilor speciilor să se realizeze cu succes înainte de apariția efectelor negative ale proiectului. În plus, aceste măsuri trebuie să se desfășoare într-un loc adecvat pentru a păstra coerența rețelei Natura 2000.

7.1.2 Eficiența reabilitării

Potențialul creării de habitate de mare valoare pentru biodiversitate prin intermediul reabilitării sitului este considerabil. Cu toate acestea, reintegrarea comunităților inițiale de plante și animale este de multe ori foarte greu de realizat, mai ales dacă situl a fost foarte degradat (ICMM, 2006). Fezabilitatea și rata reușitei creării și restaurării habitatelor sau populațiilor de specii cu o calitate echivalentă (în ceea ce privește proprietățile ecologice și serviciile ecosistemului) cu cele afectate trebuie atent analizate.

Numeroase habitate de interes comunitar, în special habitate care s-au dezvoltat pe o perioadă de mii de ani, sunt dificil de restaurat și necesită multe decenii sau chiar sute de ani pentru a atinge un nivel rezonabil de calitate ecologică. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că anumite tipuri de habitat și/sau specii incluse în Directivele Habitare și Păsări pot fi de neînlocuit în cadrul unui anumit sit și în contextul rețelei Natura 2000.

Există, desigur, numeroase exemple pozitive – precum lucrări în nisip inundat, argilă și pietriș care au devenit situri importante pentru iernarea păsărilor sălbatice și a speciilor acvatice. IENE depun eforturi semnificative pentru a realiza planuri de reabilitare care urmăresc restaurarea habitatelor și comunităților inițiale din zonele de extracție. Printre tehnicile corespunzătoare se pot număra, de exemplu, reproducerea plantelor indigene și endemice în crescătorii de plante, care necesită colectarea semințelor la fața locului și replantare în zonă în condiții ecologice adecvate (de exemplu sol, umiditate, expunere etc.). O recunoaștere tot mai mare a potențialului exploatațiilor și carierelor de a contribui la obiectivele privind biodiversitatea națională și locală a determinat reabilitarea unui număr mai ridicat de situri în vederea conservării naturii.

Integrarea reabilitării cu lucrările continue de extracție și de construcții din cadrul sitului de exploatație este un factor cheie în ceea ce privește eficiența. Se pot crea forme de relief corespunzătoare prin operațiuni continue de extracție și depozitare, iar decopertarea solului poate fi sincronizată pentru ca solul să fie transferat direct la siturile din apropiere unde poate fi utilizat în procesul de reabilitare⁶¹.

Unele planuri de reabilitare cuprind o evaluare a tehnicilor și o analiză a fezabilității și eficienței acestora. Aceasta poate oferi informații utile pentru a înțelege mai bine perioada necesară pentru a obține rezultatele preconizate și procentul posibil de reușită.

---

⁶¹ Williamson et al. 2003.

Evaluarea tehnicilor de reabilitare – câteva exemple

La Dungeness, în Regatul Unit, se testează tehnici de recuperare a prundișului de coastă cu vegetație (un habitat rar și fragil) într-o veche carieră de nisip și pietriș (a se vedea anexa 2). Procesele naturale de dezvoltare a prundișului cu vegetație sunt foarte lente. Testele cuprind plantarea de grozămă, un colonizator timpuriu al prundișului, care produce resturi ce contribuie la crearea altor specii, inclusiv lichenii. După 4 ani, rata de supraviețuire era de 6%, iar unele plante sunt destul de substanțiale. Comunitățile de licheni au început să se formeze printre plantele deja stabilite.

Evaluarea tehnicilor de reabilitare a carierelor de gips s-a desfășurat, de asemenea, în sud-estul Spaniei (Mota *et al.* 2004), indicând că programele de reabilitare a carierelor de gips pot reprezenta o oportunitate de a recupera atât populațiile de specii strict endemice, cât și cele de specii foarte rare. Plantele gipsofile tind să își recupereze fostele populații într-un proces de succesiune, care evidențiază rezistența extraordinară a acestor habitate, atunci când solurile de gips sunt conservate corespunzător. Cu toate acestea, tehnica des folosită a acoperirii carierei cu sol de suprafață la terminarea exploatării pare să promoveze comunități vegetale foarte diferite de cele gipsicole inițiale. Din cauza profilului ecologic deosebit, comunitățile de gips ar trebui restaurate cu specii și proceduri special adaptate, evitând „îngroparea” gipsului sub straturi de sol cu o compoziție edafică foarte diferită.

Planurile de reabilitare trebuie să țină cont de *perioada îndelungată* necesară pentru a obține restaurarea reușită a habitatelor și comunităților naturale. De exemplu, s-a convenit asupra unui plan de restaurare pe 40 de ani între RSPB și Westminster Dredging PLC, care urmărește crearea unui complex de lagune saline de adâncimi mixte și iazuri sălcii, în Cliffe Pools și zona situată pe malul sudic al estuarului Tamisei (Regatul Unit), de unde până în 1972 s-a extras argilă pentru industria cimentului, proces în urma căruia au rezultat puțuri de exploatare care s-au revărsat și au format iazuri. Începând cu anii '60, situl a fost utilizat de Westminster Dredging Ltd pentru eliminarea autorizată a depozitelor de dragare ale râului prin rambleierea iazurilor (a se vedea anexa 2).

Un alt aspect important în afară de perioada necesară pentru a obține rezultatele este *procentul de reușită*. Lockwood și Pimm (1999) au examinat 87 de proiecte de restaurare ale ecosistemelor acvatice, care împărtășeau 3 criterii: (a) scopuri clare; (b) scopuri care urmăresc restaurarea unei părți a unui fost ecosistem; (c) ecosisteme supuse gestionării inițiale. Perioada necesară pentru a obține rezultatele preconizate a fost între 1 și 53 de ani, cu o medie de 6 ani și cu un procent de reușită care variază, cu doar câteva scopuri atinse până în momentul când gestionarea a luat sfârșit.

7.1.3 Avantaje suplimentare pentru biodiversitate

În cazul în care evaluarea corespunzătoare a stabilit că nu se preconizează niciun efect negativ asupra integrității unui sit Natura 2000 din partea unui proiect de extracție, reabilitarea zonei de extracție oferă o bună ocazie de a contribui la ameliorarea stării de conservare a anumitor habitate și specii protejate în temeiul legislației UE în domeniul naturii și de a îmbunătăți conectivitatea pentru habitatele și speciile din cadrul sitului sau între situl respectiv și alte situri Natura 2000.

Multe specii de mare importanță pentru conservare în UE prezintă un risc ca urmare a fragmentării actuale și continue a habitatului. Conectivitatea ecologică este necesară pentru a permite activități de căutare a hranei, migrații, schimburi genetice prin intermediul polenizării și dispersării.

Utilizarea intensivă a mediului rural al UE a condus la pierderea treptată a habitatelor semi-naturale. Porțiunile rămase au devenit tot mai izolate și fragmentate. Reabilitarea

exploatațiilor și carierelor oferă posibilitatea de a soluționa o parte din această pierdere prin crearea de noi habitate, extinderea porțiunilor existente și restabilirea legăturilor dintre habitate, relaționând porțiunile restante pentru a forma rețele ecologice durabile.

Restaurarea sau crearea de habitate care restabilesc conectivitatea funcțională poate oferi avantaje considerabile pentru conservare, cu condiția ca tipurile și calitatea acestora să fie corespunzătoare (de exemplu suficient de largi) și să fie situate în locații corespunzătoare (Kettunen *et al.* 2007). Deși, astfel cum s-a subliniat mai sus, restaurarea habitatelor de interes comunitar pe deplin funcționale este de obicei foarte dificilă și lentă – crearea de habitate care pot facilita deplasări între porțiunile de habitat (de exemplu prin furnizarea unui înveliș suficient) sau de habitate tampon este de obicei fezabilă (Eftec, raport pentru CE, nepublicat).

Acest lucru subliniază importanța a ceea ce industria numește de obicei „planificarea integrată a închiderii”. Până acum, majoritatea încercărilor au contribuit numai la conservarea biodiversității la finalizarea extracției – prin intermediul reabilitării terenului perturbat pe parcursul desfășurării lucrărilor și abandonat de mult timp. În fapt, pentru a asigura gestionarea reușită a valorii biodiversității în interiorul și în exteriorul siturilor de extracție, este necesară gestionarea activă și adaptabilă pe parcursul ciclului de viață a exploatației sau carierei – de la explorarea inițială până la închidere și post-tratare⁶².

7.2. Compensarea biodiversității

Industriile extractive neenergetice aplică de obicei în mod voluntar o ierarhie a măsurilor de atenuare în privința biodiversității, în care compensațiile sunt considerate ultima soluție pentru a rezolva efectele reziduale de neevitat.

În general, compensațiile sunt activități de conservare care se desfășoară în afara zonei afectate pentru a soluționa efectele negative care nu pot fi evitate, în afară de orice măsuri de atenuare sau reabilitare care pot fi luate în cadrul sitului respectiv (ten Kate *et al.* 2004). Unii inițiatori dețin parcele mari de teren și, în anumite circumstanțe, compensarea biodiversității se desfășoară pe un teren care altminteri nu ar fi gestionat pentru conservare, ca modalitate de a compensa pentru activitatea de dezvoltare într-o altă parte a parcelei (Rio Tinto/Institutul EarthWatch, 2006).

Printre compensațiile adoptate de IENE se pot număra crearea habitatului, restaurarea sau consolidarea. În unele cazuri se poate realiza translocarea speciilor sau a comunităților de plante. Printre compensații se pot număra și achiziționarea unei zone cu un habitat echivalent pentru protecție pe termen lung (Rio Tinto/Institutul Earthwatch 2006, ICMM 2006).

---

⁶² „Planning for Integrated Mine Closure: Toolkit” („Planificarea închiderii integrate a exploatațiilor: Set de instrumente”) (2008), de către Consiliul Internațional privind exploatarea metalelor este o sursă utilă de informații suplimentare privind modul în care planificarea închiderii integrate poate să ajute la reabilitarea siturilor de exploatare în scopul conservării biodiversității.

Care sunt compensațiile biodiversității?

- Compensațiile biodiversității sunt uneori rezultate măsurabile definite ale conservării care provin din acțiuni concepute să ofere compensații pentru efecte negative restante semnificative asupra biodiversității care survin din inițierea proiectului după adoptarea măsurilor corespunzătoare de prevenire și atenuare. Scopul compensațiilor biodiversității este de a nu obține nicio pierdere netă și, preferabil, de a obține un câștig net de biodiversitate pe teren în ceea ce privește componența speciilor, structura habitatului, funcția ecosistemului și utilizarea și valorile culturale ale populației asociate cu biodiversitatea (BBOP 2009).

În ceea ce privește reabilitarea, întrebarea cheie este cum pot fi avute în vedere compensațiile în raport cu dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate, și anume dacă aceste compensații ar trebui considerate măsuri de atenuare sau compensatorii.

Ținând cont de definiția măsurilor de atenuare și compensatorii din orientarea existentă a CE (a se vedea 7.1) și definițiile menționate anterior ale „compensării biodiversității” ca măsuri care se referă la efectele negative restante după epuizarea măsurilor de atenuare, nu ar părea posibilă considerarea compensațiilor drept măsuri de atenuare în sensul Directivei Habitate. Totuși, acestea ar putea oferi unele ocazii de a acorda compensații în sensul articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate, atunci când sunt îndeplinite toate cerințele prevăzute la articolul respectiv (și anume motivele cruciale de interes public major și lipsa alternativelor, a se vedea capitolul 6). Totuși, acesta este un aspect important care necesită investigații suplimentare (a se vedea capitolul 9).

Compensațiile biodiversității reprezintă, de asemenea, un concept tipic pentru practica IENE care se situează dincolo de obligațiile care decurg din Directiva Habitate. IENE dețin de obicei zone întinse de teren și au perspective economice extinse în regiunile în care își desfășoară activitatea și pot dori să compenseze pentru efectele ne semnificative pentru a evita o acumulare posibilă a unei serii de efecte ne semnificative care pot conduce la un efect semnificativ. Acest lucru poate oferi mai mult spațiu de manevră pentru proiectele viitoare din aceeași regiune.

IENE poate realiza în mod voluntar acțiuni de ameliorare a stării de conservare a speciilor sau tipurilor de habitat relevante. Compensațiile biodiversității pot oferi ocazii de a consolida habitatele și populațiile speciilor din UE, multe dintre acestea aflându-se într-un stadiu de conservare necorespunzător. De asemenea, există un potențial considerabil de a elimina fragmentarea habitatelor și de a îmbunătăți conectivitatea funcțională prin restaurarea habitatelor în locații corespunzătoare, după cum s-a menționat deja în secțiunea anterioară privind reabilitarea.

Numeroase state membre ale UE au elaborat planuri de acțiune pentru biodiversitate care cuprind ținte de restaurare a habitatelor (de exemplu UKBAP⁶³). De asemenea, pot fi utilizate instrumente de selectare a siturilor pentru a orienta amplasarea compensațiilor (Keisecker et al. 2009).

⁶³ <http://www.ukbap.org.uk/>

8. ACTIVITĂȚILE EXTRACTIVE ȘI NATURA 2000 ÎN ZONELE MARINE

- *Dispozițiile Directivei Habitatare se aplică siturilor desemnate atât în zonele terestre, cât și în cele marine, însă rețeaua Natura 2000 încă nu este instituită pe deplin în mediul marin.*
- *Activitățile extractive în zonele marine, în special extracția de agregate, devin tot mai importante. Planurile și proiectele care vizează activitățile extractive în mediul marin ar fi, de asemenea, supuse unei evaluări corespunzătoare în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitatare dacă ar putea avea efecte semnificative asupra siturilor Natura 2000.*
- *Planificarea spațială maritimă este considerată un instrument cheie pentru a optimiza utilizarea spațiului marin astfel încât să aducă avantaje dezvoltării economice și mediului marin. Adoptarea unei abordări de împărțire pe zone poate oferi opțiunea de a introduce extracția agregatelor marine în mod strategic într-un mediu existent cu multiple utilizări.*
- *Comparativ cu mediul terestru, lipsa informațiilor detaliate privind biodiversitatea în mediul marin poate pune unele probleme. În unele cazuri, se pot adopta anumite măsuri de bună practică pentru a permite recuperarea habitatelor afectate și a asociațiilor de bentos.*

Activitățile umane în siturile marine din rețeaua Natura 2000 sunt reglementate de aceleași dispoziții ale Directivei Habitatare ca și în cazul zonelor terestre. Prin urmare, planurile și proiectele din mediul marin vor fi examinate în conformitate cu dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) în cazul în care pot exista efecte potențiale asupra siturilor Natura 2000 marine sau costiere.

Principiile subliniate în capitolele anterioare ale prezentului document se aplică în aceeași măsură activităților extractive neenergetice din siturile marine. Cu toate acestea, admitând că trăsăturile, punctele sensibile și tipurile de impact sunt diferite într-o anumită măsură de cele din mediul terestru, această secțiune va analiza unele aspecte specifice care vizează activitățile în mediul marin.

Activitățile extractive din zonele marine, în special extracția de agregate, devin tot mai importante. Agregatele marine sunt importante ca rezerve regionale⁶⁴ și în multe țări nisipul și pietrișul dragate de pe fundul mării pot înlocui materialele extrase din surse terestre. Cantitatea de nisip utilizată pentru protecția zonelor de coastă și reprovizionarea plajelor a crescut semnificativ în ultimul timp. Pentru reprovizionarea plajelor, materialele marine sunt considerate în general cele mai adecvate din punct de vedere economic, tehnic și ecologic

⁶⁴ De exemplu, în Londra și sud-estul Angliei, o treime din necesarul de agregate primare este acoperită din sursele marine (10Mt), iar în sudul Țării Galilor 90% din necesarul de agregate naturale fine (nisip) provine din surse marine.

(ICES 2003, Sutton și Boyd 2009). În această privință, peste 40% din cantitatea totală de agregate extrase în principal în Marea Nordului în 2002 a fost utilizată la reprovizionarea plajelor (Birklund și Wijsman 2005). În plus, extracția de nisip și pietriș poate juca un rol semnificativ în construirea unor structuri de apărare costieră împotriva creșterii nivelului mării ca urmare a schimbărilor climatice, mai ales în zone joase de coastă în care astfel de măsuri de adaptare pot fi o chestiune de siguranță națională. Extracția întreprinsă în astfel de scopuri poate cuprinde zone mari și, prin urmare, trebuie inclusă în toate planurile spațiale maritime naționale, precum și transfrontaliere.

Resursele de materiale marine de pe fundul mării care respectă standardele de calitate relevante nu sunt foarte răspândite. Factorii economici, constrângerile tehnice și prezența resurselor adecvate de nisip și pietriș sunt elemente cheie pentru selectarea zonelor potențiale de dragare. Distanța de la zona autorizată până la punctul de debarcare și comercializare este esențială pentru stabilirea viabilității comerciale și a competitivității agregatelor marine. Adâncimea apei este, de asemenea, fundamentală, dragele funcționând la o adâncime maximă de 60 de metri, însă cea mai mare parte a extracției are loc la 20-35 de metri (PDE 2001).

Nisipul și pietrișul reprezintă cea mai mare parte a mineralelor dragate din mare, însă există și alte minerale care pot fi dragate de pe fundul mării, de exemplu scoici și minerale metalifere.

În plus, având în vedere faptul că fundul mării care conține nisip și pietriș oferă, de asemenea, habitate de depunere a icrelor pentru numeroase specii de pești dintre care unii fac obiectul pescuitului comercial, politica comună a UE în domeniul pescuitului reprezintă, de asemenea, un instrument politic cheie.

Natura 2000 în mediul marin

În timp ce rețeaua Natura 2000 este, în ansamblu, bine dezvoltată în zonele continentale și costiere, identificarea siturilor Natura 2000 pentru mediul marin din larg nu a fost încă finalizată. Necesitatea de a aplica pe deplin Directivele Habitate și Păsări mediului marin din larg al Uniunii Europene, mai ales în ceea ce privește crearea rețelei Natura 2000, reprezintă o provocare cheie pentru politica UE privind biodiversitatea în următorii ani.

Un grup de lucru marin, creat de Comisia pentru habitate, a elaborat orientări specifice pentru stabilirea rețelei Natura 2000 și aplicarea Directivelor Habitate și Păsări în mediul marin⁶⁵, în special apele din larg în care se aplică aceste directive (CE 2007d, a se vedea și hotărârea CEJ în cauza C-6/04, Comisia/Regatul Unit, punctul 114 et seq).

Comisia Europeană a elaborat definiții ale tipurilor de habitate marine ca o actualizare a Manual de interpretare a habitatelor din Uniunea Europeană („Interpretation Manual of habitats of the European Union”), precum și liste ale tipurilor de habitate și specii marine existente pentru diferite state membre.

În Directiva Habitate (92/43/CEE) se enumeră numai șapte tipuri de habitate marine (anexa I) și 22 de specii marine (anexa II) de interes comunitar. Două habitate din mediul marin din anexa I, „*bancuri de nisip ușor acoperite de apă de mare în permanență*” (CE-Cod 1110) și „*recife*” (CE-Cod 1170) au prezentat, în trecut, o suprapunere spațială cu zone de interes pentru extracția de nisip și pietriș marin. Prin urmare, în special aceste două habitate au potențialul de conflict între interese economice și ecologice. Însă nu trebuie uitat că selectarea siturilor Natura 2000 trebuie să respecte criteriile științifice (a se vedea cauza C-371/98).

⁶⁵ CE 2007d. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/index_en.htm

Se poate susține, de asemenea, că unele dintre habitatele terestre cu dune enumerate în anexa I la Directiva Habitate depind de depozitele de nisip marin pentru menținerea stadiului de conservare corespunzător, în special zone cu falii de ascensiune precum Marea Baltică; în această privință, obținerea coerenței între amenajarea spațială terestră și maritimă constituie unul dintre cele 10 principii cheie ale amenajării spațiului maritim (a se vedea 8.1). De asemenea, mamiferele marine pot fi afectate de extracția subacvatică referitor la, de exemplu, pierderea habitatelor, perturbări, distanțare, probleme de reproducere.

În ceea ce privește speciile de păsări marine, coloniile importante de reproducere ale păsărilor marine și zonele de coastă, de iernare sau de odihnă ale păsărilor de apă în procesul de migrație sunt deja arii de protecție specială (APS) sau vor fi desemnate astfel în viitorul apropiat. Habitatele bentonice și pelagice, în zone apropiate și îndepărtate de coastă, sunt utilizate de unele păsări din anexa I și de păsări migratoare în mai multe scopuri, inclusiv alimentare, odihnă și schimbarea penelor. Orientările pentru instituirea rețelei Natura 2000 în mediul marin (CE 2007d) cuprind o listă cu speciile prezente în apele marine europene pentru care trebuie avute în vedere ariile de protecție specială.

8.1. Amenajarea spațiului maritim

Cadrele de amenajare existente se axează în special pe mediul terestru. Trebuie abordate provocările care rezultă din utilizarea tot mai competitivă a mării pentru activități de transport maritim, pescuit, acvacultură, activități de agrement, producția de energie în larg și alte forme de exploatare a fundului mării. Prin urmare, amenajarea spațiului maritim poate fi un instrument fundamental pentru dezvoltarea durabilă a zonelor marine și a regiunilor de coastă, precum și pentru restaurarea mărilor din Europa la un nivel de sănătate ecologică (CE 2007e).

Amenajarea spațiului maritim oferă un mecanism de implicare a părților interesate care este deosebit de important deoarece în mediul marin organizații multiple dețin competențe în planificarea și gestionarea activităților (WWF/Wildlife Trusts 2004; Ehler și Douvère 2009).

În 2008, Comisia Europeană a lansat o comunicare privind amenajarea spațiului maritim (ASP) care se axează pe atingerea unor principii comune în UE [COM(2008) 791 final]⁶⁶. Amenajarea spațiului maritim este considerată un instrument cheie pentru politica maritimă integrată în UE. Aceasta ajută autoritățile publice și părțile interesate să își coordoneze acțiunile și optimizează utilizarea spațiului maritim pentru a aduce avantaje dezvoltării economice și mediului marin. Comunicarea urmărește facilitarea elaborării de MSP de statele membre și încurajează implementarea acestora la nivel național și la nivelul UE. Prevede principiile cheie pentru amenajarea spațiului maritim și încearcă, prin dezbateri, să încurajeze elaborarea unei abordări comune a statelor membre.

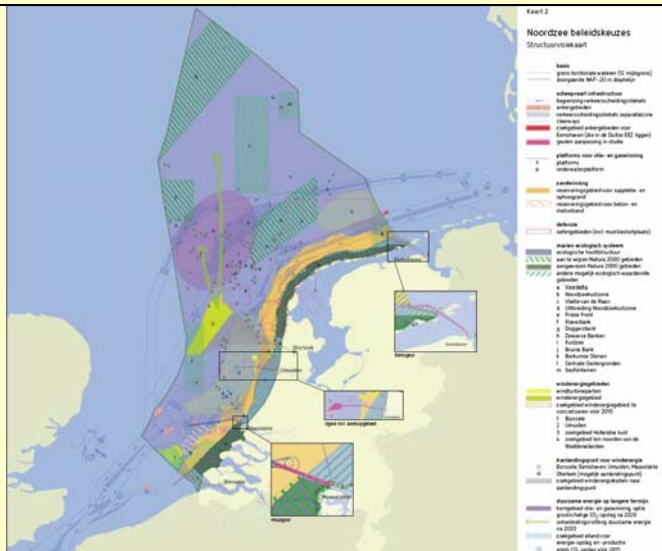
⁶⁶ „Foaie de parcurs privind amenajarea spațiului maritim – Realizarea principiilor comune în UE”
http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/spatial_planning_en.html

Exemplu de amenajare a spațiului: politica IENE pentru extracția de nisip în Țările de Jos

Planul național olandez privind apa⁶⁷ oferă un cadru global pentru o politică viitoare integrată privind apa în Țările de Jos, inclusiv politica de extracție a nisipului. Acesta conține o proiectare pe termen lung pentru utilizarea Mării Nordului, în care întreaga zonă ecologică bogată de coastă până la adâncimea izobatică* stabilită la 20 m este protejată de exploatare, în timp ce extracția nisipului are prioritate asupra altor utilizări din zonă între adâncimea izobatică fixată la 20 de metri și granița de 12 de mile.

Pentru a limita efectele posibile ale extracțiilor de nisip asupra bentosului și pescuitului și pentru a asigura cât mai mult prezența nisipului în zona de 12 mile, se propun extracții de nisip în adâncime în loc de adâncimea de 2 metri care este utilizată în prezent. Pentru zonele Natura 2000 se au în vedere măsuri speciale de protecție.

* Adâncimea izobatică fixată este o simplificare a liniei reale a adâncimii izobatică.

Harta amenajării spațiului în EEZ olandez pentru extracția de nisip

Natura 2000 și alte zone naturale valoroase sunt indicate cu verde; zonele de extracție a nisipului pentru aprovizionarea plajelor și faliile de ascensiune sunt prezentate cu portocaliu.

Adoptarea unei abordări de împărțire pe zone poate oferi opțiunea de a introduce extracția agregatelor marine în mod strategic într-un mediu existent cu multiple utilizări. Oferirea de date bine întemeiate, robuste din punct de vedere științific privind variabilele și interacțiunile relevante permite ca posibilele interacțiuni nefavorabile cu sistemul Natura 2000 să fie avute în vedere înainte de primirea solicitării pentru anumite activități într-o zonă specifică. Utilizând un proces de împărțire pe zone, devine posibilă identificarea, în mod obiectiv și transparent, a zonelor în care dragarea agregatelor marine poate fi mai corespunzătoare sau acceptabilă.

Abordarea este avantajoasă la nivel reciproc, atât pentru organismul de reglementare – în ceea ce privește orientarea în procesul decizional, cât și pentru inițiatorul proiectului – reducând incertitudinea privind viitoarea planificare a investiției (Sutton *et al.* 2008). Reușita acestei abordări depinde în mare măsură de amploarea și fermitatea datelor de bază din mediul marin privind o gamă largă de parametri, mai ales locația, distribuția și întinderea habitatelor și speciilor marine. Abordarea bazată pe împărțirea pe zone trebuie să țină cont, de asemenea, de importanța securității rezervei de materii prime pe termen lung. În ansamblu, o abordare pe termen lung privind împărțirea pe zone poate asigura certitudinea pe care o preferă industria de dragare și pe care o solicită protecția mediului.

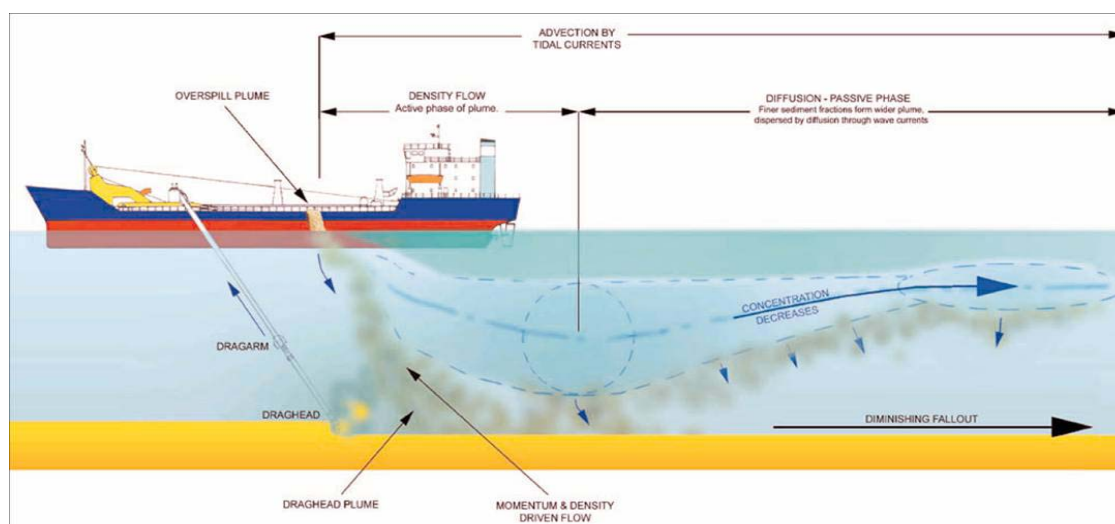
În cazul efectelor semnificative potențiale asupra siturilor Natura 2000, planurile vor fi supuse unei evaluări corespunzătoare în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate.

⁶⁷ http://www.verkeerenwaterstaat.nl/english/topics/water/water_and_the_future/national_water_plan/

8.2. Efectele extracției asupra siturilor naturale marine

Efectele extracției de agregate marine sunt corelate cu regimul hidrologic predominant, condițiile privind sedimentele în cadrul sitului și efectele înlăturării sedimentelor de pe fundul mării, sau un rezultat al revenirii sedimentelor pe fundul mării prin intermediul efluenților (Newell & Garner, 2007). Efluenții generați de operațiunile de dragare se pot extinde pe o distanță considerabilă, dincolo de zona lucrărilor (MIRO 2004; John *et al.* 2000). Prin urmare, unele extracții din afara siturilor marine Natura 2000 pot avea efecte indirecte asupra acestora. Pentru a oferi consultanță privind extragerea agregatelor de pe fundul mării, Regatul Unit a publicat o orientare privind extracția de minerale marine pentru acest domeniu (DCLG 2002).

Efectul cel mai semnificativ al dragării constă în scăderea nivelurilor fundului mării și înlăturarea sedimentelor de pe fundul mării, care produce o modificare temporală a topografiei fundului mării, a componenței și structurii sedimentelor. În plus, înlăturarea substratului conduce la diminuarea și eventual chiar la distrugerea biocenozelor bentonice (MIRO 2004).

Cu toate acestea, este necesară stabilirea unei distincții între dragarea staționară și dragarea cu remorcă: dragarea cu ancoră este mai puțin utilizată în UE (UEPG *pers. comm.*), iar dragarea cu remorcă are, în general, un impact mai scăzut asupra macrofaunei din cadrul sitului dragat (Newell *et al.* 2003). Modificările morfologiei fundului mării, ale naturii sedimentelor de suprafață și efectele asupra macrofaunei aferente sunt mai profunde și mai durabile în cazul în care operațiunile de extracție sunt mai intense sau atunci când siturile de extracție sunt amplasate în medii stabile.

Cercetările recent efectuate în Regatul Unit în cadrul Fondului de durabilitate din taxa pe agregate (ALSF)⁶⁸ au analizat efectele dragării asupra organismelor care trăiesc pe fundul mării (organisme bentonice) pe traiectoria capului dragei. Studiile au consemnat pierderi de 30-80% din diversitatea speciilor, densitatea populației și biomasa nevertebratelor bentonice

⁶⁸ Fondul de durabilitate din taxa pe agregate (ALSF) a fost lansat în 2002 dintr-un procent din venitul generat de producția de agregate. ALSF finanțează cercetări care urmăresc reducerea la minimum a efectelor producției de agregate. ALSF marin este administrat de cinci parteneri de livrare, și anume: Centrul pentru mediu, Știința pisciculturii și acvaculturii (CEFAS), Comunități și administrație locală (CLG) administrat prin Organizația de cercetare a industriei minerale (MIRO), Natural England și English Heritage. A se vedea: <http://www.alsf-mepf.org.uk/downloads.aspx>

în zonele dragate, importanța pierderii depinzând de intensitatea dragării în zonă în ansamblu.

Aceste pierderi nu se limitează strict la zona dragată. Atunci când mari cantități de nisip sunt returnate pe fundul mării în urma examinării, există probe ale unei „amprente” asupra componenței speciilor care coincide aproximativ cu zona de furnir subțire din nisip depozitat și ulterior transportat pe axa curenților în cadrul sitului dragat (MALSF 2007).

Pe de altă parte, studiile de cercetare au arătat că noțiunea de „recuperare” a comunităților biologice în urma etapei inițiale de colonizare nu este ușor de definit pentru comunitățile complexe a căror componență poate varia în timp, chiar în zone care rămân neperturbate (Kenny et al., 1998, van Dalssen et al., 1999 și Boyed et al 2005)⁶⁹.

Un studiu efectuat în apele atlantice din nordul Franței a arătat că zona de depunere era mai perturbată la nivel biologic decât cea dragată. Aceste rezultate arată că impactul indirect al nisipurilor care se depozitează în apropierea sitului de extracție asupra faunei macrobentonice poate fi la fel de semnificativ ca efectele directe (Desprez 2000). În funcție de dimensiunea particulelor, un efluent de aluviuni poate cauza reducerea producției de fitoplancton și modificarea perioadei de înflorire.

Conform studiului respectiv, care a presupus o monitorizare pe 10 ani, peștii în general ar fi mai puțin afectați de activitățile de dragare decât resursele de crustacee deoarece se pot sustrage din zona perturbată. Cu toate acestea, anumite specii pot fi deosebit de vulnerabile dacă activitățile de extracție a agregatelor coincid cu zonele în care se reproduc sau își depun icrele. Riscul principal al depunerii sedimentelor de efluenți este sufocarea icrelor în locurile de reproducere, precum cele ale heringilor și țiparilor.

Afectarea bentosului care se hrănește prin filtrare precum midiile reprezintă un alt impact potențial. De asemenea, numeroase specii demersale de pește pot fi afectate de înlăturarea bentosului care oferă o sursă importantă de hrană. Cu toate acestea, animalele bentonice vor coloniza zona și pot servi drept resursă pentru speciile demersale de pește, dacă organismele dominante sunt acceptabile ca hrană (Desprez 2000). Aceste efecte trebuie avute în vedere în perioade și spații relevante.

Consecințele deteriorării comunităților bentonice trebuie, de asemenea, avute în vedere în raport cu lanțurile alimentare. Pentru păsările marine care se hrănesc cu bivalve care trăiesc în straturile superioare ale sedimentului, resursele sunt înlăturate, iar caracterul corespunzător al zonelor de hrană poate fi afectat. Se pot anticipa de asemenea efecte pentru țipari, în special dacă se modifică dimensiunea preferată a granulei de sediment. Țiparii sunt un factor cheie în rețelele alimentare marine și sunt de o importanță deosebită pentru păsările marine (de exemplu fundacul cu gușă roșie, chira de mare) și pentru mamiferele marine (de exemplu marsuinul; Santos și Pierce, 2003).

De asemenea, zgomotul introdus în mare prin activitățile de extracție poate afecta mamiferele marine precum marsuinii și focile. Traficul navelor poate perturba păsările cu un comportament puternic de evadare/evitare și/sau distanțe mari de rambleiaj hidraulic (Camphuysen *et al.* 1999; Garthe & Hüppop 2004). Potențialul de perturbare există în special în perioada de năpârlire când păsările nu pot zbura.

---

⁶⁹ Studiile comparative ale siturilor dragate experimental și ale siturilor nedragate în largul coastei de est a Angliei au arătat că ambele situri erau similare la 3 ani după finalizarea dragării, însă nu erau similare componenței comunitare din anul precedent (Kenny et al., 1998). Totuși, rezultatele pot să difere în cadrul altor situri.

Cu toate acestea, în anumite circumstanțe schimbările ecologice care survin în urma extracției pot să nu fie negative. Reciful biogenic *Sabellaria spinulosa* (anexa I la Directiva habitate), adiacent față de zonele existente autorizate de producție (de exemplu în interiorul și în apropierea Hastings Bank, Regatul Unit), este un exemplu de efecte pozitive, în sensul că se consideră că are avantaje din nisipul suplimentar care este mobilizat de procesul de dragare (Newell și Garner 2007). De asemenea, modificările topografiei fundului mării pot genera micro-habitat care pot deveni mai biodivers, de exemplu recife de *Modiolus modiolus* stabilite pe fundul vechilor depresiuni statice de dragare în Canalul Mânecii.

Cu toate acestea, înțelegerea actuală a efectelor dragării asupra resurselor biologice de importanță pentru conservare este încă oarecum limitată. În timp ce nivelul de încredere al cunoștințelor actuale privind efectele asupra comunităților bentonice din zonele dragate este ridicat, acesta rămâne în continuare destul de scăzut în ceea ce privește efectele asupra comunităților biologice din afara limitelor zonelor de dragare (MALSF 2007). În context european, se desfășoară în prezent o serie de inițiative și studii privind efectele activităților extractive neenergetice asupra mediului marin⁷⁰.

8.3 Evaluarea corespunzătoare

Planurile și proiectele care pot avea un efect semnificativ asupra siturilor Natura 2000 vor trebui examinate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitare. În cadrul unui sit Natura 2000 și/sau în zona învecinată care ar putea fi afectată de lucrările de dragare (atât timp cât ar putea afecta situl Natura 2000), evaluarea corespunzătoare trebuie să ia în considerare efectele potențiale asupra intereselor de calificare ale sitului. O activitate de extracție poate avea loc în cadrul (sau în apropierea) unui sit marin Natura 2000 atât timp cât nu afectează negativ integritatea sitului în cauză în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitare.

Siturile marine Natura 2000 care sunt propuse de statele membre, dar pentru care desemnarea nu este complet finalizată pot fi de asemenea fi afectate de activitățile industriei agregatelor marine (Bellew și Drables 2004). În ceea ce privește siturile care urmează să fie desemnate în temeiul Directivei Habitare, „măsurile de protecție prevăzute la articolul 6 alineatele (2), (3) și (4) din directivă sunt necesare numai în ceea ce privește siturile care se află pe lista siturilor selectate drept situri de importanță comunitară adoptată de Comisie. Prin urmare, aceste măsuri nu se aplică siturilor incluse în listele naționale transmise Comisiei, dar care încă nu au fost adoptate de Comisie (cauza C-117/03)”.

Cu toate acestea, „statele membre trebuie, în ceea ce privește siturile identificate în vederea includerii pe lista comunitară, să ia măsuri de protecție corespunzătoare pentru a păstra caracteristicile ecologice ale siturilor respective” (a se vedea cauza C-244/05 punctele 44, 46).

În ceea ce privește siturile Natura 2000 desemnate în temeiul Directivei Păsări (arii de protecție specială - APS), articolul 6 alineatele (2) - (4) din Directiva Habitare se aplică, în conformitate cu articolul 7 din directivă, zonelor respective. Cu toate acestea, pentru zonele care nu au fost catalogate drept APS, dar ar fi trebuit catalogate astfel, statele membre iau măsuri corespunzătoare pentru a evita poluarea sau deteriorarea habitatelor sau orice

---

⁷⁰ A se vedea, de exemplu: Grupul de lucru ICES privind efectele extracției sedimentelor marine și orientările acestora pentru gestionarea extracției sedimentelor marine (<http://www.ices.dk/reports/MHC/2003/WGEXT03.pdf>); și Rețeaua agregatelor marine (<http://www.maggnet.info/show.php>)

perturbări care afectează păsările, atât timp cât acestea ar fi semnificative (cauza C-374/98 punctele 44, 45, 47).

Evaluarea efectelor potențiale directe și indirecte, individuale și cumulate ale extracției marine asupra siturilor Natura 2000 în mediul marin și eventual în zonele de coastă ar trebui să aibă în vedere durata probabilă a fiecărui impact asupra fiecărui habitat și specie protejată. De exemplu, efectele potențiale ale extracției de agregate pe o arie de situri cu habitate din anexa I și specii din anexa II au fost identificate într-un proiect finanțat de programul LIFE în Regatul Unit⁷¹ (a se vedea tabelul 5 de mai jos).

Tabelul 5. Unele efecte potențiale ale extracției de agregate marine asupra habitatelor din anexa I și speciilor din anexa II (adaptat după PDE 2001)

Caracteristica de calificare	Efectul potențial				
	Înlăturarea substratului / bentosului	Creșterea turbidității	Modificări în componența sedimentelor	Modificări de hidrodinamică/transportarea sedimentelor	Efecte asupra calității apei
<i>Habitat din anexa I</i>					
Bancuri de nisip sublitorale	X	X	X	X	X
Estuare	X	X	X	X	X
Terase mlăștinoase și terase nisipoase	X	X	X	X	X
Lagune				X	
Golfuri mici largi și golfuri puțin adânci	X	X	X	X	X
Recife		X	X		X
Faleze ale mării și plaje cu galetii/stâncoase				X	
Mlaștini sărate și pășuni udate de apa mării				X	
Dune de nisip costiere				X	
Habitat stâncoase și peșteri		X		X	X
<i>Specii din anexa II</i>					
Mamifere marine	X	X			X
Pești	X	X	X		X

Importanța și amploarea efectelor depinde de o serie de factori printre care se numără amplasarea zonei de extracție, natura suprafeței și a sedimentului de la baza acesteia, procesele costiere, proiectarea, metoda, rata, cantitatea și intensitatea extracției, precum și sensibilitatea habitatelor și speciilor prezente în zona Natura 2000 afectată de activitățile extractive.

De exemplu, în anumite circumstanțe, poate fi considerată acceptabilă înlăturarea nisipului dintr-un banc de nisip desemnat ca făcând parte din rețeaua Natura 2000 atât timp cât gama și volumul extrase nu afectează integritatea sitului în ansamblu. În aceeași măsură,

⁷¹ Proiectul marin SAC din regatul Unit, cu sprijin financiar din partea programului LIFE-Nature al Comisiei Europene. O întreprindere mixtă care cuprinde English Nature, Patrimoniul natural scoțian, Consiliul rural pentru Țara Galilor, Comisia comună de conservare a naturii, Serviciul pentru mediu și patrimoniu din Irlanda de Nord și Asociația scoțiană de științe marine.

activitatea de extracție trebuie să fie permisă în cadrul limitelor sitului Natura 2000 (care pot fi enorme – câteva mii de km²) atât timp cât caracteristicile acestuia rămân, de asemenea, neafectate negativ de activitate.

De asemenea, trebuie luate în considerare efectele potențiale ale extracției de agregate asupra speciilor de păsări protejate în temeiul Directivei Păsări. Industria agregatelor marine a subliniat dificultatea localizării și obținerii de surse corespunzătoare de informații pentru detalierea efectelor extracției de agregate marine asupra păsărilor de mare și de apă pentru EIA și evaluările corespunzătoare. Fondul de durabilitate din taxa pe agregate (ALSF) a lansat recent un proiect de revizuire a stării actuale a cunoștințelor privind efectele potențiale, cu scopul reducerii nesiguranței legate de acestea și pentru a ajuta industria agregatelor marine, organismele de reglementare și consultanții acestora la efectuarea evaluărilor impactului asupra mediului și a evaluărilor corespunzătoare și la oferirea de consultanță privind acestea.

Comparativ cu mediul terestru, lipsa informațiilor detaliate privind biodiversitatea în mediul marin poate fi considerată un dezavantaj pentru inițiatorii proiectului. Un exemplu clasic este lipsa unor date cu rezoluție mare de-a lungul unor zone extinse. În numeroase cazuri, inițiatorul proiectului va trebui, prin urmare, să obțină date suplimentare.

În consecință, o bază solidă de date și cunoștințe este importantă pentru luarea deciziilor corespunzătoare privind mediul marin; în această privință, trebuie să cuprindă, de asemenea, date privind alte utilizări ale mediului marin, de exemplu activități de agrement, cabluri și conducte, trafic maritim, pescuit.

Acest lucru subliniază necesitatea efectuării de studii pentru a asigura că orice evaluare corespunzătoare și decizie ulterioară se bazează pe cele mai bune cunoștințe științifice disponibile. Prin urmare, industria poate să aducă o contribuție pozitivă la acest proces de obținere a cunoștințelor, ceea ce se și întâmplă.

Evaluarea și deciziile trebuie să țină cont de limitele disponibilității datelor și cunoștințelor actuale. De asemenea, este important să nu se aplice automat gândirea terestră privind rețeaua Natura 2000 și mineralele neenergetice în context marin. Aspectele sunt foarte diferite, după cum sunt și cerințele politice și de reglementare.

De exemplu, pentru a gestiona eficient datele marine, Țările de Jos au elaborat o abordare în care impactul final este rezultatul mai multor verigi dintr-un lanț al efectelor. Pentru fiecare verigă, se alege valoarea cea mai defavorabilă care asigură că estimarea finală este impactul cel mai defavorabil. Prin urmare, mediul este protejat prin restricții privind extracțiile. Ulterior, monitorizarea atentă și adecvată ajută la adaptarea constrângerilor aplicate în domeniul exploatarei. De exemplu, zonele de siguranță sau constrângerile temporale în exploatare se pot adapta noilor cunoștințe (Prins *et al.* 2008).

Sunt necesare informații suficiente și înțelegere pentru a face posibil ca sensibilitatea habitatelor și speciilor în siturile proiectelor marine să fie privită într-un context regional – și nu izolat, ceea ce se întâmplă prea adesea în prezent.

Având în vedere necesitatea unei abordări la scară extinsă a activităților specifice sitului în context regional și, de asemenea, pentru a facilita evaluarea efectelor cumulate, pot fi corespunzătoare abordările maritime regionale. Industria agregatelor maritime din Regatul Unit a dispus o serie de evaluări regionale ale mediului pentru a sprijini procesele EIA necesare, specifice sitului. Aceste informații ar putea fi utilizate, de asemenea, pentru a oferi informații pentru evaluările corespunzătoare, după caz.

Evaluări regionale ale mediului

Pentru a asigura durabilitatea regională a extracției de agregate și pentru a ameliora baza de probe pentru solicitările de autorizații individuale, industria agregatelor marine și-a luat un angajament voluntar de a efectua evaluări regionale ale mediului (ERM) pentru o serie de zone strategice de extracție. Prima ERM a fost dispusă de East Channel Association (ECA) pentru East Channel Region (ECR) și a fost publicată în 2003, prezentând o evaluare regională a efectelor potențiale ale dragării în ECR. În urma finalizării ERM, ECA a elaborat un program regional de monitorizare a mediului, pentru a testa previziunile ERM. În 2007, evaluări regionale ale mediului au fost comandate, de asemenea, pentru estuarul Outer Thames, Insula Wight, Coasta de Est și zona Humber. (<http://www.jncc.gov.uk/page-4278>)

Grupul de lucru al Consiliului Internațional pentru Explorarea Apelor Maritime (*International Council for the exploration of the Sea, ICES*) publică o trecere în revistă cuprinzătoare a cerințelor unei EIA marine pentru extracția de sedimente și efectele dragării în ceea ce privește efectele extracției de sedimente asupra ecosistemelor marine (ICES WG EXT (Sutton și Boyd 2009). Această orientare a fost, de asemenea, adaptată de convenția OSPAR pentru Atlanticul de Nord-Est.

8.4 Atenuare

În funcție de caracteristicile sitului Natura 2000 afectat și de metodele de extracție, numeroase habitate și bentosul aferent se pot redresa până la o stare similară dacă se adoptă anumite măsuri de bune practici, de exemplu dacă fundul mării rămâne la fel ca înainte de dragare și dacă se reduce la minimum zona fundului mării dragat. Cu toate acestea, este necesară efectuarea unei evaluări de la caz la caz.

Zonele de nisip și pietriș macrogranulare, care sunt habitate foarte valoroase și componente importante ale ecosistemelor marine din cadrul siturilor Natura 2000, nu ar trebui exploatate total. De asemenea, sondarea aluviunilor ar trebui evitată sau, dacă acest lucru nu este posibil, trebuie efectuată cu o atenție deosebită pentru a evita o turbiditate semnificativă și pentru a permite redepunerea armonioasă a particulelor fine. Protejarea habitatelor împotriva exploatării considerabile este modalitatea de a garanta că acestea vor reveni la calitatea anterioară a habitatului și la funcția pentru ecosistem. Altminteri, caracteristicile ecosistemelor marine pot fi degradate pe o perioadă mai lungă de activități de dragare.

Metodele specifice de extracție și modul în care acestea sunt aplicate joacă un rol semnificativ pentru redresarea sitului de extracție, de exemplu pentru a menține proprietățile ecologice ale zonei, precum și caracterul său adecvat pentru pescuit sau alte utilizări care pot avea loc în același timp cu extracția sau imediat după aceasta.

Perioada de recuperare depinde de sensibilitatea mediului gazdă și de caracteristicile ciclului biologic (vârstă, dimensiune, număr de urmași etc.) ale asociațiilor biologice ale sitului – în ape puțin adânci cu nisip mobil aceasta poate fi, de obicei, mai scurtă decât în ape mai adânci cu condiții de mediu mai stabile, unde aceasta poate fi de mulți ani sau decenii (Foden *et al.* 2009). În ambele situații, este, prin urmare, necesară o evaluare a afectelor oricărei dintre aceste „pierderi” asupra integrității sitului.

Variația considerabilă a perioadei de recuperare în cadrul tipurilor de habitat și între acestea impune efectuarea evaluărilor semnificative ale recuperării numai la nivel specific pentru un anumit sit, incluzând factori ecologici locali (Bellew și Drable 2004).

Câteva exemple de măsuri de atenuare în siturile de extracție a agregatelor marine din Europa

- Perioada de intensitate a dragării se limitează la un anumit număr de ore pe unitate de suprafață (ha).
- Pentru a proteja speciile de păsări care sunt sensibile la perturbări, nu se efectuează activități de dragare în anumite luni ale anului.
- Nu se efectuează activități de dragare în perioada de reproducere și creștere a puilor a mamiferelor marine, care sunt extrem de sensibile la perturbări.
- În jurul zonelor sensibile speciale, se creează zone tampon de non-utilizare, suficient de extinse.
- Pentru a reduce la minimum zona în care este dragat fundul mării și, astfel, amprenta asupra mediului, zonele de lucru sunt relativ mici. În fiecare concesiune sunt permise un număr limitat de zone de lucru. O nouă zonă de lucru poate fi deschisă numai după închiderea unei alte zone de lucru. Nu este permisă revenirea la vechile zone de dragare, pentru a oferi condiții optime pentru regenerarea naturală.
- Adâncimea de dragare a sedimentului este limitată.
- Pentru a reduce efluenții, draga canalizează apa în exces sub fundul navei, în mare.

În ceea ce privește măsurile compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate, în prezent pot exista dificultăți semnificative în implementarea acestui tip de măsuri privind activitățile extractive marine. Ar fi necesare mai multe studii pentru o mai bună identificarea a modalităților și soluțiilor pentru implementarea acestui tip de măsuri.

9. ALTE ASPECTE

- *Elaborarea unui plan de monitorizare și definirea criteriilor și indicatorilor corespunzători sunt esențiale pentru a evalua eficiența măsurilor de prevenire, atenuare și, după caz, de compensare care urmează să fie implementate cu privire la activitățile extractive.*
- *În contextul proiectelor privind activitățile extractive neenergetice, cooperarea dintre autoritățile competente și inițiatorii proiectelor este esențială pentru a discuta despre constrângeri și pentru a identifica soluțiile cele mai potrivite pentru fiecare caz în parte.*
- *Consultarea timpurie și periodică între autoritățile competente, inițiatorii proiectelor și părțile interesate relevante în ceea ce privește procedura în temeiul articolului 6 alineatul (3) este extrem de benefică.*
- *De asemenea, activitățile IENE trebuie să țină cont de dispozițiile în vigoare pentru protecția speciilor în afara siturilor desemnate ca făcând parte din rețeaua Natura 2000, care sunt stabilite în temeiul articolului 5 din Directiva Păsări și al articolelor 12 și 13 din Directiva Habitare.*

9.1. Monitorizarea în temeiul dispozițiilor articolului 6 alineatele (3) și (4)

În cadrul oricărei aprobări trebuie stabilit un plan detaliat de atenuare și monitorizare, care să prevadă măsurile detaliate necesare pentru a asigura atenuarea efectelor și evitarea efectelor negative asupra integrității sitului, în vederea obiectivelor de conservare a acestuia. Ar trebui să existe dispoziții ca gestionarea adaptabilă să abordeze orice probleme în cazul în care măsurile de atenuare nu funcționează astfel cum s-a prevăzut. O astfel de abordare oferă siguranță pentru toate părțile: operatorul, autoritatea competentă, alte organisme de reglementare, ONG-uri și public. Este posibil ca diferitele tipuri de monitorizare să fie integrate cu sistemele de gestionare a mediului, pe care le implementează un număr tot mai mare de operatori.

Elaborarea unui plan de monitorizare și definirea criteriilor și indicatorilor corespunzători sunt esențiale pentru a evalua eficiența măsurilor de prevenire, atenuare și, după caz, de compensare⁷². Monitorizarea ar trebui să servească la detectarea evenimentelor neprevăzute, întrucât măsurile de atenuare trebuie concepute astfel încât să existe un nivel ridicat de certitudine privind eficiența acestora (dincolo de orice îndoială științifică rezonabilă) pentru a asigura că integritatea unui sit Natura 2000 nu va fi afectată negativ.

Un aspect cheie constă în faptul că indicatorii trebuie definiți astfel încât să ofere probe privind schimbarea înainte ca aceasta să devină efect negativ și că aceștia trebuie însoțiți de angajamente obligatorii de a adopta măsuri de corecție. De exemplu, monitorizarea poate viza o specie individuală sau factori care pot afecta indirect mediul (de exemplu modificări în depunerea prafului sau nivelurile apei). Aceasta oferă informațiile necesare pentru a modifica măsurile de atenuare pe perioada extracției.

⁷² Bune practici privind programele de monitorizare pot fi consultate în documentul IMPEL privind monitorizarea conformității (disponibil la: <http://ec.europa.eu/environment/impel/compliance.htm>)

Monitorizarea oferă o metodă de măsurare a progresului în raport cu un obiectiv. Pot fi utilizate diferite tehnici care presupun măsurarea și eșantionarea repetată a indicatorilor în timp. Poate fi necesară asistență din partea experților la selectarea și examinarea celor mai adecvați indicatori care urmează a fi folosiți, în special în privința caracterului lor măsurabil. Fiecare operațiune de exploatare ar trebui, în colaborare cu organismele guvernamentale de reglementare și părțile interesate, să stabilească ce set de indicatori va fi necesar, unde se pot utiliza măsuri de atenuare pentru a evita efectele negative și/sau ce măsuri compensatorii se adoptă pentru a menține coerența rețelei Natura 2000. Monitorizarea indicatorilor selectați ai Natura 2000 se poate efectua în parteneriat cu diferite instituții precum universități și alte organizații.

În cazuri excepționale în care sunt necesare măsuri compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4), planul de monitorizare ar trebui să vizeze de asemenea aceste măsuri. Programul măsurilor compensatorii trebuie să includă o monitorizare detaliată pe parcursul implementării, pentru a asigura eficiența pe termen lung. Aflându-se în cadrul rețelei Natura 2000, această monitorizare trebuie coordonată cu cea prevăzută în temeiul articolului 11 din Directiva Habitare și, în cele din urmă, integrată în aceasta (CE 2007b).

Pentru activitățile extractive marine, proiectul marin SAC din Regatul Unit a elaborat un manual de monitorizare marină (Davies *et al.* 2001) care oferă consultanță privind monitorizarea ASC marine pentru a evalua starea acestora. De asemenea, acesta conține o orientare procedurală concepută să ofere informații suficiente pentru a atinge obiectivele de conservare ASC, ținând cont de eventualele presiuni care pot exista în cadrul sau în apropierea ASC. Prin urmare, manualul respectiv poate contribui la definirea unui program sau studiu de monitorizare.

9.2. Cooperarea dintre autoritățile competente și părțile interesate

În diferite secțiuni ale prezentului document s-a subliniat importanța unei bune cooperări între autoritățile competente și părțile interesate pentru o înțelegere și punere în aplicare corectă a dispozițiilor Directivelor Habitare și Păsări care sunt relevante pentru desfășurarea activităților extractive neenergetice.

Cooperarea dintre autoritățile competente și inițiatorii proiectului este esențială pentru a discuta despre constrângeri și pentru a găsi soluțiile cele mai potrivite pentru fiecare caz în parte. Autoritățile regionale au un rol important de jucat în stabilirea mediului juridic și administrativ în care își desfășoară activitatea industria extractivă, întrucât acestea sunt, de obicei, principalii responsabili cu politicile de amenajare a teritoriului, procedurile de obținere a autorizațiilor, evaluările impactului asupra mediului etc. O implicare sporită a autorităților locale sau regionale, a proiectanților utilizării terenului și a studiilor geologice va fi în general extrem de benefică.

Consultarea timpurie și periodică (și anume înainte de depunerea solicitării) cu autoritățile competente în ceea ce privește procedura în temeiul articolului 6 alineatul (3) este extrem de benefică. Inițiatorii proiectului sunt încurajați să discute abordarea lor într-o etapă preliminară cu toate părțile interesate. Colaborarea autorităților competente la examinarea planurilor și proiectelor pentru a stabili dacă este necesară o evaluare corespunzătoare poate fi crucială, întrucât acestea ar trebui să poată oferi informații utile care vor fi luate în considerare în această etapă.

Autoritățile naționale și regionale (inclusiv organismele corespunzătoare în domeniul conservării naturii) ar trebui să poată furniza informații relevante privind obiectivele de conservare și starea siturilor Natura 2000 (obiectivele de conservare, starea habitatelor/speciilor, tendințe, necesități deosebite ale speciilor etc.) afectate de planurile și proiectele minerale.

Parteneriatele între o întreprindere IENE și diferite instituții educaționale și de cercetare, ONG-uri și societatea civilă pot fi, de asemenea, foarte eficiente pentru obținerea informațiilor necesare în vederea efectuării unei evaluări corespunzătoare. Dacă sunt necesare sondaje detaliate și activități de teren pentru a completa datele existente pentru evaluarea corespunzătoare, astfel de activități de efectuare a sondajelor trebuie să se bazeze pe delimitarea domeniului de evaluat, convenit cu autoritățile competente relevante, organismele de reglementare, reprezentanții sectorului IENE (asociații), ONG-uri și public. De asemenea, este utilă dezvoltarea unei bune cooperări între inițiatorii proiectului, agenții de mediu și ONG-uri pentru a evalua măsurile de atenuare (și cerințele de compensare atunci când este necesar). Dezvoltarea de parteneriate cu organizațiile adecvate poate ajuta toate părțile să înțeleagă aspectele relevante și să înceapă gestionarea acestora.

Există numeroase exemple de cooperare reușită și parteneriat între autoritățile competente, sectoarele de exploatare și de conservare în desfășurarea activităților IENE în întreaga UE. În anexa 2 sunt prezentate câteva exemple relevante.

9.3 Necesitatea cercetării suplimentare

O serie dintre prioritățile potențiale de cercetare suplimentară care urmează să fie abordate în viitor sunt menționate mai jos.

- Îmbunătățirea bazei de cunoștințe minerale a UE, care ar permite evaluarea suprapunerii potențiale a siturilor Natura 2000 cu resursele minerale consacrate/potențiale ale UE ar trebui investigată în continuare, ținând cont de rezultatele acțiunilor propuse în această privință de inițiativa UE privind materiile prime. Poate fi întreprinsă o acțiune pe termen scurt până la mediu, utilizând metodologia elaborată în proiectul OneGeology-Europe⁷³ cu ajutorul informațiilor disponibile privind resursele minerale ale statelor membre. Pentru o inițiativă pe termen lung, a se vedea acțiunea GMES⁷⁴.
- Metodologii corespunzătoare și bune practici pentru evaluarea corespunzătoare a activităților extractive în zonele marine [în contextul articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate] pot fi elaborate în continuare prin contribuții relevante din partea statelor membre cu experiență în domeniu.
- Utilizarea potențială și posibilitățile de bune practici adoptate de sectorul IENE din UE (de exemplu compensarea biodiversității și reabilitarea axată pe restaurarea habitatelor) pentru a respecta dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate. În special, compensarea biodiversității reprezintă o practică cheie în cadrul căreia IENE depun eforturi semnificative, care ar merita mai multă atenție și mai mult dialog în viitor, în ceea ce privește Directiva Habitate.
- Posibilități de schimburi de experiențe și relaționare între țări în abordarea planificării minerale strategice și evaluarea corespunzătoare.
- Sunt necesare cercetări pentru a identifica modalități și soluții corespunzătoare pentru implementarea măsurilor compensatorii în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate în ceea ce privește acest tip de măsuri în domeniul extracției marine.

⁷³ OneGeology-Europe este un proiect cofinanțat de UE pentru a populariza și a face accesibile datele geologice spațiale (<http://www.onegeology-europe.eu/>)

⁷⁴ Monitorizarea globală pentru mediu și securitate, http://ec.europa.eu/gmes/index_en.htm

GLOSAR

Soluții alternative: Modalități diferite de atingere a obiectivelor unui plan sau proiect. Serviciile Comisiei sugerează că acestea „ar putea presupune locații alternative, diferite amplori sau proiectări ale proiectului, sau procese alternative [orientarea CE privind articolul 6 alineatele (3) și (4), 2001].

Evaluarea corespunzătoare: Procesul în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate prin care efectele potențiale ale unui plan sau proiect asupra unui sit Natura 2000 sunt evaluate în vederea obiectivelor de conservare a sitului pentru a stabili dacă planul sau proiectul nu va afecta negativ integritatea sitului.

Măsuri compensatorii: O cerință prevăzută la articolul 6 alineatul (4) prin care deteriorarea unui sit european a fost justificată în lipsa de alternative și din motive cruciale de interes public major. Măsurile compensatorii trebuie concepute pentru a proteja coerența globală a rețelei Natura 2000. Aceasta presupune de obicei crearea unui habitat corespunzător cât mai apropiat de locul în care se produce dauna și în întregime funcțional înainte de a se produce dauna.

Efecte cumulate: Efecte care se acumulează în spațiu și timp din planuri/proiecte multiple.

Deteriorare: Degradarea fizică care afectează un habitat, un sit de reproducere sau un loc de odihnă a unei specii. Spre deosebire de distrugere, o astfel de degradare poate avea loc lent și poate să reducă treptat funcționalitatea sitului în ceea ce privește calitatea sau cantitatea și, într-o anumită perioadă de timp, poate conduce la pierderea completă a acestuia.

Perturbare: O modificare temporară sau permanentă a condițiilor de mediu (de exemplu prin zgomot, sursă de lumină) care poate avea un efect negativ asupra unui habitat natural sau unei specii. Perturbarea poate fi dăunătoare pentru o specie protejată, de exemplu prin reducerea șanselor de supraviețuire, a reușitei reproducerii sau a capacității de reproducere și poate conduce la efecte indirecte suplimentare (de exemplu concurența sporită pentru resursele alimentare).

Stadiu corespunzător de conservare:

Stadiul de conservare a unui habitat natural este considerat „corespunzător” atunci când: aria sa de extindere naturală și teritoriile care se încadrează în această arie sunt stabile sau în creștere; structura și funcțiile sale specifice, necesare pentru menținerea sa pe termen lung, există și vor continua, probabil, să existe în viitorul apropiat; și stadiul de conservare a speciilor sale specifice este corespunzător [articolul 1 litera (e) din Directiva Habitate].

Stadiul de conservare a unei specii este considerat „corespunzător” atunci când: specia se menține pe termen lung ca element viabil al habitatelor sale naturale; aria de extindere naturală a speciei nu se reduce și nici nu amenință să se reducă în viitorul apropiat; specia dispune și este foarte probabil că va continua să dispună de un habitat suficient de extins pentru a-și menține populația pe termen lung.

Habitat de interes comunitar: un tip de habitat natural din anexa I la Directiva Habitate.

Motive cruciale de interes public major: O cerință prevăzută la articolul 6 alineatul (4) care, în circumstanțe limitate, permite continuarea unui plan sau proiect chiar după ce evaluarea corespunzătoare nu a stabilit că integritatea unui sit Natura 2000 nu va fi afectată negativ.

Atenuare: Măsurile care urmăresc reducerea la minimum sau chiar eliminarea impactului negativ al unui plan sau proiect, înainte sau după finalizarea acestuia.

Monitorizare: Colectarea și analizarea de observații sau măsurători repetate pentru a evalua modificările condițiilor și progreselor în vederea atingerii unui obiectiv de gestionare.

Sit Natura 2000: situri desemnate să formeze rețeaua Natura 2000, care cuprinde arii de protecție specială (APS) și situri de importanță comunitară (SIC) aprobate de Comisia Europeană și declarate ca fiind arii speciale de conservare (ASC) de statele membre.

NUTS: Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică (*în franceză*, Nomenclature d'Unités Territoriales Statistiques) este un standard geocod de poziționare a diviziunilor administrative ale țărilor UE din motive statistice. Clasificarea NUTS este ierarhică deoarece subîmparte fiecare stat membru în trei niveluri: nivelurile NUTS 1, 2 și 3. De exemplu, nivelul NUTS 3 corespunde cu: „arrondissements” în Belgia; „amtskommuner” în Danemarca; „Kreise/kreisfreie Städte” în Germania; „nomoi” în Grecia; „provincias” în Spania; „départements” în Franța; „regional authority regions” în Irlanda; „provincia” în Italia; „län” în Suedia; „maakunnat/landskapen” în Finlanda.

Compensație: Compensarea biodiversității reprezintă acțiuni de conservare care urmăresc să ofere compensații pentru efectele negative restante care nu pot fi evitate asupra biodiversității, cauzate de proiecte de dezvoltare, pentru a nu se produce pierdere netă a biodiversității.

Principiul precauției: În cazul în care probele științifice sunt insuficiente, neconcludente sau nesigure și există indicații printr-o evaluare științifică obiectivă preliminară că există motive rezonabile de îngrijorare privind faptul că efectele potențial periculoase asupra mediului, sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor pot să nu coincidă cu nivelul ales de protecție, lipsa de cunoștințe științifice nu va fi utilizată drept motiv pentru amânarea măsurilor eficiente din punct de vedere al costurilor pentru a preveni degradarea mediului (Declarația de la Rio, 1992 & CE, 2000).

Interes de calificare: un tip de habitat natural enumerat la anexa I sau o specie enumerată la anexa II la Directiva Habitate, o specie enumerată la anexa I la Directiva Păsări sau o specie migratoare care apare în mod regulat care nu este enumerată în anexa I, pentru care este desemnat un sit Natura 2000.

Reabilitare: Procesul transformării terenului abandonat în teren utilizabil, care poate cuprinde soluții tehnologice, precum și ecologice. Restaurarea habitatelor naturale este de multe ori inclusă în închiderea sitului și procesul de reabilitare. În prezentul document de orientare, termenul este utilizat pentru a presupune un proces ghidat de principii ecologice care promovează recuperarea integrității ecosistemului în toate aspectele sale structurale și funcționale.

Rezervă: O „rezervă minerală” este partea exploatabilă la nivel economic a unei resurse minerale măsurate și/sau indicate. Aceasta cuprinde materiale de diluare și pierderi admise, care se pot produce când materialul este exploatat. Se bazează pe efectuarea de evaluări, care pot include studii de fezabilitate, și care cuprind luarea în considerare și modificarea, prin exploatare realizată realist, a factorilor metalurgici, economici, comerciali, juridici, ecologici, sociali și guvernamentali. Aceste evaluări demonstrează la momentul raportării că extracția ar putea fi justificată rezonabil. Rezervele minerale sunt subîmpărțite în ordinea crescătoare a certitudinii în rezerve minerale probabile și rezerve minerale dovedite (Codul pan-european de raportare a rezultatelor exploatării, Resurse și rezerve minerale, 2008)

Resursă: O „resursă minerală” este o concentrare sau prezență a unui material de interes economic în interiorul sau la suprafața scoarței terestre într-o formă, calitate și cantitate care asigură existența unor perspective rezonabile pentru eventuala extracție economică. Locația, cantitatea, gradul, continuitatea și alte caracteristici geologice ale unei resurse minerale sunt cunoscute, estimate sau interpretate din probe și cunoștințe geologice specifice. Resursele minerale sunt subîmpărțite, în ordinea crescătoare a încrederii geologice, în categorii presupuse, indicate și măsurate (Codul pan-european de raportare a rezultatelor exploatării, Resurse și rezerve minerale, 2008).

Restaurare: măsuri luate în cadrul unui sit în urma degradării sau deteriorării antropogenice, pentru a restaura sau consolida valoarea sa ecologică. În prezentul document de orientare termenul este utilizat de multe ori pentru reabilitarea orientată de principii ecologice și promovează redresarea integrității ecologice; restabilirea ecosistemului inițial (anterior exploatării) în toate aspectele structurale și funcționale.

Examinare: Acest proces este utilizat pentru a stabili dacă este necesară o evaluare corespunzătoare pentru un plan sau proiect.

Sit de importanță comunitară (SIC): este definit în Directiva Habitare (92/43/CEE) ca un sit care, în cadrul regiunii sau regiunilor biogeografice cărora le aparține, contribuie în mod semnificativ la menținerea sau readucerea unui habitat din anexa I sau a unei specii din anexa II la un stadiu corespunzător de conservare și, în același timp, la coerența sistemului Natura 2000 precum și/sau la menținerea diversității biologice a regiunii sau regiunilor biogeografice respective. SCI sunt propuse Comisiei de statele membre și, odată aprobate, trebuie desemnate de statele membre drept arii speciale de conservare (ASC).

Arie specială de conservare (ASC): sit de importanță comunitară desemnat de un stat membru prin acte administrative și/sau clauze contractuale, în care se aplică măsurile de conservare necesare pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și/sau a populațiilor din speciile pentru care a fost desemnat situl respectiv.

Arie de protecție specială (APS): Zonă protejată desemnată în conformitate cu Directiva Păsări pentru speciile enumerate în anexa I la directivă și/sau speciile migratoare care apar în mod regulat și inclusă în rețeaua Natura 2000.

Specii de interes comunitar: o listă de specii enumerate în anexa II și/sau anexele IV sau V la Directiva Habitare.

Părți interesate: Persoane sau organizații care vor fi afectate de un program, proiect sau acțiune sau care le vor influența.

Supraveghere: Un program extins de studii efectuate sistematic pentru a oferi o serie de observații cu scopul de a stabili variabilitatea care poate surveni în timp.

REFERINȚE

Bellew, S. și Drable, R (eds.). 2004. Marine Aggregate Site Restoration and Enhancement: A policy review. (Restaurarea și consolidarea siturilor de agregate marine: O examinare a politicii), elaborat de Emu Ltd. în numele Asociației producătorilor de agregate marine din Marea Britanie, The Crown Estate și English Nature.

Birklund, J. și Wijsman, J.W.M. 2005. Aggregate Extraction: A Review of the Effect on Ecological Functions (Extracția agregatelor: o examinare a efectului asupra funcțiilor ecologice), raportul proiectului CE SandPit.

British Geological Survey 2008. European Mineral Statistics 2002-2006. (Studiul geologic britanic 2008. Statisticile minerale europene 2002-2006), Keyworth, Nottingham: British Geological Survey.

Boyd, S. E., Limpenny, D. S., Rees, H. L. și Cooper, K. M. 2005. The effects of marine sand and gravel extraction on the macrobenthos at a commercial dredging site (results 6 years post-dredging). [Efectele extracției de nisip și pietriș marin asupra macrobentosului în cadrul unui sit comercial de dragare (rezultate la 6 ani după dragare)], ICES Journal of Marine Science, 62: 145e162.

Business and Biodiversity Offsets Programme (Programul privind compensațiile activităților comerciale și biodiversității) (BBOP) 2009. Business, Biodiversity Offsets and BBOP: An Overview (Activitatea comercială, compensarea biodiversității și BBOP: o privire de ansamblu). BBOP, Washington, D.C. Disponibil la:

www.forest-trends.org/biodiversityoffsetprogram/guidelines/overview.pdf

Camphuysen, C. J.; Lavaleye, M. S. S. și Leopold, M. F. 1999. Vogels zeezoogdieren en macrobenthos bij het zoekgebied voor gaswinning in mijnbuwvak Q4 (Nordzee). NIOZ-Rapport 1999-4. Institutul de cercetare din Țările de Jos. Texel

COM(2008) 699 final. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu: „Inițiativa privind materiile prime – satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă în Europa”. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/document.cfm?action=display&doc_id=894&user_service_id=1

COM(2008) 791 final. Comunicare a Comisiei. Foaie de parcurs privind amenajarea spațiului maritim – Realizarea principiilor comune în UE.

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/spatial_planning_en.html

Davies, J., Baxter, J., Bradley, M., Connor, D., Khan, J., Murray, E., Sanderson, W., Turnbull, C. și Vincent, M. 2001. Marine Monitoring Handbook (Manual de monitorizare marină). Comitetul comun de conservare a naturii, Regatul Unit.

DCLG 2002. Marine Mineral Guidance 1: Extraction by dredging from the English seabed (Orientare privind mineralele marine 1: extracția prin dragare pe fundul mării în Anglia). Departamentul pentru comunități și administrație locală, Regatul Unit. Disponibil la: <http://www.communities.gov.uk/publications/planningandbuilding/marinemineralsguidance>

DCLG 2006. Planning for the Protection of European Sites: Appropriate Assessment. Guidance for Regional Spatial Strategies and Local Development Documents (Planificarea pentru protejarea siturilor europene: evaluare corespunzătoare. Orientare pentru strategiile de amenajare regională și documentele proiectelor locale). Departamentul pentru comunități și administrație locală, Regatul Unit.

Desprez, M. 2000. Physical and biological impact of marine aggregate extraction along the French coast of the Eastern English Channel: short- and long-term post-dredging restoration (Impactul fizic și biologic al extracției de agregate marine pe coasta franceză a părții de est a Canalului Mânecii). ICES Journal of Marine Science, 57: 1428–1438.

Dodd, A.M., Cleary, B.E., Dawkins, J.S., Byron, H.J., Palframan, L.J. și Williams, G.M. 2007. The Appropriate Assessment of Spatial Plans in England: a guide to why, when and how to do it (Evaluarea corespunzătoare a planurilor de amenajare a teritoriului în Anglia: ghid privind de ce, când și cum). RSPB, Sandy.

Dottin, O. și Gabert, G. 1990. The Commission for the Geological Map of the World (CGMW) and small-scale earth-science cartography of Europe (Comisia pentru harta geologică a lumii și cartografia la scară redusă a științei pământului din Europa). Engineering Geology, 29: 387-391.

CE 2000a. Comunicare: Promovarea dezvoltării durabile a industriei extractive neenergetice a UE, COM(2000)265 final, Bruxelles, 2000.

CE 2000b. Gestionarea siturilor Natura 2000 – Dispozițiile articolului 6 din Directiva habitate (92/43/CEE). Comisia Europeană.

CE 2002. Evaluarea planurilor și proiectelor care afectează semnificativ siturile Natura 2000. Orientare metodologică privind dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva habitate 92/43/CEE. Comisia Europeană.

CE 2005. Comunicare: Strategia tematică privind utilizarea durabilă a resurselor naturale. COM(2005)670 final, Bruxelles.

CE 2006a. Cauze privind natura și biodiversitatea. Hotărâre a Curții Europene de Justiție. Comisia Europeană.

CE 2007a. Document de lucru al serviciilor Comisiei. „Analiza competitivității industriei extractive neenergetice din UE”. SEC(2007)771. Comisia Europeană. DG Întreprinderi și industrie. http://ec.europa.eu/enterprise/steel/docs/sec_2007_771_en.pdf

CE 2007b. Document de orientare privind articolul 6 alineatul (4) din „Directiva habitate” 92/43/CEE. Clarificarea conceptelor: soluții alternative, motive cruciale de interes public major, măsuri compensatorii, coerență globală, avizul Comisiei. Comisia Europeană.

CE 2007c. Document de orientare privind protecția strictă a speciilor de animale de interes comunitar prevăzută prin Directiva habitate 92/43/CEE. Versiune finală, februarie 2007. Comisia Europeană.

CE 2007d. Orientări privind instituirea rețelei Natura 2000 în mediul marin. Aplicarea Directivelor Habitatare și Păsări. mai 2007. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/marine_guidelines.pdf

CE 2007e. Cartea albastră a UE: O politică maritimă integrată pentru Uniunea Europeană. Comisia Europeană 2007.

EEA 2008. Effectiveness of environmental taxes and charges for managing sand, gravel and rock extraction in selected EU countries (Eficiența impozitelor și taxelor de mediu pentru gestionarea extracției de nisip, pietriș și roci în anumite țări ale UE). Raport EEA nr. 2/2008. Agenția Europeană de Mediu, Copenhaga.

Ehler, C. și Douvère F. 2009. Marine Spatial Planning: a step-by-step approach toward ecosystem-based management. Intergovernmental Oceanographic Commission and Man and the Biosphere Programme (Amenajarea teritoriului în domeniul marin: o abordare pas cu pas a gestionării bazate pe ecosistem. Comisia oceanografică interguvernamentală și Programul omul și biosfera). IOC Manual and Guides No. 53, ICAM Dossier No. 6. UNESCO, Paris (engleză).

EPAGMA 2008. Growing Media in EU (Mass-media în dezvoltare în UE). European Peat and Growing Media Association.

Foden, J. Rogers, S.I., Jones, A.P. 2009 Recovery rates of UK seabed habitats after cessation of aggregate extraction (Ratele de recuperare ale habitatelor de pe fundul mării din Regatul Unit după finalizarea extracției de agregate). Mar. Ecol. Prog. Ser. 390:15-26

Garthe, S. și Hüppop, O. 2004. Scaling possible adverse effects of marine wind farms on seabirds: developing and applying a vulnerability index (Măsurarea posibilelor efecte negative ale parcurilor eoliene marine asupra păsărilor marine: elaborarea și aplicarea unui indice de vulnerabilitate). Journal of Applied Ecology. 41: 724-734.

ICES 2003. Report of the Working Group on the Effects of Extraction of Marine Sediments on the Marine Ecosystem (Raportul grupului de lucru privind efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin). Ostend, Belgia 1–5 aprilie 2003. Anexa 10: Guidelines for the Management of Marine Sediment Extraction (Orientări pentru gestionarea extracției de sedimente marine). <http://www.ices.dk/reports/MHC/2003/WGEXT03.pdf>

ICMM 2004. Integrating Mining and Biodiversity Conservation: Case studies from around the world (Integrarea exploatării și conservării biodiversității: studii de caz din întreaga lume). Consiliul internațional privind exploatarea și metalele (ICMM) și Uniunea internațională pentru conservarea naturii și resurselor naturale (IUCN).

ICMM 2006. Good Practice Guidance for Mining and Biodiversity (Orientare de bune practici pentru exploatare și biodiversitate). Consiliul internațional privind exploatarea și metalele (ICMM) și Uniunea internațională pentru conservarea naturii și resurselor naturale (IUCN).

Jackson, I. și Asch, K. 2002. The status of digital geological mapping in Europe: The results of a census of the digital mapping coverage, approaches and standards of 29 European geological survey organisations in the year 2000 (Stadiul cartografiei geologice digitale în Europa: Rezultatele recensământului acoperirii, abordărilor și standardelor cartografiei digitale din 29 de organizații europene de studii geologice în anul 2000). Computers & Geosciences, 28:783-788.

John, S.A., Challinor, S.L., Simpson, M., Burt, T.N. și Spearman, J. 2000. Scoping the assessment of sediment plumes from dredging (Delimitarea domeniului de evaluat al efluenților de sedimente din dragare). CIRIA, Londra.

Kettunen, M., Terry, A., Tucker, G. și Jones, A. 2007. Guidance on the maintenance of landscape features of major importance for wild flora and fauna - Guidance on the implementation of Article 3 of the Birds Directive (79/409/EEC) and Article 10 of the Habitats Directive (92/43/EEC) [Orientare privind menținerea caracteristicilor naturale de importanță majoră pentru flora și fauna sălbatică – Orientare privind punerea în aplicare a articolului 3 din Directiva Păsări (79/409/CEE) și articolului 10 din Directiva habitate (92/43/CEE)]. Institutul de Politică Europeană în Domeniul Mediului (IEEP), Bruxelles, 114 pp. & anexele.

Kiesecker, J.M., Copeland, H., Pocewicz, A., Nibbelink, N., Mckenney, B., Dahlke, J., Holloran, M. și Stroud, D. 2009. A Framework for Implementing Biodiversity Offsets: Selecting Sites and Determining Scale (Un cadru de implementare a compensațiilor pentru biodiversitate: selectarea siturilor și stabilirea extinderii). *BioScience* 59 (1): 77–84.

Lockwood, J.L. și Pimm, S.L. 1999. When does restoration succeed? (Unde reușește restaurarea?) în *Ecological Assembly Rules: Perspectives, Advances and Retreats* (Norme de asamblare ecologică: perspective, progrese și limite). Editat de E. Weiher și P.A. Keddy, Cambridge University Press, paginile 363-392.

MALSF 2007. Marine aggregate extraction. Helping to determine good practice. Summary Report (Extracția agregatelor marine. Contribuția la stabilirea bunelor practici. Raport de sinteză). Fondul de durabilitate din taxa pe agregatele marine - MALSF.

Melki, F. 2007. Guide Méthodologique pour l'évaluation des incidences des projets de carrières sur les sites Natura 2000. Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement durables, Franța.

Miranda, M., Burris, P., Bingcang, J.F., Shearman, P., Briones, J.O., La Viña, A. și Menard, S. 2003. Mining and Critical Ecosystems: Mapping the Risks (Exploatarea și ecosistemele esențiale: evaluarea riscurilor). Institutul internațional de resurse.

MIRO 2004. Seabed Characterisation and the Effects of Marine Aggregate Dredging (Caracterizarea fundului mării și efectele dragării agregatelor marine). Elaborat de Andrews Survey. Project Ref. 0548/ANALYSIS (01).

Mota, J.F., Sola, A.J., Jiménez-Sánchez, M.L., Pérez-García, F.J. și Merlo, M.E. 2004. Gypsicolous flora, conservation and restoration of quarries in the southeast of the Iberian Peninsula (Flora gipsicolă, conservarea și restaurarea carierelor în sud-estul Peninsulei Iberice). *Biodiversity and Conservation* 13: 1797–1808.

Newell, R.C., Seiderer, L.J., Simpson, N.M. și Robinson, J.E. 2003. Impacts of Marine Aggregate Dredging on Benthic Macrofauna off the South Coast of the United Kingdom (Efectele dragării agregatelor marine asupra macrofaunei bentonice în largul coastei de sud a Regatului Unit). *Journal of Coastal Research*, pp. 115–125.

Newell, R.C. și Garner, D.J. (eds.) 2007. Marine aggregate extraction: Helping to determine good practice (Extracția agregatelor marine. Contribuția la stabilirea bunelor practici). Fondul de durabilitate din taxa pe agregatele marine (ALSF). Lucrările conferinței: septembrie 2006.

ODPM 2005. Government Circular: Biodiversity and Geological Conservation – Statutory Obligations and their Impact within the Planning System (Circulară a guvernului: Biodiversitate și conservare geologică – Obligații legale și impactul lor în sistemul de planificare) (ODPM 06/2005). Cabinetul vice-prim-ministrului, Londra.

PDE 2001. Guidelines on management of aggregate extraction on European marine sites (Orientări privind gestionarea extracției de agregate în siturile marine din Europa). Elaborată pentru UK Marine SACs project. Posford Duvivier Environment, Regatul Unit.

Prins, T.C., Twisk, F., van den Heuvel-Greve, M.J., Troost, T.A. și van Beek, J.K.L. 2008. Development of a framework for Appropriate Assessments of Dutch offshore wind farms (Elaborarea unui cadru pentru evaluările corespunzătoare ale parcurilor eoliene offshore). Raportul Deltares Z4513. Disponibil la:

http://www.noordzeeloket.nl/Images/Generieke%20passende%20beoordeling%20Deltares%20report%20Z4513_tcm14-3771.pdf

Rio Tinto/ Institutul EarthWatch 2006. A Review of Biodiversity Conservation Performance (O examinare a evoluției conservării biodiversității).

Santos, M.B. și Pierce, G.J. 2003. The diet of Harbour Porpoise (*Phocoena phocoena*) in the Northeast Atlantic [Regimul de hrană al marsuinului (*Phocoena phocoena*) în Atlanticul de Nord-Est]. *Oceanography and Marine Biology: an annual review*. 41: 355–390.

Sutton, G., O'Mahony, C., McMahon, T., Ó'Cinnéide, M. și Nixon, E. 2008. Policy Report - Issues and Recommendations for the Development and Regulation of Marine Aggregate Extraction in the Irish Sea (Raport de politică – Probleme și recomandări pentru dezvoltarea și reglementarea extracției de agregate marine în Marea Irlandei). Marine Environment & Health Series, nr. 32. Raportul proiectului IMAGIN.

Sutton, G. și Boyd, S. (Eds.) 2009. Effects of Extraction of Marine Sediments on the Marine Environment 1998-2004 (Efectele extracției sedimentelor marine asupra mediului marin 1998-2004). Raport de cercetare în colaborare ICES nr. 297. 180pp.

ten Kate, K., Bishop, J. și Bayon, R. 2004. Biodiversity offsets: Views, experience, and the business case (Compensarea biodiversității: perspective, experiență și activitatea comercială). IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK and Insight Investment, Londra, Regatul Unit.

UNICEM 2008a. Les carrières, une opportunité pour la biodiversité. Fiche #3 : La Biodiversité dans les carrières de roches massives. Disponibil la:

http://www.3dterritoires.org/UNICEM/dossier_presse/03-UNICEM_biodiversite_dans_carrireres_roches_massives.pdf

UNICEM 2008b. Les carrières, une opportunité pour la biodiversité. Fiche #2 : La Biodiversité dans les carrières de roches meubles. Disponibil la:

http://www.3dterritoires.org/UNICEM/dossier_presse/02-UNICEM_biodiversite_dans_carrieres_roches_meubles.pdf

Wagner, H. și Tiess, G. 2004. Minerals Planning Policies in Europe (Politici de planificare minerală în Europa). Comandat de Direcția Generală Întreprinderi a CE. Universitatea din Leoben, Dept. de exploatare și executare tuneluri, Austria.

Wagner, H., Tiess, G., Slavko, S. și Nielsen, K. 2006. Mineral Planning Policies in Europe (Politici de planificare minerală în Europa). RMZ – Materials and Geoenvironment 52 (3): 607-620.

White G. și Gilbert J (eds.) 2003. Habitat Creation Handbook for the Minerals Industry (Manual de creare a habitatelor pentru industria mineralelor). RSPB.

Williamson, J., Rowe, E., Rendell, T., Healey, J., Jones, D. și Nason, M. 2003. Restoring habitats of high conservation value after quarrying: best practice manual (Restaurarea habitatelor de mare valoare de conservare după exploatare: manual de bune practici). Institutul de științe ale mediului, Universitatea din Țara Galilor, Bangor.

WWF-UK and Wildlife Trusts 2004. Marine Update 55. Publicație a Marine Act Campaign.

ANEXA 1

Alte legi și politici relevante în domeniul mediului

- **Directiva privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive (2006/21/CE)** care se aplică începând cu 1 mai 2008, prevede măsuri, proceduri și orientări pentru a preveni sau reduce cât mai mult orice efecte negative asupra mediului, în special asupra apei, aerului, solului, faunei, florei și peisajului și orice riscuri care rezultă asupra sănătății publice, care survin ca urmare a gestionării deșeurilor din industriile extractive. S-a dezvoltat cea mai bună tehnologie asociată disponibilă (BAT) pentru a asista la punerea în aplicare a acesteia⁷⁵.

Directiva solicită, printre altele, ca toți operatorii să elaboreze un plan de gestionare a deșeurilor care să asigure o planificare corespunzătoare a opțiunilor de gestionare a deșeurilor, în vederea reducerii la minimum a generării de deșeuri extractive și efectelor negative ale acestora, încurajând recuperarea deșeurilor și asigurând eliminarea acestora pe termen lung.

- **Directiva privind răspunderea de mediu 2004/35/CE**⁷⁶ stabilește un cadru de răspundere de mediu bazată pe principiul „poluatorul plătește”, în vederea prevenirii și remedierii daunelor asupra mediului provenite din „evenimente, acțiuni sau omisiuni”. În conformitate cu această directivă, daunele asupra mediului cuprind daune directe sau indirecte asupra speciilor și habitatelor naturale protejate la nivel comunitar de Directiva Păsări și Directiva Habitate, exclusiv acțiuni autorizate în temeiul articolului 6 alineatele (3) și (4) din aceasta din urmă.

Schema privind răspunderea se aplică anumitor activități pentru care este posibilă stabilirea unei legături cauzale între daună și activitatea în cauză. Autoritățile publice au răspunderea de a asigura că operatorii responsabili adoptă sau finanțează ei înșiși măsurile necesare de prevenire sau remediere.

- **Directiva cadru privind apa (2000/60/CE)**⁷⁷ instituie un cadru de protecție a apelor de suprafață, a apelor de tranziție, a apelor costiere și a apelor subterane care previne deteriorarea în continuare, protejează și consolidează starea ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesarul de apă, ecosistemele terestre și zonele umede care depind direct de ecosistemele acvatice. Unele derogări se pot aplica activităților NEE (în temeiul articolului 11). Directiva cadru privind apa este completată de **Directiva privind apele subterane (2006/118/CE)**
- **Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin (2008/56/CE)**⁷⁸, adoptată în iunie 2008, își propune să obțină o stare ecologică bună a apelor marine din UE până în 2020 și să protejeze baza de resurse de care depind activitățile economice și sociale din domeniul marin. Directiva privind strategia pentru mediul marin instituie regiuni marine europene pe baza criteriilor geografice și ecologice. Fiecare stat membru – în cooperare cu alte state membre și depunând toate eforturile pentru a-și coordona acțiunile cu țările

⁷⁵ <http://ec.europa.eu/environment/waste/mining/index.htm>

⁷⁶ <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l28120.htm>

⁷⁷ http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

⁷⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/marine/index_en.htm

care nu fac parte din UE din cadrul unei regiuni marine – trebuie să elaboreze strategii pentru apele sale marine.

- **Strategia UE pentru utilizarea sustenabilă a resurselor naturale** a fost lansată în decembrie 2005⁷⁹. Obiectivul strategiei este să reducă efectele ecologice generate de utilizarea resurselor naturale în contextul unei economii în creștere. Urmărește să introducă un cadru analitic care să permită luarea în considerare a impactului asupra mediului a utilizării resurselor în adoptarea de politici publice.

Strategia cuprinde acțiuni pentru 1) a îmbunătăți înțelegerea și cunoștințele privind utilizarea resurselor la nivel european, privind impactul său negativ asupra mediului și semnificația sa în UE și la nivel mondial; 2) a elabora instrumente de monitorizare și raportare privind progresele în UE, statele membre și sectoarele economice; 3) a stimula aplicarea de abordări și procese strategice atât în sectoarele economice, cât și în statele membre și pentru a le încuraja să elaboreze planuri și programe conexe și 4) a spori sensibilizarea în rândul părților interesate și cetățenilor privind efectul negativ semnificativ asupra mediului al utilizării resurselor.

Principiul precauției

Abordarea adoptată de Comisia Europeană în aplicarea principiului precauției este elaborată într-o comunicare din 2000⁸⁰. Domeniul de aplicare a principiului precauției cuprinde circumstanțele specifice în care probele științifice sunt insuficiente, neconcludente sau nesigure și în care există indicații prin intermediul evaluării științifice obiective preliminare că există motive rezonabile de îngrijorare în sensul că efectele potențial periculoase asupra sănătății mediului, a oamenilor, animalelor sau plantelor pot să nu coincidă cu nivelul ales de protecție.

Utilizarea principiului precauției presupune:

- Identificarea efectelor negative potențiale care provin dintr-un fenomen, produs sau procedură;
- O evaluare științifică a riscurilor care, din cauza datelor insuficiente, a naturii lor neconcludente sau imprecise, conduce la imposibilitatea stabilirii cu suficientă certitudine a riscului în cauză⁸¹.

Principiul trebuie avut în vedere în cadrul unei abordări structurate care cuprinde trei elemente: evaluarea riscului, gestionarea riscului și comunicarea riscului.

În cazul în care acțiunile sunt considerate necesare, măsurile bazate pe principiul precauției ar trebui să fie, printre altele:

- *proporționale* cu nivelul ales de protecție;
- aplicate în mod *nediscriminatoriu*;
- *consecvente* cu măsurile similare deja adoptate;
- *bazate pe o analiză a avantajelor și costurilor potențiale* ale acțiunii sau lipsei de acțiune;
- *supuse examinării*, în lumina noilor date științifice;
- *apte a atribui răspundere pentru generarea probelor științifice* necesare pentru o evaluare mai cuprinzătoare a riscurilor.

⁷⁹ COM(2005) 670 final. <http://ec.europa.eu/environment/natres/index.htm>

⁸⁰ Comunicare a Comisiei privind principiul precauției, COM(2000)1.

⁸¹ COM (2000) 1 final, p. 14.

Măsurile avute în vedere trebuie să faciliteze obținerea nivelului corespunzător de protecție. Măsurile bazate pe principiul precauției nu trebuie să fie disproporționate cu nivelul dorit de protecție și nu trebuie să urmărească un risc zero, care există rareori. Cu toate acestea, în anumite cazuri, o evaluare incompletă a riscului poate limita considerabil numărul de opțiuni disponibile pentru cei care gestionează riscul. În unele cazuri, o interdicție totală poate să nu fie un răspuns proporțional la un risc potențial. În alte cazuri, aceasta poate constitui unicul răspuns posibil la un risc potențial [COM(2000)1].

Aplicarea principiului precauției are, de asemenea relevanță pentru punerea în aplicare a Directivei Habitate. Acest lucru a fost confirmat în hotărârea Curții Europene de Justiție în cauza C-127/02 ⁸².

---

⁸² Text din hotărâre: „(57) Când rămân îndoieli privind lipsa efectelor negative asupra integrității sitului legat de planul sau proiectul avut în vedere, autoritatea competentă va trebui să refuze autorizația. (58) În această privință, este clar că criteriul autorizării prevăzut în cea de-a doua teză din articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate integrează principiul precauției [...] și facilitează efectiv prevenirea efectelor negative asupra integrității siturilor protejate ca urmare a planurilor sau proiectelor avute în vedere. Un criteriu de autorizare mai puțin stringent decât cel în cauză nu ar putea să asigure la fel de eficient atingerea obiectivului de protejare a sitului pe care prevederea respectivă îl urmărește. (59) Prin urmare, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate, autoritățile naționale competente, ținând cont de concluziile evaluării corespunzătoare privind implicațiile pescuitului mecanic de scoici cu cochilii tari pentru situl în cauză, în lumina obiectivelor de conservare ale sitului, urmează să autorizeze această activitate numai dacă s-au asigurat că nu va afecta negativ integritatea sitului respectiv. Acesta este cazul în care nu rămâne nicio îndoială științifică rezonabilă privind lipsa acestor efecte...”

ANEXA 2

Studii de caz selectate/exemple de bună practică

Studiile de caz incluse în prezenta anexă au fost selectate datorită relevanței pentru rețeaua Natura 2000 și speciile protejate în temeiul Directivelor Păsări și Habitate sau deoarece reprezintă exemple de bună practică în activitățile IENE care țin cont de conservarea biodiversității.

Exemplele sintetice prezentate mai jos vizează următoarele aspecte: contribuția pozitivă la biodiversitate (1), planificarea minerală (2), măsuri de atenuare (3), reabilitare (4), activități extractive în zone marine (5), monitorizare și indicatori (6) și cooperare cu autoritățile competente și părțile interesate (7).

Exemplele urmăresc să ilustreze unele dintre aspectele discutate în prezenta orientare. Conținutul prezentei anexe nu reflectă în mod necesar opiniile Comisiei Europene.

1. Exemple de efecte pozitive și contribuția IENE la biodiversitate

Planuri de acțiune pentru biodiversitate industrială (IBAP)

Tip de exploatare: Mai multe cariere

Țări: Regatul Unit, Germania

Descriere:

Unele IENE realizează planuri de acțiune pentru biodiversitate industrială (IBAP) în cadrul siturilor de extracție pentru a asigura că biodiversitatea este integrată în activitățile fiecărui sit. Planurile identifică principalele habitate și specii naturale prezente în cadrul siturilor de extracție și adiacente acestora și elaborează o serie de recomandări eficiente din punct de vedere al costului prin care habitatele și speciile respective pot fi conservate și, după caz, consolidate. Precum în cazul planurilor de acțiune naționale și regionale pentru biodiversitate, planurile de acțiune pentru biodiversitate industrială se bazează pe examinarea florei și faunei din situl respectiv și stabilesc un program clar de implementare, monitorizare și raportare a activităților legate de conservarea biodiversității. IBAP recomandă proiecte de conservare care completează programele naționale și regionale ori de câte ori este posibil.

Unele întreprinderi intenționează să desfășoare planuri specifice de acțiune pentru biodiversitate (BAP) în toate carierele active. De exemplu, Tarmac din Regatul Unit a elaborat planuri individuale pentru 120 din siturile sale ca parte a angajamentului de a asigura că biodiversitatea este integrată în activitățile fiecărei cariere.

Un alt exemplu este Heidelberg Cement (Germania), care a emis orientări pentru promovarea biodiversității în toate siturile lor de extracție minerală din Europa și a început elaborarea unor planuri de gestionare a biodiversității (BMP) pentru toate siturile de extracție legate de zonele NATURA 2000, ceea ce ar presupune elaborarea a peste 150 de BMP.

Referințe: <http://www.angloamerican.co.uk/aa/development/performance/cs/cs2008/tarmac/>
http://www.heidelbergcement.com/NR/rdonlyres/C670433C-321E-4DB9-B72F-D0C0E9FF26FF/0/UK_biodiversity_and_geodiversity_action_plans.pdf
http://www.initiative-nachhaltigkeit.de/downloads/Poster_Pilot_Schelkingen_en.pdf

Buha mare în carierele din Germania**Tip de exploatare:** cariere din piatră**Țară:** Germania**Habitat/specii țintă:** *Bubo bubo***SIC/APS:** NU**Descriere:**

Buha mare (*Bubo bubo*) este cea mai mare bufniță din Europa și este inclusă în anexa I la Directiva Păsări. Buha mare își face cuibul în păduri montane stâncoase și pe versanți și stânci inaccesibile, însă în Germania majoritatea acestor păsări se întâlnesc în prezent în cariere din piatră, care le oferă bune posibilități de a-și face cuibul. Acest fapt a determinat o întreprindere germană de extracție și o organizație de conservare a naturii să elaboreze o orientare privind buna practică pentru conservarea speciei buha mare în cariere, care cuprinde următoarele recomandări:

- În carierele în care stânca este exploatată cu ajutorul concasoarelor hidraulice și nu prin explozie, astfel de structuri sunt mai puțin întâlnite. Operatorii carierelor pot contribui în acest caz prin crearea de zone artificiale de creștere.
- Este chiar posibilă ajutorarea speciei buha mare pe parcursul exploatării în stâncă. Operatorii carierelor pot înlătura materialul astfel încât să creeze nișe de până la 2 metri adâncime în loc să lase fețe plane. Cu cât sunt disponibile mai multe spații de creștere, cu atât este mai ușor pentru o buhă mare să accepte pierderea unui spațiu de creștere cauzată de avansarea exploatației.
- Buha mare se întoarce periodic la cuib. În zonele care au fost recunoscute ca zone de creștere, dacă este posibil, ar trebui evitate activitățile de exploatare. Carierele sau grămezile de deșeuri de steril, acolo unde activitatea s-a finalizat, pot fi marcate ca zone de evitat pentru a proteja cuiburile. Oamenii ar trebui să evite zonele respective pentru a nu perturba păsările.

Caracteristicile biologice ale speciei buha mare care trebuie luate în considerare la adoptarea măsurilor/practicilor de conservare:

- Perioada de reproducere pentru buha mare este între jumătatea lui ianuarie și sfârșitul lui martie.
- Perioada de eclozare de patru săptămâni începe în aprilie.
- Părinții își îngrijesc puii între mai și iulie.
- Puii își părăsesc părinții între august și septembrie.
- Aceste perioade pot varia în funcție de regiune și vreme.
- După ce au ales un cuib, numeroase păsări se întorc periodic la acesta.

Referințe: Bundesverband Baustoffe – Steine und Erden e.V., Berlin, NABU, Naturschutzbund Deutschland, Bonn. 2007. *Betreiber von Steinbrüchen sichern den Lebensraum von Uhus*
http://www.gips.de/organisat/bvgips/publik/uhu-flyer/Gips_FlyerUhu_BBS_LDIN6S.pdf

Cariere: o oportunitate pentru biodiversitate**Tip de exploatare:** cariere din stâncă**Țară:** Franța**Habitat/specii țintă:** *Corvus corax*, *Bubo bubo*, *Bufo calamita*, *Charadrius dubius*, *Tachybaptus ruficollis*, *Hottonia palustris* etc.**SIC/APS:** N.A.**Descriere:**

În octombrie 2008, UNICEM (Union Nationale des Industries de Carrières et Matériaux de construction) a publicat rezultatele unui studiu extensiv privind biodiversitatea în carierele din rocă dură din Franța. Conform datelor colectate de oamenii de știință, carierele reprezintă o adevărată oportunitate pentru biodiversitate. Aceste situri adăpostesc aproximativ 50% din păsările, reptilele, amfibienii și lăcustele de pe teritoriul francez. Studiul a fost efectuat la solicitarea UNICEM, sub conducerea unui comitet științific prezidat de Muzeul Național de Istorie Naturală (*Museum National d'Histoire Naturelle – MNHN*). S-au efectuat studii ecologice în 35 de cariere masive din piatră; jumătate dintre acestea fiind în prezent situri active de extracție. O sinteză a principalelor rezultate este prezentată mai jos:

- ◆ Faună: 362 de specii identificate în carierele examinate, dintre care 164 sunt enumerate ca fiind *de valoare semnificativă pentru patrimoniul natural** în Franța. Printre acestea se numără:
  - 121 de specii de păsări (și anume 45% din speciile de păsări prezente în Franța). De exemplu corbul comun (*Corvus corax*) și buha mare (*Bubo bubo*).
  - 19 specii de reptile (și anume 51% din speciile de reptile prezente în Franța)
  - 16 specii de amfibieni (și anume 50% din aceste specii prezente în Franța). De exemplu broaștele Bufo calamita (*Bufo calamita*).
  - 81 de specii de cosași și lăcuste (41% din speciile de cosași și lăcuste prezente în Franța continentală)
- ◆ Flora: 1096 de specii au fost identificate în carierele examinate, din care 96 sunt enumerate ca fiind *de valoare semnificativă pentru patrimoniul natural** în Franța.

Anterior acestui studiu, în 1995 a fost lansat un studiu ecologic, sub coordonarea științifică a MNHN și a Centrului național de cercetare științifică (*Centre National de la Recherche Scientifique – CNRS*), pentru a realiza un inventar al zonelor umede care provin din exploatarea carierelor. Sondajul s-a desfășurat în 17 cariere aluvionare în bazinele celor 6 râuri din Franța. În continuare este prezentată o sinteză a principalelor rezultate privind speciile animale și vegetale întâlnite:

- 132 de specii de păsări de reproducție (echivalentul a 48% din speciile de păsări de reproducție din Franța), din care 28 de specii de păsări de reproducție sunt considerate rare sau foarte rare. De exemplu, prundărașul gulerat mic (*Charadrius dubius*) și corcodelul mic (*Tachybaptus ruficollis*).
- 17 specii de reptile (45% din speciile de reptile întâlnite în Franța), din care 5 specii sunt pe cale de dispariție.
- 16 specii de amfibieni (52% din speciile de amfibieni prezente în Franța), din care 5 specii sunt pe cale de dispariție.
- 52 de specii de libelule (45% din speciile de libelule prezente în Franța).
- 26 specii protejate de plante, de exemplu violeta de apă (*Hottonia palustris*).

* În Franța, această categorie de protecție justifică desemnarea zonelor care prezintă mari capacități biologice și un stadiu corespunzător de conservare drept zone naturale de interes ecologic animal și vegetal (*Zones Naturelles d'Intérêt Ecologique Faunistique et Floristique - ZNIEFF*).

Referințe: UNICEM 2008. Les carrières, une opportunité pour la biodiversité. Dossier de presse. http://www.3dterritoires.org/UNICEM/dossier_presse/UNICEM_communique.pdf
 UNICEM 2008. Les carrières, une opportunité pour la biodiversité. Fiche #3 : La Biodiversité dans les carrières de roches massives. Disponibil la:
http://www.3dterritoires.org/UNICEM/dossier_presse/03-UNICEM_biodiversite_dans_carrieres_roches_massives.pdf
 UNICEM 2008. Les carrières, une opportunité pour la biodiversité. Fiche #2 : La Biodiversité dans les carrières de roches meubles. Disponibil la:
http://www.3dterritoires.org/UNICEM/dossier_presse/02-UNICEM_biodiversite_dans_carrieres_roches_meubles.pdf

APS desemnată într-o carieră

Tip de exploatare: Extracție de pietriș în râul Vah

Țara: Slovacia

Habitat/specii țintă: *Sterna hirundo*, *Ixobrychus minutus* și *Porzana porzana*

SIC/APS: APS Dubnické štrkovisko (SKCHVU006)

Descriere:

APS Dubnické štrkovisko (SKCHVU006) este situată într-o zonă în care s-a efectuat excavarea industrială a pietrișului în râul Vah. Datorită excavării incomplete (fiind lăsate mici insule), s-a creat un sit natural. Odată cu finalizarea activității extractive, s-a înregistrat o succesiune naturală rapidă care a condus la crearea unei zone de înaltă calitate pentru păsările sălbatice. În Slovacia, acest sit (ca. 60 ha) este unul dintre primele trei habitate de creștere ale *Sterna hirundo*, o specie inclusă în Directiva Păsări, și care depinde de gestionarea periodică a succesiunii naturale, efectuată, în acest caz, atât de stat, cât și de organizații non-guvernamentale. În cadrul sitului se găsesc alte șase specii de păsări care și-au făcut cuib, inclusiv *Ixobrychus minutus* și *Porzana porzana*. Vechea carieră este utilizată, de asemenea, pentru speciile migratoare și pentru iernare. Situl își păstrează caracterul ecologic în pofida faptului că face parte dintr-o zonă autorizată de exploatare și este situat într-o zonă puternic modificată antropic, în apropierea unui oraș și a unei autostrăzi.

Referințe: Ministerul mediului, Slovacia. 2008

A se vedea de asemenea:**Ziua europeană a mineralelor 2009 – studii de caz privind biodiversitatea**

În 2009, Ziua europeană a mineralelor a fost organizată de sectorul european al mineralelor și organizațiile conexe, acordând o atenție deosebită biodiversității. Situl web creat de IMA Europe oferă numeroase studii de caz și exemple relevante de conservare a biodiversității în siturile de extracție minerală.

Referințe: <http://www.mineralsday.eu/biodiversity/>

Studii de caz UEPG privind biodiversitatea

Baza de date cu studii de caz privind biodiversitatea este un sit web creat de UEPG care oferă exemple de reabilitare și gestionare a habitatelor, gestionare a speciilor (floră, păsări, amfibieni, insecte, crustacee și lilieci), evaluare ecologică, cooperarea părților interesate și contribuția pentru comunitate.

Referințe: http://www.uepg.eu/uploads/fmanager/matrix_website_biodiversity_case_studies.pdf

Studii de caz EuroGypsum privind biodiversitatea

Industria europeană a gipsului prezintă în acest document activitățile desfășurate pentru conservarea biodiversității în unele situri de extracție din mai multe țări: Austria, Germania, Italia, România, Spania, Regatul Unit și Franța.

Referințe: <http://www.eurogypsum.org/Bioweb.pdf.pdf>

Studii de caz Euromines privind biodiversitatea

Asociația europeană a industriilor extractive și a industriei minereurilor metalice și mineralelor industriale este membru asociat al Consiliului Internațional pentru Minerit și Metale. Ambele organizații au elaborat orientări, cu exemple relevante, privind gestionarea biodiversității.

Referințe: http://www.euromines.org/who_is_euro_environ.html
<http://www.icmm.com/our-work/work-programs/environment>

2. Planificarea minerală**Orientări privind planificarea minerală în Anglia**

Tip de exploatare: agregate, argilă pentru cărămizi, piatră naturală pentru construcții și acoperișuri, petrol și gaz.

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Declarațiile privind politica mineralelor prevăd politicile naționale de planificare pentru minerale ale guvernului în Anglia. MPS 1 vizează planificarea și mineralele și trebuie luate în considerare de organismele de planificare în elaborarea strategiilor regionale de amenajare a teritoriului și a documentelor proiectelor locale. Sunt prevăzute obiective specifice pentru diferite tipuri de materiale în patru anexe (agregate, argilă pentru cărămizi, piatră naturală pentru construcții și acoperișuri, petrol și gaz).

În cazul în care proiectele minerale sunt propuse în cadrul unui sit Natura 2000, sunt adiacente acestuia sau pot afecta semnificativ un sit Natura 2000, trebuie luate în considerare declarații specifice de planificare a politicii (PPS9: conservarea geologică și a biodiversității) și orientări⁸³. Acestea prevăd reguli și condiții clare pentru desfășurarea de activități care pot avea efecte negative asupra sitului. Sunt identificate rolurile și responsabilitățile autorității de planificare, ale inițiatorului proiectului și ale English Nature (în prezent Natural England), care trebuie consultate în ceea ce privește evaluarea efectelor.

Conținutul unei evaluări corespunzătoare, opțiunile de consultare publică, evaluarea soluțiilor alternative, luarea în considerare a motivelor cruciale de interes public major și condițiile pentru implementarea măsurilor compensatorii sunt cuprinse în orientările respective. Sunt descrise, de asemenea, procedurile pentru autorizațiile acordate înainte de crearea rețelei Natura 2000, caz în care este necesară o examinare din partea autorităților competente.

Politica națională de planificare subliniază modul în care autoritățile individuale de planificare minerală (MPA) ar trebui să efectueze planificarea minerală. Fiecare MPA elaborează un cadru de dezvoltare minerală, uneori combinat cu un cadru privind dezvoltarea deșeurilor. Aceste cadre cuprind o serie de documente și majoritatea MPA se află în cursul elaborării unora sau tuturor documentelor. „Declarația de planificare a politicii 9: conservarea geologică și a biodiversității” prevede că în cadrele de dezvoltare locală trebuie:

- (i) să se indice locația siturilor desemnate de importanță pentru biodiversitate și geodiversitate, făcând distincții clare între ierarhia siturilor desemnate la nivel internațional, național, regional și local;
- (ii) să se identifice orice zone sau situri pentru restaurarea sau crearea de noi habitate prioritare care contribuie la țintele regionale și sprijină restaurarea prin politici corespunzătoare.

⁸³ Government Circular: Biodiversity and geological conservation – statutory obligations and their impact within the planning system (Circulară a guvernului: Biodiversitate și conservare geologică – Obligații legale și impactul lor în sistemul de planificare).

Declarația de politică națională stabilește clar că respectivele cadre de dezvoltare locală, inclusiv cadrele de dezvoltare minerală, joacă un rol important atât în evitarea conflictului între proiecte precum extracția minerală, cât și în sprijinirea unui „câștig net” în ceea ce privește biodiversitatea. Prin discutarea cât mai timpuriu cu părțile interesate a utilizării finale a noilor situri de extracție minerală propuse, se pot identifica oportunitățile pentru crearea de habitate prin restaurarea sitului mineral.

Referințe: Declarația privind politica mineralelor 1: Planificare și minerale. Disponibilă la:
<http://www.communities.gov.uk/publications/planningandbuilding/mineralspolicystatement5>

„Schéma Départemental des Carrières”

Tip de exploatare: cariere

Țară: Franța

Descriere:

Conform legii (Loi 93-3, 4 ianuarie 1993) trebuie elaborat un plan al carierei pentru fiecare departament (NUTS 3). Scopul așa-numitei Scheme departamentale a carierelor (*Schéma Départemental des Carrières*) este de a organiza accesul la resursele minerale ținând cont de toate constrângerile, în special cele legate de protecția mediului. Planul prevede o cartografiere prin care depozitele sunt clasificate în funcție de principalele constrângeri și posibilități de exploatare. Se definesc trei clase principale:

- Depozite care nu pot fi exploatate din cauza unor constrângeri severe: rezerve naturale, zone de protecție pentru colectarea apei etc.
- Depozite care pot fi exploatate, însă sunt supuse unor constrângeri mai puțin severe: zone naturale sensibile, Natura 2000 etc. Carierele pot fi permise cu condiția adoptării unor măsuri adecvate în ceea ce privește constrângerile existente.
- Depozite care nu au constrângeri speciale și pot fi exploatate în conformitate cu reglementările existente.

Schema este elaborată de o comisie departamentală creată cu participarea administrației competente, a părților interesate locale, a asociațiilor ecologice și agrare, a reprezentanților producătorilor și consumatorilor de materiale extractive. Planul conține în general:

- Inventarul și cartografierea depozitelor minerale din departament (agregate, minerale industriale, roci etc.).
- Evaluarea cererilor, ofertei și transportului de materiale (date, orientări și obiective).
- Analiza ecologică (efecte și soluții).
- Integrarea peisajului și reabilitarea siturilor. Orientări de reabilitare pentru unități de peisaj.
- Examinarea constrângerilor.
- Împărțirea pe zone.

Referințe:

Loi n° 93-3 du 04/01/93 relative aux carrières

http://www.ineris.fr/aida/?q=consult_doc/consultation/2.250.190.28.8.141

Décret n° 94-603 du 11/07/94 relatif au schéma départemental des carrières

http://www.ineris.fr/aida/?q=consult_doc/consultation/2.250.190.28.8.753

Politica privind materiile prime din Republica Slovacia**Țară:** Slovacia**Descriere principală:**

Politica privind materiile prime din Republica Slovacia (Hotărârea guvernamentală nr. 722 din 14 iulie, 2004)⁸⁴ identifică următoarele obiective:

- obiectiv pe termen lung: utilizarea durabilă a materiilor prime în cadrul pieței europene;
- obiective pe termen mediu: reducerea la minimum a excavării materiilor prime în zone protejate. Analiza conflictelor prin re-evaluarea resurselor de materii prime în zone protejate. Delimitarea limitelor excavării la suprafață: aplicarea acestora în planificarea teritoriului pentru a coincide cu necesitățile regionale și o utilizare pe termen lung a resurselor.

Printre măsuri se numără evaluarea potențialului materiilor prime din zonele protejate (parcuri naționale, peisaje protejate, zone protejate speciale, situri de patrimoniu cultural) ca bază pentru promovarea utilizării optime a resurselor și limitării efectelor negative asupra mediului în cadrul procesului decizional.

O analiză a suprapunerii tuturor zonelor protejate (inclusiv siturile Natura 2000) și a depozitelor de materii prime a fost efectuată între 2004 și 2007. Au fost analizate 227 de depozite, situate în 9 parcuri naționale și 13 peisaje protejate, inclusiv zone tampon sau zone de influență și limitele tuturor zonelor protejate care se suprapun cu limitele depozitelor. În 2008, toate datele au fost examinate de organisme din domeniul minier, geologic și al protecției naturii, pentru a înțelege mai bine care sunt suprapunerile reale, cât de mult „limitează” siturile Natura 2000 activitățile extractive și care sunt soluțiile posibile în cadrul siturilor cu interese atât miniere, cât și privind protecția naturii.

Referințe: Ministerul mediului, Slovacia. 2008. Disponibil (în slovacă) la:

<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/B08067F0A780A79BC1256E9F00340B6D?OpenDocument>

Cartografierea planificării minerale**Tip de exploatare:** extracția de nisip și pietriș**Țară:** Austria**Descriere:**

Planul privind resursele minerale din Austria subliniază necesitatea de a identifica depozite importante în țară și de a le proteja împotriva altor utilizări necorespunzătoare ale terenului. În acest scop, planul prevede într-o primă etapă mai multe hărți, în care sunt analizați unii factori ecologici:

- Calitate. Se prevăd 5 clase în funcție de litologie; prima clasă (1) corespunde cu depozitele de nisip și pietriș de cea mai bună calitate, iar ultima (5), cu cele de cea mai slabă calitate.
- Cantitate. Sunt avute în vedere date privind dimensiunea depozitelor minerale (suprafață, grosime) și sunt descrise 5 clase în ceea ce privește productivitatea.
- Potențial geologic. Se obține din combinația celor doi factori anteriori cu 5 clase stabilite în funcție de acest potențial.
- Importanță regională. În funcție de numărul actualelor situri miniere, se stabilesc 5 clase de importanță.
- Caracter adecvat. Drept rezultat final al acestui prim proces, se calculează o hartă a compatibilității pentru nisip și pietriș din combinația între potențialul geologic și importanța regională. Din nou, se descriu 5 clase diferite.

⁸⁴ Disponibilă (în limba slovacă) pe pagina web oficială a guvernului:

<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/B08067F0A780A79BC1256E9F00340B6D?OpenDocument>

Cea de-a doua etapă a planului analizează potențialele conflicte și ia în considerare diferite aspecte precum cererea estimată pe regiuni, păduri și zone protejate (situri Natura 2000, protecția apelor subterane etc.) și sedimentări și rute de transport (pentru ambele tampoane de 100 și 300m). Rezultatul final este o hartă care conține informații privind caracterul adecvat real al teritoriului și privind zonele care trebuie protejate la planificarea utilizării terenurilor.

Referințe: Weber L. (prezentare) 2008. *Ministerul economiei și muncii, Viena. SEIE Bruxelles, 25 iunie 2008.*

3. Atenuare

Conceperea proiectului pentru protejarea siturilor Natura 2000

Tip de exploatare: extracție de nisip din silice pură

Țara: Germania

Habitat/specii țintă: NU

SIC/APS: În apropierea zonelor Natura 2000 (DE 4549-301 "Rohatschgebiet zwischen Guteborn und Hohenbocka" și DE 4549-303 "Peickwitzer Teiche").

Descriere:

S-a planificat extinderea unui sit minier pentru nisip din silice pură (iaz minier) în Brandenburg, care ar necesita reducerea nivelului apei subterane pentru a obține acces la o parte a depozitului mineral de deasupra pânzelor freatice a iazului minier și pentru a extrage partea rămasă a mineralelor de sub suprafața apei cu ajutorul unei drage. Prin urmare, nivelul apei subterane ar fi scăzut, de asemenea, în zonele din apropiere, ceea ce ar fi avut un efect negativ asupra a două zone umede din apropiere desemnate ca situri Natura 2000.

Pentru a evita un astfel de impact, draga a fost modificată astfel încât să permită întreprinderii să desfășoare proiectul minier fără o extracție minerală deasupra pânzelor freatice și, prin urmare, fără a reduce nivelul apei subterane. Astfel, a fost evitat impactul negativ asupra nivelului apei subterane în zonele învecinate și asupra biotopurilor din zonele umede.

În plus, întreprinderea a rambleiat canalele de drenare care au fost construite anterior în unul dintre biotopurile din zonele umede pentru a usca terenul din motive agricole. Rambleul a oprit drenarea, constituind, prin urmare, o măsură favorabilă biotopului din zona umedă și dezvoltării ulterioare a acestuia.

Referințe: Studiu de caz furnizat de Quarzwerke GmbH.

Gerling, H. & Puetter, T. 2004. *Praktische Erfahrungen mit der FFH-Verträglichkeitsprüfung. Kies+Sand, 1/2004.*

Măsuri de atenuare pentru veverițele zburătoare**Tip de exploatare:** mină de aur**Țară:** Finlanda**Habitat/specii țintă:** veverița zburătoare (*Pteromys volans*)**SIC/APS:** NU**Descriere:**

O mină de aur din sud-vestul Finlandei a fost proiectată și permisă pe o zonă de 45 de hectare, care cuprinde atât exploatare la zi, cât și subterană. În afară de evaluarea impactului asupra mediului, s-a efectuat un studiu detaliat al valorilor naturale ale zonei. Au fost examinate păsările și plantele și s-au realizat studii separate privind veverița zburătoare, care este cel mai important mamifer din zonă și reprezintă o specie protejată în temeiul Directivei Habitate. Conform studiului, existau trei teritorii ale acestei specii în zona de exploatare în care trăiesc probabil 1- 3 masculi și trei femele de reproducție. În zonă nu erau numeroși copaci disponibili în care veverițele să își facă cuibul. Fiecare dintre cele trei teritorii a fost studiat în detaliu, ținând cont și de posibilele legături dintre acestea și alte zone ale veverițelor zburătoare din afara sitului de exploatare. Cel mai apropiat sit Natura era situat la 5 km nord-est de exploatare.

Inițiatorul și-a completat proiectul privind protejarea veveriței zburătoare după ce s-a consultat cu autoritățile regionale în domeniul mediului. În conformitate cu concluziile studiului, conservarea veveriței zburătoare era posibilă dacă nu se efectuau tăieri rase extensive, iar legăturile cu pădurea din nord-vest erau păstrate. Etapa de lucru a exploatareii la zi urma să dureze aproximativ 3–4 luni. Zona de exploatare la suprafață era delimitată pentru a nu se extinde către rutele de tranziție dintre teritoriile veveriței zburătoare. Această specie se deplasează noaptea, când nu se desfășoară multe activități în zona de exploatare la zi.

Autorizația condiționată de protecția veveriței zburătoare a inclus următoarele reguli:

- Marginea exploatareii la suprafață se poate extinde la maximum 40 m distanță de cel mai apropiat copac în care își are cuibul o veveriță. Între copac și exploatare pădurea nu trebuie să conțină bușteni, cu excepția zonei de 5 metri între marginea exploatareii și pădure, unde se poate permite tăierea arborilor din motive de siguranță a exploatareii. Astfel, ar fi menținută o zonă de pădure de 40 m lățime între copacul în care veverița își are cuibul în teritoriul 1 și marginea exploatareii la suprafață.
- Copacii pentru reproducere și hrană de pe teritoriile veveriței zburătoare din zonă nu trebuie distruși și trebuie păstrați suficienți copaci pentru adăpost în jurul copacilor din teritoriu în care își au cuibul. Nu se vor tăia copacii de pe traiectoria veveriței zburătoare din cadrul zonei de exploatare.
- Accesul la mina subterană trebuie situat în afara teritoriilor pentru ca, la construirea tunelului, vechii copaci (plopi tremurători sau molizi), care sunt copaci de reproducere și de odihnă pentru specie, să nu fie tăiați.

Referințe: Studiu de caz furnizat de Euromines (Polar Mining Oy, Vammala, Finlanda)

O carieră de porfir* într-o zonă protejată: Les Grands Caous din Saint-Raphaël**Tip de exploatare:** Carieră de porfir**Țară:** Franța**Habitat/specii țintă:** pădure mediteraneană (măslini, stejari de plută, pini, etc.)**SIC/APS:** NU (în apropierea sitului natural *Estérel Oriental*)**Descriere:**

Cariera *Grands Caous* este situată pe dealurile sitului natural *Estérel Oriental*, care conține un depozit de înaltă calitate de porfir albastru, unic în regiune, cu caracteristici geotehnice excepționale. Cariera este situată la granița vestică a sitului. Mediul natural este bogat și fragil, cu stejari de plută, iarbă neagră și pini. Actuala excavare nu este foarte vizibilă deoarece este săpată în teren.

Pentru a reduce la minimum efectele, operatorul a limitat zona de extracție. Profilul coamelor nu este afectat, iar extracția subterană reduce la minimum impactul, care este limitat la imediata vecinătate. Ca parte a procesului de autorizare s-a efectuat o examinare a peisajului, care a contribuit la definirea reabilitării finale și la vizualizarea diferitelor etape prin modele la scară și imagini computerizate. Au fost prevăzute condiții stricte pentru reabilitarea sitului. De asemenea, există un plan de gestionare a apei care permite restaurarea malurilor râului și colonizarea acestor zone cu vegetație spontană.

* Porfirul este o varietate de rocă vulcanică alcătuită din cristale macrogranulare, precum feldspatul sau cuarțul, dispersate într-o matrice feldspatică cu granule fine sau o masă fundamentală.

Referință: DIREN/DRIRE PACA. 2006. *Guide de bonnes pratiques. Aide à la prise en compte du paysage et du milieu naturel dans les études d'impact de carrières en Provence-Alpes-Côte d'Azur. Tome 2.*

Bune practici ecologice în cariera La Falconera, Catalonia

Tip de exploatare: carieră de calcar

Țară: Spania

Habitat/specii țintă: NU

SIC/APS: zona naturală protejată *Macizo de Garraf*, în apropiere de SIC *Serres del Litoral Central*.

Descriere:

La Falconera este o carieră de calcar din zona naturală protejată *Macizo de Garraf*, în provincia Barcelona, care de asemenea este situată în apropierea SIC *Serres del Litoral Central*. Valoarea de conservare a zonei i-a determinat pe operatori să țină cont de toate măsurile și bunele practici necesare care urmăresc atenuarea sau reducerea la minimum a efectelor negative potențiale precum zgomotul, vibrațiile, praful, particulele, deșeurile etc.

Măsurile de atenuare au cuprins, de asemenea, delimitarea și crearea de zone neexploatate în care s-au descoperit valori naturale semnificative și stabilirea de perimetre de protecție, inclusiv ariile împădurite din apropierea zonelor de mare valoare ecologică, care au rămas intacte. Cariera a primit premiul pentru bune practici ecologice în Spania în 2007.

Referințe: Los áridos y el desarrollo sostenible. Premios ANEFA 2007. FdA - Federación de Áridos (Federația spaniolă a agregatelor). Informații disponibile la:

<http://www.medioambienteyaridos.org/pdfs/Premios07.pdf>

4. Reabilitarea

Programul „Natura după minerale” (Nature After Minerals)

Prin parteneriatul dintre RSPB și Natural England, programul urmărește să sprijine și să faciliteze recrearea de habitate în cadrul siturilor minerale în conformitate cu planul de acțiune pentru biodiversitate. Se oferă consultanță privind crearea și gestionarea diferitor tipuri de habitate. În baza de date a programului sunt incluse o serie de studii de caz de restaurare desfășurate în Anglia. Căutarea se poate efectua în funcție de studiu de caz, operator, minerale (argilă și marnă, cărbune, calcar, nisip, pietriș) sau tipul de habitat.

În continuare, sunt prezentate două studii de caz privind siturile și speciile Natura 2000:

The Cliffe Pools (Kent, Anglia)

Tip de exploatare: Carieră de extracție de argilă

Țară: Regatul Unit

Habitat/specii țintă: Lagune saline (echivalente cu habitatul 1150 *Lagune de coastă din Directiva Habitate)

SIC/APS: Estuarul Tamisei: sit de interes științific special (SSSI), arie de protecție specială (APS), Ramsar și zonă sensibilă la nivel ecologic (ESA)

Descriere:

Cliffe Pools sunt situate pe malul sudic al Estuarului Tamisei, iar zona este desemnată drept sit de interes științific special (SSSI), arie de protecție specială (APS), Ramsar și zonă sensibilă la nivel ecologic (ESA). Situl a fost achiziționat ca rezervă de către RSPB în octombrie 2001. Cele 237 de hectare susțin o serie de habitate printre care se numără lagune saline, iazuri sălcii, pășuni, mlaștină sărată, terenuri noroioase și arbuști.

Argila pentru industria cimentului a fost extrasă în cadrul sitului până în 1972, lăsând în urmă o serie de puțuri de exploatare care s-au revărsat pentru a forma iazuri. Începând cu anii '60, situl a fost utilizat de Westminster Dredging Ltd pentru eliminarea autorizată a depozitelor de dragare ale râului prin rambleierea iazurilor. În anii '80, au început discuții între English Nature, RSPB, Blue Circle Industries Plc (foștii deținători ai sitului) și Westminster Dredging Ltd (operatorii eliminării dragării). Acestea s-au finalizat printr-un acord privind modificarea planurilor inițiale de rambleiere a iazurilor rămase în avantajul conservării naturii. Activitatea timpurie de dragare a rambleiat 60 ha din puțurile de argilă din partea de nord-vest a sitului cu un amestec de nisip, pietriș și dragaje de aluviuni, pe care s-a dezvoltat un mozaic bogat de mlaștini sărate superioare, pășuni și arbuști de păducel/mure. Puțurile adiacente zonei de nord-est au primit, de asemenea, dragaje, însă nu au fost rambleiate în întregime, ceea ce a condus la crearea unei serii de iazuri sălcii de 27 ha alimentate cu apă pluvială. La sud, eliminarea permanentă a dragajelor în lagunele saline face parte din planul de restaurare convenit pe o perioadă de 40 de ani între RSPB și Westminster Dredging PLC.

Cele 111 ha de lagune saline și 27 ha de iazuri sălcii înguste au fost create prin extracția de argilă pentru industria cimentului. Situl este renumit pentru păsările limicole, stoluri masive deplasându-se din Estuarul Tamisei înspre iazuri cu ocazia mareelor înalte de iarnă, o gamă variată de păsări migratoare toamna și primăvara și specii de reproducție de cioc-întors, fluierar, nagâț și prundăraș gulerat. Restaurarea s-a realizat în special prin:

- Eliminarea direcționată a dragajelor pentru a rambleia lagunele saline existente; pentru a le reduce adâncimea cu scopul de a extinde habitatul de alimentare pentru păsările de apă; și pentru a crea insule de adăpostire.
- Crearea de margini înguste prin reconfigurarea marginilor actualelor lagune adânci pentru a oferi margini deschise și acoperite cu vegetație.
- Crearea de insule suplimentare prin izolarea și reconfigurarea pasarelelor existente și, dacă este posibil, excavarea zonelor din iazurile sălcii din extrema nordică.

Dungeness (Kent, Anglia)

Tip de exploatare: Carieră de nisip și pietriș

Țară: Regatul Unit

Habitat/specii țintă: Habitat 1220 *Vegetație perenă pe țărmurile stâncoase* și 7140 *Mlaștini turboase de tranziție și turbării mișcătoare*, ambele enumerate la anexa 1 din Directiva Habitate. *Triturus cristatus* și *Hirudo medicinalis*.

SIC/APS: Dungeness peninsular: sit de interes științific special (SSSI), arie de protecție specială (APS) și arie specială de conservare (ASC) pentru habitate și specii rare

Descriere

Dungeness-ul peninsular este cea mai mare structură de prundiș din Regatul Unit, mari părți din aceasta prezentând mai multe desemnări importante legate de conservarea naturii, inclusiv sit de interes științific special (SSSI), arie de protecție specială (APS) pentru păsări și arie specială de conservare (ASC) pentru habitate și specii rare. Dungeness este unul dintre cele patru situri din Regatul Unit cu vegetația anuală rară la limita mării – o comunitate foarte specializată de plante – din care există sub 100 ha în total. De asemenea, aceasta are cele mai diverse și extinse comunități stabile de maluri perene de prundiș acoperit cu vegetație din Europa.

Zone mari rămân intacte, în pofida daunelor anterioare considerabile datorate în principal extracției de pietriș. Mici corpuri naturale de apă din cadrul prundișului susțin ținuturile mlăștinoase și comunitățile de plante în circuit deschis, fiind considerate unice în Regatul Unit. Acestea sunt importante pentru habitate de tip mlaștini turboase de tranziție (habitat 7140 *Mlaștini turboase de tranziție și turbării mișcătoare*, menționat în anexa 1 la Directiva Habitate), marele triton cu creastă (*Triturus cristatus*, menționat în Directiva Habitate) și lipitori (*Hirudo medicinalis*, de asemenea menționate în Directiva Habitate). Arbustul de salcie s-a infiltrat în aceste zone, care sunt însă acum în curs de restaurare.

În restaurări sunt incluse mozaicuri de habitate, inclusiv lacuri cu apă dulce cu insule și alte caracteristici aferente zonelor umede. În cazul în care este necesară înlăturarea solului și stratului superior pentru a obține acces la pietriș, această activitate este inclusă în proiectare.

Prundișul de coastă acoperit cu vegetație este extrem de rar și fragil, fiind prezent în foarte puține locuri. La Dungeness se testează tehnici de reparare a daunelor istorice asupra prundișului acoperit cu vegetație. Acesta este un proces foarte lent, care presupune un ecosistem foarte puțin înțeles, fără nicio garanție a succesului. Cu toate acestea, rezultatele testelor pot fi utile pentru cei care intenționează să creeze prundiș de coastă acoperit cu vegetație în alte situri. Principalele măsuri adoptate au fost:

- Gazonarea și însămânțarea de grozamă. Acesta este un colonizator timpuriu al prundișului, iar foioasele care se dezvoltă contribuie la stabilirea altor specii, inclusiv licheni. Au fost plantate semințe în nisip la distanțe de aproximativ 1 m. După 4 ani, rata de supraviețuire era de 6%, unele plante fiind destul de substanțiale. Comunitățile de licheni au început să se stabilească printre plantele mai vechi.
- Împrăștierea semințelor de măcriș (eșuată)
- Aplicarea de semințe de opățel în prundiș, consolidate cu compost fără turbă. Plantele s-au stabilit cu succes.
- Translocarea salviei și ierbii false de ovăz în prundiș pe parcursul iernii – o parte a vegetației s-a stabilit, dar nu pe o arie extinsă.
- Plantarea de plante de grozamă – grozama se stabilește în condiții de umiditate persistente după plantare.
- Crearea de pășuni pentru nevertebrate. La Dengewest South, pietrișul a fost extras de sub soluri pastorale, iar restaurarea s-a efectuat în pășunile bogate în nectar pentru nevertebrate, mai ales albine.

Începând cu anii '60, întreprinderea care desfășoară activitatea (în prezent Hanson Aggregates) s-a consultat cu RSPB și Natural England (fosta English Nature) cu privire la toate planurile de restaurare de la Dungeness. Tehnicile și rezultatele restaurării pentru biodiversitate s-au îmbunătățit constant în timp.

Referințe: www.afterminerals.com

Planificarea strategică pentru reabilitarea carierelor**Tip de exploatare:** Cariere**Țară:** Franța**Descriere:**

Schemele departamentale pentru cariere cuprind în general orientări pentru restaurarea unităților de peisaj. Un proiect promovat de Direcția regională pentru industrie și energie din Ile-de-France a analizat rezultatele obținute de planificarea strategică pentru recuperarea unui număr de situri din zona La Bassée (SPA FR1112002) și a elaborat o metodologie pentru această activitate. Experiența grupurilor de reflecție în luarea de decizii privind reabilitarea siturilor urmând o abordare coerentă cu privire la mai multe zone de exploatare pare un exemplu bun.

Într-adevăr, reglementările franceze nu definesc modalitățile de funcționare (componentă, rol, durată, etc.) pentru instanțele de consultare necesare. Aceasta i-a determinat pe inițiatorii de proiecte în contexte sensibile la nivel ecologic să creeze în mod spontan „grupuri de reflecție” neoficiale (numite „cellules de réflexion”) sponsorizate de operatori, autoritățile competente etc. Un astfel de grup de lucru analizează viitorul unui sit de extracție, extinzând analiza la o unitate spațială coerentă pentru a include toate aspectele teritoriale.

Referință: DRIRE Ile-de-France. 2006. *Etude sur l'aménagement global des carrières à l'échelle du gisement.*

Reabilitarea unei cariere de pietriș prin crearea de habitate riverane**Tip de exploatare:** Carieră de pietriș**Țară:** Austria**Habitat/specii țintă:** habitate riverane și o serie de specii din lista roșie**SIC/APS:** NU**Descriere:**

O carieră din Steyregg Danube furnizează nisip și pietriș sectorului construcției din Austria Superioară începând cu 1962 și ar trebui să fie activă până în 2025. Proiectul de extracție a pietrișului creează, după extracție, mari straturi acvifere, similare siazului vechiului litoral al Dunării care este încă indicat pe hărțile istorice. Integrarea habitatelor nou create este inițiată prin aplicarea solului și noroiului de la un siaj încă existent pe malurile noilor iazuri. Mari părți ale zonei sunt lăsate pe seama succesiunii naturale. Scopul reabilitării este de a restabili, proteja sau extinde populațiile a peste 20 de specii de plante de pe lista roșie, parțial amenințate, 7 specii de amfibieni de pe lista roșie, 3 specii de reptile de pe lista roșie, 20 de specii parțial amenințate de libelule și o serie de păsări amenințate.

În afară de numeroasele specii de pe lista roșie, 2 specii de plante (*Nymphoides peltata*, *Hydrocharis morsus-ranae*), care au cunoscut populații numai în provincia Austria Superioară, sunt în prezent întâlnite în zonele reabilite. De asemenea, în ceea ce privește fauna de amfibieni, rezultatele sunt notabile, de exemplu *Bufo viridis* se găsește din nou în noile iazuri, la peste 25 de ani după ultima înregistrare a acestei specii în așa-numita zonă „Steyregger Au”. De asemenea, mulți amfibieni sunt reprezentați prin populații mari. În ceea ce privește păsările, există mai multe specii amenințate, care profită în mare măsură de activitățile de exploatare și de strategiile de reabilitare (de exemplu *Luscinia svecica*, *Riparia riparia*, *Actitis hypoleucos*, *Charadrius dubius*). De asemenea, *Castor fiber* – un animal european amenințat – trăiește într-o populație în apropierea zonei de extracție de agregate. Acest proiect de extracție de agregate nu constituie numai o contribuție importantă la nivel economic pentru extracția de materii prime din Austria Superioară, ci și un important proiect național de protejare a numeroase specii amenințate.

Referință:

http://www.uepg.eu/uploads/documents/biodiversity/biodiversity%20_case_study_austria_2.pdf

Restaurarea unei cariere de nisip și pietriș din Madrid**Tip de exploatare:** Carieră de nisip și pietriș**Țară:** Spania**Habitat/specii țintă:** NU**SIC/APS:** în cadrul unui parc natural (Parque Regional del Sureste) și în apropierea unei APS și SIC**Descriere:**

Într-o carieră situată în câmpia fertilă a râului Jarama, într-o rezervă naturală și în apropierea unei APS și SIC, s-a realizat un proiect de reabilitare, ținând cont de obiectivele de conservare a planului de gestionare emis pentru zona naturală.

Reabilitarea s-a desfășurat și s-a realizat prin:

- recuperarea habitatelor naturale și îmbunătățirea zonelor degradate din cadrul râului și malurilor;
- restaurarea habitatelor din lagune care au rezultat în urma exploatării;
- utilizarea speciilor autohtone amenințate pentru însămânțare și plantare.

Zona reabilitată a fost donată autorităților regionale și în prezent este considerată zonă naturală de mare valoare ecologică.

Referințe: Studiu de caz furnizat de FdA - Federación de Áridos, (Federația agregatelor din Spania)

Reabilitarea carierelor din Phokis și Milos**Exploatare:** Extracția de perlit și bentonit din regiunea Milos; extracția de bauxită din regiunea Phokis.**Țară:** Grecia**Habitat/specii țintă:** NU**SIC/APS:** NU**Descriere:**

Carierele sunt situate în Insula Milos și în Grecia Centrală, în regiunea Phokis. Evaluarea impactului asupra mediului (EIA) a exploatațiilor a fost utilizată pentru proiectarea activităților exploatației și la planificarea reabilitării.

Activitatea de restaurare pe etape se desfășoară în aceleași timp cu exploatarea și cuprinde cinci etape, fiecare bazându-se pe reușita etapei anterioare:

1. Gestionarea peisajului exploatației și a depozitelor de deșeuri. În prima etapă a restaurării, peisajul sitului de exploatație și a zonei învecinate sunt reabilite pentru a obține o bună integrare în zonă. Deșeurile produse pe parcursul exploatării sunt utilizate pentru a umple exploatațiile epuizate oriunde este posibil.
2. Acoperirea cu un strat superior: depozitarea solului fertil. Situl este acoperit cu un strat superior care fie a fost depozitat, fie a fost adus din situri de depozitare de deșeuri din apropiere.
3. Însămânțare: se depun eforturi pentru a reproduce vegetația locală.
4. Plantarea de arbori și arbuști. Crearea de pepiniere în Phokis (1980) și Milos (1995), în care se propagă plante indigene.
5. Îngrădire, stropire și întreținere generală. Îngrădirea și supravegherea constantă a zonelor restaurate sunt unicele moduri de a le apăra împotriva oilor și caprelor. În ceea ce privește lipsa ploilor, soluția este stropirea – cel puțin până când plantele cresc la dimensiuni satisfăcătoare.

Referințe: Bringing nature back to the mine (Aducerea naturii înapoi în exploatație) (broșură). Silver & Baryte Ores Mining Co. S.A.

Michalis Stefanakis și Ms Vini Filippi (S&B Industrial Minerals S.A.). Prezentare cu ocazia Convenției privind diversitatea biologică SBSTTA, Paris 2-6 iulie, 2007

Reabilitarea carierelor din apropierea siturilor Natura 2000**Exploatare:** Carieră**Țară:** Belgia**Habitat/specii țintă:** broasca *Bufo calamita*, broasca-moașă, vânturel, șoim călător și o specie de libelulă**SIC/APS:** Între două situri Natura 2000**Descriere:**

Cariera este situată între două situri Natura 2000 de mare interes biologic. Zona adăpostește o varietate bogată de specii vegetale și animale, dintre care multe nu sunt foarte răspândite, fiind chiar extrem de rare în regiunea Valonia. Reabilitarea care a avut loc într-o carieră a urmărit crearea de zone similare cu cele din siturile învecinate Natura 2000.

Măsurile au cuprins recuperarea parțială a reliefului inițial și a pajiștilor de interes existente anterior, precum și crearea de maluri naturale ale iazului excavat pentru a oferi habitate adecvate pentru mai multe specii care depind de mediul acvatic, inclusiv libelule, amfibieni, păsări acvatice, gândaci scufundători etc.).

Un studiu ecologic a fost efectuat și în 2006 pentru a evidenția cele mai interesante specii și peisaje deja prezente și pentru a asigura conservarea acestora. În numeroasele smârcuri temporare s-a găsit o populație importantă de broaște *Bufo calamita*, precum și o populație mică a speciei broasca-moașă. Aceste două reprezintă unele dintre cele mai amenințate specii de amfibieni din țară. Vânturelul deja își face cuib în cadrul sitului, iar șoimul călător a fost, de asemenea, văzut. Zonele umede restaurate adăpostesc deja o libelulă care se află pe lista roșie din Belgia. Se are în vedere un nou studiu al faunei, florei și peisajelor pentru a ameliora rezultatele și pentru a studia evoluția biotopilor din cadrul exploatației.

La finalul exploatației, cariera va reveni în domeniul public, pentru a deveni o zonă de interes ecologic și peisagistic. Datorită situației geografice particulare, între două perimetre Natura 2000, cariera va reprezenta un element cheie în rețeaua ecologică locală.

Referință: studii de caz în domeniul biodiversității UEPGhttp://www.uepg.eu/uploads/documents/biodiversity/biodiversity_case_study_belgium_7.pdf**Proiect forestier****Exploatare:** caolin**Țară:** Regatul Unit**Habitat/specii țintă:** Stejar montan și frasin forestier (identificat ca habitat amenințat în Regatul Unit).**SIC/APS:** NU**Descriere:**

Proiectul forestier este un proiect de restaurare ulterior exploatației. Acesta urmărește restaurarea peisajului zonei de caolin din Cornwall, fiind o continuare a proiectului Heathland. Între 1997 și 2004, au fost restaurate 750 de hectare de iarbă neagră depresionară – un alt habitat amenințat – în cadrul fostelor situri de exploatare. Împreună, cele două proiecte constituie cea mai mare inițiativă de acest tip din Europa. Pentru a restaura siturile, speciile care ne-indigene sau plantate comercial vor fi înlăturate și se vor reintroduce stejari, frasini și alți arbori indigeni cu lemn de esență tare.

Referințe: studiu de caz furnizat de IMA_Europehttp://www.naturalengland.org.uk/regions/south_west/ourwork/chinaclaywoodlandproject.aspx

5 Activități extractive în zone marine

Consiliul Internațional pentru Explorarea Apelor Maritime (International Council for the Exploration of the Sea - ICES)

Tip de exploatare: o serie de extracții marine

Țară: Mai multe țări în apropiere de Atlanticul de Nord

Descriere:

ICES este organizația care coordonează și promovează cercetarea marină în Atlanticul de Nord. Aceasta cuprinde mări adiacente precum Marea Baltică și Marea Nordului. ICES acționează ca punct de întâlnire pentru o comunitate de peste 1600 oameni de știință în domeniul marin din 20 de țări din apropierea Atlanticului de Nord.

Oamenii de știință care conlucrează prin intermediul ICES colectează informații privind ecosistemul marin. Aceste informații elimină lacunele din cunoștințele existente și sunt utilizate, de asemenea, pentru o consultanță imparțială, fără caracter politic. Ulterior, consultanța este utilizată de cele 20 de țări membre, care finanțează și sprijină ICES, pentru a le ajuta să gestioneze Atlanticul de Nord și mările adiacente.

Grupurile de lucru/de studiu ale ICES cuprind toate aspectele ecosistemului marin de la oceanografie la păsări marine și mamifere marine. A fost creat un Grup de lucru privind efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin (WGEXT).

O trecere în revistă a cercetărilor privind extracția marină poate fi consultată în rapoartele anuale ale Grupului de lucru privind extracția al ICES: <http://www.ices.dk/iceswork/wgdetail.asp?wg=WGEXT>

De asemenea, WGEXT al ICES a examinat și raportat programe de cartografiere a resurselor naționale, modificări ale cadrelor legislative și administrative, abordări ale evaluărilor impactului asupra mediului și cercetări ale statelor membre în domeniul extracției de sedimente marine.

În plus, WGEXT a examinat și evaluat utilizarea Orientărilor ICES privind extracția în țările membre. Majoritatea țărilor membre fac trimitere la orientări în cadrele naționale de reglementare, iar unele se referă mai explicit, parțial sau total, la dispoziții din reglementările statutare.

Grupul a examinat experiența țărilor membre în implementarea programelor de monitorizare legate de activitățile de extracție a sedimentelor marine. Datorită necesității convenite de a examina aspectele cheie mai detaliat, membrii au fost de acord să ofere răspunsuri suplimentare imediat după sesiune.

Referințe: ICES. 2007. *Raport al Grupului de lucru privind efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin (WGEXT), 17-20 aprilie 2007, Helsinki, Finlanda. ICES CM 2007/MCH:08. 96 pp.*

Sutton, G. și Boyd, S (eds.) 2009. *Effects of Extraction of Marine Sediments on the Marine Environment 1998-2004 (Efectele extracției sedimentelor marine asupra mediului marin 1998-2004). ICES raport de cercetare în colaborare nr. 297, 180 pp.*

Informații disponibile la: www.ices.dk

Bune practici privind extracția de agregate în mediul marin: Proiectul Goodmarine

Tip de exploatare: Extracția de agregate

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Acest proiect a fost gestionat de Departamentul de inginerie minieră, a carierelor și minerală al Universității din Leeds, cu sprijinul Organizației de cercetare pentru industria minerală (*Mineral Industry Research Organisation - MIRO*).

Situl web Goodmarine oferă informații pentru cei interesați sau implicați în extracția de agregate prin dragarea în mediul marin. Cu toate acestea, scopul principal este de a sublinia „buna practică” care încearcă să înlăture sau să reducă la minimum efectele asupra mediului. Situl web oferă, de asemenea, o resursă utilă pentru industrie în ceea ce privește planurile, procesele și operațiunile. Deși habitatele marine nu sunt încă înțelese pe deplin, în prezent se desfășoară numeroase cercetări. Rezultatele vor contribui la ameliorări viitoare ale reglementării și practicii de dragare. Astfel cum demonstrează situl web, în prezent există numeroase exemple de bune practici ecologice utilizate deja în Regatul Unit.

Capitolul privind buna practică include atenuare și monitorizare. Măsurile concepute în mod specific pentru a evita efectele negative asupra siturilor și caracteristicile desemnate în temeiul Directivei Habitate și al Directivei Păsări trebuie cuprinse în cadrul propunerilor inițiale de autorizare a dragării. Propunerile considerate ca afectând negativ siturile protejate din Europa trebuie evaluate în ceea ce privește posibilitățile de a impune anumite condiții pentru a evita efectele negative. Printre modificări se pot număra schimbarea locației sau a ariei de extindere a lucrărilor propuse, perioada anumitor activități și anumite obligații sau acorduri juridice.

Referință: <http://www.goodmarine.com>

Efectele extracției de agregate de-a lungul coastei Dieppe

Tip de exploatare: Extracția de agregate marine

Țară: Franța

Descriere:

„Centre Régional d’Innovation et de Transfert de Technologies” (CRITT) gestionează un proiect care urmărește monitorizarea efectelor extracției de agregate de-a lungul coastei Dieppe, în nordul Franței. Principalele obiective ale proiectului sunt:

- elaborarea unei metodologii de monitorizare pentru un sit existent de extracție, utilă pentru exploatarea la scară mare (proiect de program european pentru partea de est a Canalului Mânecii - INTERREG III);
- evaluarea cantitativă a efectelor directe ale dragării asupra resurselor vii (bentonice și de pescuit) comparativ cu un sit de referință neexploatat;
- evaluarea spațială a efectelor indirecte ale dragării (în special revărsarea elementelor fine);
- evaluarea temporală a acestor efecte prin monitorizarea procesului de restaurare (fizică și biologică) a fundului mării;
- cuantificarea intensității și duratei perturbării asupra întregilor depuneri bentonice și de pescuit.

Referință: <http://critt.estran.free.fr/critt.htm>

Conservarea naturii și extracția de agregate în regiunea estică a Canalului Mânecii

Tip de exploatare: Dragarea de agregate marine

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Între 2000 și 2004, Centrul pentru mediu, pescuit și știința acvaculturii, Regatul Unit (*Centre for Environment, Fisheries and Aquaculture Science - CEFAS*) a efectuat un studiu finanțat de guvern intitulat „Evaluarea reabilitării fundului mării în urma dragării agregatelor marine”, conceput să investigheze recuperarea fizică și biologică a fundului mării la finalizarea dragării. Studiul s-a efectuat în cadrul unor situri abandonate sau pârloage expuse anterior extracției comerciale de agregate în partea sudică a Mării Nordului și în largul coastei sudice. Rezultatele și concluziile studiilor se bazează pe date culese în cadrul siturilor utilizate în sondaj și, prin urmare, este posibil să nu se aplice tuturor siturilor de extracție de agregate.

Studiul a generat două rapoarte tehnice. Primul raport a subliniat faptul că gradul de perturbare fizică naturală joacă un rol important în influențarea structurii comunității epifaunei în urma finalizării activității de dragare. Cel de-al doilea raport a menționat rate de recuperare macrobentonice de până la șase ani de la finalizarea dragării agregatelor și a oferit, de asemenea, un cadru generic pentru evaluarea studiilor privind recolonizarea de după finalizarea activităților. Documentul arată că diferențele semnificative în natura instalațiilor în siturile studiate, expuse la niveluri ridicate și scăzute de intensitate de dragare, persistă cel puțin șase ani de la finalizarea dragării.

Alte studii notabile în domeniu au fost efectuate de Marine Ecological Surveys Ltd, în colaborare cu Universitatea din Plymouth, în partea de sud a Mării Nordului și Canalul Mânecii. Lucrarea intitulată „Efectele dragării agregatelor marine asupra macrofaunei bentonice din largul coastei de sud a Regatului Unit” concluzionează că rata de restaurare a biomasei în urma dragării a fost mai lentă decât cea înregistrată pentru diversitatea speciilor și densitatea populației.

În afară de activitatea privind reabilitarea și recuperarea, în prezent se desfășoară o serie de activități în domeniul restaurării și consolidării fundului mării odată cu încetarea dragării. Studiile actuale se axează în special pe însămânțarea fundului mării cu un mediu pentru a promova recuperarea organismelor bentonice. Astfel de medii includ pietriș și scoici.

Un proiect în curs de elaborare de către CEFAS analizează însămânțarea prin pietriș și potențialul acesteia pentru restaurarea fundului mării în urma dragării agregatelor marine. În 2005 CEFAS, în colaborare cu industria, a efectuat un experiment pe teren într-o zonă de extracție în largul râului Humber. Obiectivul experimentului era să testeze caracterul practic al însămânțării prin pietriș ca abordare de remediere a unei zone a fundului mării în care este posibil ca nisipurile să se fi acumulat ca urmare a dragării. Zona a fost anterior un sit autorizat de extracție de agregate care a fost abandonat după mai mulți ani de utilizare. Pentru a efectua experimentul de reînsămânțare, CEFAS a închiriat o navă de dragare pentru a extrage pietrișul dintr-o zonă autorizată din apropiere. Ulterior, pietrișul a fost depozitat pe situl experimental. Înaintea realizării depozitului de pietriș, CEFAS a efectuat o serie de examinări pre-experiment, care au fost repetate după eliminare și au continuat ca parte a unui program continuu pentru a stabili rata de recuperare bentonică. Activitate este în curs de desfășurare, urmând a se elabora un raport în următorii ani.

Activitatea desfășurată de Universitatea din Southampton, în colaborare cu Asociația pentru crustacee din Marea Britanie, urmărește să examineze potențialul scoicilor de a accelera recuperarea fundului mării în urma dragării agregatelor. Proiectul urmărește să determine semnificația materialului biogenic (cochilie) ca un substrat care contribuie la biodiversitatea fundului mării existent din nisip și pietriș natural și să monitorizeze colonizarea crustaceelor depuse pe pietrișul dragat de pe fundul mării în estul Insulei Wight, comparativ cu fundul mării care nu a fost tratat.

Referință: Cooper, K.M., Eggleton, J.D., Vize, S.J., Vanstaen, K., Smith, R., Boyd, S.E., Ware, S., Morris, C.D., Curtis, M., Limpenny, D.S. și Meadows, W.J., 2005. *Assessment of the re-habilitation of the seabed following marine aggregate dredging - part II (Evaluarea reabilitării fundului mării în urma dragării agregatelor marine – partea II)*. Sci. Ser. Tech Rep., Cefas Lowestoft, 130: 82pp.

Orientări privind mineralele marine

Tip de exploatare: Dragarea nisipului și pietrișului

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Întrucât nisipul și pietrișul constituie cea mai mare parte a mineralelor dragate de pe fundul mării în Anglia, acestea se află în centrul acestor orientări. Totuși, orientarea este, de asemenea, relevantă la nivel general pentru alte minerale care pot fi dragate de pe fundul mării precum alge roșii coraliene (alge calcifiate), cărbune și minerale metalifere. Pentru a asigura că extracția nu cauzează efecte negative inacceptabile, au fost impuse o serie de controale asupra activităților de dragare.

Guvernul dorește utilizarea continuă a nisipului și pietrișului marin dragat în măsura în care această activitate respectă principiile dezvoltării durabile. Guvernul consideră că acest lucru se poate realiza prin reducerea la minimum a zonei totale autorizate/permise pentru dragare, amplasarea atentă a noilor zone de dragare, evaluarea impactului asupra mediului (EIA) în cazul în care această evaluare este necesară etc.

Declarația de mediu trebuie să cuprindă examinarea măsurilor practice care pot fi adoptate pentru a atenua efectele extracției minerale propuse. Acestea trebuie să fie specifice sitului și în strânsă legătură cu anumite efecte potențiale asupra mediului identificate în timpul procesului EIA. Printre măsurile de atenuare se pot număra:

- modificarea adâncimii de dragare pentru a limita modificarea hidrodinamicii și a tiparelor transportului de sedimente la niveluri acceptabile;
- rute agreate de navigare a dragei pentru a reduce la minimum interferența cu transportul, pescuitul și alte utilizări ale mării;
- împărțirea pe zone a ariei permise pentru a proteja peștii sensibili, pentru a optimiza accesul la peștii tradiționali și pentru a reduce impactul asupra grupurilor bentonice sensibile;
- zone de excludere pentru a proteja comunitățile rare sau stabile identificate ca fiind prezente în zone mici în cadrul unei arii de aplicare mult mai extinse;
- alegerea tehnicii de dragare și stabilirea perioadei și etapelor activității pot ajuta, de asemenea, la prevenirea perturbărilor;
- restricții sezoniere, după caz, pentru a reduce la minimum efectele asupra rezervelor de pești migratori sau asupra etapelor vulnerabile din ciclul biologic al peștilor sau bentosului;
- zone tampon de siguranță în jurul cimitirelor de război, epavelor importante sau altor situri arheologice marine, conducte și cabluri.

Orientarea cuprinde, de asemenea, monitorizarea efectelor asupra mediului.

Referință: *Guidance "Marine Mineral Guidance 1: Extraction by dredging from the English seabed". (Orientare privind mineralele marine 1: extracția prin dragare pe fundul mării în Anglia) 2006. Departamentul pentru comunități și administrație locală, Regatul Unit.*

Bune practici pentru dragarea agregatelor marine

Tip de exploatare: Dragarea de agregate marine

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Agregatele marine joacă un rol important în furnizarea materiilor prime de înaltă calitate, atât pentru industria construcției din Regatul Unit, cât și pentru protecția costieră. În general, nisipul și pietrișul sunt extrase de pe fundul mării cu drage purtătoare cu remorcă de sucțiune care pot transporta încărcături de până la 9 000 de tone din situri de dragare din larg direct la cheiurile situate în apropierea punctului de utilizare finală. Zonele de dragare sunt autorizate de The Crown Estate în urma unei evaluări extinse a impactului asupra mediului (EIA) și a unui proces de consultare a părților interesate, reglementat anterior de Comunități și administrație locală (CLG) și Ministerul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale (Defra) și în prezent de Agenția marină și de pescuit (MFA), o agenție executivă a DEFRA.

În 2002, guvernul a oferit o sursă suplimentară de finanțare prin impunerea unei taxe pe agregatele primare din surse terestre și marine. Fondul de durabilitate din taxa pe agregate (ALSF) are patru obiective principale:

1. Reducerea la minimum a cererii de agregate primare
2. Promovarea extracției și transportului ecologice
3. Abordarea efectelor asupra mediului ale extracției anterioare de agregate
4. Compensarea comunităților locale pentru efectele extracției de agregate

ALSF marin în Anglia a fost inițiat în primul rând pentru a sprijini cercetarea care conduce la o înțelegere mai bună a naturii și sensibilității resurselor marine față de perturbările generate de dragarea agregatelor și la modalități de reducere la minimum a acestor efecte.

Orientarea cuprinde, de asemenea, alte secțiuni relevante, precum „Resurse naturale de pe fundul mării”, în care se oferă proiecte și exemple, mai ales privind cartografierea resurselor de pe fundul mării, „Atenuarea și gestionarea dragării agregatelor marine” etc.

Referință: *Marine aggregate extraction: Helping to determine good practice (Extracția agregatelor marine. Contribuție la stabilirea bunelor practici). Lucrările conferinței: septembrie 2006. Editori: Newell și Garner.*

Strategie pentru industria agregatelor marine din Marea Britanie

Tip de exploatare: Dragare de agregate marine

Țară: Regatul Unit

Descriere:

Extracția agregatelor marine cuprinde un procent foarte scăzut din platforma continentală a Regatului Unit – în general o zonă având în total aproximativ 140km² este dragată în fiecare an. În pofida acestei amprente reduse, industria recunoaște că mediul marin în care își desfășoară activitatea este sensibil și acceptă că are responsabilitatea de a-și gestiona operațiunile astfel încât să reducă la minimum efectele asupra mediului marin și asupra celorlalți utilizatori ai acestuia. În cadrul capitolului privind protecția mediului, se identifică o serie de obiective și indicatori cheie:

- Reducerea la minimum a amprentei spațiale a operațiunilor de dragare printr-o gestionare responsabilă și eficientă.
- Menținerea și dezvoltarea de contribuții ale industriei în vederea înțelegerii habitatelor de nisip și pietriș marin și a mediului istoric marin din Marea Britanie.
- Reducerea impactului emisiilor atmosferice eliberate prin procesele de producție și transport.

Referințe: *Strength from the depths. A sustainable development strategy for the British marine aggregate industry (Puterea din adâncuri. O strategie de dezvoltare durabilă pentru industria agregatelor marine din Marea Britanie). BMAPA (Asociația britanică a producătorilor de agregate marine), noiembrie 2006.*

6 Monitorizare și indicatori

Elaborarea indicatorilor pentru gestionarea integrată a materiilor prime și conservării naturii în industria cimentului din Germania (Proiect pilot în fabrica de ciment Schelklingen)

Tip de exploatare: Fabrică de ciment

Țară: Germania

Descriere:

Un proiect pilot în cadrul fabricii de ciment Schelklingen a oferit soluții cu o bază științifică pentru optimizarea în continuare a echilibrului dintre extracția de materii prime și conservarea naturii. Extracția de materii prime pentru producția de ciment reprezintă o intervenție substanțială în natură și peisaj. Cu toate acestea, chiar și atunci când funcționează, carierele își pot asuma, de asemenea, o funcție importantă în protejarea naturii și a speciilor: prin condițiile specifice ale sitului, acestea oferă de multe ori un habitat pentru specii rare și amenințate de animale și plante care există într-un număr foarte redus în peisajele cultivate. Scopul proiectului pilot a constat în elaborarea de indicatori care să facă posibilă măsurarea diversității speciilor și habitatelor din cariere.

Au fost elaborați și testați indicatori calitativi și cantitativi de biodiversitate pentru a facilita măsurarea, printre altele, a efectelor măsurilor de conservare a naturii înaintea, în timpul și în urma exploatarei. Ulterior, indicatorii au fost integrați într-un plan de acțiune pentru biodiversitate și un plan de acțiune pentru specii; acestea integrează analiza deficitelor, cercetarea, monitorizarea și planificarea sancțiunilor – inclusiv estimări ale costurilor – susținând astfel posibilitățile și obiectivele instrumentelor existente de planificare și în special conținutul ecologic al acestora.

Pe parcursul proiectului, au fost elaborați diferiți indicatori pentru floră, faună și tipurile de habitat care au fost adaptate pentru a coincide cu condițiile specifice și cu potențialul zonelor de exploatare, pentru a respecta deopotrivă atât cerințele funcționării carierei, cât și cele ale conservării naturii. Indicatorii de biodiversitate au fost testați pe parcursul proiectului într-o carieră de ciment din Schelklingen, în sudul Germaniei, precum și diferite proceduri de monitorizare a diversității speciilor și habitatelor.

Rezultatele obținute au fost utilizate ca bază pentru elaborarea de planuri de acțiune pentru biodiversitate care au cuprins măsurile specifice de menținere și promovare a diversității speciilor. Rezultatele proiectului au fost discutate în cadrul unui atelier reunind experți de la întreprinderi și federații din diferite industrii de minerale nemetalice și în cadrul unui dialog cu părțile interesate, inclusiv autorități și ONG-uri.

Referințe: Tränkle, U., Rademacher, M., Friedel, G., Löckener, R., Basten, M. & Schmid, V. 2008. *Sustainability indicators for integrated management of raw material and nature conservation – pilot project in the Schelklingen cement plant (Indicatori de durabilitate pentru gestionarea materiilor prime și a conservării naturii – proiect pilot la fabrica de ciment Schelklingen)*. *Cement International*: 4/2008 (vol. 6) pp 68-75.

Informații (în limba germană) disponibile la: <http://www.initiative-nachhaltigkeit.de/>

Efecte de monitorizare a carierelor din cadrul APS din Catalonia sau din apropierea acestora

Tip de exploatare: Extracție de agregate

Țară: Spania

Habitat/specii țintă: *Falco naumanni*, *Tetrax tetrax*, *Burhinus oedicnemus*, *Melanocorypha calandra*, *Miliaria calandra*, *Alauda arvensis*, *Galerida theklae*, *Galerida cristata*

SIC/APS: Mai multe APS din câmpiile Lerida

Descriere:

În 2004, s-a semnat un acord între Asociația regională de agregate (Gremi d'Àrids de Catalunya) și Departamentul de mediu al guvernului regional catalan, cu scopul evaluării eficienței măsurilor de atenuare convenite pentru păsările de stepă din zonele din cadrul APS sau din apropierea acestora în care se desfășoară extracția de agregate. Deși nu s-a prevăzut niciun impact semnificativ asupra APS, deoarece cele mai importante zone pentru păsările de stepă nu au fost afectate de activitățile extractive, s-au stabilit unele măsuri suplimentare de atenuare pentru a preveni orice risc potențial de pierdere a habitatului. Măsurile de atenuare au cuprins crearea unor pârlage noi în cadrul terenului cultivat anterior și gestionarea ulterioară a acestora drept habitat adecvat pentru păsările de stepă, și anume prin pășunat, cosit și însămânțare.

Monitorizarea efectuată de experți științifici renumiți a indicat că nu s-a înregistrat o reducere a vechilor populații ale speciilor din zonă, iar noile pârlage gestionate pentru păsările de stepă erau utilizate eficient de speciile țintă; s-a obținut chiar o anumită creștere a prezenței speciilor în zonele respective. De exemplu, utilizarea de noi pârlage de către spârcaci a fost foarte ridicată. Deși reprezintă numai 5% din APS Balaguer (1 358 ha), pârlagele adăposteau aproximativ 15-20% din masculii observați în perioada de reproducere și din femelele cu pui care figurează în cadrul APS.

Referință: Studiu de caz furnizat de FdA - *Federación de Áridos*, (*Federația spaniolă a agregatelor*), 2008.

7 Cooperarea cu autoritățile competente și părțile interesate

Exemple de bună cooperare în Regatul Unit

Tip de exploatare: diferite tipuri de activități extractive

Țară: Regatul Unit

Descriere:

În general, există o bună cooperare între industriile miniere și organizațiile de conservare a naturii. Aproximativ 700 de situri de interes științific special (SISS) importante la nivel național și mult mai multe situri de conservare a naturii importante la nivel local sunt asociate cu exploatarea și, prin restaurarea carierelor, s-au creat zone mari de habitate importante.

În ultimii 10 ani, Forumul de minerale și conservare a naturii, un parteneriat între industria mineralelor și English Nature (în prezent Natural England), agenția guvernamentală responsabilă de apărarea conservării naturii, a jucat un rol esențial în reunirea industriei și a organismelor de conservare a naturii pentru a dezvolta, împărtăși și disemina bune practici.

Mai recent, parteneriatul „Natura după minerale” dintre Natural England și RSPB a continuat să lucreze cu industria mineralelor pentru a crea mai multe habitate prioritare în cadrul siturilor minerale. De exemplu, în prezent există un acord între Natural England și o întreprindere de extracția turbei pentru a restaura habitatul de turbărie în relief din zona de câmpie din cadrul unei ASC în mlaștinile din Thorne și Hatfield din South Yorkshire și în Wedholme Flow din Cumbria.

Referințe: <http://www.mineralsandnature.org.uk/>
<http://www.afterminerals.com/>

„Cellules de réflexion”

Tip de exploatare: Extracție de agregate

Țară: Franța

SIC/APS: APS La Bassée

Descriere:

„Cellules de réflexion” sunt grupuri voluntare formate de autoritățile competente, industriile extractive și părțile interesate locale pentru a discuta privind dezvoltarea activităților extractive într-o zonă coerentă legată de un depozit de minerale (de exemplu 500-2000 ha în APS La Bassée, Île de France).

Scopul este organizarea exploatării raționale de materiale și discutarea strategiei pentru reabilitarea siturilor. Aceste grupuri sunt un element intermediar nou de luare a deciziilor, între Schema departamentală a carierelor și permisiunea individuală de exploatare. În ultimii 12 ani, s-au creat o serie de astfel de grupuri în regiunea Ile-de-France, unde există depozite importante în curs de exploatare, unele dintre acestea fiind incluse în rețeaua Natura 2000 (de exemplu La Bassée, APS, 27643 ha).

Referință: DRIRE Ile-de-France. 2006. *Etude sur l'aménagement global des carrières à l'échelle du gisement. Rapport élaborat de Écosphère.*

Cooperarea dintre IENE și autoritățile regionale de mediu din Catalonia

Tip de exploatare: Extracție de agregate

Țară: Spania

Descriere:

În regiune există o bună comunicare și cooperare între inițiatorii de proiecte și autoritatea regională competentă pentru aprobarea proiectului, care încearcă să simplifice procedurile și să identifice soluții corespunzătoare pentru fiecare caz în parte.

O serie de inițiative comune au fost adoptate în comun de autoritatea regională și o asociație a întreprinderilor de extracție de agregate (*Gremi d'Àrids*), cu implicarea unor instituții științifice, pentru a promova și dezvolta bune practici în activitățile extractive din Catalonia. Au fost publicate un ghid de bune practici și un manual privind tehnicile de restaurare pentru zonele utilizate pentru activități extractive din regiune.

De asemenea, s-au încheiat acorduri între autoritățile regionale și operatori pentru a defini măsuri corespunzătoare de atenuare și pentru a ameliora condițiile naturale în zone în care se desfășoară activități extractive. De exemplu, prin astfel de acorduri s-au implementat acțiuni de consolidare a habitatelor pentru păsările de stepă amenințate, într-o APS în care se exploatează în prezent depozite importante de pietriș, cu măsuri speciale pentru a evita și atenua efectele negative.

Referințe: *Studiu de caz furnizat de FdA - Federación de Áridos (Federația spaniolă a agregatelor), 2008.*

Ghid de bune practici (în limba catalană) disponibil la: <http://www.gremiarids.com/pdf/GBP.pdf>

Cooperarea dintre o asociație de conservare a naturii și un operator de carieră în Belgia

Exploatare: Carieră de calcar

Țară: Belgia

Habitat/specii țintă: Pajiști uscate

SIC/APS: Devant-Bouvignes

Descriere:

Cariera, de 150 de hectare, este situată în orașul Dinant, în Leffe (sudul Belgiei), iar scopul acesteia este producerea de calcar. Aceasta se află în apropierea unei rezerve naturale (Devant-Bouvignes), catalogată drept sit Natura 2000 începând cu 2005. Zona este bogată în pajiști uscate situate pe calcar, cu o mare diversitate de plante și insecte.

Operatorul a însărcinat o asociație de protecție a naturii (Natagora) cu gestionarea unei zone de 35 de hectare situată între zona rezervei naturale și carieră. Expertiza acestora a permis realizarea unui proiect de restaurare și gestionare a pajiștilor uscate, care a cuprins reintroducerea oilor în zonă. Proiectul a fost finanțat, de asemenea, din fondul european „LIFE-Nature” (proiectul LIFE02 NAT/B/008593 Restaurarea și gestionarea durabilă a pajiștilor uscate din Meuse superior).

Referință: *Mertens, D. (prezentare) 2007. UEPG partnership with IUCN for Countdown 2010. Conferința la nivel înalt privind activități comerciale și biodiversitate, noiembrie 2007. Lisabona.*

A se vedea și:

http://www.mineralsday.eu/fileadmin/Downloads/Biodiversity_Case_Studies/Holcim_Granulats_Belgique_sheep_reintroduction_pdf

Cooperarea dintre Ministerul mediului și Asociația materiilor prime ceramice din Germania

Exploatare: argilă

Țară: Germania

Habitat/specii țintă: Buhaiul de baltă cu burta galbenă și tritonul cu creastă

Descriere:

În mai 2009, Asociația materiilor prime ceramice din Germania (Bundesverband Keramische Rohstoffe e.V. – BKR) și Ministerul mediului, agriculturii și silviculturii din Renania-Palatinat (Ministerium für Umwelt, Forsten und Verbraucherschutz in Rheinland-Pfalz) au semnat un acord pentru a proteja speciile Natura 2000.

Acordul recunoaște că siturile de extracție a materiilor prime ceramice sunt de interes deosebit pentru conservarea națională și europeană, deoarece din extracția argilei pot rezulta habitate adecvate pentru speciile amenințate:

- Amfibienii precum buhaiul de baltă cu burta galbenă și broasca *Bufo calamita* beneficiază în special de solurile argiloase cu puțină vegetație și de apele argiloase mici și plate pe parcursul extracției active.
- Alți amfibieni precum broasca de copac etc. preferă ape mai acoperite în etapele inactive cu o activitate redusă temporar și după finalizarea activităților de extracție.
- Speciile de păsări precum buha mare găsesc incubatoare bune în pereții stâncoși structurați.

Acordul urmărește să protejeze buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*) și tritonul cu creastă (*Triturus cristatus*). Acesta se aplică siturilor de extracție (siturile permise) și siturilor pentru care sunt planificate activități de extracție (viitoare situri de extracție), situate în interiorul și exteriorul siturilor desemnate Natura 2000.

În zonele de extracție din cadrul zonelor Natura 2000, acordul susține evaluarea Natura 2000. Extracția în cadrul acestor situri este concepută și realizată ținând cont de menținerea și dezvoltarea speciilor țintă.

În orice caz, se vor organiza informări reciproce timpurii privind proiectele și noile fapte și perspective, precum și căutarea comună de soluții în caz de conflicte între agențiile responsabile de conservarea naturii și întreprinderi.

Referință: Studiu de caz furnizat de IMA Europe.

ANEXA 3

Hotărâri ale Curții Europene de Justiție privind cauze în domeniul naturii și biodiversității

În continuare sunt prezentate câteva extrase din cauze juridice ale Curții Europene de Justiție privind articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitare care sunt menționate în documentul de orientare și pot fi utile pentru a înțelege dispozițiile Directivelor Habitare și Păsări.

Informații detaliate privind cauzele juridice până în anul 2006 se pot găsi, de asemenea, în broșura „Cauze în domeniul naturii și biodiversității. Hotărâri ale Curții Europene de Justiție” (*Nature and Biodiversity Cases. Ruling of the European Court of Justice*), publicată de Comisia Europeană în 2006 și disponibilă la:

http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/others/ecj_rulings_en.pdf.

Cauza C-6/04. Comisia Comunităților Europene/Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. *Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru — Directiva 92/43/CEE — Conservarea habitatelor naturale — faună și floră sălbatică.*

Rezumatul hotărârii

[...]

3. Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 – Arie speciale de conservare – Obligațiile statelor membre – Evaluarea implicațiilor unui proiect pentru sit – Intrarea în vigoare a obligației de a efectua o evaluare [Directiva 92/43 a Consiliului, articolul 6 alineatul (3)].

Articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică supune îndeplinirea cerinței evaluării adecvate a efectelor unui plan sau ale unui proiect care nu este legat direct sau necesar gestionării unui sit ca arie specială de conservare condiției existenței unei probabilități sau a unui risc ca planul sau proiectul respectiv să afecteze în mod semnificativ situl în cauză. Luând în considerare în special principiul precauției, un asemenea risc există atât timp cât nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că respectivul plan sau proiect afectează situl în cauză în mod semnificativ (a se vedea punctul 54).

Hotărâre (extrase relevante)

[...]

52 Conform Comisiei, deși planurile de utilizare a terenurilor nu autorizează ca atare proiectele și permisiunea de planificare pentru proiecte trebuie obținută în mod obișnuit, acestea au o mare influență asupra deciziilor privind proiectele. Prin urmare, planurile de utilizare a terenurilor trebuie să fie supuse, de asemenea, unei evaluări corespunzătoare a implicațiilor pentru situl în cauză.

[...]

54 În ceea ce privește aceste cerințe, Curtea a susținut deja că articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitare supune îndeplinirea cerinței evaluării adecvate a efectelor unui plan sau ale unui proiect condiției existenței unei probabilități sau a unui risc ca planul sau proiectul respectiv să afecteze în mod semnificativ situl în cauză. Luând în considerare în special principiul precauției, un asemenea risc există atât timp cât nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că respectivul plan sau proiect afectează situl în cauză în mod semnificativ (a se vedea, în această privință, cauza C-127/02 Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging [2004] Rec. I-7405, punctele 43 și 44).

[...]

56 Astfel, din cele menționate anterior, ca urmare a nesupunerii planurilor de utilizare a terenurilor unei evaluări corespunzătoare a implicațiilor ASC, rezultă că articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitare nu a fost transpus suficient de clar și precis în legislația Regatului Unit și, prin urmare, trebuie să se constate temeinicia acțiunii introduse de Comisie în această privință.

[...]

117 După cum a observat pe bună dreptate Avocatul general la punctele 132 și 133 din avizul său, părțile sunt de acord că Regatul Unit exercită drepturi suverane în zona sa economică exclusivă și pe platforma continentală și că Directiva Habitate este, în această măsură, aplicabilă dincolo de apele teritoriale ale statelor membre. Rezultă că directiva trebuie pusă în aplicare în respectiva zonă economică exclusivă.

[...]

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0006:EN:HTML>

Cauza C-98/03. Comisia Comunităților Europene/Republica Federală Germania. *Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Directiva 92/43/CEE – Conservarea habitatelor naturale – Faună și floră sălbatică – Evaluarea implicațiilor anumitor proiecte asupra unui sit protejat – Protecția speciilor.*

Hotărâre (extrase relevante)

[...]

31 Comisia acuză că Republica Federală Germania nu a transpus în totalitate articolul 6 alineatele (3) și (4) din directivă în legislația națională, întrucât definiția termenului „proiect” de la articolul 10 alineatul (1) punctul (11) literele (b) și (c) din BNatSchG 2002, care se aplică proiectelor întreprinse în afara ASC, este prea restrictivă și exclude obligația de a efectua evaluări ale implicațiilor anumitor acțiuni și activități care pot fi dăunătoare pentru siturile protejate.

32 În ceea ce privește proiectele în sensul articolului 10 alineatul (1) punctul (11) litera (b) din BNatSchG 2002, Comisia susține că, întrucât cuprind numai acțiuni care afectează natura și mediul rural, în sensul articolului 18, anumite proiecte care pot avea un efect semnificativ asupra siturilor protejate nu sunt supuse unei evaluări prealabile a implicațiilor pentru sit în conformitate cu articolul 6 alineatele (3) și (4) din directivă. Articolul 18 alineatul (1) se referă numai la modificările formei sau utilizării zonelor de suprafață, însă nu ține cont de alte activități sau măsuri care nu vizează zona de suprafață a unui sit protejat sau cele care nu produc nicio modificare, chiar dacă pot avea un efect semnificativ asupra unui astfel de sit. De fapt, termenul „proiect”, în sensul articolului 10 alineatul (1) punctul (11) litera (b) din BNatSchG 2002, care se referă la acțiuni care se desfășoară în afara ASC, are un înțeles mai restrâns decât la articolul 10 alineatul (1) punctul (11) litera (a), care vizează proiecte realizate în cadrul unei ASC. În definiția măsurilor care urmează să fie supuse unei evaluări a implicațiilor, directiva nu face distincția între măsuri adoptate în exteriorul sau în interiorul unui sit protejat.

Hotărârea completă este disponibilă la:

[http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-](http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?where=&lang=en&num=79939889C19030098&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET)

[bin/gettext.pl?where=&lang=en&num=79939889C19030098&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET](http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?where=&lang=en&num=79939889C19030098&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET)

Cauza C-117/03. Società Italiana Dragaggi SpA și alții/Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti and Regione Autonoma del Friuli Venezia Giulia. *Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de Consiglio di Stato - Directiva 92/43/CEE – Conservarea habitatelor naturale – Faună și floră sălbatică – Listă națională a siturilor eligibile pentru a fi identificate drept situri de importanță comunitară – Măsuri de conservare.*

Rezumatul hotărârii

Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 –

Arii speciale de conservare – Situri, incluse în listele naționale, eligibile pentru a fi identificate drept situri de importanță comunitară – Măsuri de protecție – Inaplicabilitatea măsurilor prevăzute la articolul 6 alineatele (2), (3) și (4) – Obligația statelor membre de a-și proteja interesele ecologice [Directiva 92/43 a Consiliului, articolul 4 alineatul (5) și articolul 6 alineatele (2),(3) și (4)].

În conformitate cu o interpretare corespunzătoare a articolului 4 alineatul (5) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, măsurile de protecție prevăzute la articolul 6 alineatele (2), (3) și (4) din directivă sunt obligatorii numai în ceea ce privește siturile care, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) al treilea paragraf din directivă, se află pe lista de situri selectate ca situri de importanță comunitară adoptată de Comisie în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 21 din directivă. În consecință, aceste măsuri nu se aplică siturilor incluse în listele naționale transmise Comisiei în temeiul articolului 4 alineatul (1) din directivă.

Cu toate acestea, în temeiul directivei respective, statele membre au obligația, în ceea ce privește cele din urmă situri, care sunt eligibile pentru a fi identificate drept situri de importanță comunitară, în special privind cele care adăpostesc tipuri de habitate prioritare sau specii prioritare, să ia măsuri de protecție corespunzătoare, din punct de vedere al obiectivului de conservare al directivei, în scopul protejării interesului ecologic relevant pe care îl presupun aceste situri la nivel național (a se vedea punctele 21-22, 25, 28-30, dispozitiv).

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Submit&docrequire=alldocs&numaff=c-117/03>

Cauza C-127/02. Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee și Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels/Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de Raad van State. *Directiva 92/43/CEE – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Conceptul de „plan” sau „proiect” – Evaluarea implicațiilor anumitor planuri sau proiecte asupra unui sit protejat.*

Rezumatul hotărârii

[...]

3. Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 – Autorizarea unui plan sau proiect în cadrul sitului protejat – Condiții – Evaluarea corespunzătoare a implicațiilor acestuia – Identificarea aspectelor care pot afecta obiectivele de conservare a sitului. [Directiva 92/43 a Consiliului, articolul 6 alineatul (3) prima teză]

Prima teză a articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică trebuie interpretată astfel: Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului protejat trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare a acestuia din urmă dacă nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, în special în lumina caracteristicilor și condițiilor ecologice ale sitului, că respectivul plan sau proiect afectează situl în cauză în mod semnificativ, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte. O astfel de evaluare a implicațiilor presupune că, înainte de aprobarea planului sau proiectului, trebuie identificate, făcând apel la cele mai relevante cunoștințe științifice în materie, toate aspectele planului sau ale proiectului care ar putea, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze obiectivele de conservare a sitului respectiv.

Autoritățile naționale competente, ținând cont de evaluarea corespunzătoare a implicațiilor planului sau proiectului asupra sitului respectiv și în lumina obiectivelor de conservare a sitului, autorizează planul sau proiectul în cauză numai după ce constată că acesta este lipsit de efecte negative asupra integrității sitului menționat. Aceasta se întâmplă în cazul în care nu persistă nicio îndoială rezonabilă din punct de vedere științific cu privire la asemenea efecte (a se vedea punctele 45, 49, 61, dispozitiv 3-4).

4. Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 – Netranspunere – Stabilirea, de către instanța națională, a legalității unei autorizații pentru un plan sau proiect în cadrul sitului protejat – Admisibilitate. [Directiva 92/43 a Consiliului, articolul 6 alineatul (3)]

În cazul în care unei instanțe naționale i se solicită să constate legalitatea unei autorizații pentru un plan sau proiect în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, aceasta poate stabili dacă au fost respectate limitele privind competențele autorităților naționale competente stabilite de dispoziția respectivă, chiar dacă nu a fost transpusă în ordinea juridică a statului membru în cauză, în pofida expirării termenului prevăzut în acest scop. Eficiența Directivei 92/43 ar fi subminată dacă, într-o astfel de situație, persoanele nu s-ar putea baza pe aceasta înaintea instanțelor naționale și dacă acestea din urmă nu ar putea să țină cont de directivă (a se vedea punctele 66, 70, dispozitivul 5).

Hotărâre

[...]

36 Autorizația unui plan sau proiect acordată în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate presupune în mod necesar că se consideră că este improbabil ca acesta să afecteze negativ integritatea sitului în cauză și, prin urmare, este improbabil să conducă la o deteriorare sau la perturbări semnificative în sensul articolului 6 alineatul (2).

43 Astfel, reiese că prima teză din articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate supune cerința unei evaluări corespunzătoare a implicațiilor unui plan sau proiect condiției să existe o probabilitate sau un risc ca acesta să aibă efecte semnificative asupra sitului în cauză.

44 În special în lumina principiului precauției, care este una dintre bazele nivelului înalt de protecție urmărit de politica comunitară privind mediul, în conformitate cu articolul CE 174 alineatul (2) primul paragraf, în raport cu care trebuie interpretată Directiva Habitate, un astfel de risc există dacă nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că respectivul plan sau proiect va afecta situl în cauză în mod semnificativ (a se vedea, prin analogie, printre altele, cauza C-180/96 Regatul Unit/Comisia [1998] Rec. I-2265, punctele 50, 105 și 107). O astfel de interpretare a condiției la care este supusă evaluarea implicațiilor unui plan sau proiect pentru un sit specific, care presupune că în caz de îndoială privind lipsa efectelor semnificative trebuie efectuată o astfel de evaluare, facilitează asigurarea eficientă că nu sunt autorizate planurile sau proiectele care afectează negativ integritatea sitului în cauză, contribuind astfel la atingerea, în conformitate cu al treilea considerent din preambulul la Directiva Habitate și cu articolul 2 alineatul (1), obiectivului principal, și anume asigurarea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice.

45 Având în vedere cele menționate anterior, răspunsul la întrebarea 3 litera (a) trebuie să fie că prima teză din articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate trebuie interpretată astfel: orice plan sau proiect care nu este legat direct sau necesar gestionării unui sit urmează să fie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare a acestuia dacă nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că respectivul plan sau proiect va afecta situl în cauză în mod semnificativ, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte.

[...]

48 În caz contrar, dacă un astfel de plan sau proiect poate submina obiectivele de conservare a sitului în cauză, trebuie să fie considerat în mod necesar ca putând avea un efect semnificativ asupra sitului. După cum susține, în esență, Comisia, la evaluarea efectelor potențiale ale unui plan sau proiect, semnificația acestora trebuie stabilită având în vedere, printre altele, caracteristicile și condițiile ecologice specifice ale sitului afectat de planul sau proiectul respectiv.

49 Prin urmare, răspunsul la întrebarea 3 litera (b) trebuie să fie că, în conformitate cu prima teză din articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate, în cazul în care un plan sau proiect care nu este legat direct sau necesar gestionării unui sit poate submina obiectivele de conservare a sitului în cauză, trebuie să fie considerat în mod necesar ca putând avea un efect semnificativ asupra sitului. Evaluarea riscului trebuie efectuată având în vedere, printre altele, caracteristicile și condițiile ecologice specifice ale sitului afectat de planul sau proiectul respectiv.

[...]

54 Prin urmare, evaluarea presupune că toate aspectele planului sau proiectului care pot, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze obiectivele de conservare trebuie identificate având în vedere cele mai relevante cunoștințe științifice în domeniu. Astfel cum reiese în mod clar din articolele 3 și 4 din Directiva Habitate, în special articolul 4 alineatul (4), aceste obiective se pot stabili, printre altele, pe baza importanței siturilor pentru menținerea sau restaurarea la un stadiu corespunzător de conservare a unui tip de habitat natural din anexa I la directiva respectivă sau a unei specii din anexa II la aceasta și pentru coerența rețelei Natura 2000, precum și a amenințării de degradare sau distrugere la care sunt expuse acestea.

[...]

57 Atunci când rămân îndoieli privind lipsa efectelor negative asupra integrității sitului legat de planul sau proiectul avut în vedere, autoritatea competentă va trebui să refuze autorizația.

58 În această privință, este clar că criteriul autorizării prevăzut în cea de-a doua teză a articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate integrează principiul precauției (a se vedea cauza C-157/96 National Farmers' Union și alții [1998] Rec. I-2211, punctul 63) și facilitează efectiv prevenirea efectelor negative asupra integrității siturilor protejate ca urmare a planurilor sau proiectelor avute în vedere. Un criteriu de autorizare mai puțin stringent decât cel în cauză nu ar putea să asigure la fel de eficient atingerea obiectivului de protejare a sitului pe care îl urmărește dispoziția respectivă.

59 Prin urmare, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate, autoritățile naționale competente, ținând cont de concluziile evaluării corespunzătoare a implicațiilor pescuitului mecanic de scoici cu cochilii tari pentru situl în cauză, în lumina obiectivelor de conservare a sitului, urmează să autorizeze activitatea numai dacă s-au asigurat că aceasta nu va afecta negativ integritatea sitului respectiv. Acesta este cazul în care nu rămâne nicio îndoială științifică rezonabilă privind lipsa acestor efecte (a se vedea, prin analogie, cauza C-236/01 Monsanto Agricultura Italia și alții [2003] Rec. I-0000, punctele 106 și 113).

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0127:EN:HTML>

Cauza C-201/02. Regina la cererea formulată de Delena Wells împotriva Secretarului de stat pentru transport, administrație locală și regiuni. *Cerere având ca obiect pronunțarea unei hotărâri preliminare formulată de High Court of Justice of England and Wales, Queen's Bench Division (Administrative Court) – „Directiva 85/337/CEE – Evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului – Măsură națională care aprobă operațiunile de exploatare fără efectuarea unei evaluări a impactului asupra mediului – Efect direct al directivelor – Situație triunghiulară”.*

Rezumatul hotărârii

1. Mediu – Evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului – Directiva 85/337 – Obligația autorităților competente de a efectua o evaluare înainte de emiterea aprobării – Înțelesul aprobării în sensul articolului 1 alineatul (2) – Decizie care prevede noi condiții pentru ca un proiect să reia operațiunile de exploatare – Inclus [Directiva 85/337 a Consiliului, articolul 1 alineatul (2), articolul 2 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (2)].

Articolul 2 alineatul (1) din Directiva 85/337 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului – care prevede că statele membre urmează să adopte toate măsurile necesare pentru a se asigura că, înainte de emiterea aprobării, proiectele care pot avea efecte importante asupra mediului sunt supuse unei evaluări a acestor efecte – coroborat cu articolul 4 alineatul (2) din directivă, urmează să fie interpretat astfel: în contextul aplicării dispozițiilor precum secțiunea 22 din Legea privind planificarea și compensarea 1991 și anexa 2 la aceasta, care prevăd un set special de norme pentru vechile autorizații de exploatare, deciziile adoptate de autoritățile competente, al căror efect este să permită reluarea operațiunilor de exploatare, conțin, în ansamblu, o autorizație în sensul articolului 1 alineatul (2) din directivă, astfel încât autoritățile competente sunt obligate, după caz, să efectueze o evaluare a impactului asupra mediului.

Într-o procedură de aprobare formată din mai multe etape, evaluarea respectivă trebuie, în principiu, să fie efectuată cât mai rapid pentru a identifica și evalua toate efectele pe care le-ar putea avea proiectul asupra mediului (a se vedea punctele 42, 53, dispozitivul 1).

[...]

Hotărâre

[...]

20 În 1947, a fost acordată o veche autorizație de exploatare pentru Conygar Quarry printr-un ordin intermediar de autorizare în temeiul Ordinului din 1946 privind amenajarea urbană și națională (autorizație generală intermediară).

21 [...] În iunie 1991 operațiunile au fost reluate pentru o perioadă scurtă.

22 Situl este recunoscut ca fiind extrem de sensibil din punct de vedere ecologic. Zona în care este situată cariera sau adiacentă acesteia este supusă mai multor desemnări de importanță pentru conservarea naturii și a mediului.

23 La începutul lui 1991, proprietarii Conygar Quarry au solicitat MPA competente înregistrarea vechii autorizații de exploatare în temeiul Legii din 1991 privind planificarea și compensarea.

[...]

26 După ce MPA, prin decizia din 22 decembrie 1994, a impus condiții mai stringente decât cele depuse de proprietarii Conygar Quarry, cei din urmă și-au exercitat dreptul de apel la Secretarul de stat.

27 Prin decizia din 25 iunie 1997 (denumită în continuare, împreună cu decizia din 22 decembrie 1994, decizia de stabilire a noilor condiții), Secretarul de stat a impus 54 de condiții de planificare, urmând ca unele aspecte să fie hotărâte de MPA competentă.

28 Aspectele respective au fost aprobate de MPA competentă prin decizia din 8 iulie 1999 (denumită în continuare decizia de aprobare a aspectelor rezervate de noile condiții).

29 Nici Secretarul de stat și nici MPA competentă nu au examinat dacă a fost necesară efectuarea unei evaluări a impactului asupra mediului în temeiul Directivei 85/337. Nu s-a avut în vedere niciodată o declarație ecologică oficială.

[...]

50 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Directiva 85/337, evaluarea impactului asupra mediului trebuie efectuată înainte de emiterea aprobării.

51 În conformitate cu primul considerent din preambulul la directivă, autoritatea competentă urmează să ia în considerare efectele asupra mediului ale proiectului în cauză cât mai devreme posibil în procesul decizional.

52 În consecință, acolo unde legislația națională prevede că procedura de aprobare urmează să se desfășoare în mai multe etape, una care presupune o decizie principală, iar cealaltă presupunând o decizie de punere în aplicare care nu se poate extinde dincolo de parametrii stabiliți de decizia principală, efectele pe care le-ar putea avea proiectul asupra mediului trebuie identificate și evaluate la momentul procedurii legate de decizia principală. Evaluarea trebuie efectuată în decursul procedurii respective numai dacă efectele în cauză nu pot fi identificate până la momentul procedurii privind decizia de punere în aplicare.

53 Prin urmare, răspunsul la primele două întrebări trebuie să fie că articolul 2 alineatul (1) din Directiva 85/337, coroborat cu articolul 4 alineatul (2), urmează să fie interpretat astfel: în contextul aplicării dispozițiilor precum secțiunea 22 din Legea privind planificarea și compensarea 1991 și anexa 2 la aceasta, deciziile adoptate de autoritățile competente, al căror efect este să permită reluarea operațiunilor de exploatare, conțin, în ansamblu, o autorizație în sensul articolului 1 alineatul (2) din directivă, astfel încât autoritățile competente sunt obligate, după caz, să efectueze o evaluare a efectelor asupra mediului ale operațiunilor respective.

Într-o procedură de aprobare formată din mai multe etape, evaluarea trebuie, în principiu, să fie efectuată cât mai rapid pentru a identifica și evalua toate efectele pe care le-ar putea avea proiectul asupra mediului.

[...]

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0201:EN:HTML>

Cauza C-226/08: Stadt Papenburg împotriva Bundesrepublik Deutschland. *Directiva 92/43/CEE* — Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică - articolul 2 alineatul (3), articolul 4 alineatul (2) și articolul 6 alineatele (3) și (4) din *Directiva 92/43/CEE* a Consiliului modificată de *Directiva 2006/105/CE* a Consiliului din 20 noiembrie 2006 (JO 2006 L 363, p. 368).

Hotărâre

[...]

Acțiunea principală și întrebările preliminare

10. Stadt Papenburg este un oraș portuar din landul Saxonia Inferioară aflat pe malurile fluviului Ems și care găzduiește un șantier naval.

11. De fiecare dată când o navă cu pescaj de 7,3 metri urmează să navigheze între șantierul naval și Marea Nordului, este necesară creșterea adâncimii Emsului prin „dragări necesare”. Printr-o decizie din 31 mai 1994 a Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest (Direcția Apelor și a Navigației Nord-Vest), Stadt Papenburg, Landkreis Emsland și Wasser- und Schifffahrtsamt Emden (Oficiul Apelor și al Navigației Emden) au fost autorizate să efectueze lucrări de dragare a fluviului, atunci când acest lucru se dovedește necesar. Decizia respectivă este definitivă și implică, conform dreptului german, faptul că „dragările necesare” ulterioare sunt considerate autorizate.

[...]

15. Potrivit Stadt Papenburg, planurile și investițiile acestuia, precum și dezvoltarea sa economică în calitate de oraș portuar în care se găsește un șantier naval depind de posibilitatea pe care orașul o oferă navelor de dimensiuni mari de a continua navigația pe Ems. Stadt Papenburg își manifestă temerea că, în cazul înscrierii Unter-und Außenems pe lista SIC, dragările necesare vor fi supuse în viitor, în mod individual, evaluării prevăzute la articolul 6 alineatele (3) și (4) din *Directiva Habitate*.

[...]

Cu privire la întrebările preliminare

[...]

Cu privire la a cincea întrebare

35 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă lucrările de întreținere continue efectuate la canalul navigabil al estuarului vizat prin acțiunea principală, care nu sunt direct legate de gestionarea sitului sau necesare pentru aceasta și care au fost deja autorizate în temeiul dreptului național anterior expirării termenului de transpunere a *Directivei Habitate* trebuie să facă obiectul unei evaluări a efectelor lor asupra sitului respectiv, în măsura în care pot afecta în mod semnificativ situl vizat, în conformitate cu articolul 6 alineatele (3) și (4) din *Directiva Habitate*, în cazul în care lucrările continuă ulterior includerii pe lista SIC a sitului pe care l-ar putea afecta, în temeiul articolului 4 alineatul (2) al treilea paragraf.

[...]

39. Or, o activitate care constă în lucrări de dragare a unui canal navigabil poate fi inclusă în sfera noțiunii „proiect” în sensul articolului 1 alineatul (2) a doua liniuță din *Directiva 85/337*, care menționează „alte intervenții în mediul natural sau asupra peisajului, inclusiv cele care implică exploatarea resurselor minerale”.

40. Prin urmare, se poate considera că o astfel de activitate face parte din sfera noțiunii „proiect”, care apare la articolul 6 alineatul (3) din *Directiva Habitate*.

41. În continuare, faptul că activitatea menționată a fost autorizată definitiv în temeiul dreptului național anterior expirării termenului de transpunere a Directivei Habitate nu constituie, prin el însuși, un obstacol în raport cu considerarea acestei activități, în cadrul fiecărei intervenții pe canalul navigabil, drept un proiect distinct în sensul Directivei Habitate.

[...]

47. În cele din urmă, trebuie arătat că, dacă, având în vedere în special recurența, natura sau condițiile de executare a lucrărilor de întreținere din cauza principală, se poate considera că acestea constituie o operațiune unică, în special atunci când au drept obiectiv menținerea unei anumite adâncimi a canalului navigabil prin dragări periodice și necesare în acest scop, aceste lucrări de întreținere pot fi considerate un singur proiect în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate.

50. Ținând seama de cele de mai sus, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate trebuie interpretat în sensul că lucrările de întreținere continue efectuate la canalul navigabil al estuarelor, care nu sunt legate de gestiunea sitului sau necesare pentru aceasta și care au fost deja autorizate în temeiul dreptului național, anterior expirării termenului de transpunere a Directivei Habitate, trebuie să facă obiectul unei evaluări a efectelor lor asupra sitului respectiv, în măsura în care pot afecta în mod semnificativ situl vizat, în conformitate cu dispozițiile menționate în cazul în care aceste lucrări continuă ulterior includerii pe lista SIC a sitului, în temeiul articolului 4 alineatul (2) al treilea paragraf din directiva respectivă.

51. Dacă, având în vedere în special recurența, natura sau condițiile de executare a lucrărilor menționate, se poate considera că acestea constituie o operațiune unică, în special atunci când au drept obiectiv menținerea unei anumite adâncimi a canalului navigabil prin dragări periodice și necesare în acest scop, lucrările de întreținere pot fi considerate un singur proiect, în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva Habitate.

[...]

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

[...]

2. Articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva 92/43, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2006/105, trebuie interpretat în sensul că lucrările de întreținere continue efectuate la canalul navigabil al estuarelor, care nu sunt legate de gestionarea sitului sau necesare pentru aceasta și care au fost deja autorizate în temeiul dreptului național, anterior expirării termenului de transpunere a Directivei 92/43, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2006/105, trebuie să facă obiectul unei evaluări a efectelor lor asupra sitului respectiv, în măsura în care pot afecta în mod semnificativ situl vizat, în conformitate cu dispozițiile menționate, în cazul în care lucrările continuă ulterior includerii sitului pe lista siturilor de importanță comunitară, în temeiul articolului 4 alineatul (2) al treilea paragraf din directiva respectivă.

Dacă, având în vedere în special recurența, natura sau condițiile de executare a lucrărilor menționate, se poate considera că acestea constituie o operațiune unică, în special atunci când au drept obiectiv menținerea unei anumite adâncimi a canalului navigabil prin dragări periodice și necesare în acest scop, lucrările de întreținere pot fi considerate un singur proiect, în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2006/105.

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62008J0226:EN:HTML>

Cauza C-239/04: Comisia Comunităților Europene/Republica portugheză. *Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Directiva 92/43/CEE – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Articolul 6 alineatul (4) – Aria de protecție specială Castro Verde – Absența soluțiilor alternative.*

Rezumatul hotărârii

[...]

2. Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 – Arii speciale de conservare. [Directiva 92/43, articolul 6 alineatele (3) și (4)]

Articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică, care permite ca un plan sau proiect care a generat o evaluare negativă în temeiul primei teze din aceeași directivă să fie implementat în aceleași condiții, trebuie, ca o derogare de la criteriul de autorizare prevăzut în cea de-a doua teză din articolul 6 alineatul (3), să fie interpretat în mod strict. Astfel, implementarea unui plan sau proiect în temeiul articolului 6 alineatul (4) din directiva respectivă este, printre altele, supusă condiției demonstrării absenței soluțiilor alternative. Prin urmare, reiese că, în cazul în care un stat membru implementează un proiect în pofida evaluării negative a impactului asupra mediului și fără să demonstreze absența soluțiilor alternative, nu își îndeplinește obligațiile în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva 92/43 (a se vedea punctele 35-36, 40).

[...]

Hotărâre

[...]

34 Articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate prevede că, în cazul în care, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectuate în temeiul primei teze din articolul 6 alineatul (3) și în lipsa unor soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000.

35 Dispoziția respectivă, care permite ca un plan sau proiect care a generat o evaluare negativă în temeiul primei teze din articolul 6 alineatul (3) din Directiva Habitate să fie implementat în anumite condiții, trebuie, ca o derogare de la criteriul de autorizare prevăzut în cea de-a doua teză a articolului 6 alineatul (3), să fie interpretată în mod strict.

36 Astfel, implementarea unui plan sau proiect în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva Habitate este, printre altele, supusă condiției demonstrării absenței soluțiilor alternative.

[...]

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0239:EN:HTML>

Cauza C-244/05. Bund Naturschutz in Bayern eV și alții împotriva Freistaat Bayern. *Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de Bayerischer Verwaltungsgerichtshof - Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43/CEE – Regimul de protecție înainte de includerea unui habitat în lista siturilor de importanță comunitară.*

Rezumatul hotărârii

Mediu – Conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică – Directiva 92/43 – Arii speciale de conservare [Directiva 92/43 a Consiliului, articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (1)].

Înainte ca un sit să fie adăugat pe lista siturilor de importanță comunitară adoptată de Comisie în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/43 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, statele membre trebuie să ia măsuri corespunzătoare de protecție pentru a menține caracteristicile ecologice ale siturilor care figurează pe lista națională transmisă Comisiei în temeiul articolului 4 alineatul (1) din directiva respectivă.

Schema corespunzătoare de protecție le solicită statelor membre nu numai să nu autorizeze intervenții care presupun riscul de a compromite grav caracteristicile ecologice ale siturilor respective, ci și să ia, în conformitate cu dispozițiile legislației naționale, toate măsurile necesare pentru a evita astfel de intervenții.

[...]

Hotărâre

[...]

25 În aceste circumstanțe, Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Instanța administrativă, Bavaria) (Germania) [...] a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții de Justiție următoarele întrebări preliminare:

„(1) Ce regim de protecție este necesar în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 92/43 coroborat cu cel de-al șaselea considerent din preambulul la directiva respectivă în lumina interdicției oricărei măsuri care ar putea periclita atingerea obiectivelor din tratat prevăzute la al doilea punct din articolul 10 CE, ca urmare a hotărârii Curții din 13 ianuarie 2005 în cauza C-117/03 în privința siturilor care pot fi desemnate drept situri de importanță comunitară, în special cele cu tipuri de habitat prioritar sau specii prioritare, înainte de a fi incluse în lista siturilor de importanță comunitară adoptată de Comisia Comunităților Europene în temeiul procedurii prevăzute în articolul 21 din directivă?

(2) Care este efectul regimului respectiv de protecție dacă siturile respective deja figurează în lista națională transmisă Comisiei în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 92/43?

[...]

44 Având în vedere considerațiile anterioare, statele membre trebuie, în ceea ce privește siturile identificate în vederea includerii în lista comunitară, să ia măsuri corespunzătoare de protecție pentru a menține caracteristicile ecologice ale siturilor respective.

45 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu prima parte din anexa III la directivă, caracteristicile ecologice ale unui sit identificat de autoritățile naționale competente trebuie să reflecte criteriile de evaluare enumerate aici, respectiv gradul de reprezentativitate a tipului de habitat, zona acestuia, structura și funcțiile, dimensiunea și densitatea populației speciilor prezente în cadrul sitului, caracteristicile habitatului care sunt importante pentru speciile în cauză, gradul de izolare a populației prezente în cadrul sitului și valoarea sitului pentru conservarea tipului de habitat și a speciilor în cauză.

46 Prin urmare, statele membre nu pot să autorizeze intervenții care prezintă riscul de a compromite grav caracteristicile ecologice ale unui sit, după cum sunt definite de criteriile respective. Acest lucru este valabil în special când o intervenție prezintă riscul fie de a reduce semnificativ aria unui sit, fie de a conduce la dispariția speciilor prioritare prezente în cadrul sitului, fie, în cele din urmă, de a avea drept rezultat distrugerea sitului sau distrugerea caracteristicilor reprezentative ale acestuia.

47 Prin urmare, răspunsul la prima și ce-a de-a doua întrebare trebuie să fie că schema corespunzătoare de protecție aplicabilă siturilor care figurează într-o listă națională transmisă Comisiei în temeiul articolului 4 alineatul (1) din directivă impune statelor membre să nu autorizeze intervenții care presupun riscul de a compromite grav caracteristicile ecologice ale siturilor respective.

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&alljur=alljur&jurcdj=jurcdj&jurtpi=jurtpi&jurtfp=jurtfp&numaff=C-244/05&nomusuel=&docnodecision=docnodecision&allcommjo=allcommjo&affint=affint&affclose=affclose&alldocrec=alldocrec&docor=docor&docav=docav&docsom=docsom&docinf=docinf&alldocnorec=alldocnorec&docnoor=docnoor&radtypeord=on&newform=newform&docj=docj&docop=docop&docnoj=docnoj&typeord=ALL&domaine=&mots=&resmax=100&Submit=Rechercher>

Cauza C-371/98. Hotărârea Curții din 7 noiembrie 2000. - The Queen/Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions, ex parte First Corporate Shipping Ltd, intervenienți: World Wide Fund for Nature UK (WWF) și Avon Wildlife Trust. - *Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de: High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) – Regatul Unit - Directiva 92/43/CEE - Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică – Definiția limitelor siturilor eligibile pentru a fi desemnate ca arii speciale de conservare – Puterea de apreciere a statelor membre – Considerente economice și sociale – Estuarul Severn.*

[...]

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

11 [...] Înalta Curte de Justiție a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

Un stat membru are dreptul sau este obligat să țină cont de considerațiile prevăzute la articolul 2 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale de faună și floră sălbatică (JO 1992 L 206, p. 7), respectiv cerințele economice, sociale și culturale, precum și caracteristicile regionale și locale, atunci când stabilește siturile pe care le va propune Comisiei în temeiul articolului 4 alineatul (1) din directiva respectivă și/sau când definește limitele acestor situri?

Cu privire la întrebarea preliminară:

[...]

16 Rezultă că articolul 4 alineatul (1) din Directiva Habitate nu prevede ca atare alte cerințe în afară de cele privind luarea în considerare a conservării habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică în momentul alegerii siturilor care urmează să fie propuse Comisiei spre identificare ca fiind situri de importanță comunitară și al definirii limitelor acestora.

[...]

25 Astfel, răspunsul la întrebarea instanței naționale trebuie să fie că, în cadrul unei interpretări corespunzătoare a articolului 4 alineatul (1) din Directiva Habitate, un stat membru nu trebuie să țină cont de cerințele economice, sociale și culturale sau de caracteristicile regionale și locale, în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din directiva respectivă, în momentul alegerii siturilor care urmează să fie propuse Comisiei spre identificare ca fiind situri de importanță comunitară și al definirii limitelor acestora.

[...]

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0371:EN:HTML>

Cauza C-374/98: Hotărârea Curții (camera a șasea) din 7 decembrie 2000. – Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze. *Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru - Directivă 79/409/CEE și 92/43/CEE – Conservarea păsărilor sălbatice – Arie de protecție specială.*

Hotărâre

Prin solicitarea depusă la grefa Curții la 16 octombrie 1998, Comisia Comunităților Europene a introdus o acțiune în temeiul articolului 169 din Tratatul CE (în prezent articolul 226 CE) printr-o declarație, mai întâi că, neclasificând situl Basses Corbières din Franța drept arie de protecție specială („APS”) pentru conservarea anumitor specii de păsări enumerate în anexa I la Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO 1979 L 103, p. 1; „Directiva Păsări”) și a anumitor specii migratoare care nu figurează în anexa respectivă și, de asemenea, neadoptând măsuri speciale de conservare privind habitatul acestora, contrar articolului 4 alineatele (1) și (2) din directiva respectivă, și, în al doilea rând, că, neluând măsuri corespunzătoare privind Basses Corbières pentru a evita perturbarea speciilor protejate din cadrul sitului în cauză și deteriorarea habitatului care poate avea un efect semnificativ, ca urmare a deschiderii și punerii în funcțiune a carierelor de calcar din municipiile Tautavel și Vingrau din Franța, contrar articolului 6 alineatele (2) - (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992 L 206, p. 7; „Directiva Habitate”) ,Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile în temeiul Tratatului CE.

[...]

Perturbarea și deteriorarea cauzate de carierele de calcar din Vingrau și Tautavel

[...]

44 În această privință, este important de subliniat că textul articolului 7 din Directiva Habitate menționează explicit că articolul 6 alineatele (2) - (4) din directivă se aplică, în locul primei teze din articolul 4 alineatul (4) din Directiva Păsări, zonelor clasificate în temeiul articolului 4 alineatul (1) sau (2) din Directiva Păsări.

45 Rezultă că, în urma interpretării literale a pasajului respectiv din articolul 7 din Directiva Habitate, numai zonele clasificate drept APS intră sub incidența articolului 6 alineatele (2) - (4) din directiva respectivă.

[...]

47 Prin urmare, este clar că zonele care nu au fost clasificate drept APS, însă ar fi trebuit clasificate astfel, continuă să intre sub incidența regimului prevăzut la prima teză din articolul 4 alineatul (4) din Directiva Păsări.

[...]

Hotărârea completă este disponibilă la:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&alljur=alljur&jurcdj=jurcdj&jurtpi=jurtpi&jurtfp=jurtfp&numaff=C-374/98&nomusuel=&docnodecision=docnodecision&allcommjo=allcommjo&affint=affint&affclose=affclose&alldocrec=alldocrec&docor=docor&docav=docav&docsom=docsom&docinf=docinf&alldocnorec=alldocnorec&docnoor=docnoor&radtypeord=on&newform=newform&docj=docj&docop=docop&docnoj=docnoj&typeord=ALL&domaine=&mots=&resmax=100&Submit=Rechercher>

ANEXA 4

Listă de orientări și documente relevante pentru evaluările planurilor și proiectelor IENE

Există numeroase materiale publicate privind efectele exploatarei miniere asupra biodiversității și ecosistemelor naturale. În continuare, se oferă o listă neexhaustivă de orientări care pot fi relevante pentru activități extractive neenergetice.

Aceste exemple urmăresc să furnizeze informații care pot fi utile la evaluarea planurilor și proiectelor IENE. Comisia Europeană nu împărtășește neapărat opiniile exprimate în toate aceste publicații.

Organizații internaționale și IENE

Good Practice Guidance for Mining and Biodiversity (Orientare de bune practici pentru exploatare și biodiversitate). 2006. Consiliul internațional privind exploatarea și metalele (ICMM).

Această orientare oferă industriei miniere o schiță a măsurilor necesare pentru a îmbunătăți gestionarea biodiversității pe tot parcursul ciclului exploatarei miniere. Aceasta urmărește să sprijine profesioniștii și specialiștii în minerit.

A review of biodiversity conservation performance measures (Trecere în revistă a măsurilor în domeniul evoluției conservării biodiversității). 2006. Institutul Earthwatch/Rio Tinto.

Raportul sintetizează și examinează considerațiile cheie din măsurarea evoluției conservării biodiversității.

Global Reporting Initiative (GRI) Mining and Metals Sector Supplement (Inițiativă globală de raportare. Suplimentul sectorului exploatarei miniere și metalelor). Versiune pilot 1.0. care cuprinde o versiune prescurtată a Orientărilor privind raportarea durabilității (Sustainability Reporting Guidelines) GRI 2002. 2005. Inițiativa globală de raportare.

Orientările GRI sunt un cadru de raportare privind evoluția economică, ecologică și socială.

Baltic Marine Environment Protection Commission (Comisia pentru protecția mediului marin al Mării Baltice) - HELCOM, Helsinki (1999) Extracția sedimentelor marine în Marea Baltică – Raport de evaluare. Seria: Baltic Sea environment proceedings, ISSN 0357-2994 ; 76.

ICES Guidelines for the management of marine sediment extraction (Orientări pentru gestionarea extracției de sedimente marine). Anexa 10 la Raportul grupului de lucru privind efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin, Ostend, Belgia, aprilie 2003.

Mining and critical ecosystems: mapping the risks (Exploatarea și ecosistemele esențiale: evaluarea riscurilor). 2003. Institutul internațional de cercetare.

Acest studiu oferă indicatori pentru ecosistemele și comunitățile vulnerabile la efectele negative ale mineritului. Acesta este destinat să fie utilizat de către instituții

financiare și societăți de asigurare ca metodă de evaluare a zonelor vulnerabile la minerit din punct de vedere ecologic și/sau social.

Extractive Industries in Arid and Semi-Arid Zones: Environmental Planning and Management (Industria extractivă în zone aride și semi-aride: planificare și gestionare ecologică). 2003. Uniunea internațională pentru conservarea naturii (IUCN) și Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru combaterea deșertificării (UNCCD).

Această publicație are drept scop să contribuie la abordări de planificare și de gestionare care reduc la minimum degradarea și deșertificarea terenurilor în zonele aride și semi-aride, ca urmare a activităților industriilor extractive.

Room to Manoeuvre? Mining, biodiversity and protected areas (Spațiu de manevră? Exploatarea minieră, biodiversitatea și zonele protejate). 2003. Proiect privind exploatarea minieră, mineralele și dezvoltarea durabilă (MMSD), Institutul internațional pentru mediu și dezvoltare (IIED).

Această lucrare oferă o analiză succintă a unora dintre dilemele legate de următoarea problemă: ar trebui să se efectueze sau nu exploatarea în zonele cu o biodiversitate valoroasă sau în apropierea acestora?

Sustaining a natural balance: A practical guide to integrating biodiversity into Rio Tinto's operational activities (Susținerea unui echilibru natural: ghid practic privind integrarea biodiversității în activitățile de exploatare ale Rio Tinto). 2002. Rio Tinto.

Orientarea este concepută pentru a ajuta personalul Rio Tinto să evalueze, să estimeze și să gestioneze aspectele privind biodiversitatea din cadrul siturilor acestora.

Guidelines for mining and sustainable development (Orientări pentru exploatarea miniere și dezvoltarea durabilă). 2002. Națiunile Unite.

Aceste orientări abordează exploatarea miniere și dezvoltarea durabilă, cadrele de reglementare, gestionarea mediului, ofertele de angajament voluntar, precum și consultarea și dezvoltarea comunitară, așa cum se aplică în toate etapele unei operațiuni miniere. Orientările includ, de asemenea, o secțiune privind mineritul la scară mică și artizanal.

To Dig or Not to Dig? Criteria for determining the acceptability of mineral exploration, extraction and transport from ecological and social perspectives (A săpa sau a nu săpa? Criterii de stabilire a acceptabilității explorării, extracției și transportului de minerale din punct de vedere ecologic și social). 2001. Fondul internațional pentru natură (WWF).

Lucrarea descrie criteriile și indicatorii mențiți să contribuie la luarea deciziilor cu privire la caracterul adecvat al explorării, extracției, transportului, prelucrării și eliminării petrolului și altor minerale în medii sensibile.

Environmental Guidelines for Mining Operations (Orientări ecologice pentru operațiunile de exploatare minieră). 1998. Departamentul pentru afaceri economice și sociale al ONU (UNDESA), UNEP.

Aceste orientări prezintă exemple recente de practici și reglementări solide de gestionare a mediului din diverse țări exploatoare din întreaga lume și sunt concepute pentru a ajuta guvernele și industria atât din țările în curs de dezvoltare, cât și din țările dezvoltate să încurajeze practicile durabile de exploatare minieră.

Habitat Creation Handbook for the Minerals Industry (Manual de creare a habitatelor pentru industria mineralelor). 2003. RSPB (Eds. Graham White și Jo Gilbert)

Un ghid practic pentru crearea de habitate prioritare în cadrul planului de acțiune pentru biodiversitate în exploatarea mineralelor. Orientările se referă la nisip și pietriș, argilă, cariere de roci moi și dure și cărbune de suprafață. Acesta își propune să ofere o referință

pentru procesul de planificare a creării de habitate și prezintă cele mai recente idei și metodologii pentru crearea de habitate prioritare adecvate pentru siturile de extracție a mineralelor. Acesta ilustrează, de asemenea, experiența în domeniul gestionării practice și restaurării prin studii de caz.

Comisia Europeană

Orientare privind articolul 6 alineatul (4) din Directiva Habitate 92/43/CEE. 2007. CE.

Documentul oferă o clarificare a conceptelor de: soluții alternative, motive cruciale de interes public major, măsuri compensatorii, coerență globală, avizul Comisiei. 2007. CE

Orientări privind protecția strictă a speciilor de animale de interes comunitar prevăzută prin Directiva Habitate 92/43/CEE. 2007. CE

Accentul esențial al acestui document cade pe principalele obligații în temeiul articolelor 12 și 16 din Directiva 92/43/CEE, care stabilesc un sistem de protecție riguroasă a speciilor de animale enumerate în anexa IV (a), dar permit o derogare de la aceste dispoziții în anumite condiții.

Evaluarea planurilor și proiectelor care afectează semnificativ siturile Natura 2000. Orientări metodologice privind dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate 92/43/CEE. 2001. CE

Acest document oferă asistență metodologică opțională pentru a efectua sau a revizui evaluările necesare în temeiul articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva Habitate. Evaluările sunt necesare în cazul în care un proiect sau plan poate genera efecte semnificative asupra unui sit Natura 2000.

Gestionarea siturilor Natura 2000: Dispozițiile articolului 6 din Directiva Habitate 92/43/CEE. 2000. CE

Acest document oferă interpretări ale dispozițiilor articolului 6.

Belgia

Guide pratique de la législation wallonne sur les carrières et leurs dépendances. Ministère de la Région Wallonne.

Acest ghid prezintă legislația valonă privind industria extractivă.

Good Environmental Practice in the European Extractive Industry: A Reference Guide (Bune practici ecologice în industria extractivă europeană: Ghid de referință). 2002. Centre Pierre & Terre, Belgia.

Acest document prezintă studii de caz care ilustrează o serie de bune practici utilizate în industria extractivă.

Finlanda

Mine Closure Handbook (Manual privind închiderea exploatațiilor miniere). 2008. P. M. Heikkinen (ed.) et al. Editori: Serviciul geologic din Finlanda (GTK), Centrul de cercetare tehnică din Finlanda (VTT), Outokumpu Oyj, Întreprinderea de drumuri din Finlanda și Soil and Water Ltd.

Scopul acestui manual este de a oferi operatorilor minieri, autorităților de reglementare și consultanților din industrie orientări referitoare la planificarea și implementarea strategiilor de închidere a exploatațiilor miniere.

Exploration and Mining in Finland's Protected Areas, the Sami Homeland and the Reindeer Herding Area (Explorare și exploatare minieră în zonele protejate din Finlanda, Sami Homeland și zona de creștere a renilor). 2007. Ministerul comerțului și industriei.

Acest ghid descrie condițiile de explorare în zonele protejate din Finlanda.

Franta

Guide Méthodologique pour l'évaluation des incidences des projets de carrières sur les sites Natura 2000. Melki, F. 2007. Biotope.

Ghidul are scopul de a ajuta operatorii să implementeze o evaluare a impactului operațiunilor lor asupra mediului. De asemenea, acesta își propune să faciliteze dialogul între părțile interesate și să dezvolte practici durabile.

Guide de bonnes pratiques. Aide à la prise en compte du paysage dans les études d'impact des carrières et du milieu naturel en Provence-Alpes-Côte d'Azur. Tomes 1 and 2. 2006. Direction Régionale de l'Environnement PACA et Direction Régionale de l'Industrie, de la Recherche et de l'Environnement PACA.

Ghid tehnic care vizează luarea în considerare a peisajului și mediului natural în evaluarea impactului carierelor din regiunea Provence-Alpes-Côte d'Azur.

Granulats en Ile-de-France: Mieux prendre en compte la ressource en matériaux dans les documents d'urbanisme. 2005. DRIRE Ile-de-France, Franța.

Ghidul își propune să ofere factorilor de decizie politică elemente pentru a lua în considerare resursele de materii prime și activitățile extractive în planificarea urbană.

Aménagement écologique des carrières en eaux. Guide pratique. Dasnias, P (Écosphère). 2002. Charte UNPG, Paris.

Obiectivul acestui ghid este de a oferi asistență tehnică și de a descrie bazele ecologice pentru recuperarea ecologică a carierelor în medii aluvionare și în zone stâncoase, care oferă oportunități pentru crearea de zone umede.

Spania

Gestión de residuos en explotaciones mineras. 2008. ANEFA – Asociación Nacional de Empresarios Fabricantes de Áridos (Luaces, C. et al.). Gobierno de La Rioja.

Acest ghid de bune practici care pot fi adoptate în sectorul industriei în cauză poate contribui la reducerea la minimum a efectelor asupra mediului a gestionării deșeurilor în situri de extracție, ilustrate cu exemple reale.

Buenas prácticas medioambientales en explotaciones mineras. 2008. ANEFA – Asociación Nacional de Empresarios Fabricantes de Áridos (Luaces, C. et al.). Gobierno de Aragón.

Acest ghid oferă o serie de recomandări care ar putea contribui la restaurarea carierelor la suprafață, ținând seama de toate variabilele necesare pentru a asigura succesul acțiunii.

Guia de bones pràctiques ambientals a les activitats extractives de Catalunya. 2008. Gremi d'Àrids de Catalunya.

Acest ghid de bune practici poate contribui la reducerea la minimum a efectelor exploatațiilor miniere asupra mediului. Sectorul profesional va găsi detalii privind bunele

practici care pot fi adoptate în acest sector al industriei, ilustrate cu exemple reale, precum și propuneri pentru acțiuni viitoare de a avansa pe calea durabilității.

Manual de Restauración de Explotaciones Mineras a Cielo Abierto de Aragón. ANEFA – Asociación Nacional de Empresarios Fabricantes de Áridos (Luaces, C. et al.). 2007. Gobierno de Aragón

Acest ghid oferă câteva recomandări care ar putea ajuta la restaurarea carierelor la suprafață, ținând seama de toate variabilele necesare pentru a asigura succesul acțiunii.

Explotaciones de áridos y medio ambiente. 2003. ANEFA – Asociación Nacional de Empresarios Fabricantes de Áridos (Luaces, C. et al.). 2003. Generalitat Valenciana.

Bunele practici de mediu, cu exemple concrete de aplicare, sunt un instrument pentru întreprinderile de agregate pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Guía de Buenas Prácticas Medioambientales en la Industria Extractiva Europea. Aplicación al Caso Español. (Luaces, C. et al.) 2002. Dirección General de Política Energética y Minas, Ministerio de Economía.

Acest ghid examinează practici ecologice elaborate de industria extractivă în diferitele etape ale procesului de extracție. De asemenea, vizează întreținerea și reabilitarea zonelor afectate.

Recomendaciones Técnicas para la Restauración y Acondicionamiento de los Espacios Afectados por Actividades Extractivas. 1987. Departamento de Política Territorial y Obras Públicas. Generalitat de Catalunya.

Acest ghid oferă o serie de recomandări pentru restaurarea zonelor afectate de industriile extractive.

Manual para la Restauración de Canteras de Roca Caliza en Clima Mediterráneo. ECOQUARRY LIFE 04- ENV00195. 2007. Dirección General de Calidad Ambiental. Área de Evaluación y restauración de Actividades Extractivas. Generalitat de Catalunya

Ghid practic care prezintă cele mai bune tehnologii disponibile și protocoalele de control al calității pentru procesele de restaurare a carierelor de calcar din cadrul climatului mediteranean.

Suedia

Guidance for good environmental practice at prospecting in protected areas (Orientare pentru bune practici ecologice privind explorarea în zonele protejate) (Vägledning för god miljöpraxis vid prospektering i skyddade områden). 2007. SveMin.

Ghid pentru prospectorii de minerale, dar și pentru politicienii și funcționarii publici implicați în acordarea autorizației și monitorizarea activităților de prospectare la nivel național, regional și municipal.

Guidance for Mineral Prospecting in Protected Areas (Orientare pentru prospectarea minerală în zonele protejate) (Prospektering i skyddade områden). 2006. Serviciul geologic suedez și Agenția de Protecția Mediului din Suedia (SEPA)

Ghid pentru prospectorii de minerale și funcționarii publici, elaborat cu sprijinul industriei mineralelor.

Natura 2000 in Sweden - manual with general guidelines (Natura 2000 în Suedia – manual cu orientări generale) / Natura 2000 i Sverige- handbook med alläna rad - Naturvardsverket Handbok. 2003. Agenția de Protecția Mediului din Suedia (SEPA).

Instrucțiuni și orientări generale pentru punerea în aplicare a cadrului legislativ național privind protecția și gestionarea rețelei Natura 2000.

Anexa 3, titlul Suedia: Există, de asemenea, o orientare elaborată în comun de către Serviciul geologic suedez și Agenția pentru protecția mediului din Suedia, cu sprijinul industriei ca atribuție guvernamentală. Vă rugăm să adăugați o trimitere la această orientare:

Guidance for Mineral Prospecting in Protected Areas (Orientare pentru prospectarea minerală în zonele protejate) (Prospektering i skyddade områden), 2006, elaborată de Serviciul geologic suedez în cooperare cu Agenția de Protecția Mediului din Suedia (SEPA) și cu sprijinul industriei mineralelor. Poate fi utilizat același subtext, și anume un ghid pentru prospectori și funcționarii publici etc.

Elvetia

Carrières de roches dures. Guide pour la planification des sites d'exploitation. 2006. Editori : Office fédéral du développement territorial (ARE), Office fédéral de l'environnement (OFEV), Conférence suisse des aménagistes cantonaux (COSAC), Association suisse des carrières de roches dures (VSH). Commission géotechnique suisse (SGTK).

Acest ghid vizează exploatarea rocă dură și abordează conflictele care pot rezulta din astfel de exploatarea.

Regatul Unit

A guide to minerals information in the central belt of Scotland (Ghid de informare privind mineralele în centura centrală a Scoției). 2008. Serviciul geologic britanic pentru guvernul Scoției.

Ghidul se axează pe informarea privind mineralele în centura centrală a Scoției.

The Appropriate Assessment of Spatial Plans in England: a guide to why, when and how to do it (Evaluarea corespunzătoare a planurilor de amenajare a teritoriului în Anglia: ghid privind de ce, când și cum). 2007. Societatea regală pentru protecția păsărilor (RSPB), Sandy, Regatul Unit.

RSPB au elaborat acest ghid pentru a-și exprima punctul de vedere cu privire la: situațiile în care este sau nu este necesară evaluarea corespunzătoare; aspectele care ar trebui examinate; nivelul de detaliere necesar; modul de utilizare a rezultatelor evaluării corespunzătoare ca o parte esențială a procesului de planificare.

Planning for the protection of European sites: Appropriate Assessment. Guidance for Regional Spatial Strategies and Local Development Documents (Planificarea protejării siturilor europene: evaluare corespunzătoare. Orientare pentru strategiile de amenajare regională și documentele proiectelor locale). 2006. South, G. Departamentul pentru comunități și administrație locală.

Acest ghid oferă orientări privind modul de efectuare a evaluărilor corespunzătoare ca parte a elaborării planului și modul în care pot fi legate de procesul de evaluare a durabilității (SA). Nu este o interpretare juridică a Directivei Habitate.

Getting wetter for wildlife. Guidance on habitat restoration and creation by the Steering Group (Gestionarea apei în natură. Orientare privind restaurarea și crearea habitatelor elaborată de grupul de coordonare Wetland HAP). 2005. English Nature.

Scopul acestui ghid este să amelioreze și să sporească totalitatea realizărilor în materie de zone umede în Regatul Unit.

Habitat creation handbook for the minerals industry (Manual de creare a habitatelor pentru industria mineralelor). 2003. Societatea regală pentru protecția păsărilor (RSPB).

Manualul oferă sfaturi privind bunele practici pentru crearea unei game variate de diferite habitate.

Biodiversity and minerals – Extracting the benefits for wildlife (Biodiversitate și minerale – extragerea avantajelor pentru natură). 1999. English Nature, Quarry Products Association and Silica & Moulding Sands Association. Publicat de Entec UK Ltd.

Un ghid privind planificarea, operarea, restaurarea și gestionarea siturilor minerale pentru biodiversitate. (<http://www.mineralsandnature.org.uk/downloads/biod.pdf>)

Australia

Guidelines for Management of Declared Rare Flora in Mineral Exploration and Mining (Orientări pentru gestionarea florei declarate rare în explorarea minerală și exploatarea minieră). 2006. Departamentul industriei și resurselor, Australia de Vest.

Ghidul detaliază abordarea privind gestionarea impusă de legislație și reglementările de stat pentru a asigura protecția florei rare.

Code of Practice for Exploration in Environmentally Sensitive Areas (Cod de practici pentru explorarea în zone sensibile la nivel ecologic). 1995. Camera de minerale și energie din Australia de Vest.

Acest cod de practici urmărește să promoveze practici responsabile de utilizare a terenurilor în timpul explorării minerale, astfel încât să reducă la minimum efectele asupra mediului și să conserve viitoarele oportunități de utilizare a terenurilor.

Activități extractive marine

Orientare pentru instituirea rețelei Natura 2000 în mediul marin. Aplicarea Directivei Habitate și Directivei Păsări. 2007. CE

Ghidul urmărește să explice conceptele juridice relevante și tehnice necesare pentru a sprijini instituirea rețelei Natura 2000 în întreaga zonă marină de aplicare a Directivei Păsări (79/409/CEE) și Directivei Habitate (92/43/CEE). Acesta vizează atât mediul marin costier, cât și cel din larg.

Aggregate Site Restoration and Enhancement: A policy review (Restaurarea și consolidarea siturilor de agregate marine: O examinare a politicii). 2004. Bellew, S. și Drable, R (eds.). Elaborat de Emu Ltd. în numele Asociației producătorilor de agregate marine din Marea Britanie, The Crown Estate și English Nature.

Acest document a fost elaborat cu scopul de a stimula dezbateri privind fezabilitatea și meritele procesului de restaurare în cadrul siturilor de dragare a agregatelor marine. Recomandările privind abordările evaluării perioadei, locului și modului de restaurare a siturilor constituie o temă centrală a documentului.

ICES Guidelines for the management of marine sediment extraction (Orientări ICES pentru gestionarea extracției de sedimente marine). Comisia privind habitatul marin. 2003. Raportul grupului de lucru privind efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin, Anexa 10.

Effects of Extraction of Marine Sediments on the Marine Environment 1998-2004 (Efectele extracției de sedimente marine asupra ecosistemului marin 1998-2004).

Sutton, G. și Boyd, S. (eds.) 2009. ICES raport de cercetare în colaborare nr. 297, (180 pp.)

Marine Mineral Guidance 1: Extraction by dredging from the English seabed (Orientare privind mineralele marine 1: extracția prin dragare pe fundul mării în Anglia). 2002. Departamentul pentru comunități și administrație locală, Regatul Unit.

Marine Mineral Guidance 1 (MMG1) oferă o expunere a politicilor guvernamentale privind extracția de nisip și pietriș marin și de alte minerale de pe fundul mării în Anglia.

Marine Monitoring Handbook (Manual de monitorizare marină). 2001. Editat de Jon Davies (editor-șef), John Baxter, Martin Bradley, David Connor, Janet Khan, Eleanor Murray, William Sanderson, Caroline Turnbull și Malcolm Vincent. Comitetul comun de conservare a naturii, Regatul Unit.

Acest manual se referă la principiile și procedurile de monitorizare a habitatelor din anexa I și a anumitor specii din anexa II, în cadrul ASC marine din apele britanice, pentru a evalua starea acestora, în conformitate cu cerințele relevante ale directivei și standardele comune de monitorizare a siturilor din Marea Britanie.

Comisia Europeană

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene

2011, 152 p. 21,0 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-19366-8

doi: 10.2779/42352

